

Notater

KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2007

Avdeling for økonomisk statistikk/Seksjon for miljøstatistikk/Seksjon for offentlige finanser

Avdeling for personstatistikk/Seksjon for utdanningsstatistikk/Seksjon for helsestatistikk/
Seksjon for levekårsstatistikk

Avdeling for næringsstatistikk/Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk/Seksjon for primærnæringsstatistikk

KOSTRA: Arbeidsgrupperapporter 2007

Forord	2
Barnehager	3
Grunnskolen	7
Kommunehelsetjenesten.....	10
Pleie og omsorgstjenester	15
Sosialtjenesten.....	21
Barnevernet	29
Vann, avløp og renovasjon/avfall (VAR).....	36
Fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø.....	56
Kultur	81
Kirkelig sektor.....	85
Samferdsel.....	89
Bolig.....	102
Brann- og ulykkesvern	116
Landbruk	120
Tannhelsetjenesten	133
Videregående opplæring.....	137

Forord

KOSTRA-prosjektet (Kommune-Stat-Rapportering) hadde to hovedformål:

- Gjennomgang av det faglige innholdet i rapporteringen fra kommune til stat, med sikte på forenkling og samordning og på at rapporteringen skal gi relevant styringsinformasjon.
- Etablering av en elektronisk rapporteringskjede som omfatter elektronisk innrapportering fra kommunene og publisering av nøkkeltall om den kommunale virksomheten på Internett.

Prosjektet ble avsluttet 1. juli 2002, og KOSTRA er for lengst over i driftsfasen. Oppdatering og vedlikehold skjer ved en årlig gjennomgang av rapporteringsinnholdet i regi av arbeidsgrupper med representanter fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og arbeidsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, Kommunenes Sentralforbund og ev. andre brukere.

Dette notatet omfatter rapporter for 2007 fra KOSTRAS arbeidsgrupper. Rapportene vil bli gjenstand for behandling høsten 2007.

For nærmere opplysninger om KOSTRA henvises til nettstedene <http://www.ssb.no/> og <http://kostra.dep.no/>

Til: Samordningsrådet, KOSTRA
Fra: Arbeidsgruppen for KOSTRA-barnehage

Arbeidsgrupperapport 2007 KOSTRA-barnehage

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen for KOSTRA-barnehage har ansvaret for KOSTRA skjema 16, "Årsmelding for barnehager per 15.12.". Regnskapsfunksjoner som er tillagt arbeidsgruppen er:

201 Førskole
211 Styrket tilbud til førskolebarn
221 Førskolelokaler og skyss.

Arbeidsgruppen består per juni 2007 av:

Elin S. Bjørkli (leder)	SSB Seksjon for utdanningsstatistikk
Per Torstein Tuhus	SSB Seksjon for utdanningsstatistikk
Bjørn Kjellin	SSB Seksjon for offentlige finanser
Marit Solheim	Kunnskapsdepartementet
Ragnhild Grenness	Kunnskapsdepartementet
Annelise L'Orange Ekstrøm	Sarpsborg kommune (KS)
Otto Leirbukt	Kommunal- og regionaldepartementet
Geir Hovland	KS, Rådgiver SST Tønsberg kommune
Jorunn Ongstad	Fylkesmannen i Østfold
Guri Vatn	Oslo kommune, bydeler
Steinar Hansen	KS
Anne Klafstad	Fylkesmannen i Hedmark

Geir Ivar Andreassen var leder av arbeidsgruppen fram til han sluttet i SSB i september 2006. Arbeidsgruppen er styrket med et medlem fra Fylkesmannen i Hedmark, Anne Klafstad, spesielt med tanke på omlegging av barnehagerapporteringen. Steinar Hansen fra KS/ASSS-samarbeidet er med i gruppa som observatør.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Det er få endringer i mandatet for 2007. Det betyr at samordningsrådet fortsatt ønsker at arbeidsgruppa skal jobbe videre med å undersøke muligheten til å lage statistikk på kø/ventelister og se på muligheten for filuttrekk fra administrative systemer i kommuner som ønsker det.

- Følge utviklingen på sitt område og vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2007

Oppgavene er videreført fra mandatet for 2006:

1. I 2007 ønsker Samordningsrådet at gruppene skal fortsette arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
2. Gruppene skal vurdere hvilke kvalitetsindikatorer, bl.a. utviklet av effektivitetsnettverkene, som skal publiseres sammen med øvrige KOSTRA-indikatorer 15. mars 2007.
3. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
4. KS/KRDs effektivitetsnettverk skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall.
5. Arbeidsgruppa for barnehager skal arbeide videre med rapporteringsrutinene og se på mulighetene for å tilrettelegge for filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette.
6. Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Det er blitt holdt tre møter i arbeidsgruppa i perioden. Fokus på møtene har vært utvikling av og publisering av kvalitetsindikatorer på barnehageområdet og omlegging av innrapportering av barnehagedata.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidet med filuttrekk avventes til høsten 2007 ettersom Kunnskapsdepartementet nå har gått inn for en ny innrapporteringsløsning på barnehageområdet.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Det ble gjort noen endringer i skjema 16 for 2006 rapporteringen etter ønske fra Kunnskapsdepartementet. Endringene gjaldt:

- Pkt 6 i skjemaet har endret tekst i overskriften fra ”Barn med nedsatt funksjonsevne/særlige behov” til ”Prioritet ved opptak”. I tillegg til opplysninger om barn som får ekstra ressurser blir det nå også innhentet opplysninger om antall barn som får spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7.
- Pkt 8 ”Opplysninger om stillinger og personale”, innhenter nå også opplysninger om ”antall personer med annen pedagogisk utdanning”.

3.2 Kontroller i skjema

Det ble lagt inn nye kontroller i skjemaet knyttet til innhenting av nye opplysninger nevnt i pkt. 3.1.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Innrapporteringen for 2006 har hatt to parallelle løsninger, både XML- og onlineløsning. I likhet med tidligere år var svarprosenten 100 for skjema 16. Så lenge det er knyttet øremerkede tilskudd til skjema 16, er det uproblematisk å innhente opplysninger. Ved publisering av foreløpig tall 15.03 hadde alle kommunene sendt inn oppgaver og 6 425 barnehager med 235 005 barn i barnehage ble

innrapporter. Til publisering av endelige tall 15.06 hadde vi 6 436 banehager (inkludert to fra Svalbard) og 234 948 barn med barnehageplass.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Data som SSB mottar fra skjema 16 overføres jevnlig til Asplan Viak som gjør tallene tilgjengelige for fylkesmannen i eget saksbehandlingsprogram. Hovedsakelig blir opplysninger som det er knyttet statstilskudd til revidert hos fylkesmannen, mens SSB reviderer de andre opplysningene. Før publisering må datagrunnlaget hos fylkesmannen og hos SSB samkjøres, noe som er en tidkrevende og noe usikker metode.

3.5 Publisering

Det ble publisert noen nye indikatorer som følge av endring i KOSTRA skjema 16 og etter vurdering av kvalitetsindikatorer. Nye indikatorer og grunnlagsdata er:

Nivå 2 – Nøkkeltall

- Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning
- Andel assistenter med førskolelærerutd, fagutd, eller annen pedagogisk utdanning
- Andel barnehager med åpningstid 10 timer eller mer per uke
- Andel barnehager med åpningstid fra 0 inntil 6 timer per uke
- Andel barnehager med åpningstid fra 6 inntil 9 timer per uke
- Andel barnehager med åpningstid fra 9 inntil 10 timer per uke
- Andel pedagogiske ledere med annen pedagogisk utdanning
- Andel styrere med annen pedagogisk utdanning
- Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2)

Nivå 3 - Grunnlagsdata

- Ansatte i alt med annen pedagogisk utdanning alle barnehager
- Ansatte i alt med annen pedagogisk utdanning i kommunale barnehager
- Ansatte i alt med annen pedagogisk utdanning i private barnehager
- Antall barnehager med åpningstid 10 timer eller mer per uke
- Antall barnehager med åpningstid fra 0 inntil 6 timer per uke
- Antall barnehager med åpningstid fra 6 inntil 9 timer per uke
- Antall barnehager med åpningstid fra 9 inntil 10 timer per uke
- Assistenter med førskolelærerutd, fagutd eller annen pedagogisk utdanning
- Leke og oppholdsareal i alle barnehager (m2)
- Pedagogiske ledere med annen pedagogisk utdanning alle barnehager
- Pedagogiske ledere med annen pedagogisk utdanning i kommunale barnehager
- Pedagogiske ledere med annen pedagogisk utdanning i private barnehager
- Styrere med annen pedagogisk utdanning alle barnehager
- Styrere med annen pedagogisk utdanning i kommunale barnehager
- Styrere med annen pedagogisk utdanning i private barnehager

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Gruppen har ingen forslag til endringer til kontoplanen.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Kunnskapsdepartementet arbeider med en ny løsning for innrapportering av barnehagedata. Dette prosjektet vil høyst sannsynlig starte høsten 2007 og vi vil derfor avvende arbeidet med mulighet for filuttrekk i dagens innrapporteringsløsning. Gruppen har også et ønske om å innhente data på ventelister for å få et fullstendig bilde av barnehagedekning. Dette er ikke mulig å få til i dagens innrapportering, men vi vil arbeide videre for å få til dette.

6. Ønskede endringer i faktaark

Som meldt i forrige rapport mener vi funksjonaliteten i faktaarkene bør bli bedre på nivå 3. Når brukere skal ta ut tall for hele landet må de først velge de variabler de ønsker tall for, deretter må de velge alle kommunene i landet, overføre dette til et excelark og summere antallet for alle kommunene. Dette mener gruppa er tungvint og etterlyser derfor en mulighet til å ta ut gjennomsnitt eller summen for hele landet med en gang. Faktaarkene ville også ha blitt forbedret hvis det hadde vært lett tilgjengelig informasjon knyttet til de ulike indikatorene på nivå 3, kanskje i form av en informasjonsknapp.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har diskutert kvalitetsindikatorer og flere arbeidsgruppemedlemmer har deltatt på seminar om kvalitetsindikatorer. Kvalitetsindikatorer som ble presentert for første gang ved publiseringen 15.03 var:

- Andel barn 1-5 år med barnehageplass
- Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år
- Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år
- Andel barnehager med åpningstid fra 0 inntil 6 timer per dag
- Andel barnehager med åpningstid fra 6 inntil 9 timer per dag
- Andel barnehager med åpningstid fra 9 inntil 10 timer per dag
- Andel barnehager med åpningstid 10 timer eller mer per dag
- Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning
- Andel assistenter med førskolelærerutd, fagutd, eller annen pedagogisk utdanning
- Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2)

7.2. Annet

Arbeidsgruppa har diskutert bruken av brukerundersøkelser for utvikling av fremtidige kvalitetsindikatorer. Gruppa er positive til å bruke slik informasjon, men det må stilles metodiske krav til gjennomføringer av slike undersøkelser. Blant annet må det gjennomføres i alle kommunene og svarprosenten må være god.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

Vedlegg 1. KOSTRA-Skjema 16.

Til: Samordningsrådet i KOSTRA
Fra: Arbeidsgruppa KOSTRA grunnskole

Arbeidsgrupperapport 2007 KOSTRA-grunnskole

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa har ansvaret for følgende områder:

Funksjon 202 Grunnskole
Funksjon 213 Voksenopplæring på grunnskoleområdet
Funksjon 214 Spesialskolene
Funksjon 215 Skolefritidstilbud
Funksjon 222 Skolelokaler og skyss
Funksjon 383 Kommunale musikk- og kulturskolene

Arbeidsgruppa består per juni 2007 av:

Elin Såheim Bjørkli (leder)	- Statistisk sentralbyrå
Anne Brit Thorud	- Statistisk sentralbyrå
Hilde Antonsen	- Utdanningsdirektoratet
Rolf Hekneby	- Utdanningsdirektoratet
Else Marie Kværnes	- Askim kommune (KS)
Roald Fremstad	- Fylkesmannen Oslo- Akershus
Kari Anne Osborg	- KS
Geir Halstensen	- KS
Otto Leirbukt	- Kommunal- og regionaldepartementet

Det har vært en del uskipting av arbeidsgruppemedlemmer i løpet av siste periode. Gro Kamfjord var leder av arbeidsgruppen fram til hun sluttet i SSB i mai 2007.

Statistisk sentralbyrå ivaretar leder- og sekretærfunksjonene for arbeidsgruppen. Det er avholdt et arbeidsgruppemøte i løpet av rapporteringsåret 2006/2007 og flere av arbeidsgruppemedlemmene har deltatt på møter og seminarer i KOSTRA sammenheng.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

- Følge utviklingen på sitt område og vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandat område.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2007

Opgavene er videreført fra mandatet for 2006:

7. I 2007 ønsker Samordningsrådet at gruppene skal fortsette arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
8. Gruppene skal vurdere hvilke kvalitetsindikatorer, bl.a. utviklet av effektivitetsnettverkene, som skal publiseres sammen med øvrige KOSTRA-indikatorer 15. mars 2007.
9. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
10. KS/KRDs effektivitetsnettverk skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall.
11. Arbeidsgruppa for barnehager skal arbeide videre med rapporteringsrutinene og se på mulighetene for å tilrettelegge for filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette.
12. Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

I løpet av året har arbeidsgruppen hatt et arbeidsgruppemøte og har ellers hatt kontakt per e-post der det har vært relevant. Arbeidet med kvalitetsindikatorer og testing av disse var hovedtema på arbeidsgruppemøtet. Kvalitetsindikatorene vil til slutt valgte å presentere var:

Kvalitetsindikatorer Grunnskole
 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng
 Overgang til videregående skole
 Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.til 7.årstrinn
 Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.til 10.årstrinn
 Antall elever per datamaskin

Kvalitetsindikatorer SFO
 Andel av 6 åringer som forstetter i SFO andre året
 Andel ansatte med lærerutd, førskoleutd eller fagutd i barne- og ungdomsarbeiderfaget

KOSTRA arbeidsgruppen har også sett på og vurdert indikatorer fra ASSS skole. Arbeidsgruppen har tatt disse innspillene til etterretning.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Kommunale kultur- og musikkskoler
 Arbeidsgruppen for KOSTRA-grunnskole har tidligere gitt anbefaling til Samordningsrådet om at *”ansvaret for indikatorene tilhørende funksjon 383, Kommunale musikk- og kulturskoler, i sin helhet overtas av en arbeidsgruppe med nødvendig kompetanse. Samtidig bør gruppen som overtar funksjon 383 ha tilknytning til relevante departement.”* Så langt har vi ikke fått noen innvendinger mot dette. Et notat som redegjør for endringene skal utarbeides og sendes Kunnskapsdepartementet for endelig godkjenning.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Grunnskoler har ikke eget KOSTRA skjema, men innhenter eksterne data fra GSI. Tellingstidspunkt er 1. oktober hvert år. Utarbeidelse og videreutvikling av GSI er et samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet og SSB.

3.2 Kontroller i skjema

Per i dag finnes det kontroller innenfor GSI systemet, men ikke tverrgående mellom tjenstedata og regnskapsdata. Det er ønskelig å få et system som fanger opp uoverensstemmelser mellom disse, og kanskje mellom årganger. I dag er det kun manuelle kontroller som er i bruk.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

GSI data blir revidert kontinuerlig i perioden fra 1. januar. Det er således en ganske lang periode til å rette opp i tjenstedataene etter hvert som feil oppdages. SSB har også mulighet til selv å rette i datamaterialet, i samarbeide med skoler/kommuner/fylkesmenn. For regnskapsdataene oppleves de generelt som gode.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Grunnskoleområdet har ikke eget revisjonssystem. Tjenstedataene blir korrigert i GSI før overføring til KOSTRA.

3.5 Publisering

Det har ikke vært endringer i publiseringen utover kvalitetsindikatorerne som ble presentert for første gang 15. mars.

3.6 Brukerreaksjoner

Har fått noen tilbakemeldinger om at det er interessant med kvalitetsindikatorer.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarket er omfattende og kan for mange være vanskelig tilgjengelig. Vi vil fremdeles arbeide for å gjøre begrepsbruk og presentasjon ryddigere.

6.2 Ønskede endringer

Foreløpig ingen endringsforslag.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Gjennomsnittlig grunnskolepoeng. Beregning av grunnskolepoeng kan variere fra skole til skole. Det vil si at indikatoren vil være stabil og sammenlignbar for hver enkelt kommune over tid, men kan være mindre sammenlignbar mellom kommuner. På sikt vil vi vurdere å erstatte denne med resultatene av nasjonale prøver.

Overgang til videregående skole. Direkte overgang fra grunnskole til videregående skole vil si andel elever som har startet i videregående skole samme år som de hadde fullført grunnskolen. Datamaterialet viser at det er en del elever som ikke er registrert i videregående utdanning samme år. For å få et bedre bilde av overgang til videregående skole vil arbeidsgruppen vurdere å lage en indikator som viser andel elever som er registrerte ved videregående utdanning to år etter uteksaminering fra grunnskolen.

Antall elever per datamaskin. Indikatoren gir et godt bilde av elevenes tilgang på pc-er på kommunenivå, men test av indikatoren viser at det er stor spredning i deknningen. Arbeidsgruppen vil arbeide videre med indikatoren for å se om vi kan utvide med informasjon om elevenes tilgang til Internett, generelle ferdigheter/kunnskaper innen IT osv.

Rapport fra arbeidsgruppe for kommunehelsetjenesten

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Organisasjon	Navn
Fylkesmannen/Helsetilsynet i Troms	Birgit Heier Johansen
Kommunal- og regionaldepartementet	Terje Falch
KS	Kari Rolstad
KS, Hamar kommune	Halvor Haug
KS, Tolga kommune	Kjetil Brodal
Bergen kommune	Brynjar Skaar
Oslo kommune	Grethe Sundby
Sosial- og helsedirektoratet	Elin J. Sæther
Sosial- og helsedirektoratet	Bente Moe
Sosial- og helsedirektoratet	Jan Oddum
Sosial- og helsedirektoratet	Jan Tvedt
Statens helsetilsyn	Gunstein Sundene
Statistisk sentralbyrå	Kari Kraakenes
Statistisk sentralbyrå	Tonje Köber
Statistisk sentralbyrå	Bjørn Gabrielsen
Statistisk sentralbyrå	Julie Kjelvik
Statistisk sentralbyrå	Brith Sundby
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen
Observatør fra ASSS	Margareth Belling

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Gruppen har ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

- 120 Administrasjon (årsverk i kommunehelsetjenesten)
- 232 Forebygging, skole- og helsestasjonstjeneste
- 233 Forebyggende arbeid, helse. Denne funksjonen delt opp i to undergrupper:
Miljørettet helsevern og annet forebyggende arbeid.
- 241 Diagnose, behandling og re-/habilitering.
- 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon (lege- og fysioterapeutårsverk)

Ett skjema dekker tjenesterapporteringen for disse funksjonene:

Skjema 1 Personell og virksomhet i kommunehelsetjenesten

I tillegg hentes enkelte årsverkstall fra NAVs Aa-register og en del tall fra NAVs Fastlegeregister.

1.3 Avholdte møter i arbeidsgruppen

Det ble avholdt ett møte i rapporteringsperioden 17.04.2007, delvis sammen med pleie- og omsorg i overlappende saker.

Referater fra arbeidsgruppemøtene er lagt ut på

<http://www.ssb.no/kostra/kommune/kommuneref.html#ref>

2. Oppsummering og anbefaling

De største endringene:

- Arbeidsgruppen går inn for å erstatte skjemarapportering med registertall for spørsmål 5-2 ”Teknisk/hygienisk personell” og 5-4 ”Annet personell i kommunehelsetjenesten”. Dette gjelder årsverk i funksjon 233 og 241, utenom leger og fysioterapeuter.
- Spørsmål 4-4 vedrørende målrettede undersøkelser foreslås utgått
- Spørsmål 4-5 vedrørende tjenestetilbud foreslås utgått

Ellers bare mindre justeringer i spørsmål og faktaark.

Datainngang

For første gang mottok vi data fra alle kommuner for skjema 1 Personell og virksomhet i kommunehelsetjenesten ved publiseringen 15.06.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Samarbeidet med ASSS-nettverket (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner) har fortsatt, hvilket har resultert i forslag til flere nye spørsmål og indikatorer, fjerning av problematiske spørsmål, samt justeringer av eksisterende.

3.2 Innsamling av data (rapporteringen)

For første gang hadde vi gleden av å kunne presentere data fra alle kommuner ved publiseringen 15.06.

	Skjema 1
Forventet	446
Mottatt 07.06.2007	446
Svarprosent 08.03.2007	93,0
Svarprosent 07.06.2007	100,0
Svarprosent 2006	97,8
Svarprosent 2005	99,3
Svarprosent 2004	99,1

Det ble foretatt en purrerunde pr. e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema) og to purrerunder fra fagseksjon. For å få inn de siste 5-6 skjemaene, var det nødvendig med telefon til rådmannen.

3.3 Bearbeiding/revisjon og kontroll

For første gang kan vi også presentere endelige tall 15.06.2007. Foruten fullstendig datainngang kan dette tilskrives større personellressurser på revisjonen.

3.4 Publisering

På møtet i april gikk arbeidsgruppen inn for at dersom ikke 2006-tall forelå fra alle kommuner til publisering 15.06, skulle 2005-tall brukes. På den måten unngår en forskjeller mellom KOSTRA og annen offisiell statistikk, samtidig som det blir mulig å oppnå totaltall for landet. Det er urimelig om brukerne av statistikken skal prioriteres lavere enn å ”straffe” de tross alt få kommuner som ikke klarer å levere. Det siktes mot å oppdatere også tidligere årganger med imputerte tall for de kommuner som ikke har klart å levere. Disse kommunene skal nevnes i fotnote i alle tabeller.

Det er dog å håpe på at årets gode innsats fra kommunene fortsetter, slik at dette spørsmålet ikke lenger er relevant.

3.4 Brukerreaksjoner

Vi ser en klar økning i bruken av KOSTRA ute i kommunene, og spørsmål/kommentarer tyder ofte på inngående bruk. Særlig innen helsestasjons- og skolehelsetjenesten har det vært stor interesse, ikke minst innen ASSS-kommunene. Videre har SSB levert en større rapport på området til HOD.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen endringer

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 4-4. Aktivitet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Antall førstegangs hjemmebesøk til nyfødt

5.1.1 Forslag til endring

Spørsmål i 4-4. Aktivitet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Antall førstegangs hjemmebesøk til nyfødt

endres til

Antall førstegangs hjemmebesøk til nyfødt innen 2 uker etter hjemkomst.

5.1.2 Bakgrunn for endring

Det er nødvendig med en presisering av tid for når hjemmebesøket skal ha inntrådt, og at tellingen skal starte ved hjemkomst. Det er ønskelig å registrere hjemmebesøk innen 2 uker etter hjemkomst, men per i dag er ikke dette mulig i enkelte fagsystemer. Det tas kontakt med leverandører av fagsystemer i august med sikte på endringer for 2008-rapporteringen forutsatt Samordningsrådets godkjenning. (3 uker ble vedtatt på arbeidsgruppemøte i april, men en kom senere fram til at 2 uker gjør indikatoren mer interessant.)

5.2 4-4. Aktivitet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten – målrettede undersøkelser

5.2.1. Forslag til endring

De tre spørsmålene vedrørende målrettede undersøkelser tas ut:

Talet på dei som har fått målretta helseundersøkingar innan utgongen av 3. trinn, grunnskolen (8-års alder)

Talet på dei som har fått målretta helseundersøkingar innan utgongen av 8. trinn, grunnskolen (13-års alder)

Talet på dei som har fått målretta helseundersøkingar innan utgongen av grunnskurs, vidaregåande skole (16-års alder)

5.2.2 Bakgrunn for endring

Spørsmålene involverer stor grad av usikkerhet i data. Usikkerheten er hovedsakelig knyttet til begrepet *målrettede undersøkelser*. Formålet med målrettede helseundersøkelser er individuelt oppfølgende undersøkelser etter risiko og behov. Ved 8 års alder har 74 % gjennomgått målrettede undersøkelser (2005). Den høye andelen kan tyde på at kommunene også rapporterer generelle undersøkelser på spørsmålet. Arbeidsgruppa vedtok derfor å foreslå spørsmålene fjernet.

5.3 4-5. Forebyggende helsetjenester til ungdom 14-20 år per 31.12

5.3.1. Forslag til endring

Spørsmål om tilbud utgår ved HFU og skolehelsetjeneste utgår:

- Prevensjonsundervisning/veiledning
- Samlivsundervisning
- Legekonsultasjon/undersøkelse

- Forebygging av psykiske problemer
- Forebygging av rusproblematikk
- Helseopplysning

5.3.2 Bakgrunn for endring

SSB har registrert lite interesse for disse opplysningene og foreslo derfor at spørsmålene utgår. Arbeidsgruppen samtykket.

5.4 4-5. Forebyggende helsetjenester til ungdom 14-20 år per 31.12

5.4.1. Forslag til endring

Overskrift endres til **4-5. Forebyggende helsetjenester til skoleelever og ungdom 6-20 år per 31.12**

5.4.2 Bakgrunn for endring

Siden avsnittet også inneholder spørsmål om skolehelsetjenesten, må overskriften endres.

5.5 5-2. Antall timeverk av teknisk/hygienisk personell.

5.5.1. Forslag til endring

Utgår, og erstattes med registertall fra NAVs Arbeidstaker-arbeidsgiverregister.

5.5.2 Bakgrunn for endring

Grunnet utstrakt bruk av interkommunale tjenester er det svært vanskelig å få gode tall på dette området. Det antas at registerdata er av bedre kvalitet, og med fordeling av årsverk mellom kommunene. Det vil også være enklere å oppdage feil i registerdata enn i skjemadata, ettersom vi unngår dobbelrapportering av tall fra både vertskommune og medkommuner i interkommunalt samarbeid. Slik situasjonen er nå, kan de fleste tallene ikke brukes til analyseformål (timeverk for jordmødre og helsesøstre brukes i nasjonale totaltall, men de utgjør en svært liten andel i forhold til f232 helsestasjons- og skolehelsetjeneste (ca. 5 prosent hver). I tillegg er enkelte samletall publisert på KOSTRA nivå 2 og 3: (årsverk i alt, årsverk av helsepersonell, årsverk av teknisk/hygienisk, årsverk av annet personell personell).

En annen stor fordel med registerbruk, er at en er garantert fulltelling, samtidig som kommunens rapporteringsbyrde reduseres.

Overgang til registerstatistikk vil medføre et brudd i tidsserier som inneholder berørte variabler.

5.6 5-4. Antall timeverk av annet personell.

5.5.1. Forslag til endring

Utgår, og erstattes med registertall fra NAVs Arbeidstaker-arbeidsgiverregister.

5.5.2 Bakgrunn for endring

For funksjon 233 gjelder til en viss grad de samme argumenter som for 5.5 når det gjelder interkommunal virksomhet. Både for f233 og f241 kommer i tillegg faren for dobbelrapportering i forhold til pleie og omsorg, noe en unngår ved registeruttrekk. (Registertall har blitt brukt uten problemer fra og med 2004-årgangen for psykiatriske sykepleiere og ergoterapeuter.) Videre er det med stor sannsynlighet underrapportering av ansatte ved private lege- og fysioterapeutpraksiser (75 prosent av legepraksisene og 60 prosent av fysioterapeutpraksisene er private).

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Etter de justeringer som ble gjort i fjor mht. aldersgrupper, synes arket å fungere tilfredsstillende. Muligheten for faste oppsett i Statistikkbanken er også meget godt mottatt.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Faktaarket indikatorer vedr. mva fjernes på nivå 2. Grunnlagstallene på nivå 3 beholdes.

- MVA-kompensasjon drift, pr. innbygger (kroner)
- MVA-kompensasjon investering, pr. innbygger

Videre sløyfes den store fotnoten nederst i faktaarket på nivå 2.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Ingen (bortsett fra kvalitetsindikatorerne, se nedenfor)

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Det ble lansert 4 kvalitetsindikatorer 15.06.2007. To av disse er felles med pleie- og omsorgstjenestene, da disse er overlappende.

- Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke
- Andel nyfødte med hjemmebesøk
- Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (også i plo)
- Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (også i plo)

For åpningstid fungerer ikke gjennomsnittsberegninger og aggregering av bydeler grunnet vektingsalgoritmen som brukes i KOSTRA. Det må jobbes med dette for å finne en egnet løsning.

Arbeidsgruppen er ellers svært godt fornøyd med publiseringsløsningen av kvalitetsindikatorer slik de nå fremstår i eget faktaark.

7.2 Psykisk helsearbeid

Sosial- og helsedirektoratet arbeider med et eget skjema som skal dekke kommunenes samlede psykiske helsearbeid i tillegg til KOSTRA og rapporteringen på de øremerkede tilskuddene. Dette skal være på plass til 2007-rapporteringen. Forholdet til KOSTRA vil bli nærmere vurdert.

8. Vedlegg

KOSTRA [Skjema 1 Personell og virksomhet i kommunehelsetjenesten](#)

Rapport fra arbeidsgruppe for pleie- og omsorgstjenester

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Organisasjon	Navn
Fylkesmannen/Helsetilsynet Møre og Romsdal	Marie Eide
Kommunal- og regionaldepartementet	Terje Falch
KS	Anne Tøndevold
KS	Geir Halstensen
KS / Hamar kommune	Halvor Haug
Bergen kommune	Kjell A. Wolff
Oslo kommune	Åse Løset
Sosial- og helsedirektoratet	Jan Oddum
Sosial- og helsedirektoratet	Jan Tvedt
Sosial- og helsedirektoratet	Helle Gran
Sosial- og helsedirektoratet	Mari Anne Lundberg
Sosial- og helsedirektoratet	Unni Grebstad
Sosial- og helsedirektoratet	Pål Strand
Statens helsetilsyn	Gunstein Sundene
Statistisk sentralbyrå	Kari Kraakenes
Statistisk sentralbyrå	Tonje Køber
Statistisk sentralbyrå	Bjørn Gabrielsen
Statistisk sentralbyrå	Julie Kjelvik
Statistisk sentralbyrå	Brith Sundby
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen
Observatør fra ASSS	Margareth Belling

1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Gruppen har ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

- 234 Aktivisering og støttetjenester overfor eldre og funksjonshemmede
- 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon
- 254 Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg og hjelp til hjemmeboende
- 261 Institusjonslokaler (drift av bofunksjonen for eldre og funksjonshemmede i institusjon)

3 skjema dekker tjenesterapporteringen for disse funksjonene:

- Skjema 4 Pleie- og omsorgstjenester - samleskjema
- Skjema 5 Institusjoner for eldre og funksjonshemmede
- Skjema 6 Pleie- og omsorgstjenester til hjemmeboende

I tillegg hentes årsverkstall fra NAVs Aa-register.

1.3 Avholdte møter i arbeidsgruppen

Det ble avholdt ett to-dagersmøte i rapporteringsperioden 16-17.04.2007, delvis sammen med kommunehelse i overlappende saker.

Referater fra arbeidsgruppemøtene er lagt ut på

<http://www.ssb.no/kostra/kommune/kommuneref.html#ref>

2. Arbeidsgruppens oppsummering og anbefalinger

IPLOS

Det har vært forutsatt at KOSTRA faktaarkene for pleie- og omsorgstjenester (funksjon 234, 253, 254 og 261) fra i år skulle baseres på IPLOS. Kommunene har gjort en stor innsats for å kunne levere IPLOS data. De aller fleste kommunene har sendt inn data. Kommunene har fått tilbakemelding fra SSB der data fra KOSTRA-skjema er sammenstilt med IPLOS-data for de ulike omsorgstjenestene. Sammenstillingen har vist til dels store avvik i mange kommuner. Det har derfor vært gjort et grundig arbeid med kvalitetssikring i dialog med kommunene og IT-leverandørene. Målet har vært å publisere IPLOS-data i juni. Gjennomgangen har blant annet vist at det har vært utfordringer knyttet til IT-systemene. Dette har medført mangelfulle data fra mange kommuner.

Det er derfor besluttet at de faktaark som presenteres for pleie- og omsorgstjenester pr. 15. juni 2007 bygger på de ordinære KOSTRA-skjemaene (skjema 4, 5 og 6), ikke på IPLOS.

Når de mangler som er oppdaget har blitt rettet, vil det bli ny innsending av IPLOS-data (for 2006) fra alle landets kommuner i slutten av august.

Statistikk fra innsendingen vil bli publisert i løpet av høsten.

Ny innsending er nødvendig for å sikre at dagens KOSTRA-skjema 4, 5 og 6 kan utgå for 2007-statistikken. Kommunene vil få nærmere beskjed.

Større skjemaendringer i 2008

Forutsatt at IPLOS-dataene innsendt i august viser tilfredsstillende kvalitet, utgår skjema 6 Pleie- og omsorgstjenester til hjemmeboende. De spørsmål som ikke kan erstattes av IPLOS, overføres til skjema 4 Pleie- og omsorgstjenester – samleskjema. Skjema 5 Institusjoner for eldre og funksjonshemmede reduseres til kun å omfatte informasjon om institusjonen: Beboerinformasjonen dekkes av IPLOS og utgår.

Ellers er det foreslått å ta ut en del spørsmål med liten etterspørsel og/eller usikker kvalitet.

Kommunale foretak (KF)

Vi gjentar fra fjorårets rapport: Arbeidsgruppen ønsker å påpeke at Kommunale foretak (KF) er inkludert i kommunale årsverk, mens KF regnskapsmessig ikke er med. Dermed blir indikatorene for korrigerede brutto driftsutgifter og lønnsutgifter feil i kommuner med KF (for lave verdier). For institusjoner utgjør det private innsalget ca. 10 prosent av totalt antall plasser, og andelen kommunale foretak KF øker, men er fortsatt lite. KOSTRA arbeidsgruppe for pleie og omsorgstjenester anbefaler at det på områder med større innslag av kommunale foretak og/eller privat aktivitet, brukes *brutto driftsutgifter* i tillegg til *korrigerede brutto driftsutgifter*, evt. annet bedre tilpasset beregning. I første omgang gjelder dette indikatorene:

- Korrigerede brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester
- Korrigerede brutto driftsutgifter pr. hjemmetjenestemottaker i kroner
- Brukerbetaling, praktisk bistand, i prosent av korrigerede brutto driftsutg
- Korrigerede brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass
- Korrigerede brutto driftsutg., pleie i institusjon, pr. kommunal plass
- Korr.bto.driftsutg, pleie, av korr.bto.driftsutg, institusjon
- Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerede brutto driftsutgifter

Det etterlyses fortsatt retningslinjer/status for arbeidet fra Samordningsrådet.

Datainngang

For første gang mottok vi data fra alle kommuner for alle skjemaer i pleie og omsorg ved publiseringen 15.06.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Samarbeidet med ASSS-nettverket (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner) har fortsatt, hvilket har resultert i forslag til flere nye spørsmål og indikatorer, fjerning av problematiske spørsmål, samt justeringer av eksisterende.

3.2 Innsamling av data (rapporteringen)

	Skjema 4	Skjema 5	Skjema 6
Forventet	446	1303	445
Mottatt 08.03.06	428	1259	427
Mottatt 07.06.06	446	1303	445
Svarprosent 08.03.06	96,0	96,6	96,0
Svarprosent 07.06.06	100	100	100
Svarprosent 2006	99,1	99,5	99,3
Svarprosent 2005	99,6	99,5	99,8
Svarprosent 2004	99,8	98,1	99,6

Det ble foretatt en purrerunde pr. e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema) og to purrerunder fra fagseksjon. For å få inn de siste 5-6 skjemaene, var det nødvendig med telefon til rådmannen.

3.3 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Spesielt grunnet tekniske problemer i fagsystemene knyttet til IPLOS-rapporteringen har sammenligning mellom IPLOS og KOSTRA ikke kunnet gjennomføres tilfredsstillende for mange kommuner ennå. Det er forventet at IPLOS-innføring vil medføre brudd i mange tidsserier.

3.4.1 Publisering

På møtet i april gikk arbeidsgruppen inn for at dersom ikke 2006-tall forelå fra alle kommuner til publisering 15.06, skulle 2005-tall brukes. På den måten unngår en forskjeller mellom KOSTRA og annen offisiell statistikk, samtidig som det blir mulig å oppnå totaltall for landet. Det er urimelig om brukerne av statistikken skal prioriteres lavere enn å "straffe" de tross alt få kommuner som ikke klarer å levere. Det siktes mot å oppdatere også tidligere årganger med imputerte tall for de kommuner som ikke har klart å levere. Disse kommunene skal nevnes i fotnote i alle tabeller.

Det er dog å håpe på at årets gode innsats fra kommunene fortsetter, slik at dette spørsmålet ikke lenger er relevant.

3.4.2 Forskjellig publiseringer for store og små kommuner?

KOSTRA arbeidsgrupper for pleie og omsorg og kommunehelse ber Samordningsrådet vurdere større valgmuligheter i uttrekk av variabler for større kommuner (i Statistikkbanken med mer), som har til dels andre behov og i mindre grad ikke får problemer med sensitivitet pga. lite dataomfang.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen

5. Ønskede endringer i skjema

5.1. Skjema 6, utgår, inn i skjema 4

5.1.1 Forslag til endring

Som følge av at IPLOS innføres, foreslås det at de resterende spørsmål i skjema 6 inntas i skjema 4 "Tjenester til hjemmeboende – samleskjema" ..

Dette gjelder følgende spørsmål:

2. Tjenestenes tilgjengelighet
3. Tjenestetilbud
7. Egenbetaling for praktisk bistand

8. Beboere i boliger til pleie- og omsorgsformål,

Her kan ikke IPLOS uten videre erstatte de 2 siste kolonner: beboere i bolig m/ heldøgns bemanning. Framfor å overføre disse brukertallene til skjema 4, vil vi foreslå at det igangsettes et arbeid med registerkoblinger IPLOS- folkeregisteret-Bedrifts- og foretaksregisteret med mer, slik at vi kan huke på hva slags bolig den enkelte tjenestemottaker bor i.

5.1.2 Bakgrunn for endring

Innføring av IPLOS.

5.2 Skjema 4: Pnkt. 4 System for brukerundersøkelser

5.2.1 Forslag til endring

Utdypende spørsmål om system for brukerundersøkelser i skjema 4, punkt 4 tas ut.

Tallene for 2004-2006 legges ut som egen rapport.. Dette angår:

Gjelder både A. Institusjon og B. Hjemmetjenester:

- Når blei systemet oppretta?
- År for siste brukarundersøking

Gjelder både tjenestemottakere og pårørende:

- Datainnhentingsmetode
- Omtrent kor mange vart spurde?
- Svarprosent

5.2.1 Bakgrunn for endring

- Liten (ingen) etterspørsel etter data.
- Betydelig oppgavebyrde for kommunen.
- Usikker kvalitet.

5.3 Skjema 5: Beboerrelaterte spørsmål utgår

5.3.1 Forslag til endring

Som følge av at IPLOS innføres, utgår beboerrelaterte spørsmål. Dette gjelder flg. Spørsmål i skjema 5:

- 6a). Talet på heildøgnsbebuarar i institusjonen etter kjønn og alder per 31.12.
 - b) Kor mange bebuarar under 50 år er innskrivne for langtidsopphald i institusjonen per 31.12
7. Talet på heildøgnsbebuarar etter formål og avtale for innskriving per 31.12.
8. Talet på personar med vedtak om berre dag eller nattopphald per 31.12.
9. Utskriving av heildøgnsbebuarar i løpet av året.

5.3.2 Bakgrunn for endring

Innføring av IPLOS.

5.4 Skjema 5: pnkt. 3 Spesielle tilbud: demens

5.4.1 Forslag til endring

”Skjermet enhet for aldersdemente” erstattes med ”Skjermet enhet for personer med demens”

5.4.2 Bakgrunn for endring

Korrigerer av språk

5.5 Skjema 5: pnkt. 3 Spesielle tilbud: Spesifisering av plasser til tidsbegrenset opphold

5.5.1 Forslag til endring

Spesifisering av plasser til tidsbegrenset opphold tas ut. En større detaljering kan gjøres i egne undersøkelser etter behov. Dette gjelder:

- Palliativ behandling og/eller terminalomsorg
- Utredding/vurdering av omsorgsnivå
- Trygghetsplassar
- Anna type plassar for tidsbegrensa opphald
- Spesifisering av "Anna type plassar for tidsbegrensa opphald"

5.5.2 Bakgrunn for endring

- Usikker kvalitet.
- I mange tilfelle har ikke kommunen opprettet plasser på forhånd, men gjør det etter behov.

5.6 Skjema 6: Skjema 6: pnkt. 3a) og 3b): Tjenestetilbud:

5.6.1 Forslag til endring

"Dagsenter/aktivitetssenter" byttes med kun "Dagsenter".

5.6.2 Bakgrunn for endring

Aktivitetssenter er ikke korrekt begrep å bruke i tjenesten.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Stort sett meget positive kommentarer, tross stort omfang og uoversiktighet.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Faktaarket indikatorer vedr. mva fjernes på nivå 2. Grunnlagstallene på nivå 3 beholdes.

- MVA-kompensasjon drift, pr. innbygger (kroner)
- MVA-kompensasjon investering, pr. innbygger

Videre sløyfes den store fotnoten nederst i faktaarket på nivå 2.

6.2.2 Nye nøkkeltall, allerede inntatt i faktaark grunnet stor etterspørsel

Følgende indikatorer forslås inntatt i KOSTRA faktaark utover de som allerede er der eller inngår i SHdir-rapport 26.05.2006:

- Andel innbyggere over 80 år i bolig med heldøgns bemanning
- Andel syke- og aldershjemsbeboere samt beboere i bolig med heldøgns bemanning i % av befolkningen 80+ (for IPLOS er innført brukes plasser i syke- og aldershjem, da disse kan korrigeres for utleie)

Følgende legges i Statistikkbanken i løpet av 2007 (for ikke å øke størrelsen i faktaarket ytterligere tas det ikke inn der):

- Andel av hjemmeboende brukere som mottar kjernetjenester i hjemmet i aldersgruppene
 - 0-66 år (evt. ytterligere findeling, avh. av data)
 - 67-79 år
 - 80-89 år
 - Over 90 år (evt. kun 80+)

Følgende kvalitetsindikatorer ble inntatt i KOSTRA faktaark 15.06.2007 utover de som allerede er der:

- Andel med fagutdanning fra videregående skole
- Andel med fagutdanning fra høyskoleutdanning/universitet
- Andel brukere med Individuell plan i forhold til antall IPLOS-registrerte brukere i IPLOS (forutsatt IPLOS-data godkjennes/frigis)
- Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem.
- Legemeldt sykefravær i brukerrettede tjenester (i prosent av antall avtalte årsverk)

Ingen av indikatorene krever endring i skjema.

- Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem og Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem legges både i pleie- og omsorgsark og kommunehelse-ark

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

a) *Lønnsutgifter pr. kommunalt årsverk, pleie og omsorg*
endret til

Lønnsutgifter pr. kommunalt årsverk korrigeret, pleie og omsorg

Årsverk fratrukket legemeldt sykefravær og fødselspermisjon, slik at en kommer nærmest de faktiske lønnsutgifter

b) *Årsverk i brukerrettede tjenester pr. mottaker*
endret til

Årsverk korrigeret i brukerrettede tjenester pr. mottaker

Årsverk fratrukket legemeldt sykefravær og fødselspermisjon, slik at en kommer nærmest de faktiske lønnsutgifter

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Med de nye indikatorene for året, ser nå listen for pleie og omsorg slik ut:

1. Andel brukere med individuell plan i forhold til antall IPLOS-registrerte brukere i IPLOS (forutsatt IPLOS-data godkjennes/frigis) (ny, resultat)
2. Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (også i khelse)
3. Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (ny, også i khelse)
4. Andel plasser i enerom i institusjoner for eldre og funksjonshemmede (endret fra ”pleie- og omsorgsinstitusjoner”)
5. Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc
6. Andel beboere på tidsbegrenset opphold
7. System for brukerundersøkelser i institusjon (bakgrunnsindikator)
8. System for brukerundersøkelser i hjemmetjenesten (bakgrunnsindikator)
9. Andel årsverk i brukerrettet tjeneste m/ fagutdanning
10. Andel årsverk i brukerrettet tjeneste m/ fagutdanning fra videregående skole (ny)
11. Andel årsverk i brukerrettet tjeneste m/ fagutdanning fra høyskoleutdanning/universitet (ny)
12. Legemeldt sykefravær i brukerrettede tjenester (ny)

Arbeidsgruppen er ellers svært godt fornøyd med publiseringsløsningen av kvalitetsindikatorer slik de nå fremstår i eget faktaark.

7.2 Psykisk helsearbeid

Sosial- og helsedirektoratet arbeider med et eget skjema som skal dekke kommunenes samlede psykiske helsearbeid i tillegg til KOSTRA og rapporteringen på de øremerkede tilskuddene. Dette skal være på plass til 2007-rapporteringen. Forholdet til KOSTRA vil bli nærmere vurdert.

8. Vedlegg

KOSTRA [Skjema 4 Pleie- og omsorgstjenester - samleskjema](#)

KOSTRA [Skjema 5 Institusjoner for eldre og funksjonshemmede](#)

KOSTRA [Skjema 6 Pleie- og omsorgstjenester til hjemmeboende](#)

Rapport til Samordningsrådet 2007

- sosialtjenesten

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	22
1.1 Arbeidsgruppens sammensetning og ansvar	22
1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)	22
1.3 Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2007	22
2 Oppsummering og anbefaling	23
2.1 Oppsummering	23
2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger	23
3 Evaluering av siste rapportering	23
3.1 Utarbeiding av skjemaer	23
3.2 Kontroller i skjema	23
3.3 Innsamling av data (rapporteringen)	24
3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll	24
3.5 Publisering	24
3.6 Brukerreaksjoner	25
4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)	25
4.1 Bakgrunn for ønskede endringer	25
4.2 Forslag til endringer	25
5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk	25
5.1 Skjema 7 Personell og virksomhet i sosialtjenesten	25
5.2 Skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp	26
5.3 Skjema 12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp	26
6 Ønskede endringer i faktaark	26
6.1 Generell vurdering av faktaarket	26
6.2 Ønskede endringer	26
7 Videreutvikling av KOSTRA	27
7.1 Kvalitetsindikatorer	27
7.2 Funksjon 243	27
7.3 Funksjon 273	28
8 Annet	28
9 Referanser	28
10 Vedlegg	28

Innledning

Arbeidsgruppens sammensetning og ansvar

Arbeidsgruppen for sosialtjenesten har i perioden 2006/2007 bestått av følgende representanter:

Unni Grebstad	Sosial- og helsedirektoratet
Odd Vegsund	Kommunal- og regionaldepartementet
Sverre Nesheim	Helsetilsynet
Magne Hustad	Kommunenes sentralforbund
Åse Løset	Oslo kommune
Inger-Margrethe Juvshol	Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Kari Anita Solaas Paulsen	Statistisk sentralbyrå
Laila Therese Kleven	Statistisk sentralbyrå

Veslemøy Hellem fra Kommunenes Sentralforbund har møtt når Magne Hustad ikke har hatt anledning. I tillegg har Torild-Irene Kårstad fra Statistisk sentralbyrå deltatt på møtene.

Statistisk sentralbyrå har ivarettatt leder- og sekretærfunksjonene. Det er avholdt tre arbeidsgruppemøter i løpet av rapporteringsåret 2006/2007. På et av møtene deltok også representanter fra Velferds- og arbeidsdirektoratet (NAV).

Arbeidsgruppen har ansvar for utvikling innenfor følgende funksjoner:

- 242 *Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid*
- 243 *Tilbud til personer med rusproblemer*
- 273 *Kommunale sysselsettingstiltak*
- 281 *Økonomisk sosialhjelp*

Tre skjemaer dekker tjenesterapporteringen for sosialtjenesten og de tilhørende funksjonene:

- Skjema 7 *Personell og virksomhet sosialtjenesten per 31.12*
- Skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp*
- Skjema 12 *Stønadsatser økonomisk sosialhjelp. Rapporteres pr. 31.12*

Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Hovedelementene i mandatet for arbeidsgruppene i KOSTRA er for 2006:

- Følge utviklingen på sitt område og vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspubliserings) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2007

Oppgavene er videreført fra mandatet for 2006:

13. I 2007 ønsker Samordningsrådet at gruppene skal fortsette arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetalning for tjenestene. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.

14. Gruppene skal vurdere hvilke kvalitetsindikatorer, bl.a. utviklet av effektivitetsnettverkene, som skal publiseres sammen med øvrige KOSTRA-indikatorer 15. mars 2007.
15. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
16. KS/KRDs effektivitetsnettverk skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall.
17. Arbeidsgruppen for barnehager skal arbeide videre med rapporteringsrutinene og se på mulighetene for å tilrettelegge for filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette.
18. Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.

Oppsummering og anbefaling

Oppsummering

Mottak av data for 2006 har vært preget av svikt i mottaksrutinene i SSB, dette har igjen medført en del ekstraarbeid. Fra kommunenes side er det også i år et par kommuner som ved endelig publisering ikke har levert enten skjema 11 *Registrerings skjema for sosialhjelp 2006, 7 Personell og virksomhet i sosialtjenesten* eller skjema 12 *Stønadssatser økonomisk sosialhjelp* ved endelig publisering 15. juni.

For neste års innrapportering foreslår arbeidsgruppen at spørsmål knyttet til økonomisk rådgiving/gjeldsrådgiving blir gjennomgått og gis en helhetlig vurdering. I tillegg foreslås det at flere av spørsmålene på skjema 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten* fjernes. Rapportering knyttet til den nye kvalifiseringsstønad vil også medføre utfordringer for neste års skjemaforming.

Ved årets KOSTRA-publiseringen ble det innenfor sosialtjenesten publisert flere av opplysningene som innhentes. Tidligere er det spesielt data fra skjema 12 *Stønadssatser økonomisk sosialhjelp* som ikke har blitt publisert. Dette gjelder for eksempel opplysninger om hvilke inntektskomponenter som inngår i stønadssatsen for enslige mottakere uten barn.

Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen har ikke fullført arbeidet med endelige utforming av spørsmål for neste års innrapportering, dette vil det bli jobbet med utover sommeren/tidlig høst. Når det gjelder endringene vil derfor kun omfanget bli presentert her, mens selve ordlyden vil kunne endres etter en nærmere gjennomgang.

Arbeidsgruppen vil til neste års rapportering foreta en gjennomgang av fagområdets skjema og veiledninger for å sikre en best mulig rapportering. Det er et klart ønske fra arbeidsgruppen at innrapporteringen både skal være mest mulig enhetlig og enklest mulig for alle kommunene.

Evaluering av siste rapportering

Utarbeiding av skjemaer

Utarbeidelse av skjema 7 og 12 for innrapportering av opplysninger for 2006 har vært preget av tidvis dårlig kommunikasjon mellom fagseksjon og IT-siden innad i SSB. Det samme er tilfelle for skjema 11 for 2007.

Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten* og 12 *Stønadssatser økonomisk sosialhjelp* er ikke endret fra fjorårets innrapportering. Kontrollene som benyttes er i hovedsak sum kontroller, logiske kontroller og kontroller for manglende utfylling av obligatoriske felter. Noen av kontrollene fungerer kun som advarsler, og gjøre det mulig for kommunene å gå videre i skjemaet uten å svare.

For skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp* har de fleste kommunene egne fagsystemer. Det er utarbeidet et kontrollprogram som kommunene skal benytte i forbindelse med innrapportering, disse kontrollene ble noe forbedret og revidert til innrapporteringen av 2006 data. På skjema 11 har også kontrollene som blir gjort etter mottak av data, blitt gjennomgått og flere punkter har nå blitt tatt ut på feillister som returneres til kommunene for kontroll. Dette gjelder for eksempel der mottakere har oppgitt trygd som viktigste inntektskilde, men ikke angitt hvilken type trygd. Det samme gjelder i de tilfellene hvor mottakerne har oppgitt at de mottar overgangsstonad, men at det ikke angitt at de har barn under 18 år. Målet for 2007-rapporteringen er at flere av disse kontrollene flyttes til kontrollprogrammet som benyttes når kommunene sender dataene inn til SSB.

Til tross for innebygde kontroller og kontrollprogram er det fremdeles behov for relativt mye intern revisjon på alle skjemaene på fagområdet. Det går derfor med mye ressurser til revisjon.

Innsamling av data (rapporteringen)

Foruten nevnte problemer med mottak av data i SSB, har innrapporteringen av de ulike skjemaene for sosialtjenesteområdet stort sett gått bra for 2006 rapporteringen. Men for å få inn data fra de siste kommunen har det også i år vært behov for mye oppfølging og purring. For skjema 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten* og 12 *Stønadsatser, økonomisk sosialhjelp* har kommunene i år hatt mulighet til å velge å rapportere enten online eller ved å laste ned skjemapakken som ved tidligere innrapporteringer. Dette har gitt positiv respons fra kommunene, men det er fortsatt behov for forbedringer. Ved årets innrapportering manglet det blant annet kontekstsensitiv veiledning i online løsningen.

Det største problemet fra kommunens side i forbindelse med innrapporteringen for 2006 har vært manglende oppdatering av deres fagsystem. Fra 1.1.2006 skulle det på skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp* registreres hvorvidt mottakeren har mottatt økonomisk rådgiving i forbindelse med utbetaling av stønad. Denne opplysningen mangler imidlertid fra en lang rekke kommuner. Denne mangelen medførte problem ved mottak av data i SSB pga feil lengde på filen som skulle sendes inn.

Ved publisering 15. juni 2007 hadde 444 av 446 kommuner og bydeler levert data for skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp* - 443 av 446 kommuner og bydeler levert data for skjema 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten*, mens 428 av 431 kommuner hadde rapportert inn skjema 12 *Stønadsatser, økonomisk sosialhjelp*. For de gjenstående kommunene vil skjema 7, 11 og 12 mest sannsynligvis ikke bli innrapportert for 2006. Det er derfor satt strek for innrapporteringen på alle fagområdets skjema ved KOSTRA-publiseringen 15. juni 2007.

Ved publiseringen 15. juni 2007 gjenstod det derfor kun mindre revisjon på skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp*. Endelige tall for økonomisk sosialhjelp 2006 publiseres uke 27.

Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonen av skjema 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten* er tidkrevende. Dette kan i noen grad forklares med at enkelte av funksjonene det rapporteres på ikke bare er knyttet til tradisjonelle sosialkontoroppgaver, men også inneholder oppgaver knyttet til andre deler av kommunen. Enkelte kommuner har for eksempel problemer med å skille mellom 242a *Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid* (jf sosialtjenesteloven § 4.1 og kapittel 5) og 242b *Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid og andre oppgaver sosialtjenesten utfører, men som ikke omfattes av funksjonene* (242a, 273, 243, 275). For disse funksjonene vil det derfor være store variasjoner fra et år til et annet - mens summen av årsverk kan være stabil.

Publisering

Ved årets to publiseringer har ønsket – som tidligere sagt - vært å publisere mer av det som samles inn på sosialtjenestens skjema. I tillegg publiseres kvalitetsindikatorer på et eget faktaark.

Brukerreaksjoner

Det er ikke mottatt nevneverdige brukerreaksjoner utover at det er oppdaget feil i de publiserte tallene.

Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Bakgrunn for ønskede endringer

Det er ikke ønsket nye funksjoner eller arter for sosialtjenesteområdet, men det er uklart om innføring av kvalifiseringsstønad vil medføre behov for en ny funksjon.

Forslag til endringer

Det er ikke ønsket nye funksjoner eller arter for sosialtjenesteområdet.

Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppen foreslår følgende endringer:

På skjema 7 og 11 vil innsamlingen av opplysninger knyttet til økonomisk rådgiving/gjeldsrådgiving bli vurdert nærmere. Under årets innrapportering har flere kommuner vært i kontakt med SSB og stilt spørsmål knyttet til *hva* som skal registreres her. Det er fra arbeidsgruppens side ønskelig å fortsette registreringen på dette feltet – og det vil derfor settes av tid til en kvalitetssjekk/gjennomgang her.

En annen viktig avklaring er hvilket begrep som skal benyttes på fagfeltets skjema – *sosialkontortjenesten, sosialtjenesten* eller *sosiale tjenester*. Dette er spesielt viktig på skjema 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten*. Arbeidsgruppen må jobbe videre med dette.

Et annet viktig punkt er at det tas høyde for at rapporteringen også skal fange opp den nye kvalifiseringsstønad som har blitt vedtatt innført.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet skriver følgende om denne nye stønaden – se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/pressemeldinger/2007/12.html?id=451445>.

”Kvalifiseringsprogram er ment for personer som vurderes å ha en mulighet for å komme i arbeid, forutsatt tett og forpliktende bistand og oppfølging fra det lokale NAV-kontoret. Alle vil neppe nå målet om å komme i arbeid, men deltakelse i programmet vil likevel kunne bidra til bedret livskvalitet og bedre funksjonsevne.

Programmet skal bestå av arbeidsrettede tiltak og kan kombineres med medisinsk behandling, opptrening og egenaktivitet som støtter opp om personens overgang til arbeid. Programmet foreslås som et helårig program på full tid. Det er NAV-kontorets samlede virkemidler som skal tas i bruk, men det vil være kommunen i NAV-samarbeidet som fatter vedtak om program etter søknad.

Deltakelse i kvalifiseringsprogrammet skal gi rett til kvalifiseringsstønad. Det foreslås at kvalifiseringsstønaden i likhet med introduksjonsstønaden gjøres standardisert for alle som er stønadsberettiget, og at nivået settes likt med introduksjonsstønaden, dvs. 2G i folketrygden, og med 2/3 av 2G til personer under 25 år. Ytelsen til unge under 25 år blir dermed om lag på nivå med summen av lån og stipend fra Statens Lånekasse.”

Skjema 7 Personell og virksomhet i sosialtjenesten

- Fjerne spørsmål 3. Personell med tilleggsutdanning
Spørsmålet blir ikke publisert – og det er i tillegg manglende utfyllt. På spørsmål om tilleggsutdanning innenfor vernepleie, rusomsorg mangler opplysninger for mer enn halvparten av kommunene. I tillegg har i underkant av 200 kommuner verdien 0 her.
- Fjerne spørsmål 4. Organisering av kommunens sosialtjeneste
Spørsmålet blir ikke publisert eller benyttet i noen annen sammenheng.
- Fjerne spørsmål om mottakstjeneste.
Spørsmålet anses ikke lengre som relevant i tråd med innføringen av NAV.

I tillegg må veiledningen oppdateres – NAV-reformen må kommenteres. I tillegg er det behov for en avklaring på hva tjenesten skal omfatte (jf det som er nevnt tidligere om begrepsbruk). Dette gjelder særlig for forståelsen av hvilke årsverk som skal telles med på skjemaet.

Det vil bli jobbet med veiledningen angående spørsmål om tilgjengelighet. På spørsmål om kommunen har gjennomført en brukerundersøkelse, settes det også inn henvisning til NAVs undersøkelse.

Skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp

- Her må også begrepsbruken knyttet til økonomisk rådgiving/gjeldsrådgiving gås gjennom. I tillegg er det behov for å avklare når opplysninger om økonomisk rådgiving/gjeldsrådgiving skal rapporteres – skal opplysningen hentes fra siste kontakt eller ikke?
- Registrering av individuell plan – det må her klargjøres om dette også skal ligge som en bakgrunnsopplysning eller registreres ved hvert kontakttidspunkt. I tillegg har flere kommuner etterlyst registreringsmuligheter for mottakere som selv velger å ikke få utarbeidet en individuell plan.
- Innføringen av en kvalifiseringsstønad medfører utfordringer for utformingen av skjema 11. Det er ikke tatt stilling til hvordan mottakere av kvalifiseringsstønad skal kunne skilles fra de som mottar økonomisk sosialhjelp.
- Kvalifiseringsstønad settes inn som kategori på spørsmål om viktigste kilde til livsopphold. ”Ektefelles arbeidsinntekt” endres til ”Ektefelles inntekt”. Det må også vurderes om kvalifiseringsstønad skal settes inn som egen verdi også på spørsmål om viktigste arbeidssituasjon.
- Under viktigste trygd endres ”Uførestønad” til ”Uførestønad/foreløpig uførestønad”. I tillegg legges kategorien ”Supplerende stønad fra Folketrygden” til.
- På arbeidssituasjon gjøres en tekstlig endring fra ”Registrert arbeidsløs” til ”Registrert arbeidsløs (arbeidssøker)”.
- Ved årets innrapportering ble det avdekket at enkelte kommuner rapporterer *vedtaksperiode* mens andre rapporterte *utbetalingsperiode* til SSB. Til neste års innrapportering vil det i veiledningen gå klart frem at stønadsperiode er å forstå som utbetalingstidspunkt/-periode. Denne avklaringen vil også bli gitt til de ulike systemleverandørene.

Skjema 12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp

- Det foreslås å skille mellom kun 2 ulike typer beregningsgrunnlag:
 - ”Statens veiledende” og ”Annet”.
- På spørsmål om utgifter som inkluderes i stønadssatsen endres teksten til:
 - Dagligvarer (mat/drikke)
 - Husholdningsartikler
 - For øvrig likt som tidligere år.
- På spørsmål om ytelser/inntekter som holdes utenfor - fjernes ”Annet, spesifiser” og kategorien ”Barns inntekter” tas i stedet med.

Ønskede endringer i faktaark

Generell vurdering av faktaarket

Arbeidsgruppen mener at faktaarket dekker sosialtjenesten på en tilfredsstillende måte.

Ønskede endringer

1. 6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Det er på dette tidspunkt ikke planlagt å fjerne nøkkeltall for området i forbindelse med publiseringen av 2007 dataene.

2. 6.2.2 Nye nøkkeltall

Det vil være aktuelt å legg inn noen nye nøkkeltall og/eller grunnlagsdata for 2007 publiseringen i forbindelse med arbeidet som skjer med å utvikle kvalitetsindikatorer for sosialtjenesten. Dette gjelder der hvor kvalitetsindikatorerne bygger på data som allerede samles inn og spørsmålene knyttet til rus, økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning og kvalifiseringsstønad. Arbeidsgruppen må imidlertid gå gjennom og kvalitetssikre resultatene før disse eventuelt kan publiseres.

3. 6.2.3 Endring av innhold i eksisterende nøkkeltall

Det er på dette tidspunkt ikke planlagt å endre innholdet i eksisterende nøkkeltall og/eller grunnlagsdata for sosialtjeneste området i forbindelse med publisering av 2007 dataene. Arbeidsgruppen vil foreta en gjennomgang av hvilke nøkkeltall som publiseres på sosialtjenesten før neste publisering - 15.mars 2008.

Videreutvikling av KOSTRA

Kvalitetsindikatorer

Sosial- og helsedirektoratet har siden 2006 ledet en egen arbeidsgruppe ("underarbeidsgruppe" til KOSTRA-gruppen) som har jobbet med utviklingen av kvalitetsindikatorer for sosialtjenesten. Denne arbeidsgruppen har bestått av representanter fra direktoratet, SSB, Lillehammer kommune og KS. Underarbeidsgruppen har jobbet både med å utvikle indikatorer basert på data som allerede samles inn, og samtidig vurdert om nye spørsmål bør inkluderes i rapporteringen. Arbeidet med kvalitetsindikatorerne er knyttet til Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i Sosial- og helsetjenesten, ... og *bedre skal det bli!* Underarbeidsgruppen presenterte deler av arbeidet på KOSTRA-seminaret 22.januar 2007.

KS har i underarbeidsgruppen bidratt med erfaringer fra effektiviseringsnettverkene og inkludert disse i arbeidet. Medlemmer fra underarbeidsgruppen har også i 2006/2007 deltatt på ulike samlinger i KS-regi. Medlemmer fra KOSTRA-arbeidsgruppen deltar også i arbeidet med å finne felles resultatindikatorer i for NAV-reformen.

Følgende kvalitetsindikatorer publiseres nå på fagområdet:

- Kommunal stønadsnorm
- Stønadslengde
- Andel langtidsmottakere
- Brukerundersøkelse

Det jobbes med å publisere tilgjengelighet (åpningstid/tefontid). Denne er samlet inn på skjema 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten* for 2006, men arbeidsgruppen må ta en kvalitetsgjennomgang før denne kan publiseres. I tillegg er det behov for en gjennomgang av veiledningen – det må blant annet avklares *hvilke* tjenester som skal være tilgjengelige.

Individuell plan ble også foreslått som en kvalitetsindikator i fjor – og denne samles i år inn på skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp*. Disse dataene vil bli gjennomgått og vurdert for en eventuell publisering 15. mars 2008. Arbeidet med kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten vil fortsette utover høsten 2007. I forbindelse med neste års publisering vil det også bli presentert tidsserier der dette er mulig.

Funksjon 243

Rapporteringen på funksjon 243 *Tilbud til personer med rusproblemer* har arbeidsgruppen berørt flere ganger de siste årene. Ved 2005 rapporteringen ble det inkludert to nye spørsmål i skjema 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten* knyttet til rusproblematikken. Disse spørsmålene ble publisert i år, men arbeidsgruppen vil likevel måtte ha en gjennomgang av det innrapporterte materialet med tanke på neste års innrapportering. Tanken bak publiseringen er et ønske om å få tallene i bruk og derfra jobbe videre med kvalitetsforbedring og utvikling.

Det er etablert et eget prosjekt som jobber med å avdekke kommunes satsning på dette fagfeltet.

Her deltar blant annet Sosial- og helsedirektoratet og SSB.

Funksjon 273

På samme måte som i fjor har ikke arbeidsgruppen jobbet særskilt med denne funksjonen. Men innføringen av en kvalifiseringsstønad vil muligens berøre denne funksjonen.

Annet

Arbeidsgruppen har også så langt i 2007 hatt stort fokus på arbeidet med kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten. Fremover er ønsket i tillegg å sette et større fokus på kvaliteten på de innsamlede dataene. Herunder også en vurdering av om dataene dekker behovene som finnes til data fra fagområdet. Oppfølging av kvalifiseringsstønaden vil også bli en sentral oppgave fremover. Ved innføringen av introduksjonsordningen i 2003 og 2004 skapte dette problem for sosialstatistikken disse årene. Et ønskemål er at man skal ha lært noe av denne prosessen.

Arbeidsgruppen har diskutert om andre aktører også bør delta i gruppen.

Referanser

Ikke relevant.

Vedlegg

- 1) Skjema 7
- 2) Skjema 11
- 3) Skjema 12

KOSTRAs arbeidsgruppe for barnevern

1. Innledning

Arbeidsgruppa for barnevern har gjennomført ett møte i løpet av våren 2007. Det var planlagt to møter, men det siste møtet ble avlyst på grunn av sykdom hos leder for arbeidsgruppen.

Det første møtet var viet til jakten på nye kvalitetsindikatorer for det kommunale barnevernet. Til dette møtet ble det tatt utgangspunkt i innspill fra ASSS-nettverket, med følgende dokument: *ASSS Barnevern - styringsindikatorer for bruk på overordna nivå (rådmann/formannskap) - forslag fra Fagnettverk/Programkomiteen.*

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Til møtene i arbeidsgruppa var følgende instanser invitert: Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), Barne- og familieetaten i Oslo kommune (BFE, Oslo kommune), Kommunenes sentralforbund (KS) og Statistisk sentralbyrå (SSB). Oslo kommune og KRD har i år oppnevnt ny representant til arbeidsgruppa for barnevern.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppas generelle mandat er som følgende:

- Følge utviklingen på barnevernsområdet med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres på barnevernsområdet.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapping unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenlignbarhet over tid.
- Arbeidsgruppa ble også i år spesielt bedt om å utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike (se punkt 7.1).

2. Oppsummering og anbefaling

Arbeidsgruppa for barnevern har, for tredje år på rad, hatt en gjennomgang og diskusjon for å finne nye kvalitetsindikatorer (se punkt 7.1). Arbeidsgruppen har i år ikke funnet nye indikatorer for å måle kvalitet i barnevernstjenesten.

Det var i år, fra og med 2007, en stor omlegging av individstatistikken, dvs. endringer i skjema 15 - Barnevern 2007 i tråd med forslag hentet fra rapporten Datainnsamling på barnevernsområdet. I skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2007, vil det ikke bli foretatt endringer. Det arbeides nå med mulighet for at Statistisk sentralbyrå skal publisere statistikk fra Fylkesnemndene for sosiale saker. BLD har gitt SSB og Fylkesnemndene dette oppdraget på bakgrunn av Statistikkprosjektet. Arbeidet vil fortsette i løpet av høsten 2007 og 2008.

2.1 Oppsummering

Individstatistikken på barnevernsfeltet ble omlagt og utvidet fra og med rapporteringsåret 2007. Omleggingen skjedde etter ønske fra prosjektgruppe nedsatt av Barne- og likestillingsdepartementet og er i tråd med utfallet av behandlingen rapporten har fått i BLD. Endringene i skjema 15: Barnevern - 2007, vil kreve store endringer både i SSBs opplegg for bearbeiding og publisering av barnevernsstatistikken.

Høsten 2006 ble det utformet ny kravspesifikasjon og filbeskrivelse for den nye barnevernstatistikken. Fagsystemleverandørene ble tilsendt filbeskrivelse for det nye rapporteringsgrunnlaget, slik at fagsystemene var operative fra 1. januar 2007. Det ble i løpet av høsten 2006 også lages nye elektroniske skjemaer til de kommuner som ikke har fagsystem for barnevern. I tillegg ble det utarbeidet ny veiledning med hovedvekt på definisjoner av nye tiltak i skjema 15. Det siste ble gjort i samarbeid med BLD i løpet av høsten 2007.

I løpet av 2007 må det foretas de nødvendige justeringer i KIRES barnevern (som er KOSTRAs revisjonssystem for barnevern), slik at systemet kan ta imot de nye elektroniske skjemaene og filuttrekkene fra fagsystemene som kommunene sender inn. Det må også utformes en ny tabellpakke for barnevernsstatistikken i SSB. Det vil si at alle dagens tabellprogrammer må justeres i tråd med det nye statistikkinnholdet. I tillegg må det gjøres de nødvendige justeringer i kontrollprogrammet for barnevern (BVK), da dette står sentralt i arbeidet for å bedre kvaliteten på de individdata som kommunene rapporterer inn til SSB. Omleggingen vil også kreve justeringer av dagens opplegg for innlasting av sentrale tabeller i Statistikkbanken.

Det vil ikke være endringer i skjema 15: Barnevern - 2008.

I skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2007 ble det foretatt små endringer som følge av tillegsspørsmål knyttet til nye kvalitetsindikatorer.

Det vil ikke være endringer i skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten - 2008.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppa har ikke forslag til nye kvalitetsindikatorer på barnevernsfeltet.

3. Evaluering av siste rapportering

Innrapporteringen på barnevernsfeltet siste år bygger på følgende to KOSTRA-skjema

- skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2006
- skjema 15: Barnevern - 2006

Samtlige kommuner har nå levert individdata for rapporteringsåret 2006, alle kommuner hadde levert til KOSTRA- publiseringen 15.06. Til 15.3-publiseringen i KOSTRA manglet det individdata fra 19 kommuner.

Revisjon av individdataene ble i år forsinket på grunn av problemer i mottaket av filer og elektroniske skjema, og publiserte tall 15.6 vil derfor bli endret når endelige tall for 2006 kan publiseres ultimo august.

Det er nå åpnet for å kunne oppdatere tall i KOSTRA, slik at KOSTRA tall trolig vil kunne endres når endelig barnevernsstatistikk publiseres. Det vil si at tallene i KOSTRA vil kunne tilsvare de ferdigviderte og endelige tallene for barnevernstatistikken tidligere enn før. Tidligere har det ikke vært mulig å oppdatere KOSTRA-tall i perioden fra publiseringen 15.06 og januar påfølgende år.

3.1 Utarbeiding av skjema

Vi møtte noen problemer med arbeidet med årets skjemaproduksjon i forhold til den store omleggingen og utvidelsen av individstatistikken skjema 15, og endringer i skjema 8. Småfeil i programmering gjorde at vi måtte ta omleggingen av skjemaene i flere runder.

3.2 Kontroller i skjema

I skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten er det lagt inn sumkontroller for antall ansatte i den kommunale barneverntjenesten. Ved utfylling av antall årsverk for hver utdanningskategori blir disse automatisk summert opp i årsverk/stillinger i alt (i alt-summen skal ikke fylles ut). For spørsmålet om organisering er det benyttet radiobokser slik at flere alternativer ikke kan fylles ut. Kontrollene fungerer godt.

I skjema 15: Barnevern er det bare benyttet et begrensa antall kontroller for ikke å forhindre/forsinke utfyllingen. Ett viktig datofelt blir kontrollert, dvs. man kan ikke ha avsluttet undersøkelsen før den er påbegynt. Man vil heller ikke kunne fylle ut for gamle undersøkelser, da årstallet vil gi advarsel og stoppe videre utfylling.

Skjemakontrollene bidrar til å lette revisjonsarbeidet, men for skjema 15 - Barnevern, som gir oss individdata, er det bruken av kontrollprogrammet (BVK) som har vært bærebjelken i revisjonsarbeidet. Dette programmet (som nå har utvidet fra 35 til 37 kontroller) er nå lagt inn i de fleste fagsystem, og er lett tilgjengelig via Internett. Stadig flere kommuner bruker BVK til å kontrollere dataene før innsending.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Også i år var det innsendingen av elektroniske skjema (XML) som skapte store problemer. Noen kommuner tar fortsatt en snarvei og kopierer fra tidligere utfylte skjemaer. Dette medfører en rekke logiske feil i de innsendte skjemaene, og lange feillister kan bli resultatet til disse kommunene.

Vi har i år møtt en rekke problemer i KOSTRA-mottak som har forsinket prosessen med å motta riktig data fra kommunene, og som har medført utvidet revisjon.

Det er i år flere kommuner som på grunn av feil i første innsending har valgt å sende inn filer på nytt. Dette har i noen tilfeller medført dubletter, og dermed en mengde slettinger, der både fagsiden, KOSTRA-IT og IT-seksjon tilknyttet fagsiden har vært involvert. Årsak til feil kan være at en del kommuner konverterte til nytt fagsystem i løpet av 2006.

Purring av individdata (skjema 15) er blitt godt ivaretatt i et nært samarbeid mellom fagsiden og kommunene. Det har vist seg at noen av kommunene det har blitt purret på allerede hadde sendt inn data. Innsendt fil og records ble stoppet i mottak på grunn av ulike typer feil.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

- skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2006

En grundig revisjon ble gjennomført i løpet av april/mai. KOSTRAs revisjonsopplegg for dette skjemaet er gradvis blitt forbedret år for år, og fungerer i dag tilfredsstillende. Ingen nevneverdige problemer knyttet til revisjonsarbeidet. Bruken av e-post adresser på skjema gjør det lett å ta kontakt med oppgavegiver.

- skjema 15: Barnevern - 2006

Kontrollprogrammet for barnevern (BVK) er i dag bærebjelken i revisjonsarbeidet, sammen med et stadig forbedret revisjonssystem - KIRES barnevern. Samtlige kommuner får en tilbakemelding etter innsending. Tilbakemeldingen inneholder to tabeller som viser foreløpige tall, og to tilsvarende tabeller har endelige tall fra året før. Alle tall som inngår i KOSTRA publiseringen er med i disse tabellene. I tillegg får kommunene en feilliste som baserer seg på de 37 kontrollene vi har i BVK. Feillisten som skal besvares og returneres innen 2-3 uker danner grunnlaget for opprettingsarbeidet. Bare noen få kommuner står med opprettede tall til 15.3-publiseringen, og i år hadde om lag 80 prosent av det totale antallet kommuner og bydeler ferdigstilte og reviderte tall for barnevern til 15.6-publiseringen.

3.5 Publisering

KOSTRA-publiseringen 15.06. gikk i år uten noen tekniske problemer. Testkjøringer og kontroll av tall til 15.06.-publiseringen har gått greit, og det oppstod heller ingen tekniske problemer knyttet til denne publiseringen.

3.6 Brukerreaksjoner

Det er kommet inn ønsker fra KSs Effektiviseringsnettverk ASSS (de ti største kommunene) om å få flere indikatorer i KOSTRA (*ASSS Barnevern - styringsindikatorer på overordna nivå (rådmann/formannskap) - forslag fra Fagnettverk/Programkomiteen*). Arbeidsgruppen vi fortsette arbeidet med vurdering av dette til høsten.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Det er ingen ønsker om endringer i kontoplanen (funksjon og art).

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen endring.

4.2 Forslag til endring

Ingen endring.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for ønsket endring

Det gjøres ingen endringer i skjema 15 fra den kommunale barneverntjenesten for 2008. Det blir heller ikke endringer i skjema 8 for 2008.

5.2 Forslag til endring

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Arbeidsgruppa er fornøyd med faktaark H: Barnevern slik det er i dag. Det gir oss mulighet til å se tiltaksprofiler i det kommunale barnevernet, og om hovedtyngden av utgiftene går til hjelp til barn i opprinnelig familie eller til hjelp til barn utenom opprinnelig familie (dvs. barn plassert utenfor hjemmet). Nøkkeltallene gir oss også tall for enhetskostnader og mulighet til å sammenligne seg med andre kommuner.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen

6.2.2 Nye nøkkeltall

Ingen.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har kun fått gjennomført ett møte i 2007. Møtet ble brukt til arbeid med å finne nye kvalitetsindikatorer for barnevern.

Dokumentasjon: **ASSS Barnevern - styringsindikatorer for bruk på overordnet nivå (rådmann/formannskap) - forslag fra Fagnettverk/Programkomiteen.**

Arbeidsgruppen går gjennom forslagene punktvis.

1. Levekårsindikatorne - totalscore

Arbeidsgruppen ser ikke hvordan dette kan brukes på barnevernfeltet. Kalve kommenterer at tall for *barn med barnevernstiltak i løpet av året* leveres til *Styrings- og informasjonshjulet, utfordringer i kommunenes helse- og sosialtjeneste*

2. Andel barn 0-17 år.

I dag har vi allerede følgende indikator i KOSTRA:

Andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere 0-17 år

Arbeidsgruppen ser ikke at dette kan være indikator på kvalitet i kommunenes barneverntjeneste.

3. Netto driftsutgifter pr. innbygger 0-17 år, barneverntjenesten

I dag har vi følgende indikator i KOSTRA:

Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten

Arbeidsgruppen ser ikke at dette kan være indikator på kvalitet i kommunenes barneverntjeneste.

4. Andel barn med undersøkelser i forhold til innbyggere 0-17 år.

I dag har vi følgende indikator i KOSTRA:

Barn med undersøkelse i forhold til antall innbyggere 0-17 år, prosent

Arbeidsgruppen ser ikke at dette kan være indikator på kvalitet i kommunenes barneverntjeneste.

5. Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0-17 år.

I dag har vi følgende indikator i KOSTRA:

Andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere. 0-17 år

Arbeidsgruppen ser ikke at dette kan være indikator på kvalitet i kommunenes barneverntjeneste.

Arbeidsgruppen diskuterer muligheter for å dele opp indikatoren i andel barn som mottar de ulike barnevernstiltakene, ev i og utenfor hjemmet. I dag er økonomitall fordelt på tre funksjoner: 244, 251 (i familien) og 252 (utenfor familien). Svakheter med oppdeling: Store forskjeller i kostnader i de ulike tiltakene, i og utenfor hjemmet. I nåværende KOSTRA-publiserings blir tall for kommuner som har færre enn tre plasserte barn prikket av konfidensielle hensyn. Vi kan derfor ikke lese at ett barn i kommunen som er plassert, og at dette barnet kostet kommunen x kroner siste år. (De inngår imidlertid fortsatt i beregningen av indikatorer på nivå 2).

6. Andel barn og unge med barnevernstiltak som er i aldersgruppen 0-6 år. Ev fordelt på innen og utenfor familien.

Arbeidsgruppen ser ikke at andel plasserte barn kan måle kvalitet.

Aldersinndeling: I barnevernstatistikken i dag publiseres antall *barn barnevernstiltak(etter type tiltak) i løpet av året* innefor følgende aldersinndelinger: 0-2 år, 3-5 år, 6-12 år, 13-17 år og 18-22 år. Arbeidsgruppen ser ikke at andel barn 0-6 år med barnevernstiltak kan vise kvalitet. Heller ikke når det gjelder de yngste barna. Behøver ikke bety dårlige kvalitet selv om et barn får hjelp etter fylte 6 år. Det er noen typer problemer som gjør seg gjeldene ved senere alder.

7. Bruk av foreldre/barnsenter, miljøarbeidere i familien, familieveiledning f. eks MST, PMTO, Webster-Stratton eller lignende. Hvor stor andel av barna i barnevernet mottar slike tjenester.

Hva skal man ev se det i sammenheng med - andel plasserte barn?. Det trenger ikke bety dårlige kvalitet i barnevernstjenesten dersom det er større andel plasserte barn enn barn med hjemmebaserte tiltak, spesielt i små kommuner. Kan ev være aktuelt som en indikator for de store kommunene

Arbeidsgruppen ser ikke at andel barn med nevnte typer hjemmebaserte tiltak kan måle kvalitet i barnevernstjenesten.

8. Plasseringsprofil

a) Andel barn plassert utenfor hjemmet som er i fosterhjem per dato 31.12 .

b) Andel barn som er plassert utenfor hjemmet på akuttparagraf, pr dato 31.12.

For å få ett reelt bilde av plasseringer, og da spesielt etter akuttparagrafen, er det ev hensiktsmessig å måtte bruke tall for *i løpet av året*.

Fosterhjem kan trolig være bedre for barn på sikt, enn andre plasseringsalternativer. Men det er lang ventetid på fosterhjem. Tyder på bra kvalitet dersom kommunen velger "det riktige" fosterhjem for hvert enkelt barn.

Når det gjelder plasseringer etter akuttparagrafen ser ikke arbeidsgruppen hvordan dette kan måle kvalitet. Viser få akuttplasseringer bedre eller dårligere kvalitet for kommunen?
Grunnlag for vedtak ved plasseringer blir per nåværende tidspunkt ikke publisert i barnevernstatistikken, pga dårlig kvalitet på innrapportert data fra kommunene.

Arbeidsgruppen ser at andel plasserte barn som er i fosterhjem kan være en indikator, men ikke en indikator for kvalitet for barnevernstjenesten i kommunen.

Arbeidsgruppen ser ikke at andel barn som er plassert utenfor hjemmet på akuttparagraf kan måle kvalitet.

9. Andel netto driftsutgifter fordelt på funksjonsområdene:

a) til saksbehandling (funksjon 244)

b) til barn som bor i opprinnelig familie (251)

c) til barn som bor utenfor opprinnelig familie (252)

Vi har i dag følgende indikatorer i KOSTRA:

Netto driftsutgifter til funksjon 244, 251, 252

a) Netto driftsutgifter funksjon 244

b) Netto driftsutgifter funksjon 251

c) Netto driftsutgifter funksjon 252

Arbeidsgruppen ser ikke at indikatorene kan måle kvalitet i barnevernstjenesten.

10. Andel barn med tiltak utenfor familien

a) Andel barn med tiltak innefor familien i løpet av året

b) Andel barn med tiltak utenfor familien i løpet av året

Motzfeldt kommenterer at vi i dagens barnevernstatistikk teller barn *enten* med tiltak innenfor familien (251) eller utenfor familien (252), selv om barnet har hatt tiltak både i og utenfor familien. Arbeidsgruppen diskuterer å telle antall tiltak i løpet av året, i forhold til å telle antall barn. BLD mener det er hensiktsmessig av å se *barna* i barnevernet, ikke kun tiltakene.

Arbeidsgruppen ser ikke at indikatorene kan måle kvalitet i barnevernstjenesten.

11. Brutto driftsutgifter per barn med tiltak eller undersøkelse.

a) Brutto driftsutgifter per barn (241)

b) Brutto driftsutgifter per barn i opprinnelig familie (251)

c) Brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie (252)

SSB har i dag disse indikatorene i KOSTRA.

Arbeidsgruppen ser ikke at indikatorene kan måle kvalitet i barnevernstjenesten.

12. Fristoverskridelser. Avvik.

a) Andel fristoverskridelser for gjennomførte undersøkelser (3 mnd og 6 mnd)

b) Andel tiltakssaker uten tiltaksplan

c) Andel omsorgssaker uten omsorgsplan

d) Andel fosterhjem uten lovpålagt tilsyn

SSB har følgende kvalitetsindikator for barnevern: *Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder, prosent*

BLD ved Selte påpeker at barneverntjenesten kan søke om, og få, utsettelse til 6 mnd. Arbeidsgruppa stiller dermed spørsmål om dette er en god kvalitetsindikator? Arbeidsgruppa konkluderer med at det i barnevernloven stilles krav om 3 mnd, og derfor er dette en indikator som kan bidra til å måle kvalitet i barnevernstjenesten.

7.2 Annet

Arbeidsgruppen hadde ingen konkrete ønsker og behov når det gjelder videreutvikling av KOSTRA.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Vedlegg 1.

Vann, Avløp og Renovasjon (VAR)

Innhold

1. Innledning	37
1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning	37
1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat	38
2. Oppsummering og anbefaling	38
2.1 Oppsummering	38
2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger	39
3. Evaluering av siste rapportering	40
3.1 Utarbeiding av skjema	40
3.2 Kontroller i skjema	41
3.3 Innsamling av data (rapporteringen)	42
3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll	45
3.5 Publisering	45
3.6 Brukerreaksjoner	46
4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)	47
5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk	47
5.1 Bakgrunn for endring	47
5.2 Forslag til endring	50
6. Ønskede endringer i faktaark	54
6.1 Generell vurdering av faktaarkene	54
6.2 Ønskede endringer	54
7. Videreutvikling av KOSTRA	54
7.1 KOSTRA-KART	54
8. Annet	55
8.1 Forbedring av veiledning	55
9. Vedlegg	55
9.1 Skjema 21 og 21C	55
9.2 Skjema 21A	55
9.3 Skjema 21B	55
9.4 Skjema 21"X"	55
9.5 Skjema21"Y"	55
9.6 Skjema 22	55
9.7 Skjema 23	55

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

VAR-området omfatter statistikkområdene vann, avløp og avfall (renovasjon). Datainnhentingene skjer via KOSTRA-skjemaene:

- 21 - Husholdningsavfall
- 21C – Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon
- 21A – Ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg
- 21B – Avløpsanlegg med tillatt belastning større enn eller lik 50PE, og slambehandlingsanlegg
- 22 - Kommunale gebyrer knyttet til bolig
- 23 - Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren

I tillegg kommer kommuneregnskapene og eksterne data fra Vannverksregisteret (VREG). VREG er administrert av Folkehelseinstituttet.

VAR-gruppa har ansvar for funksjonene:

- 340 Produksjon av vann
- 345 Distribusjon av vann
- 350 Avløpsrensing
- 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
- 354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.
- 355 Innsamling av husholdningsavfall
- 357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall
- 338 Forebygging av brann og andre ulykker. Feiervesen (VAR-gruppas ansvar omfatter kun feiegebyr)

KOSTRAS gruppe for VAR har våren 2007 bestått av følgende medlemmer:

- Jørn Kristian Undelstvedt, Statistisk sentralbyrå (SSB), leder
- Even Vaboen (vara for Bent Devik), Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)
- Gunnar Hemstad, Holmestrand kommune og KS
- Ivar Jonassen, Oslo Kommune
- Harald Gaarde, Statens forurensningstilsyn (SFT)
- Elisabeth Møyland, SFT
- Liliane Myrstad, Nasjonalt Folkehelseinstitutt
- Carl Fredrik Nordheim, Nasjonalt Folkehelseinstitutt
- Ole Lien, AL Norsk Vann og Avløp BA (NORVAR) (repr. fra KS)
- Henrik Lystad, Avfall Norge
- Svein Homstvedt, SSB
- Eva Vinju, SSB
- Gisle Berge, SSB
- Kamilla Eklo, SSB
- Kari B. Mellem, SSB

Mattilsynet skal også delta i arbeidsgruppen. Mattilsynets representant har siden 2006 byttet arbeidsgiver. Det har så langt ikke lyktes Mattilsynet å finne en erstatter for deltakelse i arbeidsgruppa i 2007.

Underutvalg for utredning av slamrapportering

- Torstein Finnesand, SFT
- Kjell Terje Nedland, Asplan Viak - innleid av NORVAR
- Ole Lien, NORVAR
- Gisle Berge, SSB
- Jørn Kristian Undelstvedt, SSB

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat

Mandat

Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD).

Arbeidsgruppen skal:

- Følge utviklingen på sitt område, vurdere behov for endringer og eventuelt gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder eventuelt bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessing og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.

De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder. Samordningsrådet for KOSTRA skal eventuelt holdes orientert.

Arbeidsgruppene rapporterer til Samordningsrådet for KOSTRA.

Spesielt for 2007 - En presisering fra "Arbeidsgruppa for rammeverk" knyttet til ballpunktet:

- ***"Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre."***

Arbeidsgruppa for rammeverk understreker betydningen av denne bestemmelsen i mandatet og ber arbeidsgruppene i KOSTRA gå nøye gjennom kvalitetsindikatorerne for å sikre at rapporteringsomfanget begrenses.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Evaluerings av siste rapportering

Evalueringen peker på noen problemer i forbindelse med skjemaproduksjonen, hovedsakelig knyttet til arbeid med kravspesifikasjoner. Det er også gitt kommentarer til mulighetene for kontroller i skjema.

Innsamlingen av data har gått på tilsvarende måte som tidligere år, med behov for purring og oppfølgende kontakt med kommuner for å få inn riktige data. Samlet sett for VAR-området ligger svarprosenten omkring 95.

Utviklingen for skjema 21B er litt spesiell siden det i år har blitt rapportert inn ca. 180 flere skjema sammenlignet med i fjor. Siden det er lite trolig at alle disse anleggene er nye i 2006, så vil deler av økningen kunne indikere en underrapportering for 2005, muligens også i tidligere år.

Det nye skjema 23 for kostnadsdekning ser ut til innfri forventningene. På tross av sen innrapportering, trolig siden skjemaet er betydelig endret i forhold til tidligere utgaver, er kvaliteten på de innrapporterte data forbedret i forhold til tidligere år.

Ønskede endringer

For husholdningsavfall blir det mindre justeringer av tekst og fjerning av et spørsmål med ett datafelt.

På avløpsområdet blir det omfattende endringer i form av interne rokeringer av spørsmål, to nye skjema, to utgaver av skjema 21B, noen nye spørsmål og noen spørsmål som går ut. Endringene skyldes i hovedsak tilpasninger av rapporteringen til forurensningsforskriftens kapitler 13 og 14, rapporteringskrav til EFTAs overvåkingsorgan (ESA - EFTA Surveillance Authority), endret behov for overvåkingsdata nasjonalt sett og en tilhørende omlegging av SFTs database for informasjon om forurensende aktiviteter (basen kalles "Forurensing").

Arbeidsgruppa mener at det til tross for flere skjema, nå skal være enklere å foreta en korrekt rapportering på avløpsområdet, siden det er tydeligere hvilke skjema som skal benyttes av hvilke enheter og innholdet mer "skreddersydd" for brukerne. Det er ikke lenger spørsmål for flere brukergrupper i samme skjema.

Skjemaet for rapporteringen av kommunale gebyrer (skjema 22) skal bli tydeligere på at tallene skal gjelde for rapporteringsåret +1. Skjemaet skal også utvides med flere spørsmål om gebyr på feietjenester.

I skjemaet for kostnadsdekning (skjem 23), skal det ikke gjennomføres betydelige endringer. Innsatsen skal derimot settes inn på å gjøre veiledningen enda tydeligere på at kommunene er ansvarlige for å påse at innrapportering om kostnadsdekning finner sted, men at IKSer kan ha det praktiske ansvaret med å rapportere for de deltagende kommunene.

Tabeller og tekst i kapittel 5 forklarer mer inngående hvilke forslag til endringer som arbeidsgruppa har forslått.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppa for KOSTRA-VAR foreslår i denne rapporten et betydelig antall endringer som medfører omfattende intern ressursbruk i forberedelsene av neste års rapportering. Dette gjelder særlig på avløpsområdet.

Arbeidsgruppa har også registrert oppfordringen fra Arbeidsgruppa for rammeverk angående årets mandat, om forsøk på å begrense oppgavebyrden. Vi mener dette er overholdt på tross av omleggingen på avløpsområdet. Flere omfattende matriser er tatt ut, flere spørsmål er tatt ut, spørsmål er flyttet til egne skjemaer for å øke tydeligheten.

De nye spørsmålene som er lagt til skal i all hovedsak være av typen som ikke trenger å forberedes med hensyn til oppstart av registrering ved rapporteringsårets begynnelse.

Endringer i skjemaene:

Det er i alt foreslått 30 betydelige endringer. Dette omfatter spørsmål som går ut, spørsmål som kommer til, spørsmål som flyttes, ny utgave av et skjema og nye skjemaer.

Endringer i faktaark:

- Ett nøkkeltall går ut – Husholdningsavfall: "Antall gebyrsatser som tilbys husholdningene". Spørsmålet er i mange tilfeller svært vanskelig å svare på og blir snarere en øvelse i matematikk enn viktig styringsinformasjon. Utsangskraften til nøkkeltallet blir derfor liten.

Kvalitetsindikatorer:

Ingen nye kvalitetsindikatorer er foreslått.

Videreutvikling av KOSTRA:

Arbeidsgruppa ønsker at KOSTRA-ledelsen i 2008 tar initiativ til å prøve ut Web Feature Services for innsamling av stedfestet informasjon fra kommunale databaser med tanke på å innføre dette som et alternativ til ordinær rapportering i 2009 (rapporteringsåret 2008).

Nummerering/navnsetting av skjemaer på VAR-området:

Med forslaget om innføring av to nye skjemaer på avløp, og to varianter av 21B, kunne det nå vært en passende anledning til å se på nummerering og navnsetting av KOSTRA-skjemaene på VAR på nytt. Per i dag kan det oppleves som litt forvirrende at nummereringen ikke er konsistent med temaene avfall og avløp. Nummereringen av skjema 21 og 21C for avfall, og skjema 21A, 21B, 21"X" og 21"Y" for avløp, bør vurderes om kan gjøres mer hensiktsmessig.

For skjema 22 og 23 er nummereringen uproblematisk slik vi ser det i dag. Men, skulle det være nødvendig i for å få en ryddig nummerserie på KOSTRA-skjemaene generelt, kan det være hensiktsmessig å se også på disse to skjemaene.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Arbeidet med å lage kravspesifikasjonen for skjemaene tar mye tid og det omfattende detaljnivået fører til en del feil som det går med mye tid til å rette opp. I tillegg er det behov for å forklare de som programmerer skjemaene en del detaljer som vanskelig lar seg beskrive i kravspesifikasjonen.

Disse utfordringene er meldt tidligere, og det ser nå ut til at tiltak for å forbedre situasjonen skal iverksettes. Ny gjennomgang av mal for kravspesifikasjon er planlagt, og det skal utarbeides et verktøy der de fagansvarlige selv kan stå for utarbeiding av de fleste og ukompliserte delene i skjemaer.

Erfaringene med KOSTRA online i år er positive. Det er uttrykt forhåpninger om at KOSTRA online, som er forespeilet som den eneste rapporteringskanalen fra og med 2008, kan utvikles ytterligere og bli et meget smidig og brukerteknisk enkelt verktøy for innrapportering.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Klargjøring av skjema for rapportering av 2006-årgangen var ikke spesielt ressurskrevende. En ny kvalitetsindikator krevde et nytt spørsmål om innbyggernes mulighet for å påvirke gebyrsatsene. Ellers var det kun språklige forbedringer.

Avløp - Skjema 21A og 21B:

Kun mindre justeringer i skjemaet i forhold til 2005 skjemaet gjorde genereringen av skjema 21A og 21B en del enklere i år sammenlignet med tidligere år. Derimot gjorde løpet med utarbeidelse av to innrapporteringskanaler – både XML-løsning og en online-løsning (KOSTRA online) – at lite tid, totalt sett, ble effektivisert og frigjort i forhold til i fjor.

Skjemaspesifikasjoner for 21A og 21B som KOSTRA-IT bruker som arbeidsdokument i utarbeidelse av skjema er fremdeles en svært omfattende del å få oppdatere siden dette utføres i MS Word. Årsaken er at disse skjemaene inneholder matrisetabeller med mange felt som skal beskrives meget detaljert.

For skjema 21A ble det for 2006 lagt inn flere forhåndsutfyllinger enn hva som har vært vanlig for dette skjemaet. Dette skyldes etterspørsel fra kommunene. Tabellene i del 4 oppfattes som store og

tidkrevende å fylle ut. Del 4 hvor små avløpsanlegg fordeles på renseprinsipp ble for årets rapportering utvidet med delvis forhåndsutfylling (første kolonne i del 4.1 og 4.3 og to første kolonnene i del 4.2), men med mulighet for korrigerings ved behov for det. Dette er data som er sentrale i avløpsstatistikken.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Skjema 23 er omarbeidet i forhold til forrige rapporteringsår. Bakgrunnen for endringen er at det eksisterende skjema ga data av dårlig kvalitet, og dermed dårlig kvalitet på nøkkeltallene. Endringen innebærer at alle grunnlagsdataene for beregning av selvkost blir rapportert i skjema 23, og innføring av en ny indikator: Selvkostgrad. Denne indikatoren inkluderer avsetning eller bruk av fondsmidler, noe som ikke er dekket av den eksisterende indikatoren *Finansiell dekningsgrad*.

Formålet med skjemaet er å frembringe data om kommunenes gebyrinntekter og gebyrgrunnlag for de tjenestene på henholdsvis vann-, avløps- og avfallssektoren som er underlagt prinsippet om selvkost. Gebyrgrunnlaget og gebyrinntektene fra abonnentene i kommunen skal føres i dette skjemaet uavhengig av om de aktuelle tjenestene ytes av kommunen selv, et kommunalt foretak, et interkommunalt samarbeid/selskap, et aksjeselskap eller en annen organisasjonsform. Med gebyrgrunnlaget menes alle kostnader (direkte og indirekte driftsutgifter og kalkulatoriske kapitalkostnader) som ligger til grunn for utmålingen av gebyrene.

For å sikre god kvalitet på nøkkeltallene skal de baseres på tall fra selvkostregnskapet (rapportert i skjema 23), og ikke som tidligere hvor det ble benyttet tall fra både skjema 23 og kommuneregnskapet. En ytterligere endring er at rapporteringen og nøkkeltallene ikke lenger skal være delt etter funksjoner.

Seksjon for datafangstmetoder (seksjon 810) i SSB ble kontaktet under utarbeidelsen av skjemaet. Denne seksjonen har tidligere gjennomført testing av KOSTRA skjema 20, og erfaringer fra dette arbeidet ble benyttet ved vurderingen av skjema 23. Resultatet av gjennomgangen ble små endringer og forbedringer for å gjøre skjemaet og veiledningen mer brukervennlig enn det opprinnelige utkastet. Forbedringene besto i korte trekk av endring av rekkefølgen av noen spørsmål, tydeligere skille av de enkelte områdene samt forenkling av den veiledningsteksten som settes inn ved hvert spørsmål i online-skjemaet.

Arbeidet med veiledningen ble utført i samarbeid med KRD.

Til testing av skjema 23 ble det som grunnlagsmateriale utarbeidet en intervjuguide basert på den guiden som ble benyttet ved test av KOSTRA-skjema 20.

Kommuner i nærområdet til SSB Kongsvinger ble kontaktet, og det ble klart at det for flere kommuner vil være et interkommunalt selskap som utfører tjenestene som skjema 23 omhandler, og som også fører regnskapet for disse for kommunene.

For å dekke både et IKS og en kommune som utfører tjenestene på VA-område selv, ble GIVAS (IKS) og Sør-Odal kommune valgt ut for å teste utfylling av skjema 23. To personer fra SSB deltok på testingene. Intervjuguiden ble fulgt, og testpersonen(e) fikk utdelt papir-skjemaet og veiledningen. Etter gjennomført testing viste oppsummeringen at de som ble intervjuet ikke ville ha særlige problemer med å fylle ut skjemaet. Alle kjente til begrepene som ble benyttet i skjemaet. Det ble tatt spesielt godt i mot at det kunne legges inn hjelpetekster til hvert spørsmål.

Vannverksregisteret (Vreg):

Basert på tilbakemeldinger har Nasjonalt Folkehelseinstitutt gjort mindre endringer i skjema som ikke berører KOSTRA-nøkkeltallene.

3.2 Kontroller i skjema

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Arbeidsgruppa ønsker fortsatt større muligheter til å legge inn kontroller i skjemaene på avfall. Særlig kontroller på tvers av fagområder og mot tidligere årganger. Kontrollene bør kunne bestå av blant annet beregnede nøkkeltall som kan sammenlignes med tidligere år og landsgjennomsnitt. Kontrollene

kan gjerne være i form av en tilbakemelding til oppgavegiverne/respondentene etter at skjemaet er levert.

Arbeidsgruppa for VAR har signalisert behovet ved tidligere anledninger. Vi forventer at dette rykker oppover på prioriteringslista, og dette kan bli realisert for neste rapportering, slik det har blitt antydnet i uformelle samtaler mellom KOSTRA-VAR og de teknisk ansvarlige.

Avløp - Skjema 21A og 21B:

Erfaringsmessig kan for mange kontroller gjøre skjemaet tungt å fylle ut, men kontroller er samtidig viktige ”styringssignaler” for brukerne av skjemaene som sikrer at de har forstått skjemaene og fyller inn riktig informasjon. Det er derfor en vanskelig avveining å avgjøre hvor mange kontroller man bør legge inn i et skjema.

Hovedsakelig ønsker KOSTRA-VAR å beholde de kontrollene som allerede ligger inne i både skjema 21A og 21B. Noen kontroller vil antagelig falle bort siden avløpsrapporteringen neste år er foreslått å bli noe annerledes i form av nye og endrede skjema.

En spesiell kontroll i skjema 21A vil bli fjernet. Kontrollen sammenligner et forhåndsutfyllt innbyggertall med en sum for tilknyttede innbyggere i en kommune. Innbyggertallet er per 1. januar i rapporteringsåret, og dette har skapt litt forvirring siden KOSTRA nøkkeltallene gjelder per 31. desember i rapporteringsåret. Innbyggertallet er lagt inn i skjemaet som et sammenligningsgrunnlag for de som skal rapportere, slik at de ser at rapporteringen dekker tilnærmet alle bosatte i kommunen. Innbyggertallet beholdes i skjemaet, men kontrollen fjernes.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Automatiske summeringer ble lagt inn i skjemaet som en hjelpefunksjon til oppgavegiver. Disse summeringene fungerte ikke optimalt, og det medførte at noen gale verdier ble overført til revisjonsverktøyet. Dette påvirker ikke nøkkeltallene som publiseres, siden beregning av nøkkeltall gjøres med utgangspunkt i det enkelte datafelt og er uavhengig av summeringer internt i skjema og revisjonsverktøyet.

Vannverksregisteret (Vreg):

Vreg inneholder fra før et stort antall valideringskontroller. Det er blitt tilføyd noen nye for 2006-årgangen basert på erfaringer Nasjonalt Folkehelseinstitutt har gjort de senere årene.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Kommunene mottok en generell purring fra KOSTRA sentralt etter innleveringsfristen 15. februar. Etter den 15. april har enkelte kommuner blitt kontaktet pr. telefon for å få inn de nødvendige opplysninger.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Tabell 1: Nøkkeltall for mottak av avfallsskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, mars	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosent
21	340	411	95	- 4
21C	41	65	100	+ 1,5

Avløp – Skjema 21A og 21B:

Tabell 2: Nøkkeltall for mottak av avløpsskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, mars	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosent
21A - Ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg	395	401	93	+ 2,2
21 B: Avløpsanlegg med tillatt belastning \geq 50 PE:	2 530	2 611	-	+ 3,5

Det er registrert en liten økning i antall skjema rapportert for 21A, jf. tabellen ovenfor. Totalt antall skjema 21A i år er 401 stk.

Alle 21A-skjema som ble rapportert fram til 15. mai ble tatt med i KOSTRA-tallene for avløp som ble publisert den 15. juni 2007.

For skjema 21B er det ikke beregnet svarprosent siden SSB ikke kjenner det eksakte antall avløpsanlegg og slambehandlingsanlegg som er i drift i Norge.

Utviklingen i rapporteringer er positiv da det for skjema 21B har blitt rapportert inn ca. 180 flere skjema sammenlignet med i fjor, jf. tabellen ovenfor. Siden det er lite trolig at alle disse anleggene er nye av året, så vil deler av økningen kunne indikere en underrapportering for 2005, muligens også i tidligere år.

En ny purrerutine fra sentralt hold i KOSTRA var ikke tilpasset noen av avløpsanleggenes noe spesielle "karakter". Problemet var at purrerutinen ikke var tilpasset anlegg uten organisasjons-/bedriftsnummer. En egen purring for skjema 21B fra Seksjon for miljøstatistikk ble derfor foretatt via e-post til de anleggene som var rapportert for 2005, men ikke for 2006. Purringen gikk ut 19. april og responsen var god i ukene etter.

Data på disponert avløpsslam er fremdeles noe mangelfullt utfylt i KOSTRA, selv om rapporteringen viser en viss bedring i år. Problemet er å nå fram med skjema til dem som faktisk sitter med opplysninger om disponering, samtidig som man ønsker å unngå dobbeltrapportering. For å bedre situasjonen foreslår denne rapporten et nytt og selvstendig skjema for slamdisponering myntet på de aktørene/enhetene som disponerer slam. Det er ikke nødvendigvis kommunale anlegg som utfører stabilisering og hygienisering av slam fra kommunalt avløp slik at det kan brukes til diverse jordforbedringsformål eller andre bruksområder.

Det rapporteres inn skjemaer løpende fra nyttårsskiftet og helt ut i mai måned. Alle anleggene som ble rapportert fram til 15. mai ble tatt med i KOSTRA-nøkkeltallene som ble publisert den 15. juni 2007 på avløp.

Gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Tabell 3: Nøkkeltall for mottak av gebyrskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, mars	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosent
22	405	415	96	+ 1

Etter den 15. april har et betydelig antall kommuner blitt kontaktet på e-post og telefon for å få inn de nødvendige opplysninger. Internettsider til kommunene er blitt brukt som kilde til kvalitetssjekk av rapporterte data.

De innkomne data vedrørende tilknytningsgebyrer er også i år feilaktig rapportert for en del av de kommunene som ikke har delt gebyrsats. De som har rapportert kun en sats har blitt korrigert i revisjonsapplikasjonen GenRev.

Spørsmålene vedrørende feiing er noe mangelfullt rapportert og viser store avvik fra fjorårets rapportering. Dette skyldes hovedsakelig at enkelte kommuner har vanskeligheter med å rapportere ett årlig gebyr da gebyret kun belastes husholdningen ved utføring av feiing og tilsyn. For enkelte kommuner utføres feiing og tilsyn kun ved behov.

Kostnadsdekning – Skjema 23:

Tabell 4: Nøkkeltall for mottak av selvkostskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, mars	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosent
23	356	399	93	- 1

I etterkant av den sentrale purringen ble det sendt e-post til alle kommuner som ikke hadde levert skjema 23. Det ble også sendt e-post til de kommunene som hadde mangelfull utfylling av skjema. Etter dette har det vært betydelig kontakt i form av både e-post og telefon. Dette arbeidet har pågått tett opp til publiseringstidspunktet.

Årsaken til omfattende sen innrapportering er trolig at skjemaet er betydelig endret i forhold til tidligere utgaver, og dermed er noe ukjent for oppgavegiverne. Det er imidlertid viktig å påpeke at kvaliteten på de innrapporterte data er forbedret i forhold til tidligere år.

Vannverksregisteret (Vreg):

Datasettet fra Vannverksregisteret blir levert av Folkehelseinstituttet. Data, både ureviderte og reviderte, ble levert tidsnok til henholdsvis prøvekjøringer og endelig kjøring av nøkkeltall til KOSTRA-faktaarkene. Datasettet legges på serverområde som eksterne data før kjøring av nøkkeltall. Det har i år vært fokus på kvalitetssikring, med spesiell vekt på:

- Antall åpne høydebasseng
- Opplysninger om behandlingsprosess
- Forskjell mellom driftsanalyser og rutineprøver i henhold til tabell 4 i Drikkevannforskriften.

Av 1665 **rapporteringspliktige** vannverk, er 1017 vannverk kommunale. De kommunale vannverkene dekker 98,5 % av den forsynte befolkningen. 413 av 431 kommuner har kommunale vannverk. Det må diskuteres i arbeidsgruppa om private vannverk som forsyner innbyggerne på vegne av kommunen også må omfattes av KOSTRA-nøkkeltall og –statistikk.

Tabell 5: Rapportering fra kommunale vannverk

Skjema	Antall skjema mottatt, mars	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosent	Dekningsgrad for tilknytning til kommunal vannforsyning, prosent
VREG	1017	1017	98	+ 0,2	99, 6

Små vannverk som ikke er rapporteringspliktige til Vannverksregisteret, men som allikevel har rapportert, blir ikke tatt med i KOSTRA rapporteringen.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Revisjonen av 2006-datasettet for husholdningsavfall ble gjennomført med spesielt fokus på sjekk av renovasjonsordninger i forhold til utsorterte fraksjoner, og sjekk av hva fraksjonen "Annet" inneholdt.

En ny utfordring i forbindelse med revisjon, som har blitt tydeligere i år, er at enkelte kommuner hevder at de ikke har restavfall. Det de oppfatter som "ikke rene fraksjoner" mener de er "sortert brennbart blandet avfall" og blir ført på kategorien "Annet". En del har også ført opp alt avfall som sendes til sentral sortering på "Annet", fordi materialfordelingen er ukjent. Det medfører at sorteringsresten fra den sentrale sorteringen ikke blir registrert som restavfall.

Avløp - Skjema 21A og 21B:

Revisjonen av skjema 21B er blitt ytterligere automatisert siden i fjor, dels også utvidet, og kontrollberegninger for å "luke ut" ekstremverdier og andre feilverdier foregår nå i hovedsak i det statistiske analyseverktøy SAS[®].

Telefonoppfølging er foretatt i enkelte tilfeller for både skjema 21A og 21B. Revisjonsarbeidet i forkant av KOSTRA-publiseringsen omfatter i hovedsak endringer i renseprinsipper, antall innbyggere tilknyttet, inkonsistent bruk av anleggsnummer samt påslippsdata og utslippsdata for fosfor og nitrogen. Et nøyaktig antall kommuner, IKSer eller såkalte driftsassistanser som er kontaktet er ikke loggført, men det dreier seg trolig om 20-30 stk. Endringer som er gjort i rapporterte data er loggført i kommentarfeltet i revisjonsapplikasjonen GenRev.

Gebyrer knyttet til bolig - Skjema 22:

Ingen kommentarer.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Ingen kommentarer.

Vannverksregisteret (Vreg):

Data fra alle vannverk som har blitt rapportert har gjennomgått en manuell kontroll i tillegg til en runde med automatisert kvalitetssikring i form av programmerte spørringer mot databasen (ACCESS-database).

3.5 Publisering

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 18. juni. Den omfattet følgende nøkkeltall med særlig markering for et mål på kvaliteten på den kommunale tjenesten:

Tabell 6: Kvalitetsindikatorer for husholdningsavfall

	Enhet
Abonentens mulighet til å påvirke gebyret	Prosent
Andel husholdningsavfall utsortert for gjenvinning	Prosent

Avløp - Skjema 21A og 21B:

Publiseringsforløpet gikk som normal uten de store problemene. Artikkel ble publisert 21. juni. Det var ingen endringer i publiserte tall eller nyankomne nøkkeltall/grunnlagstall som hentes fra skjema 21A og 21B.

Følgende nøkkeltall har blitt klassifisert som kvalitetsindikator på avløpsområdet:

- Antall kloakkstopper i avløpsledninger, overløp og kummer per kilometer ledningsnett

Skjema 22:

Ingen kommentarer.

Skjema 23:

Publiseringen av ca 100 nye eller omarbeidede nøkkeltall og grunnlagsdata (mellomregninger) har blitt gjennomført som planlagt. Bakgrunnen for dette var innføring av et nytt skjema for rapportering av selvkostregnskapet på VAR-området.

Vannverksregisteret (Vreg):

Publiseringsforløpet gikk som normal uten de store problemene. Artikkelen ble publisert 21. juni.

Tabell 7: Kvalitetsindikatorer på avløpsområdet

	Enhet
Forsyningssikkerhet, vann	Prosent
Andel av innbyggere forsynt fra vannverk med hygienisk trygt vann mht. <i>E.coli</i> .	Prosent
Andel av innbyggere forsynt fra vannverk med bruksmessig tilfredsstillende vann mht. farge	Prosent
Andel av innbyggere forsynt fra vannverk med bruksmessig tilfredsstillende vann mht. pH	Prosent

I tillegg til den ordinære KOSTRA-publiseringsen, har kommunale nøkkeltall og grunnlagsdata blitt publisert på Folkehelseinstituttets hjemmeside 16. mars og reviderte nøkkeltall ble publisert 15. juni 2007 på: <http://www.fhi.no/vreg>.

3.6 Brukerreaksjoner

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Ingen kommentarer.

Avløp - Skjema 21A og 21B:

For skjema 21B har det kommet en del tilbakemeldinger fra kommuner om at skjemaet kan virke stort og komplisert. Dette gjelder i første omgang en del mindre kystkommuner som på grunn av topografien har mange relativt små men mange avløpsanlegg og dermed må fylle ut tilsvarende mange skjema (et for hvert anlegg). Mindre kommuner har ofte små anlegg med mindre detaljerte krav om rapportering.

Tilpasning av skjema etter rapporteringsbehov reflekteres ikke på en tilfredsstillende måte i dagens avløpsskjema som benyttes for anleggsrapportering. Samme skjema benyttes til f.eks. en liten slamavskiller på omkring 50 pe (personequivallenter) og til anlegg som behandler flere hundre tusen pe og dermed også har krav til flere parametere å rapportere. Nye forslag til skjema på avløpsområdet vil forhåpentligvis føre til en forbedring.

Skjema 22:

Ingen kommentarer.

Skjema 23:

Det har kommet positive tilbakemeldinger på at veiledningsteksten til skjema 23 var tilgjengelig som "pop-up"-tekster ved hvert spørsmål i online-skjemaet. Dette tror vi har bidratt til kvalitetsøkningen på dataene.

Vannverksregisteret (Vreg):

Tilbakemeldinger på skjemaet, programvare og veiledningen er under vurdering, og endringer vil bli gjennomført før slutten av året.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen forslag.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Husholdningsavfall – Skjema 21 og 21C:

Noen enkle endringer:

- Spørsmål om antall ulike gebyrsatser tas ut.
- Begrepet **gjenvinningsstasjoner** skal inkluderes og fremheves i informasjonsteksten til del 5 og 6. Det skal også inkluderes i spørsmål om grovavfall i del 6.

Avløp – Skjema 21A og 21B:

Endringene av rapporteringen på avløpsområdet skyldes i stor grad omleggingen av regelverket på avløpsområdet (forurensningsforskriftens kapitler 13 og 14) samt SFTs etablering av en ny database for overvåkingsdata. Omleggingen har sitt utspring i avløpsdirektivet til EU.

Norge, er medlem av EFTA og skal rapportere til overvåkingsorganet ESA (EFTA Surveillance Authority) i henhold til avløpsdirektivet. For kommunalt avløp er det hensiktsmessig å benytte KOSTRA som rapporteringskanal for å dekke innsamlingen av de parametrene SFT og MD skal rapportere til ESA, i tillegg til de nasjonale behov for overvåkingsdata. KOSTRA har i stor grad fungert slik allerede, men dette har blitt gradvis mer aktualisert i takt med at SFT har tilpasset sin rapportering til ESA.

KOSTRA-skjemaene som har vært i bruk de siste årene har nå blitt tilpasset kapitlene i forurensningsforskriften. De nye skjemaene er til dels resultat av splitting av 21B og tilpasning til forurensningsforskriftens kapitler 13 og 14.

Skjema 21A:

Nytt spørsmål om antall meter separat ledningsnett for spillvann/avløpsvann.

Et nytt spørsmål om digitale ledningsnett er tatt med for å kartlegge grunnlaget for å eventuelt tilby kommuner og interkommunale enheter å rapportere filuttrekk fra digitale fagsystemer. Seksjon for miljøstatistikk har startet et prosjekt for å utrede mulighetene for rapportering av digitale kartdata etter SOSI-standarden.

Behovet for overvåkingsinformasjon er endret som følge av nytt innhold i forurensningsforskriften. Dette har medført forslag om en ny del 5, der det spørres etter antall utslippstillatelser som er gitt siste år og en kategorisering av disse.

Skjema 21B:

Dette skjemaet foreslår arbeidsgruppa for KOSTRA-VAR å utarbeide i to versjoner. Dette skal være en tilpasning til endringen i forurensningsforskriften, der kapittel 13 og 14 omhandler henholdsvis

- Avløpsanlegg med utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp **mindre enn** 2 000 pe til ferskvann og elvemunning eller 10 000 pe til sjø (**kap 13**)

og

- Avløpsanlegg med utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp **større eller lik** 2 000 pe til ferskvann og elvemunning eller 10 000 pe til sjø (**kap 14**)

For kapittel 13-utgaven av 21B er følgende betydelige endringer foreslått:

- utgår - anleggstype
- utgår - fordeling av belastning på anlegget etter husholdning, industri og fritidsboliger
- utgår – disponering av slam fra slambehandlingsanlegg
- utgår – matrise for analyser av tungmetaller og miljøgifter
- redusert – matrise for hvilke krav som angår anlegget
- tillegg – matrise for å angi mottakere av slam

For kapittel 14-utgaven av 21B er følgende betydelige endringer foreslått:

- utgår - anleggstype
- utgår - fordeling av belastning på anlegget etter husholdning, industri og fritidsboliger
- utgår – matriser for krav og oppfyllelse av disse
- utgår – antall innbyggere tilknyttet
- utgår – disponering av slam fra slambehandlingsanlegg
- tillegg – matrise for å angi mottakere av slam
- tillegg – nye matriser for prøvetaking og analyser av organisk stoff
- tillegg – utvidet liste over tungmetaller og miljøgifter

Forslag til nye skjema

Skjema 21”X” - Behandling og disponering av avløpslam:

Dette skjemaet er ment å erstatte spørsmål om slamdisponering i skjema 21B. Spørsmålene er tatt over i et eget skjema for å få et rapportverktøy som er ”skreddersydd” for bruk hos enheter som behandler slam. Det kan være ordinære kommunale anlegg, diverse interkommunale samarbeidsformer og private aktører. Det har til nå vært et problem å fange opp alle slambehandlingsanlegg via rapportering fra kommunene. Nå er det meningen at alle kommuner og alle slambehandlingsanlegg utenfor kommunenes driftsansvar som SSB kjenner til skal få skjemaet tilsendt.

Skjemaet for slamdisponering er ment å skulle inneholde:

- standard anleggsinformasjon – ident, navn, kontaktinformasjon, basis driftsopplysninger
- mottatt mengde slam
- innhold av tungmetaller
- mengde slam levert til diverse disponeringsformål

Skjema 21”Y” - Kommunalt ledningsnett for anlegg omfattet av Forurensningsforskriften kapittel 14:

Bakgrunnen for et nytt skjema på ledningsnett er databehov i forhold til forurensningsforskriften og internasjonal rapportering.

Det er meningen at dette skjemaet kun skal benyttes av kommuner med ledningsnett som leder til kapittel 14-avløpsanlegg i andre kommuner (interkommunale anlegg). Kommunen skal kun rapportere for den delen av ledningsnettet som ligger innenfor egen kommunegrense. Innføring av dette skjemaet medfører en liten økning i rapporteringsforpliktelsen for et begrenset antall kommuner.

Skjemaet for ledningsnett er ment å skulle inneholde:

- standard anleggsinformasjon – ident, navn, kontaktinformasjon, basis driftsopplysninger

- tilknytning til ledningsnett (flyttet fra 21B – kap 14)
- overløp
- lekkasjer

Gebyrer knyttet til bolig - Skjema 22:

Rapporteringen av gebyrer foregår etter prinsippet om at verdiene skal gjelde for rapporteringsåret + 1. De vil si at for KOSTRA-rapporteringen for 2007 (frist februar 2008) skal gebyr-tallene være de som gjelder for 2008. Gebyrene skal være bestemt ved utgangen av året og skal derfor foreligge i tide til KOSTRA-rapporteringen.

Et problem som har blitt avdekket i revisjonen av skjema 22 er at mange rapporterer gebyrer for året som har gått. Angivelsen av hvilket år det skal rapporteres for har tydeligvis ikke vært klar nok. Det skal for 2008-rapporteringen komme tydeligere fram av tittel på skjemaet, og i tilknytning til spørsmålene, hvilket år rapporteringen av gebyrer skal omfatte.

Spørsmålene om feiing har ikke til nå gitt et godt nok grunnlag for å estimere et årlig gebyr. Teksten i de eksisterende spørsmålene om feiing utvides med ” per år”:

- Angi feiegebyret **per år** uten mva. for ett pipeløp i kommunen (for boliger)
- Angi tilsynspris **per år** uten mva for ett pipeløp i kommunen (for boliger)
- Angi totalpris **per år** uten mva for ett pipeløp pluss tilsyn i kommunen (for boliger)

Noen kommuner feier annet hvert år, mens de kan ha tilsyn hvert 4. år. Betalingen kan foregå på andre tidspunkter igjen. Vi ønsker å fange opp hvor ofte det betales. Den aktuelle delen av skjemaet utvides med følgende spørsmål:

- Hvor ofte betales det feiegebyr?
- Hvor ofte betales det tilsynsgebyr?

I del 4, om vann og avløp, bør spørsmålet om årsgebyr inkludere med formuleringen "inkludert eventuell fast del":

- Årsgebyr, etter stipulert forbruk (dvs for husholdninger uten vannmåler) **inkludert eventuell fast del** uten mva for en standard bolig på 120 m² bruksareal.

Kostnadsdekning – Skjema 23:

For skjemaet på kostnadsdekning (Skjema 23) er det for 2007-rapporteringen planlagt **vesentlige** endringer **kun i veiledningen** til skjemaet og i hjelpetekster som er inkludert i skjemaet.

For alle tre områder (vann, avløp og avfall) legges inn spørsmål om deltagelse i interkommunalt samarbeid av en eller annen form.

Veiledningen skal bli tydeligere på at kommunene er ansvarlige for å påse at innrapportering om kostnadsdekning finner sted, men at IKSer kan ha det praktiske ansvaret med å rapportere for de deltagende kommunene. Det skal opplyses spesielt at **funksjonen for delegering** i KOSTRA online-løsningen er godt egnet i denne sammenheng.

5.2 Forslag til endring

Skjema	Tema	Endring	Begrunnelse
21	Antall gebyrsatser	Spørsmål om antall ulike gebyrsatser tas ut.	For mange kommuner er det nærmest umulig å svare på siden det kan bli svært mange kombinasjoner avhengig av hvilke tjenester abonnentene ønsker.
	Gjenvinningsstasjoner	Begrepet gjenvinningsstasjoner skal inkluderes og fremheves i informasjonsteksten til del 5 og 6. Det skal også inkluderes i spørsmål om grovavfall i del 6	Det er uklart om kommuner og interkommunale selskaper tar med i rapporteringen avfall levert på gjenvinningsstasjoner.
21C	Som for skjema 21	Som for skjema 21	Som for skjema 21
21A	Spillvannsledninger	Nytt spørsmål: Antall meter separat ledningsnett for spillvann/avløpsvann.	Interessant informasjon i forhold til totalt antall meter ledningsnett og alder på ledningsnett.
	Digitalt kartverk for ledningsnett og VA-installasjoner	Nytt spørsmål: Benytter kommunen digitale kart på kommunalt ledningsnett? <i>Ja/nei</i>	Tatt med for å kartlegge grunnlaget for å eventuelt tilby kommuner og interkommunale enheter å rapportere filuttrekk fra digitale fagsystemer. Se også kapittel 7 om videreutvikling av KOSTRA.
	Digitalt kartverk for ledningsnett og VA-installasjoner	Nytt spørsmål: Hvis ja i foregående spørsmål, hvor mange prosent av kommunens ledningsnett er digitalt kartlagt?	Tatt med for å kartlegge grunnlaget for å eventuelt tilby kommuner og interkommunale enheter å rapportere filuttrekk fra digitale fagsystemer. Se også kapittel 7 om videreutvikling av KOSTRA.
	Digitalt kartverk for ledningsnett og VA-installasjoner	Nytt spørsmål: Kan ledningsnettdataene konverteres til SOSI-standarden? <i>Ja/Nei</i>	Tatt med for å kartlegge grunnlaget for å eventuelt tilby kommuner og interkommunale enheter å rapportere filuttrekk fra digitale fagsystemer. Se også kapittel 7 om videreutvikling av KOSTRA.

	Utslippstillatelser	Nytt spørsmål: Antall utslippstillatelser med rensekrav som er gitt i løpet av året jf. forurensningsforskriften §§ 12-8 og 12-9.	Overvåkingsdata for forurensningsmyndighetene. Kategorisert etter rensekrav for fosfor, organisk stoff, lokalisering av utslippspunkt i forhold til resipientens følsomhet for forurensing
21B kap13	Anleggstype	Går ut: Spørsmål om anleggstype.	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Fordeling av belastning	Går ut: Fordeling av belastning på anlegget etter husholdning, industri og fritidsboliger.	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Prøvetaking og analyser	Går ut: Kolonner for angivelse av oppfyllelse av krav	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Slamdisponering	Går ut: Disponering av slam fra slambehandlingsanlegg.	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Rensekrav	Redusert i antall parametere: Matrise for hvilke krav som angår anlegget.	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Mottakere av slam fra renseanlegg	Nytt spørsmål: Matrise for å angi mottakere av slam fra renseanlegg	Ledd i kartlegging av hvilke enheter som behandler avløpsslam.
21B kap 14	Anleggstype	Går ut: Spørsmål om anleggstype.	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Fordeling av belastning	Går ut: Fordeling av belastning på anlegget etter husholdning, industri og fritidsboliger.	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Slamdisponering	Går ut: Disponering av slam fra slambehandlingsanlegg.	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Rensekrav	Går ut: Matrise for hvilke krav som angår anlegget.	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Tilknytning	Går ut: Spørsmål om antall innbyggere tilknyttet	Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften
	Mottakere av slam fra renseanlegg	Nytt spørsmål: Matrise for å angi mottakere av slam fra renseanlegg	Ledd i kartlegging av hvilke enheter som behandler avløpsslam.
	Prøvetaking og analyser	Nytt spørsmål: Nye matriser for prøvetaking og analyser av organisk stoff	Tillegg etter endringer i forurensningsforskriften

	Tungmetaller og miljøgifter	Utvidelse av spørsmål: Utvidet liste over tungmetaller og miljøgifter	Overvåkingsdata for forurensningsmyndighetene.
21"X"	Nytt skjema	Skjema 21"X" - Behandling og disponering av avløpsslam - se omtale av innhold lenger opp i dokumentet.	Erstatter spørsmål om slamdisponering i skjema 21B. Spørsmålene er tatt over i et eget skjema for å få et rapportverktøy som er "skreddersydd" for bruk hos enheter som behandler slam.
21"Y"	Nytt skjema	Skjema 21"Y" - Kommunalt ledningsnett for anlegg omfattet av Forurensningsforskriften kapittel 14. - se omtale av innhold lenger opp i dokumentet.	Databehov i forhold til forurensningsforskriften og internasjonal rapportering. Skal kun benyttes av kommuner med ledningsnett som leder til kapittel 14-avløpsanlegg i andre kommuner (interkommunale anlegg). Medfører en økning i oppgavebyrden for et begrenset antall kommuner.
22	Feiing	Sette inn i tittel på skjema årstall for hvilke gebyrsatser som skal rapporteres.	Misforståelser forekommer ofte i kommunene.
	Feiing	Teksten i de eksisterende spørsmålene om feiing utvides med " per år"	Tidligere upresist spørsmål.
	Feiing	Nye spørsmål: <ul style="list-style-type: none"> • Hvor ofte betales det feiegebyr? • Hvor ofte betales det tilsynsgebyr? 	Behov for bedre grunnlag for å estimere et årlig gebyr.
	Vann og avløp	En presisering av spørsmålet om årsgebyr: <ul style="list-style-type: none"> • Årsgebyr, etter stipulert forbruk (dvs for husholdninger uten vannmåler) inkludert eventuell fast del uten mva for en standard bolig på 120 m² bruksareal. 	

23	Interkommunalt aktivitet	Deltar kommunen i et interkommunalt samarbeid i XXXXsektoren? <i>Ja/Nei</i>	Kartlegging av interkommunale samarbeider. Nødvendig for å holde rede på hvilke enheter som skal inngå i grunnlaget for nøkkeltall.
	Interkommunalt aktivitet	Hvis ja, før opp selskapets navn her: <i>Felt for fritekst</i>	Kartlegging av interkommunale samarbeider. Nødvendig for å holde rede på hvilke enheter som skal inngå i grunnlaget for nøkkeltall.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarkene.

Det er få henvendelser til seksjon for miljøstatistikk angående faktaarkene for vann, avløp og avfall. Det kan tyde på at de er bra og fungerer etter hensikten, eller at de ikke brukes i noe særlig grad. De spørsmål som kommer er som oftest fra pressen/media eller fra konsulentselskaper som er på leting etter data, og som rett og slett ikke har klart å finne fram til faktaarkene.

Faktaark-administrasjonen (applikasjonen for styring av innhold og utseende på faktaark) ser ut til å fungere bra.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende grunnlagsdata og nøkkeltall

Nøkkeltall/tema	Endring	Begrunnelse
Husholdningsavfall: Antall gebyrsatser	Nøkkeltall går ut: ”Antall gebyrsatser som tilbys husholdningene”	Spørsmål om antall ulike gebyrsatser tas ut. Se kap. 5.
Avløp: Oppfyllelse av konsesjonskrav	Nøkkeltall går ut: ”Andel belastning på renseanlegg med oppfylte konsesjonskrav”	Spørsmål inngår ikke lenger i skjemaet. Forenkling etter endringer i forurensningsforskriften

6.2.2 Nye grunnlagsdata og nøkkeltall

Det er ikke planlagt nye nøkkeltall eller grunnlagstall for 2007-rapporteringen.

Omleggingen av rapporteringen på avløp skal så langt ikke resultere i nye nøkkeltall eller nye grunnlagstall for de nåværende nøkkeltallene.

6.2.3 Endring av innhold i allerede *eksisterende* grunnlagstall

Ingen merknader.

6.2.4 Endring av innhold i allerede *eksisterende* nøkkeltall

Ingen merknader.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 KOSTRA-KART

Arbeidsgruppa for KOSTRA-VAR ber enstemmig om at det blir satt fokus på å utvikle en alternativ rapporteringsveg for stedfestet informasjon. En fortsettelse av et pilotprosjekt som ble gjennomført for ca 2 år siden pågår nå i SSB under ledelse av Seksjon for miljøstatistikk. Dette prosjektet er relatert til prosjektet geoPortal 2008 (Statens kartverk i samarbeid med parter i Norge Digitalt).

Bakgrunn for satsningen på stedfestet informasjon er at offentlig forvaltning og private tjenesteleverandører i dag står overfor omfattende satsninger på etablering av servicetjenester på

Internett. Oppdatert geografisk informasjon er et nødvendig bakteppe for mange av de tjenester som etableres for å effektivisere forvaltningen og offentlig tjenesteyting. eForvaltning (eGovernment) og et kommende direktiv for en europeisk geografisk infrastruktur (INSPIRE) krever at mest mulig informasjon foreligger som internettbaserte tjenester.

Tanken er å benytte såkalt Web Feature Services (WFS) installert hos kommuner og andre for enkel tilgang til databaser med data fra diverse fagsystemer og GIS. Dette er særlig aktuelt å prøve ut på vann- og avløpsområdet (VA) i KOSTRA. Skjemaene inneholder mange spørsmål som kunne blitt erstattet av en direkte internettbasert tjeneste for innhenting av data. Dermed unngår kommunene å måtte aggregere data til bruk i et skjema på kommunenivå eller for å passe inn i en gitt spørsmålsmatrise. WFS (ISO 19142) og andre tjenester, vil komme inn i norsk lovgivning gjennom implementeringen av INSPIRE-direktivet.

Arbeidsgruppa for KOSTRA-VAR vil derfor oppfordre KOSTRA-ledelsen til å legge ressurser i å få etablert kartbasert rapportering som et alternativ til skjemabasert rapportering snarest mulig. I løpet av 2008 bør dette prøves ut mot et bredt utvalg kommuner som representerer et tverrsnitt med hensyn til størrelse, antall innbyggere, dekningsgrad for avløpsnett, avløpstekniske løsninger og implementering av digitale fagsystemer og GIS.

Dersom erfaringene fra utprøvingen viser at det kan etableres et driftsopplegg for kartrapportering, bør KOSTRA for rapporteringen i 2009 tilby dette som alternativ til skjemabasert rapportering for deler av vann og avløpsområdet. Et opplegg med WFS for VA-området innebærer at kommunene legger til rette sine databaser for at SSB eller andre autoriserte instanser kan hente ut ønskede data til bruk i for eksempel statistikk, forvaltning eller overvåking.

Utvikling og bruk av WFS er et av satsningsområdene for Avdeling for IT og datafangst i SSB.

8. Annet

8.1 Forbedring av veiledning

I dette kapittel er det av hensyn til lengden på rapporten ikke listet opp hvilke forbedringer som skal gjøres i veiledningen. Innspillene i denne rapporten vil, sammen med innspill fra andre hold, bli tatt med i arbeidet med utvikling av veiledningen. Utkast til revidert veiledning sendes til arbeidsgruppas medlemmer før den sendes til brukerne.

9. Vedlegg

9.1 Skjema 21 og 21C

9.2 Skjema 21A

9.3 Skjema 21B

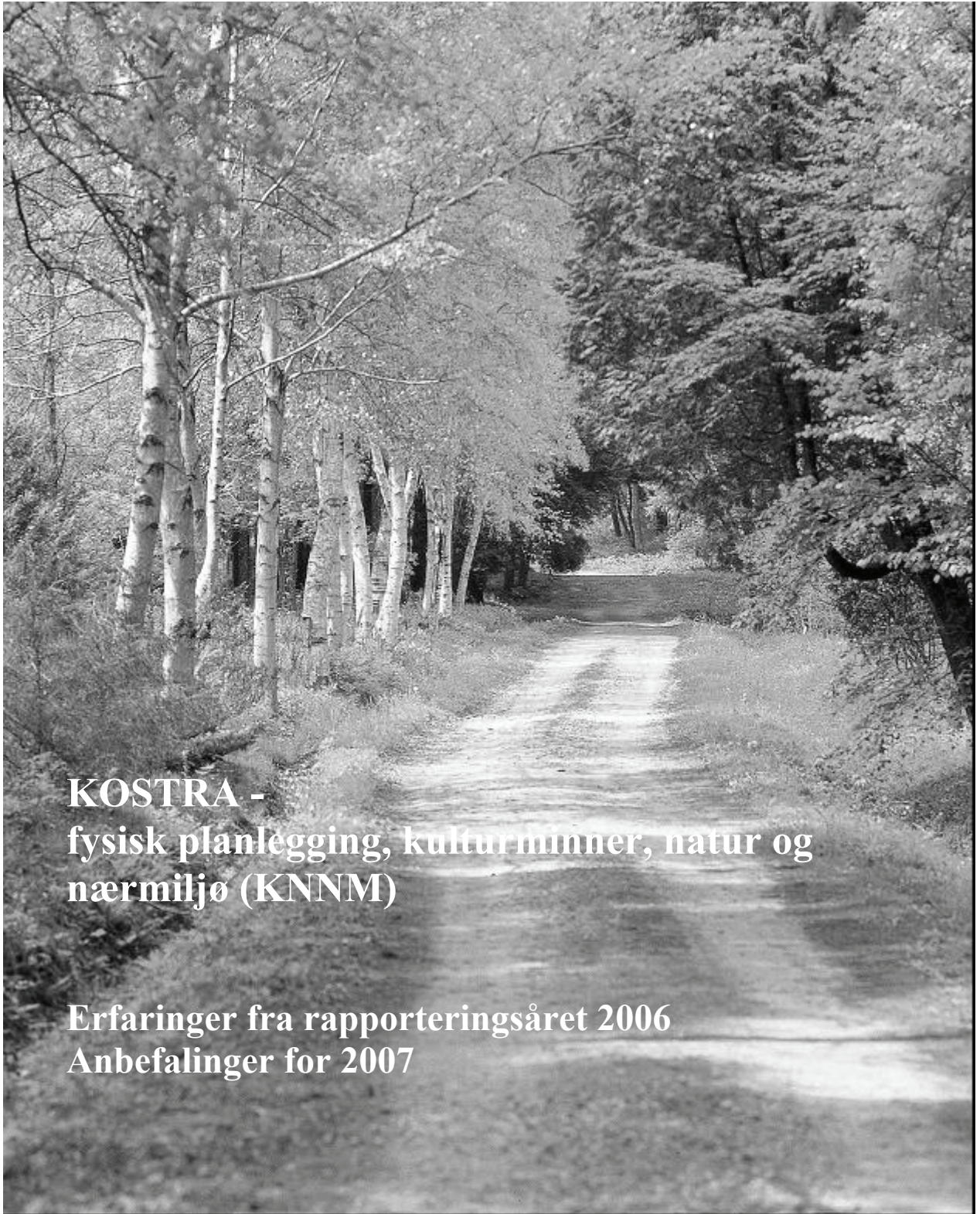
- versjon for anlegg etter kapittel 13 i forurensingsforskriften
- versjon for anlegg etter kapittel 14 i forurensingsforskriften

9.4 Skjema 21”X”

9.5 Skjema 21”Y”

9.6 Skjema 22

9.7 Skjema 23

**KOSTRA -
fysisk planlegging, kulturminner, natur og
nærmiljø (KNNM)**

**Erferinger fra rapporteringsåret 2006
Anbefalinger for 2007**

Innhold

1 Innledning	59
1.1 Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning.....	59
1.2 Mandat for 2007	59
2 Oppsummering og anbefalinger	60
2.1 Oppsummering	60
2.1.1 Rapportering og revisjon.....	60
2.1.2 Kvalitetsindikatorer.....	60
2.1.3 Generell hjemmel for rapportering i KOSTRA.....	60
2.1.4 Online rapportering	60
2.1.5 Publisering av foreløpige tall i Dagens statistikk.....	60
2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger for rapporteringsåret 2007	60
3 Evaluering av 2006-rapporteringen	62
3.1 Generell hjemmel for rapportering i KOSTRA.....	62
3.2 Utarbeiding av skjema	62
3.2.1 Online rapportering	62
3.3 Kontroller i skjema.....	62
3.4 Innsamling av data.....	62
3.4.1 Registerinformasjon som inngår i nøkkeltallene.....	63
3.5 Bearbeiding/revisjon og kontroll.....	64
3.5.1 Sentrale purringsrutiner.....	64
3.5.2 Generelt om revisjonen av skjema 20 og 51	64
3.5.3 Redusert revisjonsinnsats i 2007	64
3.5.4 Revisjon av KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema	64
3.5.5 Revisjon av KOSTRA-skjema 51, fylkesskjema	64
3.5.6 Resultater fra revisjonen av KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema	65
3.5.7 Nøkkeltall i faktaarks	66
3.5.8 Dagens statistikk med statistikk og artikler.....	66
3.6 Brukerreaksjoner	67
4 Ønskede endringer i skjema	67
4.1 Forslag til endringer i skjema 20 – kommune	67
4.1.1 Behandlete forslag som ikke ble anbefalt av arbeidsgruppa	67
4.1.2 Del B Forslag til endret rapportering, kommunale planer og retningslinjer for klima/energi.....	68
4.1.3 Del C Forslag til endret rapportering, dispensasjoner i strandsonen.....	68
4.1.4 Del G Endret rapportering biologisk mangfold.....	69
4.2 Forslag til endringer i skjema – fylkeskommune	71
5 Ønskede endringer i faktaark	71
5.1 Generell vurdering av faktaarket.....	71
5.2 Ønskede endringer innefor dagens opplegg	72
5.2.1 Brukergrensesnitt	72
5.2.2 Nye nøkkeltall	72
6 Kvalitetsindikatorer i KOSTRA for KNNM-området	73
6.1 Bakgrunn	73
6.2 Spesielt for KNNM-området	73
6.3 Forslag til nøkkeltall.....	74
6.3.1 Nøkkeltall til publisering i 2007.....	74

6.3.2	Forbedringspotensial og nøkkeltall "på vent"	76
6.3.3	Indikatorer ønsket eller utviklet på annet hold, kommunenivå	77
6.3.4	Nye temaer	77
6.3.5	Indikatorer nasjonalt og internasjonalt	77
7	Videreutvikling av KOSTRA	78
7.1	Tiltak for å heve kvalitet i KOSTRA-tallene.....	78
7.1.1	Ny elektronisk plattform: Online løsning	78
7.1.2	God revisjon	78
7.2	Universell utforming	78
7.3	Filuttrekk fra kommunale datasystemer	79
7.3.1	Kartdata	79
7.3.2	Harmonisering mellom KOSTRA og kommunale saksbehandlingssystemer.....	80
8	Referanser	80

Tabellregister

Tabell 2.1.	Begrunnede anbefalinger for rapporteringsåret 2007.....	60
Tabell 2.2.	Anbefalinger gitt tidligere år, men som fortsatt gjelder	61
Tabell 3.1.	Antall kommuner som ikke hadde sendt inn KOSTRA-skjema 20 i ulike faser av revisjonen	65
Tabell 3.2.	Svarprosent på skjema 20 i forskjellige faser av revisjonen. Prosentandel av kommunene som har besvart.....	66
Tabell 6.1.	Kvalitetsindikatorer vedtatt til publisering 2007.....	74

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

KOSTRA Kulturminner, natur- og nærmiljøgruppa (KNNM) ble opprettet våren 1998, og har levert rapport til KOSTRA Samordningsråd hvert år siden da. Arbeidsgruppa dekker områdene fysisk planlegging, kulturminner, natur- og nærmiljøarbeid i kommunene. Arbeidsgruppa har hatt tre møter første halvår 2007, der følgende personer har møtt:

Henning Høie, Statistisk sentralbyrå (SSB) (leder)

Svein Homstvedt, SSB

Vilni Bloch, SSB

Øystein Nesje, Miljøverndepartementet (MD)

Dag Høgvard, MD

Bjørn Casper Horgen, MD

Hans A. Støen, Bærum kommune (representant for Kommunenes sentralforbund (KS))

Geir Haveraaen, Bergen kommune (representant for KS)

Anne Midtrød, Rogaland fylkeskommune (representant for KS) (tom. januar 2007)

Ole Christian Tollersrud, Riksantikvaren (RA)

Even Vaboen, Kommunal og regionaldepartementet (KRD)

Einar Jensen, Statens kartverk

Michael Christian Kaurin, Sosial- og helsedirektoratet

I tillegg har Jan Aarak, KS-ASSS-nettverkene, Frode Lindtvedt, KS-Livskraftige kommuner og Ole Moss, SSB, deltatt på arbeidsgruppas behandling av kvalitetsindikatorer.

Arbeidsgruppa mangler per i dag representant for KS – fylkeskommunen.

1.2 Mandat for 2007

Føringene for arbeidet i 2007 er gitt i forslag til mandat (se

http://www.ssb.no/kostra/sr/mandat_arbgr_2007.doc). Mandatet er minimalt endret fra i fjor.

Hovedfokus i 2007 har vært arbeidet med å utvikle kvalitetsindikatorer og å publisere et utvalg av disse. Oppfølging av dette punktet er behandlet i kapittel 6.

KNNM-gruppa har en prinsipiell merknad til mandatet. I forslag til mandatet står det: ”Mandatet (med ev. utdypinger/spesifikasjoner fra fagdepartementene) skal årlig gjennomgås i Samordningsrådet for KOSTRA. Arbeidsgruppene rapporterer til Samordningsrådet for KOSTRA.”

Arbeidsgruppene utfører hoveddelen av sitt arbeid første halvår. I 2007 møtes Samordningsrådet først i august. Mandatet som arbeidsgruppene fulgte i 2007, var derfor et forslag til mandat, utarbeidet av KRD og SSB rundt årsskiftet slik at det var klart når arbeidsgruppene startet sitt arbeid for året. Dette betyr at Samordningsrådet, som er ansvarlig for mandatet, først vil kunne behandle mandatet etter at arbeidsgruppene er ferdig med sitt arbeid. I 2006 ble mandatet behandlet av Samordningsrådet i april, men også dette er i seneste laget i forhold til når de fleste arbeidsgruppene arbeider.

Ut fra rollefordeling og ansvar som er i KOSTRA mener vi at det viktig at mandatet er godkjent av Samordningsrådet når arbeidsgruppene starter sitt arbeid på begynnelsen av året. Dette vil bidra til å avklare mulig uenighet som måtte oppstå mellom partene i arbeidsgruppa.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1 Oppsummering

2.1.1. Rapportering og revisjon

KOSTRAs gruppe for Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (KNNM-gruppa) legger med dette fram sin 9. rapport. For rapporteringsåret 2006, som er sjette år der *alle* kommuner og fylkeskommuner deltar, har 399 av landets 431 kommuner levert KNNM-skjema. Fra i fjor har svarprosenten gått ned fra 96 til 93 prosent på skjemanivå, og fra 86 til 83 prosent på feltnivå de to siste år. Dette henger sammen med redusert innsats med innpurring av skjema. Alle fylkeskommunene har levert skjema. 428 kommuner og alle fylkeskommunene har levert regnskapstall.

Revisjon av rapportering ble i hovedsak gjennomført siste halvdel av mai 2007 og var rettet mot publiseringen 15. juni. Samme revisjonssystem som tidligere ble brukt. Revisjonsinnsatsen var om lag det halve av året før, hovedsakelig fordi vi i motsetning til i 2005 og 2006 ikke hadde praksisstudent til å bistå.

2.1.2. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har i tråd med mandatet foreslått kvalitetsindikatorer for dette området og de ble publisert 15. mars. I alt 12 kvalitetsindikatorer ble publisert for KNNM-området.

2.1.3 Generell hjemmel for rapportering i KOSTRA

Etter flere års påtrykk fra arbeidsgruppa, ble det fra og med 2006-rapporteringen etablert egen hjemmel for innhenting av tjenstedata i KOSTRA. Dette sikrer et langt bedre hjemmelsgrunnlag der særlover ikke hjemler rapportering.

2.1.4 Online rapportering

I 2006 ble, i tråd med anbefalingene fra arbeidsgruppa, en testversjon av online rapportering tilbudt kommunene. Om lag 30 prosent av kommunene benyttet alternativet, og tilbakemeldingene har vært svært positive, og har bidratt til å lette oppgavebyrden.

2.1.5 Publisering av foreløpige tall i Dagens statistikk

SSB publiserte også i år to artikler innen KNNM-området i forbindelse med frigivingen av foreløpige tall 15. mars. Av hensyn til usikkerheten i tallene ble det kun fokusert på landstall. Publiseringen gav god respons i pressen, bl.a. fordi tallene har større aktualitet 15 mars enn 15. juni. De landstallene som er undersøkt har endret seg lite fra 15. mars til 15. juni.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger for rapporteringsåret 2007

Arbeidsgruppas anbefalinger er sammenstilt i tabell 2.1. Det forutsettes at alle utvidelser av rapporteringen følges opp med egen finansiering.

Tabell 2.1. Begrunnede anbefalinger for rapporteringsåret 2007

Anbefalinger	Begrunnelse
Endring i tjenesterapportering	
Skjema 20:	
Gjeldende plan eller retningslinjer med spesiell fokus på klima og energi.	Kommunene er en viktig part i arbeidet for å redusere utslipp av klimagasser. Rapporteringen vil gi indikator for kommunenes bidrag
Dispensasjoner til fra kap. X Brukbarhet i teknisk forskrift (TEK) som omhandler hensynet til orienterings- og	Universell utforming er et viktig satsingsområde for å bedre tilgjengeligheten for alle i samfunnet. Rapporteringen vil vise i hvilken grad kravene til

Anbefalinger	Begrunnelse
bevegelseshemmede (vedtatt i 2006)	tilgjengelighet i byggesaksbehandling fravikes
Dispensasjoner for nye bygninger i strandsonen som er erstatningsbygg	Bedre informasjon om hvordan dispensasjoner påvirker den faktiske bygningsmassen i strandsonen
Rapportering av ID-nummer for områder kartlagt for biologisk mangfold som har vært utsatt for inngrep. Koding av inngrepstype	Føre statistikk og gi nøkkeltall over i hvilke type områder inngrep skjer og hvilke typer inngrep dette dreier seg om
Faktaark og statistikkbanken	
Metadata i Statistikkbanken gjøres lettere tilgjengelig	<ul style="list-style-type: none"> • Vil forbedre brukervennlighet og informasjonsverdi
Variabelnavn i Statistikkbankens tabeller beholde sin lengde og ikke trunkeres	<ul style="list-style-type: none"> • Unngår at deler av tabelloppsett blir uforståelig

Tabell 2.2. Anbefalinger gitt tidligere år, men som fortsatt gjelder

Anbefalinger	Begrunnelse
Revisjon:	
Raskere og mer effektiv tilbakemelding til oppgavegiver ved at SSBs revisjonskontroller kjøres hos oppgavegiver i forbindelse med utfylling/oversendelse av skjema.	<ul style="list-style-type: none"> • Sen tilbakemelding fra SSB gir dårlig respons hos oppgavegiver på feilmeldinger • Vil øke kvalitet (nøyaktighet) i publiseringen 15. mars. • Øke motivasjon hos oppgavegiver når tilbakemelding gis like etter skjema utfylling
Tilbakemelding og kontroller i form av ferdige nøkkeltall (tverrgående revisjon)	<ul style="list-style-type: none"> • Vil kunne gjennomskue mange flere feil i rapporteringen
Filuttrekk fra kommunale GIS- og saksbehandlingssystemer:	
SSB påvirke leverandører til å lage rapporteringsprosedyrer fra saksbehandlingssystemer som er tilpasset KOSTRA-rapporteringen	<ul style="list-style-type: none"> • Vil på sikt redusere oppgavebyrden og gi bedre og flere data • Små kommuner har ikke mulighet for å påvirke leverandører alene.
Utvikle rapporteringsopplegg fra kommunenes GIS-systemer	<ul style="list-style-type: none"> • Vil på sikt redusere oppgavebyrden og gi bedre og flere data • Bruken av GIS er i sterk vekst og vil om få år gi et mye bedre rapporteringsgrunnlag • KOSTRA bør <i>så tidlig som mulig</i> være en pådriver for etablering av standardisert, digital kartproduksjon fordi <i>felles standarder</i> er særlig viktig i rapportering og statistikk.
Administrative forhold:	
Mandat bør være godkjent av Samordningsrådet før arbeidsgruppene starter sitt årlige arbeid	Vil kunne skape usikkerhet om oppgavene. Er særlig viktig fordi SSB har det operative ansvar for arbeidsgruppene, mens det overordnede ansvar er tillagt departementet.

3. Evaluering av 2006-rapporteringen

3.1 Generell hjemmel for rapportering i KOSTRA

Etter flere års påtrykk fra arbeidsgruppa, ble det fra og med 2006-rapporteringen etablert egen hjemmel for innhenting av tjenestedata i KOSTRA. De viktigste lovene innen KNNM-området hjemler ikke for rapportering, og en har derfor måtte benytte Statistikkloven som hjemmelsgrunnlag. Dette har ikke gitt muligheter for innsyn i dataene før publisering for andre parter enn SSB, noe som har redusert verdien av rapporteringen. Med det nye hjemmelsgrunnlaget er det åpnet for tidligere utnyttelse av dataene som rapporteres.

3.2 Utarbeiding av skjema

2006 var tredje året all rapportering ble gjort på internettbasert teknologi. Skjemaene genereres automatisk, det er derfor sterke begrensninger i hvordan spørsmålene kan settes opp i skjema. Det var fortsatt begrensede muligheter til å nummerere spørsmålene. Disse begrensningene er svært alvorlige i forhold til å lage et godt skjema, og det er et stort behov for en mer fleksibelt oppsett. Utarbeidelse av kravspesifikasjoner og gjennomføringen av disse er i tillegg svært arbeidskrevende, så det bør utvikles løsninger som er mer effektive.

3.2.1 Online rapportering

Det var laget en testversjon av online-rapportering som var tilgjengelig for kommunene. Om lag 35 prosent av kommunene sendte inn skjema via online. Tilfeldige tilbakemeldinger (fra 3-4 kommuner, bl.a. Tønsberg og Bærum) var alle svært positive, særlig fordi det lettet den interne organiseringen i forbindelse med utfylling av skjema. Da må det også tas i betraktning at dette var en testversjon slik at det er rom for mange viktige forbedringer.

3.3 Kontroller i skjema

Kontrollene som ligger i skjemaet er "logiske" kontroller, som legges inn der to eller flere felt er avhengig av hva som er svart i et annet felt (f.eks. at turstier med kommunalt driftsansvar ikke kan overstige samlet lengde turstier).

Det er to typer kontroller, "myke" kontroller (varsler, men ingen begrensninger i utfyllingsmulighetene) og "harde" kontroller (endrer mulighetene for skjemautfylling):

"Myke": De fleste kontrollene er "myke", dvs. at det bare gis varsel. Dette er gjort for at man skal kunne fylle ut hvor man vil på skjemaet uten å være tvunget til å følge en bestemt rekkefølge. Skjemaet er også såpass sammensatt at for flere kommuner må flere fagansvarlige fylle ut skjemaet.

"Harde": De "harde" kontrollene i skjemaet er slik at de stenger mulighet for å fylle ut et annet felt, for eksempel dersom det er svart "nei" om de har plan for friluftsliv, så blir feltet for år vedtatt stengt.

Harde kontroller eliminerer potensiell feilutfylling.

Online rapportering vil øke effektiviteten av kontrollene fordi det nå vil være mer hensiktsmessig at ansvarlig fagperson selv fyller ut skjema.

3.4 Innsamling av data

Oversikt over datainngangen for skjema 20 og 51 er gitt i kapittel 3.5.4. For regnskapsrapporteringen vises til annen rapport. I kapittel 0 beskrives eksterne data og annen rapportering knyttet til arbeidsområdet.

3.4.1 Registerinformasjon som inngår i nøkkeltallene

Befolkning

Befolkningstallene hentes fra SSBs befolkningsstatistikk, med tall per 31.12 i rapporteringsåret.

Fritidsboliger

Fra GAB registeret hentes data for antall fritidsboliger i kommunene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i en rekke nøkkeltall som har årsinnbygger i nevner.

Godkjent bruksareal

Fra GAB hentes godkjent bruksareal siste år. Tallet brukes som nevner i to nøkkeltall som indikator på produktivitet innen f. 302 Byggesaksbehandling og seksjonering

Årsinnbygger

Årsinnbygger er et konstruert begrep, og er en variabel som tar hensyn til at også feriebefolkningen beslaglegger planleggingskapasitet i kommunen. Inngår som nevner i en rekke nøkkeltall. Beregnes slik:

Folkemengde i alt + antall fritidsboliger * 3.

Eiendommer

Fra Eiendomsregisteret hentes tall over antall eiendommer i kommunene per januar i rapporteringsåret.

Kystlinje utenom tettsteder

Lengden av kystlinjen utenom tettsteder i hver kommune beregnes av SSB basert på grunnlagsdata fra Statens kartverk og SSBs tettstedsgrenser. Disse tallene inngår i nøkkeltallet "Antall dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen per 100 km kystlinje".

Tettsteder

SSB oppdaterer årlig tettstedsgrensene basert på befolkningstall og GAB-registeret. Tettstedsarealet inngår i ett nøkkeltall (kartstatus i tettsteder) og befolkning i tettsteder inngår i en rekke nøkkeltall som har tettstedsbefolkning i nevner.

Vedtaksfredete kulturminner

Fra Riksantikvaren hentes tall over antall vedtaksfredete kulturminner i fylkene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i ett nøkkeltall på fylkesnivå (antall innvilgede dispensasjoner per fredet kulturminne).

Kartstatus i kommunene fra Statens kartverk

Statens kartverk (SK) oversender plan og status på standard og kartlagt areal per 01.01 i kommunene. Det er fylkeskartkontorene som gjør denne registreringen. Tallene baserer seg på Geovekstsamarbeidet der det er utarbeidet geodataplaner som omhandler blant annet status for etablering av digitalt kartverk og planer for videre etablering for hver kommune.

De ca. 10 kommunene som i dag står utenfor Geovekst-samarbeidet er store bykommuner som allerede er heldekket med FKB-data. SK har god kommunikasjon med disse kommunene, slik at Statens kartverk kan rapportere fra alle landets 431 kommuner.

Disse dataene ble tidligere rapportert i KOSTRA, men datakvaliteten i opplysningene fra Statens kartverk var bedre. Dette reduserte også rapporteringsbyrden.

3.5 Bearbeiding/revisjon og kontroll

3.5.1 Sentrale purringsrutiner

2. mars ble det fra sentralt hold i SSB sendt ut påminnelser til alle kommuner som ikke hadde fått godkjent skjema.

3.5.2 Generelt om revisjonen av skjema 20 og 51

SSB har utviklet et felles revisjonssystem (KOSTRA-GenRev), der de ulike avdelingens IT-seksjoner lager en skyggedatabase for data fra skjemaene og har programmert de logiske kontrollene som har blitt definert av de fagansvarlige.

For KNNM-området ble systemet brukt for fjerde gang. Funksjonaliteten utvikles stadig, men det er fortsatt behov for videreutvikling. For eksempel må hver e-post genereres og sendes ut individuelt. Dagens revisjonsopplegg gir tilbakemelding til oppgavegiver først 2-3 måneder etter innsending av skjema. Revisjonssystemet kontrollerer bare parametrene hver for seg og ser ikke tallene i sammenheng. Kontrollene fanger sannsynligvis bare opp en del av målefeilene i rapporteringen. Disse forhold betyr at det potensial for betydelige forbedring og effektivisering. I kapittel 7.1.2 har vi foreslått tiltak i fagrevisjonen for forbedre kvaliteten i tallene, og disse er prioritert i tabell 2.2.

3.5.3 Redusert revisjonsinnsats i 2007

Det ble brukt i størrelsesorden et halvt månedensverk til revisjon, dvs. om lag halvparten så mye som i 2006. Årsaken til lavere innsats var dels bedre besvarelser (færre utslag i feilkontrollene), dels at SSB denne gangen ikke hadde praksisplass-student fra Høgskolen i Oslo som kunne settes på denne slags oppgaver, og dels at effekten av revisjonsinnsatsen tidligere år har vært små. Analyser viser at for KNNM-kommune ble 3,7 prosent av nøkkeltallene endret fra 15. mars til 15. juni i 2005 (Foss 2007). 64,6 prosent forble uendret, mens 31,7 prosent manglet 15. mars. Denne revisjonen omfattet også regnskapsrevisjonen som gjøres av andre enn denne arbeidsgruppa. Rettelsene er heller ikke særlig store, og det var regnskapsnøkkeltallene som ble endret mest. Disse resultatene tilsier at man har liten effekt av revisjonen slik den nå gjennomføres, og det er derfor grunn til å være kritisk til ressursbruken til dette. Mulighetene for en tidligere og mer effektiv revisjon åpner seg gjennom ny rapporteringsteknologi (online), og dette er drøftet i kapittel 7.1.1 og 7.1.2.

3.5.4 Revisjon av KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema

Revisjon av innkomne skjema til publiseringen 15. juni

- kontroll av manglende utfylling
- unormale avvik fra fjoråret (gjaldt gebyr, saksbehandlingstid, årstall for vedtatt plan, turstier og areal av friluftsområder)
- "logiske" kontroller, f.eks. at antall reguleringer etter PBL § 25.6 ikke er større enn totalt antall reguleringer.
- -ekstreme verdier og unormale tall ("uteliggere"). Denne kontrollen ble delvis gjort manuelt.

I alt ble det sendt ut henvendelse pr e-post til 132 kommuner som hadde fått feilmeldinger. Tilsvarende tall i fjor var 259.

I tillegg ble en håndfull kommuner kontaktet pr telefon der større feil var oppdaget og der hvor kommunene ikke har svart på de utsendte feilmeldingene.

3.5.5 Revisjon av KOSTRA-skjema 51, fylkesskjema

Ved publiseringen 15. mars hadde 16 fylkeskommuner levert skjema. Ved revisjonsstart i mai hadde alle fylkeskommunene sendt inn skjema. Det ble gjort kontroller på besvarelsene ved GenRev-systemet. Besvarelsene var generelt svært bra, og ingen fylkeskommuner fikk tilbakemeldinger.

3.5.6 Resultater fra revisjonen av KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema

Kvaliteten i rapporteringen avhenger både av svarprosenten og hvor riktig tallene er (målefeil). Henvendelsene påpekte både manglende svar og svar som virket urimelige. Pr. i dag er det ingen funksjonalitet i revisjonssystemet (KOSTRA-GenRev) for å måle effekten av de ulike kontrollene, dvs. hvilke henvendelser som fører til rettelser.

Revisjon av innkomne skjema til publiseringen 15. juni

Av de 132 kommunene som fikk henvendelse om mulige feil i rapporteringen 22. mai, svarte 3 kommuner at de oppgitte svar var korrekte. 11 kommuner gav tilbakemelding via e-post som medførte rettelser i skjema. I tillegg sendte 6 kommuner inn skjema på nytt. Dette medførte rettelser på i alt 30 skjemaer, hvilket utgjør 23 prosent av kommunene som fikk henvendelse. Dette er klart lavere enn fjor da 37 prosent gav tilbakemelding. Det skyldes en bedre telefonisk oppfølging av e-postene som ble sendt ut i fjor.

I dette bildet hører også med at mange av kommunene der kontrollene hadde slått til og som dermed fikk henvendelse, men ikke svarte, ikke nødvendigvis hadde feil. På den annen side er det også mange feilsvar som kontrollene ikke fanger opp..

Purring av kommuner som ikke hadde sendt inn skjema pr. 30.april

Tabell 3.1 viser antall skjema som manglet ved de ulike faser i revisjonsprosessen. Ved revisjonsstart var det i år 46 kommuner som ikke hadde sendt inn skjema, Etter e-postpurring kom det inn 14 skjema. I fjor hadde også SSB ressurser til å purre ekstra pr. telefon, og etter den runden kom det ytterligere inn 18 skjema. Dette ble ikke gjort i 2007, og er hovedforklaringen til at vi fikk inn færre skjemaer i 2007 sammenlignet med 2006.

Tabell 3.1. Antall kommuner som ikke hadde sendt inn KOSTRA-skjema 20 i ulike faser av revisjonen

	2003-rapporteringen	2004-rapporteringen	2005-rapporteringen	2006-rapporteringen
Ved revisjonsstart ca. 1. mai	47	47	53	46
Etter purring pr. e-post	37	37	35	32
Etter telefonrunde ¹		21	17	
Ved publisering 15. juni	37	21	17	32

- ¹ Det ble ikke purret per telefon på 2003- og 2006-rapporteringen.

I alt fikk vi inn 30 prosent av skjemaene som manglet ved revisjonsstart. Det er langt dårligere enn i 2004 og 2005 da det ble purret per telefon i tillegg.

Svarprosjenter KOSTRA-skjema 20

I alt 399 kommuner hadde levert skjema til publiseringen 15. juni. Det medfører en svarprosent på skjemanivå ligger 93 prosent, mens den ligger på ca. 83 prosent på feltnivå (kan ikke bli 100 prosent fordi en del spørsmål er irrelevante for enkelte kommuner). Tabell 3.2 viser svarprosent for hele skjema for alle år med fullskala KOSTRA.

Tallene viser at utgangspunktet ved revisjonsstart var til dels dårligere enn året før, slik at revisjonen har forbedret tallene mer enn den endelige svarprosenten indikerer. Forbedringene henger sammen både med økt ressursinnsats og med at revisjonssystemet er utviklet videre.

Tabell 3.2. Svarprosent på skjema 20 i forskjellige faser av revisjonen. Prosentandel av kommunene som har besvart

	Av alle kommuner		
	15. mars	15. april ¹	15. juni
Skjema			
Rapporteringsåret 2001	83	91	93
Rapporteringsåret 2002	89	93	95
Rapporteringsåret 2003	79	89	91
Rapporteringsåret 2004	82	89	95
Rapporteringsåret 2005	80	88	96
Rapporteringsåret 2006	81	89	93
Gjennomsnitt, alle spørsmål			
Rapporteringsåret 2002	74	77	80
Rapporteringsåret 2003	69	75	79
Rapporteringsåret 2004	56	61	85
Rapporteringsåret 2005	71	77	86
Rapporteringsåret 2006	59	..	83

- ¹ Ved revisjonsstart i etter 15. april. Dato kan variere noe fra år til år.

3.5.7 Nøkkeltall i faktaark

KNNM-området inneholder mange nøkkeltall på nivå 2. Det er forholdsvis arbeidskrevende å beregne egne nøkkeltall ut fra dataene på nivå 3 (skjemadata og andre grunnlagsdata), slik at arbeidsgruppa ser det som fordelaktig å ha et stort tilfang av "ferdigberegnete" nøkkeltall som de ulike brukerne kan plukke fra til egne sammenstillinger.

Nye nøkkeltall:

Følgende nye nøkkeltall ble i 2007 beregnet som følge av arbeidet med kvalitetsindikatorer og kontakt med ASSS-nettverket på byggesak:

- Innsyn i kartverk via Internett for tjenester som kommunen selv forvalter Enhet : Ja/nei
- Samlet lengde av turveier, turstier og skilløyper (km) Enhet : Kilometer
- Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på friluftsliv, grønnstruktur, vassdrag, fjellområder, kystsonen og/eller biologisk mangfold Enhet : Antall
- Brutto driftsutgifter bygge-, delesaksbeh. og seksjonering (f.302) pr. mottatt søknad og melding. Enhet: Kroner
- Brutto driftsutgifter f. 302 Byggesaksbehandling og seksjonering pr. kvm. godkjent bruksareal. Enhet: Kroner
- Totale gebyrinntekter f. 302 Byggesaksbehandling og seksjonering pr. kvm. godkjent bruksareal. Enhet: Kroner

3.5.8 Dagens statistikk med statistikk og artikler

SSB publiserer to Dagens statistikkmeldinger, en med fokus på fysisk planlegging og en med fokus på kulturminner, rekreasjon og biologisk mangfold. De er å finne på

- www.ssb.no/fysplan
- www.ssb.no/miljo_kostr

For 2006-rapporteringen ble det 27. mars publisert to DS-meldinger i forbindelse med publiseringen av foreløpige tall 15. mars 2007. DS-meldingene fikk god respons i media. Hovedfokus var dispensasjoner i strandsonen. Prosentandelen dispensasjoner endret seg minimalt og var 69 prosent både basert på foreløpige tall 15. mars til endelig tall 15. juni. KKNM-gruppa er positiv til en slik tidlig publisering.

I forbindelse med denne publiseringen, utarbeider SSB en statistikkportefølje basert på KOSTRA-rapporteringen. Dette arbeidet omfatter også beregning av nasjonale og regionale tall der det korrigeres for frafall i rapporteringen. Denne er i størrelsesorden 15 prosent i gjennomsnitt (se tabell 3.2 ovenfor over svarprosjenter). Endelige tall for 2005 ble publisert 27. mars i år.

3.6 Brukerreaksjoner

Grappa har også i år mottatt innspill som har medført endringer i rapportering og publisering. Et innspill fra Hvaler kommune har resultert i at arbeidsgruppa foreslår å skille ut erstatningsbygg i rapporteringen av nye bygninger i strandsonen. Et innspill fra ASSS-nettverket på byggesak har resultert i to ny indikatorer for produktivitet knyttet til byggesaksbehandling, der en ser ressursbruk og inntekter i forhold til arealet av godkjente bygg siste år. Ellers har ulike innspill medført presiseringer i spørsmålsstilling og/eller veiledning og er ikke behandlet nærmere i denne rapporten.

4. Ønskede endringer i skjema

Det forutsettes at alle utvidelser av rapporteringen følges opp med egen finansiering.

Forslagene som er presentert nedenfor er de forslagene som innebærer *endringer i innhold* i rapporteringen. I tillegg til dette vil det bli gjort en gjennomgang av spørsmålsformuleringer. Disse skjemajusteringene var ikke klare da denne rapporten ble avlevert.

4.1 Forslag til endringer i skjema 20 – kommune

4.1.1 Behandlede forslag som ikke ble anbefalt av arbeidsgruppa

Arbeidsgruppa behandlet tre forslag fra Landslag for Park og Idrett.

1. Ikke skille mellom i og utenfor tettsteder i rapporteringen:
Det er vanskelig for kommunene å avgrense. Arbeidsgruppa ønsker likevel å beholde inndelingen fordi leke- og rekreasjonsarealer er sentrale parametere i forbindelse med friluftslivspolitikken. Målet bør heller være å øke kvaliteten. SSB vil se på definisjonene for om mulig å bedre presisjon i rapporteringen.
2. Rapportering av anleggs-/arealdata for idrettsanlegg
Forslaget er å innføre rapportering av anleggsdata for anlegg som ikke finnes i Kulturdepartementets (KD) idrettsanleggsregister (KRIS), til KNNM-skjema. Arbeidsgruppa var i hovedsak positive til at det blir laget statistikk på dette, og at rapporteringen kan knyttes til skjema 20, men anbefaler å avvende ny skjemarapportering av flere grunner. Det jobbes med å oppgradere (KRIS) i forbindelse med at KD. er blitt medlem av Norge Digitalt. KD vil også oppgradere rapporteringsløsningen som kommunene bruker. Arbeidsgruppe mener at en i første omgang bør forbedre rapporteringen ved å utvikle KDs idrettsanleggsregister. Det er også viktig å etablere nøkkeltall basert på eksisterende datatilfang. Saken ble derfor henvist til KOSTRA-Kulturgruppe.

I SSB er det planer om å lage rapporteringsløsninger i KOSTRA som kan håndtere filimport fra kommunale saksbehandlingssystemer. Arbeidsgruppa ønsker derfor også av den grunn å avvende saken inntil vi vet mer om dette. Forslaget om ny skjemarapportering vil heller ikke kunne gi stedfesting, noe som er viktig bl.a. for å kunne beregne tilgjengelighet.

3. Splitte funksjon 360 "Naturforvaltning og friluftsliv".
Det ble ikke anbefalt å splitte f. 360 da dette representerer små utgifter og inntekter, og det er allerede problemer med sammenlignbarhet for denne og nærliggende funksjoner. En videre oppsplitting vil kunne forverre dette.

4.1.2 Del B Forslag til endret rapportering, kommunale planer og retningslinjer for klima/energi

Bakgrunn

Det er erkjent at deler av regjeringens klimapolitikk må skje gjennom det kommunale forvaltningsnivået. KS, gjennom prosjektet "Livskraftige kommuner", har også fokusert på dette, og ønsker indikatorer for kommunenes innsats. Oversikt over kommunenes innsats på dette feltet har også vært etterspurt i Stortinget.

Kommunenes klimapolitikk har to aspekter - det ene knyttet til selve påvirkningen (utslipp av klimagasser) og det andre til konsekvensene av klimaendringer (for eksempel økt sårbarhet og økte krav til plangrunnlaget).

Forslag til vedtak

12. Har kommunen en gjeldende plan eller gjeldende retningslinjer med spesielt fokus på følgende tema (STORE BOKSTAVER viser forslaget til endret rapportering):

		Hvis ja, i hvilket år ble det sist vedtatt/revidert en plan eller retningslinjer for:
a. Biologisk mangfold.	Ja Nei	
b. Friluftsliv.	Ja Nei	
c. Kulturminner og kulturmiljø.	Ja Nei	
d. Universell utforming	Ja Nei	
E. KLIMA OG ENERGI	JA NEI	

Vedtak

Forslaget vedtas. Rapportering skal fokusere på påvirkningen; i hvilken grad kommunene har retningslinjer og fokus der en tar hensyn til klimagassutslipp i planlegging, byggesak mv. I den grad begreper som "energi", "transport" inngår, må motivasjonen være knyttet til miljøpåvirkningen (utslipp av klimagasser).

4.1.3 Del C Forslag til endret rapportering, dispensasjoner i strandsonen

Bakgrunn

Et viktig formål med denne rapporteringen å gi en indikator på hvordan tilgjengeligheten til strandsonen endrer seg, og i hvilken grad utbyggingen skjer gjennom dispensasjoner. I dagens rapportering skiller det ikke mellom nye bygg som er helt nye og nye bygg som er erstatningsbygg. Dermed fanger en ikke opp nettoendringene av bygg i strandsonen som skjer gjennom dispensasjoner. I tillegg kan kommunene sette flere betingelser for å innvilge dispensasjon for nytt bygg, noe som heller ikke registreres.

Dagens rapportering er dermed lite presis for å si noe om nettoendring og kommunenes faktiske innsats for å opprettholde tilgjengeligheten.

Forslag til vedtak

(STORE BOKSTAVER viser forslag til endret rapportering)

Bare kommuner med kystlinje skal rapportere. Rapporteringen gjelder alle bygninger innenfor 100 m fra sjø (saltvann), uavhengig av planstatus. Bare nye bygninger skal medregnes, se veiledningen for nærmere definisjon.

Følgende skal IKKE medregnes:

- bygninger knyttet til landbruk
- bygninger som ligger innenfor byer og tettsteder.

	I alt	AV DISSE ERSTATNINGSBYGG
a. Hvor mange søknader om nye bygninger i samsvar med plan ble innvilget (stk)?		
b. Hvor mange søknader om nye bygninger ble innvilget ved dispensasjon, jf. PBL §7 (stk)?		
c. Hvor mange søknader om dispensasjon for nye bygninger ble avslått (stk)?		

Definisjon erstatningsbygg: Nytt bygg til erstatning for ett eller flere eksisterende bygg, som rives. Plassering og størrelse kan bli endret

Vedtak

Forslag til rapportering vedtatt uten merknad

4.1.4 Del G Endret rapportering biologisk mangfold

Bakgrunn

Inngrep i viktige områder for biologisk mangfold har til nå i KOSTRA blitt rapportert som antall områder med inngrep, fordelt på svært viktige (A) og viktige (B) områder. Denne rapporteringen fanger ikke opp i hvilke områder endringene skjer og hvilke typer inngrep det dreier seg om. Det er derfor behov for bedre rapportering for å få bedre oversikt over status og utvikling for det biologiske mangfoldet i disse områdene.

Forslag til vedtak

Det forelå to alternative forslag:

1. Rapportering av ID-nummer på områdene som er utsatt for inngrep
2. Koordinatfesting av hvert inngrep.

I tillegg ble muligheter for filuttrekk fra kommunale databaser undersøkt.

Kontakt med kommunene i forkant av arbeidsgruppas behandling

Et forslag til endret rapportering var i forkant av arbeidsgruppas behandling sendt til "høring" hos 11 kommuner, hvorav 4 gav tilbakemelding. Kontakten med disse fire kommunene var imidlertid såpass omfattende og svarene sprikte lite, slik at "høringen" gav et rimelig godt grunnlag for å vurdere rapporteringsbyrde og nytte for kommunene (se vedlegg 2).

Kommunene som ble spurt, var i hovedsak positive til å oppgi id-nummer til området der inngrep skjedde. Kommunene oppgav, men unntak av Oslo, at de var skeptiske til å koordinatfeste inngrepene. Ingen av kommunene hadde egne registre eller databaser med oversikt over inngrep eller endringer i disse områdene. Filuttrekk fra egne databaser er foreløpig derfor uaktuelt.

Arbeidsgruppas drøfting av forslaget og begrunnelse for vedtak

Arbeidsgruppa var samstemte om behovet for bedre informasjon. En rapportering på ID-nummer i Naturbase vil gjøre det mulig å finne ut hvor og hvilken type område det skjer inngrep i (f.eks. rødlisteforekomst, viltområde, naturtype på land, ferskvannsforkomst eller marint område).

Arbeidsgruppa er klar over farene for dobbelrapportering. Per i dag skal endringer i områdene som er lagt inn i Naturbase rapporteres til DN gjennom Fylkesmannen. Endringene kan eventuelt rapporteres av kommune eller direkte fra Fylkesmannen. Fylkesmannen skal sørge for at kommunen får informasjon om alle endringer, slik at de kan oppdatere sine egne baser. Aktuelle endringer er fysiske

endringer i området (inngrep, endret arealbruk eller gjengroing) eller endret kunnskapsstatus (bedre registrering/avgrensing, endret verdivurdering). Ved rapportering av inngrep til Naturbase må det imidlertid også gis en nærmere beskrivelse av inngrepet og evt. justering av verdi.

Med forslaget som nå foreligger, skal de endringene som gjelder *inngrep* rapporteres gjennom KOSTRA. En slik rapportering dekker ikke alle behov mht. hva som skjer i områdene, og er ikke tilstrekkelig for å justere verdien for områdene. Men arbeidsgruppa forutsetter at rapportering av inngrep som nå skjer via andre kanaler avsluttes og at en bruker KOSTRA. Ved den foreslåtte rapportering slipper kommunene dermed å rapportere inngrep til Naturbase, og de vil være i bedre stand til å lage oversikt over hvilke områder det er gjort inngrep i. Tilfanget av nøkkeltall som viser omfanget av inngrep vil bli vesentlig bedre (se kapittel 5.2.2)

I tillegg blir en del tiltak som ville vært definert som inngrep i disse områdene, rapportert til andre sentrale registre som for eksempel vegdatabasen og GAB. Det forutsettes at disse registrene i den grad de er egnet brukes som kilde for å rapportere inngrep direkte til KOSTRA, og at kommunene ikke inkluderer dette i skjemarapporteringen slik at dobbelrapportering unngås. Det må lages en tydelig og lettforståelig inndeling av hvilke inngrep som skal inkluderes i KOSTRA, og hvilke som ikke skal inkluderes i KOSTRA, men hentes fra andre kilder.

Alle parter påpekte at å rapportere inngrepskode sammen med ID-nummer fra Naturbase for området med inngrep ville øke verdien av rapporteringen vesentlig. Det vil gi mulighet for å beregne nøkkeltall for ulike kombinasjoner av artsforekomster/naturtyper og inngrep. En rapportering gjennom KOSTRA sikrer at rapporteringen gjelder inngrep innenfor samme tidsrom, og at tidsseriene blir konsistente. Dette gir grunnlag for å kunne beregne statistikk og nøkkeltall som er sammenlignbare over tid og mellom kommuner og regioner. Den nåværende rapportering gir ikke mulighet for dette.

Arbeidsgruppa påpeker også at det er viktig å få med koordinater (polygoner som viser avgrensingen), men at dette ligger fram i tid. Behovet for at KOSTRA får på plass en løsning som kan håndtere kartdata ble sterkt understreket. Forslaget om rapporteringsendringene i KOSTRA er derfor høyst sannsynlig en midlertidig løsning, selv om perspektivet er flere år.

Det var også enighet om å inkludere C-områder (lokalt viktige områder for biologisk mangfold).

Rapportering i KOSTRA har tidligere omfattet alle inngrep etter kartlegging. Arbeidsgruppa foreslår å forenkle rapporteringen til bare å gjelde siste år. En vil tape informasjon om tidligere år, men til gjengjeld vil rapporteringsbyrden bli vesentlig mindre og tallene bli mer sammenlignbare. Over tid vil det også sannsynligvis gi bedre tall for utviklingen.

Vedtak

Rapporteringen endres slik at områder med inngrep skal identifiseres ved hjelp av ID-nummer i Naturbase. I tillegg klassifiseres inngrepene. Klassifiseringen av inngrepene skal være den samme som Artsdatabanken bruker. Rapporteringen skal utvides til å omfatte lokalt viktige områder (C) i tillegg til A- og B-områder. Rapporteringen skal bare omfatte inngrep siste år.

Skjema 20, G Biologisk mangfold (endringer er merket STORE BOKSTAVER)

a. Har kommunen per 31.12. i rapporteringsåret foretatt kartlegging av biologisk mangfold etter en eller flere av DNs håndbøker?	ja/nei
b. Hvis ja i felt a: Er noen av områdene som er verdiklassifisert som svært viktige (kategori A), viktige (kategori B) ELLER LOKALT VIKTIGE (KATEGORI C) BERØRT AV FYSISKE inngrep siste år?	ja/nei
c. Hvis ja i felt b: Hvor mange områder er berørt av fysiske inngrep?	Antall A- og B-områder hver for seg

c. DERSOM DET ER SVART JA I SPØRSMÅL OVENFOR.: OPPGI ID-NUMMER FRA NATURBASE OG KODE FOR INNGREP. [Hvert inngrep gis egen linje nedenfor. Det utarbeides veiledning for identifisering av ID-nummer og det vedlegges liste over inngrepskoder]

Områdets ID-nummer	Inngrepstype (kode)

4.2 Forslag til endringer i skjema – fylkeskommune

Ingen endringer ble foreslått.

5. Ønskede endringer i faktaark**5.1 Generell vurdering av faktaarket**

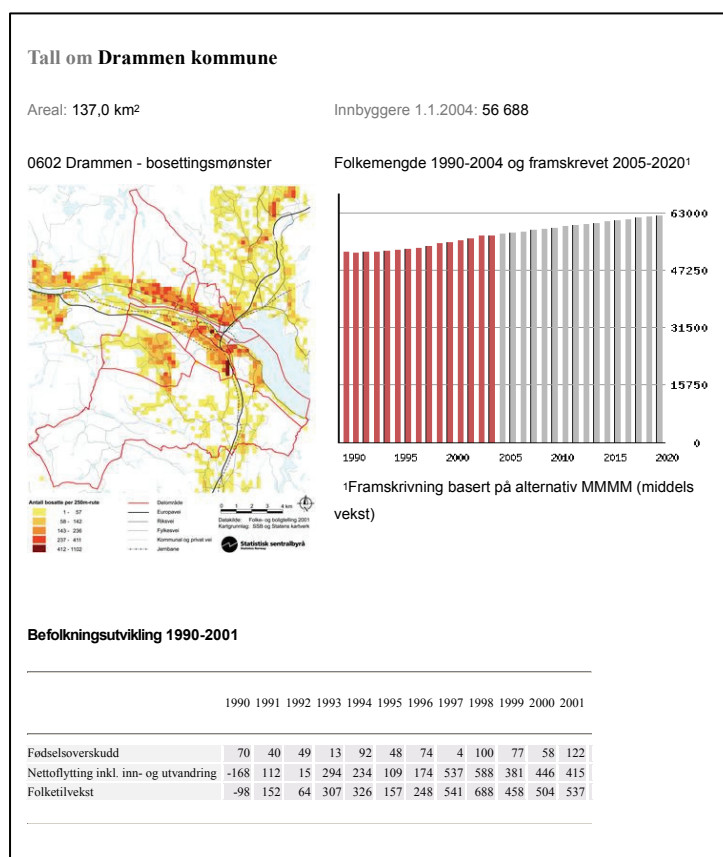
Faktaarkene i KOSTRA er svært verdifulle fordi de inneholder hele KOSTRA-rapporteringen i detalj og i form av interessante nøkkeltall, samtidig som de ligger på nettet åpent tilgjengelig for alle. Men arbeidsgruppa mener at det fortsatt er vesentlige svakheter ved faktaarkene:

- de er til dels ukjente, kanskje særlig for oppgavegivere
- det er vanskelig å finne fram til dem og å manøvrere i dem
- de er lite fleksible mht. oppsett og presentasjonsformer.

Nøkkeltallene på nivå 2 og 3 er lagt inn i SSBs Statistikkbank. Dette gir faktaarkene en plattform som er enklere i bruk, den kjent av mange brukere og det gir KOSTRA-dataene samme inngangsport som andre kommunedata. Det er utviklet en lagringsfunksjon for tabeller som er laget. Dette har forbedret brukervennlighet vesentlig for ”storbrukere” av KOSTRA-tallene. Arbeidsgruppa anbefaler at denne portalen til KOSTRA-dataene utvikles siden den er sentral for presentasjon av alle statistiske data.

Arbeidsgruppa mener at presentasjonen av nøkkeltallene må utvikles videre for å bli mer brukervennlige og samtidig gi flere muligheter for presentasjonsformer. Et mål må være at diagrammer, figurer og tabeller kan presenteres sammen, at dette kan velges interaktivt og at grunnkart, registerinformasjon og rapportert temainformasjon kan presenteres samlet. Et eksempel på presentasjonsform er vist i figur 1 (befolkningsdata for Drammen, se også http://www.ssb.no/kommuner/hoyre_side.cgi?region=0602). Forut for det bildet som presenteres, har brukeren foretatt noen valg på skjermen).

Figur 1. Eksempel på presentasjonsform av ulike indikatorer for en kommune

Det bør utarbeides tilsvarende oppsett for presentasjon av faktaark på nivå 1 og 2. Dette er meget aktuelt for KNNM-området, men også for andre temaområder i KOSTRA.

5.2 Ønskede endringer innefor dagens opplegg

5.2.1 Brukergrensesnitt

- Metatdata i statistikkbanken er vanskelig tilgjengelig. Eksempelvis mangler forklaringene av kvalitet hos kvalitetsindikatorne.
- Variabelnavnene i tabellene som genereres fra Statistikkbanken trunkeres uten varsel. Kan føre til uforståelige variabelnavn.
- Kolonnehoder må beholdes i skjermbildet når man scroller nedover. Nå blir de borte, og det gjør at man veldig lett mister oversikten over hvilke regioner tallene gjelder
- Bør være en lettere måte å generere tabeller (regneark) av alle regionene til et faktaark
- Faktaarkene på nivå 3 (grunnlagsdata) bør ha fylkesnivå som automatisk opsjon, slik at man får ut fylkestall direkte i tabellene. Denne mangelen koster sentrale brukere mangfoldige ekstra arbeidstimer.

5.2.2 Nye nøkkeltall

Med de foreslåtte skjemaendringene ønskes følgende nøkkeltall for neste år:

- Gjeldende plan eller retningslinjer med spesiell fokus på klima og energi. Enhet : Ja/nei
- Andel av dispensasjoner for nye bygninger i strandsonen som er erstatningsbygg

- Andel dispensasjoner fra kravene om tilgjengelighet i forskriften i forhold til alle søknader om tiltak mottatt.

I tillegg vil det bli utarbeidet nøkkeltall for inngrep i områder kartlagt for biologisk mangfold. Disse vil beskrive hvor utsatt de ulike naturtypene er for inngrep, og hvilke type inngrep som forekommer. Eksempler:

- Antall kartlagte myrområder utsatt for inngrep siste år
- Antall kartlagte strandeng, strandsump og ålegraseng utsatt for inngrep siste år
- Andel av alle kartlagte områder utsatt for inngrep siste år
- Antall irreversible inngrep i kartlagte områder siste år

Disse vil bli endelig utviklet høsten 2007.

6. Kvalitetsindikatorer i KOSTRA for KNNM-området

6.1 Bakgrunn

KOSTRA Samordningsråd har bedt arbeidsgruppene i KOSTRA å fremlegge forslag til kvalitetsindikatorer som skal publiseres i 2007. Dette kapitlet gir en gjennomgang av kvalitetsindikatorer for KNNM-området i KOSTRA

KOSTRA-KNNM har både i 2004 og 2005 gjort vurderinger av kvalitetsindikatorer for sitt område, se SSB (2004) og SSB (2005). Etter å ha testet ut den anbefalte framgangsmåten for å identifisere de viktigste kvalitetsindikatorerne, besluttet KNNM-gruppa følgende 30. mars 2006: "...Det etableres et arbeidsutvalg bestående av Henning Høie, Even Vaboen, Hans Støen og Øystein Nesje som rapporterer til neste møte. Gruppa fastsetter selv nøyaktig mandat, men fikk som forslag å gjennomføre en liten kartlegging av indikatorarbeider nasjonalt samt i andre KOSTRA-grupper, i tillegg til å fremme konkrete forslag."

Utvalget la fram et forslag til arbeidsgruppa, og dette ble behandlet i møtet 12. januar 2007.

6.2 Spesielt for KNNM-området

Rapporteringen for KNNM-området berører en rekke lovverk

- Plan- og bygningsloven (kommune og fylkeskommune)
- Delingsloven (kommune)
- Motorferdselloven (kommunen)
- Kulturminneloven (fylkeskommunen)
- Lov om friluftsliv (kommune og fylkeskommune) (indirekte)
- Naturvernloven (kommune) (indirekte)
- Laksefisk og innlandsfisk m.v. (indirekte)
- Lov om vassdragsregulering (indirekte)

Disse lovene er i hovedsak utformet for å sikre goder og tjenester som befolkningen har åpen og felles tilgang til (kollektive goder). Eksempler på dette er vern av områder og objekter og sikring av allmenn tilgang til utmark. Lovene er i større grad redskap og rammer for *samfunnsutvikling* framfor hvordan og hvilke *tjenester* samfunnet skal yte.

Den viktigste loven i denne sammenhengen er plan- og bygningsloven (PBL). Gjennom PBL styrer kommunale myndigheter utbygging og bruk av arealer, og i PBL veier hensynet til fellesinteressene tungt.

Selv om de nevnte lovene i stor grad er rettet mot å sikre fellesgoder, regulerer de også individuell saksbehandling og tjenesteyting. Eksempler er byggesaksbehandling, tillatelser til kjøring i utmark, kart- og delingsforretning med mer. Men også i slike individrettete saker, veier hensynet til samfunnet tungt og til dels tyngre enn individets rettigheter, jf. for eksempel PBL § 2 Formål: "... enkelte byggetiltak skal loven legge til rette for at arealbruk og bebyggelse blir til størst mulig gagn for den enkelte og samfunnet."

Arbeidsgruppa mener derfor at å vurdere kvalitet innenfor disse samfunnsområdene skiller seg fra å vurdere kvalitet innen de individrettede og grupperettede tjenestene som dominerer i KOSTRA-rapporteringen. Eksempelvis er det i mandatet ønskelig å prioritere produkt- og resultat kvalitet (dvs. om "behovsdekningen er oppnådd"), men dette vil kunne være mindre relevant kvalitetsaspekt ved for eksempel kollektive goder, hvor tilgjengelighet og volum lettere kan tenkes å være mer sentralt.

I og med at prosessene det er lagt opp til i mandatet er svært arbeidskrevende og ikke nødvendigvis treffende for KNNM-området, har derfor arbeidsutvalget gjennomført arbeidet med å identifisere aktuelle kvalitetsindikatorer ved å:

1. Vurdere nøkkeltall basert på eksisterende KOSTRA-data (kap. 6.3.1)
2. Vurdere nøkkeltall og indikatorer utviklet på kommunalt, statlig hold og annet hold (kap. 6.3.3)
3. Vurdere nye indikatorer (dette vil kreve opplysninger utover dagens rapportering, vil tidligst kunne inngå i publiseringen av 2007-tallene) (se kap. 6.3.2 og 6.3.4)

6.3 Forslag til nøkkeltall

6.3.1 Nøkkeltall til publisering i 2007

Arbeidsutvalget la fram en bruttoliste for KNNM-gruppa på om lag 58 mulige indikatorer med begrunnelser og som var basert på eksisterende datagrunnlag, og der relevans/aktualitet samt type kvalitet var angitt. Det ble foreslått indikatorer fra alle områdene som det rapporteres på innen KOSTRA-KNNM, bortsett fra motorferdsel i utmark. Dagens motorferdselrapportering er begrenset til tillatelser til kjøring, og arbeidsgruppa har valgt å ikke foreslå kvalitetsindikatorer for dette området basert på dagens rapportering. Tillatelse til kjøring er basert på politisk skjønn og de retningslinjer som eksisterer.

Retningslinjene tilsa et antall på 4-5 indikatorer per fagområde, og KNNM-gruppa silte ut blant de potensielle indikatorene. I alt ble det foreslått 15 indikatorer, hvorav tre ble tatt vekk pga. tolkningsproblemer. At et såpass høyt antall ble valgt, henger sammen med at KNNM-området representerer hele 6 temaområder. I tillegg er det indikatorer både på kommune- og fylkesnivå. Utsilingen resulterte i to grupper indikatorer; de som bør publiseres i 2007 (tabell 6.1) og de som settes "på vent" er vist i kapittel 6.3.2)

Tabell 6.1. Kvalitetsindikatorer vedtatt til publisering 2007

Indikator	Publisert tolkning av kvalitet
Kommune	
Plansaksbehandling	
1. Alder på kommuneplanens arealdel.	Produktkvalitet. Nylig vedtatt plan betyr at planen er oppdatert, noe som er et kvalitetsaspekt i seg selv. Indikerer også i hvilken grad kommunen vedlikeholder planene. Lav verdi indikerer høyere kvalitet. Tallverdi antas å være pålitelig.
2. Alder på kommuneplanens samfunnsdel	Samme som for kommuneplanens arealdel
3. Gjeldende plan eller retningslinjer med spesiell fokus på universell utforming	Strukturkvalitet. Kommunens innsats innen tilgjengelighet og universell utforming må normalt forankres i egne planer eller retningslinjer. Om det mangler, vil det være tilfeldig eller kanskje lite sannsynlig at kommunen har noen vesentlig innsats på området.

Indikator	Publisert tolkning av kvalitet
	Svar (ja eller nei) antas å ha høy pålitelighet. Svaret "ja" indikerer høyere kvalitet.
Byggesaksbehandling	
1. Saksbehandlingstid på byggesaker.	<p>Produktkvalitet (for den som søker). Rask behandling av en byggesøknad er et kvalitetsaspekt for søkeren. Det reduserer ventetid og risikoen for ekstra kostnader som følge av venting. Gode rutiner i kommunen og godt plangrunnlag bidrar til kortere saksbehandlingstid.</p> <p>Lavt tall indikerer god kvalitet. (Presskommuner med mange hensyn krever grundigere saksbehandling, noe som bidrar til lengre saksbehandlingstid.)</p>
2. Brutto driftsutgifter pr. søknad og meldingssak	Ikke publisert fordi ikke mulig å tolke verdi ifht. kvalitet
3. Andel dispensasjonssøknader i strandsonen innvilget	<p>Resultatkvalitet (for brukerne av strandsonen. Prosesskvalitet i forhold til kommunens saksbehandling). Hensynet til allmennhetens tilgang til strandsonen anses som viktigst. Det er et mål at minst mulig av utbygging i strandsonen skal skje utenom plan. Høy andel dispensasjoner innvilget kan indikere at kommunen mangler disiplin i forhold til gjeldende plan eller at planen ikke dekker de samfunnsmessige behovene. Lavt tall er positivt. Høyt tall kan også indikere stort utbyggingspress dersom antallet dispensasjoner er høyt.</p>
Kart og oppmåling:	
1. Har kommunen innsyn i kartverk via Internett	<p>Strukturkvalitet. Tjenesten gjør kartinformasjon lettere tilgjengelig. Alle med behov for kartinformasjon er brukere av en slik tjeneste. "Ja" for denne indikatoren er positivt. Indikatoren forteller ikke hvilken kartinformasjon som er tilgjengelig, eller kvaliteten i denne.</p>
2. Teknisk og økonomisk kartlegging. Andel ferdig kartlagt i standardene FKB-A, -B og -C av forutsatt kartlagt areal i samme standarder. Prosent	<p>Strukturkvalitet. Teknisk og økonomisk kartlegging er viktig informasjonsbasis for kommunens arealplaner. Indikatoren forteller i hvilken grad kartgrunnlaget er ferdig utviklet. Et høyt tall er positivt. Indikatoren forteller imidlertid ikke i hvilken grad kartene er oppdatert.</p>
3. Brutto driftsutgifter kart- og oppmåling pr. innbygger	Ikke publisert fordi ikke mulig å tolke verdi ifht. kvalitet
Friluftsliv, rekreasjon, kulturminner og biologisk mangfold	
1. Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder. Dekar/1000 innb. i tettsteder	<p>Strukturkvalitet. Viktige brukere av slike områder er allmennheten, særlig barn. Slike områder har stor betydning for muligheten til fysisk utfoldelse utendørs i tettsteder, der alternativene for slik utfoldelse er få. Høyt tall positivt. Det er en del usikkerhet i tallene. Kvaliteten på områdene eller tilgjengelighet i forhold til boligområder, skoler o.l. fanges ikke opp av denne indikatoren.</p>
2. Samlet lengde av turveier, turstier og løyper som er tilrettelagt for sommerbruk og skiløyper som ble planlagt maskinpreparert, gitt normale snøforhold (km)	<p>Strukturkvalitet. Viktige brukere av slike områder er allmennheten. Turveier har stor betydning for muligheten til fysisk utfoldelse i naturen.</p> <p>Høyt tall positivt. En del usikkerhet i tallene. Kvaliteten på turveiene/turstiene kan variere. Størrelsen på tallene vil delvis avhenge av størrelsen på kommunen. De maskinpreparerte skiløypene vil ofte ha samme trasé som turstiene.</p>
Fylkeskommune	
Plansaksbehandling	
1. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på samordnet areal- og transportplanlegging.	<p>Strukturkvalitet. Fylkesplan for samordnet areal- og transportplanlegging er et viktig premiss for kommunenes arealplanlegging og en effektiv arealutnyttelse. "Ja" for denne indikatoren er positivt.</p>
2. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på kulturminner og kulturmiljø	<p>Strukturkvalitet. Fylkesplan for kulturminner og kulturmiljø er et viktig premiss for fylkeskommunens kulturminneforvaltning. Fylkeskonservator (statens representant i fylkene) er lagt til fylkeskommunen. "Ja" for denne indikatoren er positivt.</p>

Indikator	Publisert tolkning av kvalitet
3. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på friluftsliv, grønnstruktur, vassdrag, fjellområder, kystsonen og/eller biologisk mangfold	Strukturkvalitet. Fylkesplan for disse områdene er en viktig premisse for kommunenes oppfølging. Høyt tall (maks. 6) for denne indikatoren er positivt.
Kulturminner	
1. Andel arkeologiske registreringer i medhold av KML § 9 gjennomført der det ble påvist ikke tidligere kjente automatisk fredete kulturminner. Prosent.	Ikke publisert fordi ikke mulig å tolke verdi ifht. kvalitet

6.3.2 Forbedringspotensial og nøkkeltall "på vent"

Plansaker

KNNM-gruppa regnet følgende indikatorer som aktuelle i kvalitetssammenheng, med som ikke ble prioritert i denne omgang:

1. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)
2. Areal på områder regulert til spesialområde bevaring av kulturminner (PBL §25.6) totalt
3. Areal på områder regulert til spesialområde naturvern (PBL §25.6) totalt
4. Andel av reguleringsplaner sendt på høring som det er fremmet innsigelse til. Prosent

Dersom datatilfanget blir forbedret, vil det også være ønskelig med indikatorer som beskriver hvor stor andel av kulturminner som er regulert til spesialområde bevaring (plan- og bygningsloven §25.6).

Kart- og byggesak

Det ble ikke foreslått noen flere indikatorer. Det lå et forbedringsspotensial i ha indikatorer som beskriver:

- I hvilken grad kart blir ajourholdt
- Innholdet i internettbaserte tjenester, ikke bare at kommunene har innsyn via Internett, er viktigst i kvalitetssammenheng
- Antall omgjøringer (på høyere nivå) av byggesaksvedtak vil gi informasjon om kvaliteten på den kommunale saksbehandlingen
- Byggetilsyn – om kommunenes aktivitet/kvalitet mht oppfølging av byggeaktivitet

Rekreasjon, friluftsliv og biologisk mangfold

KNNM-gruppa regnet følgende indikatorer som aktuelle i kvalitetssammenheng, men som ikke ble prioritert i denne omgang:

1. Andel av befolkningen (boliger, skoler og barnehager) som har trygg tilgang på leke- og rekreasjonsarealer (minst 5 dekar) i en avstand på 200 meter.
2. Andel av befolkningen som har tilgang til nærturterreng (større enn 200 dekar) i en avstand på 500 meter.
3. Kartlagte områder verdiklassifisert som svært viktig eller viktig berørt av fysiske inngrep etter kartlegging

Det lå et forbedringsspotensial i ha indikatorer som differensierer inngrep og områder kartlagt for biologisk mangfold (se forslag til ny rapportering i kap. 4 ovenfor).

Kulturminnevern

Kvalitetsindikatorer knyttet til kulturminneområdet er foreløpig mangelfullt. KNNM-gruppa mener at følgende indikatorforslag bør tas opp til drøfting i en videreutvikling av kvalitetsindikatorer:

1. Andel vedtaksfredete bygninger i forhold til antall SEFRAK-registrerte bygninger
2. Andel bygninger som inngår i regulert spesialområde (Pbl§25.6) i forhold til totalt antall SEFRAK-registrerte bygninger.

3. Andel dispensasjoner fra kulturminnloven om vedtaksfredete bygninger der RA har omgjort eller opphevet vedtak fylkeskommunene har fattet.
4. Behandlingstid i fylkeskommunen for dispensasjonssaker etter kulturminneloven vdr vedtaksfredete bygninger og anlegg.
5. Behandlingstid for vedtaksfredninger og kulturmiljøfredninger fra oppstart til vedtak

6.3.3 Indikatorer ønsket eller utviklet på annet hold, kommunenivå

Effektiviseringsnettverkene, byggesak

Effektiviseringsnettverkene på byggesak (som er det nettverket som angår denne arbeidsgruppa) har foreslått kvalitetsindikatorer knyttet til ”resultat for brukerne”, ”pålitelighet” og ”tilgjengelighet”.

Når det gjelder ”resultat for brukerne”, har KOSTRA-KNNM en indikator som effektiviseringsnettverket har foreslått, det gjelder gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

For kvalitetsindikatorer knyttet til ”pålitelighet” gjelder disse ”*påklagelser av byggesaksvedtak og resultater av påklagelsene*”. For dette er det ikke datagrunnlag, og det vil kreve ny rapportering, men KNNM-gruppa mener at dette er viktig informasjon og bør vurderes i en videreutvikling av kvalitetsindikatorer for dette området.

Innsigelse til planforslag kan betraktes som en parallell til påklagelse av byggesaksvedtak, og innsigelser er det rapportert i KOSTRA siden 2004. Arbeidsgruppa har derfor forslag til indikatorer knyttet til innsigelser, men disse har foreløpig fått en "på-vent"-status.

Når det gjelder ”tilgjengelighet”, har nettverket foreslått åpningstider. Dette vil eventuelt krevd ny rapportering i KOSTRA, og anses derfor foreløpig som uaktuell.

ASS- nettverkene, byggesak

ASSS-nettverket er et nettverk for de største kommunene i landet. Hittil er det foreslått en indikator som er relevant i kvalitetssammenheng, ”Andel administrative vedtak omgjort/opphevet av fylkesmannen”. For dette finnes ikke tilgjengelig datagrunnlag. Indikatoren bør vurderes i en videreutvikling av kvalitetsindikatorene for dette området.

Livskraftige kommuner - kommunenettverk for miljø- og samfunnsutvikling

Dette programmet er i startfasen, og det kan ventes forslag til indikatorer knyttet til kvalitet.

6.3.4 Nye temaer

Arbeidsgruppa peker spesielt på behovet for å belyse kvalitet i byggesak og planbehandling for å gi informasjon som viser hensyn til sikkerhet, for eksempel rasfare, oversvømmelse. Aktuelle datakilder for denne type informasjon kan være NGU, Statens kartverk, NVE m.fl. Her vil det være aktuelt å vise hvilke data som eksisterer og KOSTRA vil kunne tas i bruk for å rapportere hvordan disse er brukt kommunale bygge- og plansaksbehandling.

6.3.5 Indikatorer nasjonalt og internasjonalt

Arbeidsgruppa har ikke hatt kapasitet til å utrede dette spesielt, men påpeker at det er viktig å ha sammenheng mellom indikatorsett på ulike nivå.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Tiltak for å heve kvalitet i KOSTRA-tallene

7.1.1 Ny elektronisk plattform: Online løsning

Online rapportering ble testet som alternativ løsning for rapporteringsåret 2006, og om lag 30 prosent av kommunene benyttet denne løsningen. Tilbakemeldingene som vi fanget opp var ikke så mange, men de var udelt positive. Det åpner for en langt enklere administrering av skjema i kommunen, og dette er særlig fordelaktig for skjema 20 som krever at mange saksbehandlere bidrar i rapporteringen. Indirekte vil dette også gi høyere kvalitet i tallene som rapporteres. Arbeidsgruppa anbefaler derfor sterkt at videreutvikling av online-løsningen gis høy prioritet.

7.1.2 God revisjon

God revisjon øker datakvalitet på to måter; på kort sikt ved at feil tall rettes, og på lengre sikt ved at tilbakemeldinger kan skjerpe og øke motivasjon hos oppgavegivere generelt.

Rask tilbakemelding

Arbeidsgruppa mener at rask tilbakemelding på rapporteringene er svært viktig av hensyn til oppgavegivers motivasjon og mulighet for å rette tall. Under dagens organisering får kommunene tilbakemelding i mai, dvs. ca. tre måneder etter rapporteringsfristen. Bare 23 prosent av kommunene reagerte på henvendelsen om mulige feil som SSB sendte ut i 2007.

Målet må være å ha hovedrevisjonen ferdig før publiseringen 15. mars. Med online-rapportering åpnes også muligheten for at revisjonskontrollene og tilbakemelding kan gjøres umiddelbart etter innsending av skjema.

Tverrgående revisjon og umiddelbar tilbakerapportering av nøkkeltall

Pr. i dag gjøres kontrollen på enkeltvariable. Ved å utvide kontrollen til også å kunne gjelde nøkkeltall, vil en kunne oppdage langt flere feil og uteliggere i rapporteringen. Men online-rapportering åpnes mulighetene for at nøkkeltall kan rapporteres tilbake umiddelbart etter innsendelse av skjema.

7.2 Universell utforming

SSB gjennomførte i 2006 og 2007 på oppdrag fra Miljøverndepartementet en kartlegging av mulighetene for å utvikle KOSTRA for forbedre datagrunnlaget knyttet til tilgjengelighet og universell utforming. Resultatet er dokumentert i Høie m.fl. (2007) (se http://www.ssb.no/emner/00/90/notat_200712/notat_200712.pdf).

I prosjektet ble KOSTRA-arbeidsgruppene våren 2006 bedt om å ivareta tilgjengelighet/universell utforming i sin rapportering. Det gjaldt følgende arbeidsgrupper: Fysisk planlegging, Samferdsel, Grunnskole, Barnehager, Kommunale boliger, Helse og sosiale tjenester, Kultur og Kirke.

Innspillene medførte at ny rapportering ble vedtatt innen samferdsel og fysisk planlegging. Fra før var det rapportering om tilgjengelighet for rullestolbrukere i kommunale boliger, men denne ble ikke endret.

I arbeidsgruppene som ikke foreslo rapportering, anså man likevel tilgjengelighet som viktig, og det ble oppfattet som relevant i tilknytning til det pågående arbeidet med kvalitetsindikatorer. De viktigste årsakene til at behandlingen arbeidsgruppa ikke førte til vedtak, var at tilgjengelighet og universell

utforming ikke var forankret i KOSTRA-mandatet, og at det ansvarlige fagdepartement i liten grad var involvert i innspillene som ble lagt fram for arbeidsgruppene. Arbeidsgruppene opplevde også at temaet, og særlig begrepet "universell utforming", var lite kjent. Alt dette medførte usikkerhet om hvilken informasjon/indikatorer innen temaet som burde prioriteres.

Rapporten hevder likevel at det kan være et betydelig potensial for å utvikle KOSTRA til å gi et bedre datatilfang på tilgjengelighet og universell utforming, og anbefalte derfor en oppfølging av arbeidet med KOSTRA. De viktigste tiltak vil være:

- Å sørge for at tilgjengelighet/universell utforming inkluderes i arbeidsgruppens mandat.
- At de ansvarlige fagdepartement involveres i forberedelse av forslagene som arbeidsgruppene skal behandle.

Det er betydelige utfordringer mht. å operasjonalisere rapportering knyttet til universell utforming. I en eventuell videreføring kan det derfor være hensiktsmessig å gå skrittvis fram.

Arbeidsgruppa er positive til at dette fremmes som sak i Samordningsrådet slik at dette temaet får en formell forankring i KOSTRA.

7.3 Filuttrekk fra kommunale datasystemer

I mandatet er det lagt til en presisering under et av punktene for arbeidsgruppens oppgaver (i kursiv):
Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, *herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.*

7.3.1 Kartdata

KOSTRA-KNNM ønsker en videreutvikling av KOSTRA slik at en kan håndtere geografisk informasjon i form av koordinatfestet punkter, linjer og omriss. Dette vil gi en langt bedre informasjonsverdi for statistikk og registreringer der geografisk posisjon er av betydning. For KNNM-området gjelder det for eksempel rapportering knyttet til dispensasjoner i strandsonen, inngrep i områder kartlagt for biologisk mangfold, og regulerte områder av spesiell verdi.

SSB gjennomførte i 2005 et prosjekt der en testet ut rapportering av relevante KOSTRA-data via filuttrekk fra kommunenes GIS-systemer (Bloch m.fl. 2006). Prosjektet ble foreløpig avsluttet i september 2005, med en klar anbefaling fra deltakende kommuner, departement, direktorater og programvareleverandører om utvikle slik rapportering.

På bakgrunn av disse anbefalingene videreføres nå prosjektet i SSB under ledelse av Seksjon for miljøstatistikk. I den denne delen av prosjektet er utprøvingen relatert til prosjektet geoPortal 2008 (Statens kartverk i samarbeid med parter i Norge Digitalt).

Offentlig forvaltning og private tjenesteleverandører i dag står overfor omfattende satsninger på etablering av servicetjenester på Internett. Oppdatert geografisk informasjon er et nødvendig bakteppe for mange av de tjenester som etableres for å effektivisere forvaltningen og offentlig tjenesteyting. eForvaltning (eGovernment) og et kommende direktiv for en europeisk geografisk infrastruktur (INSPIRE) krever at mest mulig informasjon foreligger som internettbaserte tjenester. Tanken er å benytte såkalt Web Feature Services (WFS) installert hos kommuner og andre for enkel tilgang til databaser med data fra diverse fagsystemer og GIS.

Arbeidsgruppa for KOSTRA-KNNM vil oppfordre KOSTRA-ledelsen til at denne rapporteringsformen snarest mulig tas opp til vurdering, og i løpet av 2008 prøves ut mot et utvalg kommuner som representerer et tverrsnitt av kommunene med hensyn til størrelse, antall innbyggere og implementering av digitale fagsystemer og GIS.

Dersom erfaringene fra utprøvingen er tilstrekkelig positive bør det legges opp til at KOSTRA for rapporteringen i 2009 kan tilby et alternativ til skjemabasert rapportering for deler av KNNM-området. Dette vil også være aktuelt innen andre fagområder som VAR, landbruk og samferdsel. Et opplegg med WFS innebærer at kommunene legger til rette sine databaser for at SSB eller andre autoriserte instanser kan hente ut ønskede data til bruk i for eksempel statistikk, forvaltning eller overvåking.

Utvikling og bruk av WFS er et av satsningsområdene for Avdeling for IT og datafangst i SSB.

Andre kilder for stedfestede informasjon relevant for KNNM-området kan være adresselister. Dette er informasjon som finnes i kommunenes saksbehandlingssystemer, og ved rapportering ikke kan forventes å ikke medføre vesentlig rapporteringsbyrde. Dette er særlig aktuelt for stedfesting av dispensasjoner.

7.3.2 Harmonisering mellom KOSTRA og kommunale saksbehandlingssystemer

Kommunale saksbehandlingssystemer er tilrettelagt for ulike behov og oppgaver i kommunene. Store kommuner kan i stor grad utvikle og tilpasse disse selv eller i samarbeid med leverandør i kraft av sin kundemakt. Mange av Norges kommuner er imidlertid små, og vil den sammenheng måtte tilpasse seg det som de ulike leverandører kan tilby av ferdige pakker.

I praksis viser det seg at rapportprosedyrer i saksbehandlingssystemene i liten grad er tilpasset kravene i KOSTRA-rapporteringen. Å hente ut tall til KOSTRA-rapporteringen må derfor ofte gjøres manuelt eller på andre tungvinte måter. Dette gjør at KOSTRA medfører stor oppgavebyrde og tallene vil også bli unøyaktig. Det etterlyses derfor en bedre koordinering av oppgaveplikter i KOSTRA og saksbehandlingssystemene i kommunene. SSB har ansvar for gjennomføring av KOSTRA og har høy prioritet på holde oppgavebyrden nede, og arbeidsgruppa henstiller derfor til SSB om å ta nødvendige initiativer overfor sentrale leverandører av saksbehandlingssystemer slik at disse kan tilpasses den pålagte rapporteringen i KOSTRA.

8. Referanser

Bloch, V.V.H, H. Høie, M. Steinnes og J.K. Undelstvedt (2006): Kartbasert rapportering i KOSTRA. En mulighetsstudie, Notater 2006/30, Statistisk sentralbyrå
(http://www.ssb.no/emner/01/01/20/notat_200630/notat_200630.pdf)

Foss, A.H. (2007): Analyse av revisjonen i KOSTRA - nøkkeltall nivå 2. Interne dokumenter, 2007/25, Statistisk sentralbyrå.

Høie, H., F. Brunvoll, B. Mathisen og J. Ramm (2007): Data om tilgjengelighet for funksjonshemmede. En kartlegging av KOSTRA, Levekårs- og Arbeidskraftundersøkelsene i Statistisk sentralbyrå, Notater 2007/12, Statistisk sentralbyrå
(http://www.ssb.no/emner/00/90/notat_200712/notat_200712.pdf).

SSB (2004): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2004, Notater 2004/53, Statistisk sentralbyrå
(http://www.ssb.no/emner/00/00/20/notat_200453/notat_200453.pdf)

SSB (2005): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2005, Notater 2005/35, Statistisk sentralbyrå
(http://www.ssb.no/emner/00/00/20/notat_200535/notat_200535.pdf)

27. juni 2007

Til: Samordningsrådet i KOSTRA
Fra: Arbeidsgruppen KOSTRA kultur/barne- og ungdomstiltak

Kultur/barne- og ungdomstiltak

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen skal vurdere å gi eventuelle forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsmateriale som er nødvendig for den offisielle statistikken på området kultursektoren.

Arbeidsgruppen for kultur har ansvar for følgende regnskapsfunksjoner i kommunene:

- 320 Aktivitetstilbud barn og unge, 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Museer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett og 385 Andre kulturaktiviteter,

samt følgende regnskapsfunksjoner for fylkeskommunene;

- 740 Bibliotek, 760 Museer, 771 Kunstformidling, 772 Kunstproduksjon, 775 Idrett, 790 Andre kulturaktiviteter

Arbeidsgruppen har i 2006/2007 bestått av representanter for:

- Kultur- og kirkedepartementet - Sverre Miøen
- Kommunal- og regionaldepartementet – Alexander Wiken Lange
- Barne- og likestillingsdepartementet - Einar Saga
- Kommunene – Arne Moen, Gjøvik kommune og Eva Holvik, Fredrikstad kommune
- Fylkeskommunene – Tom A. Pedersen, Akershus fylkeskommune
- SSB ved Seksjon for offentlige finanser - Kari Anita Solaas Paulsen
- SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk – Per Torstein Tuhus og Liv Taule (leder)

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens mandat er generelt å identifisere og gjennomgå eksisterende rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor funksjonsområder arbeidsgruppen har ansvaret for. Dessuten forholder arbeidsgruppen seg til generelt mandat for arbeidsgruppene i KOSTRA

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen har hatt to møter i løpet av arbeidsåret og har foreslått noen endringer i presisjonsnivået på skjema 17, samt f385. Arbeidsgruppen har også vurdert registerbaserte sysselsettingstall til kulturfunksjonene, men er ikke kommet noe videre i arbeidet med dette. Videre har arbeidsgruppen diskutert muligheten for å benytte data om idrettsanlegg i KOSTRA (kommune), samt data om ”Den kulturelle skolesekken” (fylke).

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen har følgende anbefaling for neste år:

- forslag endringer i skjema 17
- forslag presiseringer til tekst i veiledningen
- forslag til ny kulturfunksjon (eiendomsdrift)

- arbeide videre med å synliggjøre kommunale kultur- og musikkskole på kulturfaktaarket
- arbeide videre med utvikling av fylkesfaktaarket med data fra ”Den kulturelle skolesekken”
- arbeide videre med utnyttelse av data fra idrettsanleggsregisteret.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Det ble foretatt enkelte endringer i skjema 17 for siste års rapportering. Under pkt. 4 i skjema ble det kuttet ut henvisningen til f377.

3.2 Kontroller i skjema

Revisjonssystem for skjema 17 inneholder en god del kontroller. Hovedvekten av kontroller er lagt på sammenligning av årets og fjorårets tall. I tillegg er det en del logiske kontroller. Revisjonssystemet har stor betydning for revisjonsarbeidet. Kontrollen under pkt. 4, som er kontroll/påminnelse om at beløpsfeltet skal være i hele 1000 kroner, ser ut til å virke etter hensikten. Det er fremdeles 1000-feil, men betydelig mindre enn tidligere år.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Dataene samles inn ved hjelp av skjema 17, samt eksterne data for kino (funksjon 373) og folkebibliotek (funksjon 370). Til publiseringen i mars fikk vi foreløpige tall både for folkebibliotek og for kino. Til juni-publiseringen mottok vi også data fra begge disse områdene. Filene er stort sett godt tilrettelagt og arbeidsbyrden er redusert.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Ingen spesielle merknader.

3.5 Publisering

Ingen spesielle merknader verken til de nye indikatorene eller kvalitetsindikatorene.

3.6 Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har ikke mottatt spesielle kommentarer, men har fått tilbakemeldinger på at de nye indikatorene på folkebibliotekområdet er blitt godt mottatt.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

- Arbeidsgruppen ønsker en presisering i veiledningsteksten for f385.
- Det er kommet *foreløpige* forslag om splitting av f771 (fylke) og opprettelse av egen funksjon for ”Den kulturelle skolesekken”, jf. pkt. 7.2.2, samt splitting av f380 idrett (kommune), jf. pkt. 7.21.
- Opprettelse av egen funksjon for drift av bygg er fortsatt aktuelt.
- Arbeidsgruppen gjør oppmerksom på at før 2006 ble ”barneparker” ført på f231. Barneparkene blir ikke regnet som kulturtiltak og blir ikke lenger spesifisert i denne funksjonen. Barneparker bør således defineres inn i en annen funksjon.

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Det er fremdeles litt uklart hva som skal føres på f385, derfor ønsker arbeidsgruppen en ytterligere presisering. Vedrørende pkt. b over, vises til pkt. 7.2.2 og 7.2.1. Vedr. pkt c, vises til fjorårsrapporten pkt. 4.1.2.

4.2 Forslag til endring

Forslag til endring i tekst for f385: ”Tilskudd til organisasjoner, aktiviteter, markeringer, kulturdager og hendelser som drives av eller baseres på frivillighet. *Tilskudd til kulturaktiviteter som er rettet mot barn og unge føres på f231 aktivitetstilbud barn og unge. Funksjonen avgrenses også mot f377*”

kunstformidling.”

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen foreslår ytterligere endring av skjema 17. Endringene er foreslått på bakgrunn av at forskriftene for f231 og f385 ble endret i fjor. F231 skal være en ren kulturfunksjon og gjelde alt kulturrettet som omfattes av barn og unge.

5.2 Forslag til endring

Forslagene til endring går på å presisere hvilke punkter i skjemaet som hører til de ulike kulturfunksjonene. Pkt. 2 og 3 refererer til f231. I pkt. 2 er det spesifisert (i tillegg til eksisterende) ulike frivillige barne- og ungdomsforeninger (disse tiltakene var tidligere bare spesifisert under pkt.4 og har vært gjenstand for en del ulikehet i føringen av tilskudd).

Pkt 4. Her presiseres hvilke underpunkter som hører til hvilke funksjoner.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Kulturfaktaarket med nøkkeltall var gjenstand for en del endringer til publiseringen i 2007. Til juni-publiseringen ble i tillegg eksisterende nøkkeltall fra grunnskolefaktaarket som gjelder Kommunale musikk- og kulturskoler linket til kulturfaktaarket. I tillegg ble det lagt inn en ny indikator, netto driftsutgifter f231 per innbygger 6-18 år (i tillegg til per innbygger). Ellers ser det ut som faktaarket fungerer greit. Arbeidsgruppen har foreløpig ikke mottatt ønsker om ytterligere endringer som er gjennomførbare for neste år.

6.2 Ønskede endringer

I fjorårets rapport uttrykte arbeidsgruppen ønske om å presentere/synliggjør kommunale kultur- og musikkskoler bedre i Kulturfaktaarket da arbeidsgruppen er av den oppfatning av at dette området hører til kultursektoren. Arbeidsgruppen hadde også forslag til nye nøkkeltall. Disse ønskene står fremdeles ved lag, men vi avventer avklaring rundt eierforholdet til disse dataene.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen forslag til fjerning av nøkkeltall.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Foreløpig ikke konkrete ønsker om nye nøkkeltall da vi avventer avklaring på datatilfanget på noen områder.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

På grunn av tidsserier har arbeidsgruppen ikke endret innholdet i eksisterende nøkkeltall, men lagt til et nytt nøkkeltall med avgrenset innhold (jf. 6.1).

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har ikke arbeidet videre med utvikling av nye kvalitetsindikatorer. Grunnen til det er først og fremst at vi ikke har fått noen nye tjenestedata, og som nevnt over, avventer vi avklaring med hensyn til GSI-data og kommunale kultur- og musikkskoler.

7.2. Annet

7.2.1 Data om idrettsanlegg.

Arbeidsgruppen har startet innledende arbeid med å få data om idrettsanlegg. I første omgang tenker vi oss muligheten av å benytte Idrettsanleggsregisteret (idrettsanlegg.no). Dette registeret inneholder en del interessante data som kan knyttes opp mot økonomiske størrelser og si noe om tjenestetilbudet i kommunen på idrettsfronten. Arbeidsgruppen har vedtatt å opprette en arbeidsgruppe som skal vurdere anvendelse av data fra idrettsanleggsregisteret for å utvikle nøkkeltall på området. Dette er interessant å få med i KOSTRA da det er en vesentlig del av kommunenes tjenestetilbud på kulturområdet. I denne sammenheng er det foreslått splitting av f380 idrett. Ny f380 – drift av idrettsanlegg (drift av egne anlegg, driftstøtte til private anlegg) og ny f381 – Tilskudd til idrettslag (aktivitetsstøtte).

7.2.2 Data fra "Den kulturelle skolesekken" (DKS)

Arbeidsgruppen arbeider videre med forslaget om eventuelt å benytte data om DKS. ABM-utvikling (ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum) arbeider med å få til en rapporteringsløsning fra fylkeskommunene. Det blir eventuelt aktuelt å synliggjøre data/nøkkeltall på fylkeskulturmarknaden. Det er finnes liten informasjon i per i dag om pengestrømmen og tilbudet fra DKS. I denne forbindelse er det foreslått en egen funksjon for DKS.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Vedlegg 1 – skjema 17

Rapport til samordningsrådet i KOSTRA fra arbeidsgruppen for KOSTRA kirke. 2007

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Gruppen har ansvar for funksjonene 390, Den norske kirke og 393, Kirkegårder, gravlunder og krematorier. Sammensetningen i 2006/2007:

Trygve Natvig, Fagforbundet Arbeidslivsavdelingen
Betty Haga, Kirkens Arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA)
Ida Marie Høeg, KIFO
Kyrre Moe, NSD
Alexander Wiken Lange, KRD
Hans Jørgen Paulsen, Drammen Kirkelige Fellestråd
Per Tanggaard, Kirkerådet
Ellen Ur, KKD Kirkeavdelingen
Bjørn Kjellin, SSB
Liv Taule, SSB
Hossein Moafi, SSB
Per T. Tuhus (leder), SSB

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Utdrag fra mandatet til arbeidsgruppene i 2007:

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2007

Opgavene er videreført fra mandatet for 2006:

19. I 2007 ønsker Samordningsrådet at gruppene skal fortsette arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
20. Gruppene skal vurdere hvilke kvalitetsindikatorer, bl.a. utviklet av effektivitetsnettverkene, som skal publiseres sammen med øvrige KOSTRA-indikatorer 15. mars 2007.
21. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
22. KS/KRDs effektivitetsnettverk skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall.
23. Arbeidsgruppa for barnehager skal arbeide videre med rapporteringsrutinene og se på mulighetene for å tilrettelegge for filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette.
24. Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.

4. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Rapporteringen av årsstatistikk for 2006 har vært bedre enn fjorårets, men fortsatt er det en del sokn som ikke overholder tidsfristen. Det har blitt publisert flere indikatorer på nivå 2 og kvalitet som følge av møte i arbeidsgruppa.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Gruppen ønsker ikke større endringer i skjema til neste år. Det er likevel fremkommet ønske om at man skal se på rapporteringsfrister, logistikk og publisering for at blant annet bispedømmene skal ha bedre nytte av rapporteringen.

5. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

2006 var et overgangsår til den nye online løsningen. Denne løsningen er langt mer brukervennlig og fleksibel for oppgavegiverne og for SSB. Men siden det var første gang online skjemaene ble tatt i bruk, ble det også utarbeidet offline skjema som reserveløsning. Det betød at skjemaprosessen for 2006 årgangen ble ekstra lang, og at alt var senere klart til rapportering enn forutsatt. Ønsket fra fagseksjonen var at skjemaet skulle være klart til rapportering 2. januar. Skjemaet var klart til rapportering 15. januar. Til neste rapportering er det ønske om at skjemaprosessen blir kortere og at skjemaet er klart på et tidligere tidspunkt.

3.2 Kontroller i skjema

Det er kontroller på obligatoriske felt. (Alle felt skal fylles ut). Det er kontroller på riktig antall siffer på tlf.nr., org.nr., post nr. osv. Det er også logiske kontroller der det er hensiktsmessig, hvor en feilmelding vil slå ut hvis den overtreides. Det oppleves som en kvalitetsheving at det ligger kontroller allerede når avgiverne fyller ut skjemaet, og det er ressursparende hvis feil blir oppdaget før skjemaet blir innsendt. Selv om nesten alle leverte elektronisk i 2007, er det nok en del som her oversett kontrollere funksjonen. Slik den var utformet i år var det frivillig om avgiver skulle kjøre kontroll funksjonen. Det kan ha ført til at noen ikke har brukt kontrollene.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Til mars publiseringen hadde cirka 92 prosent av alle soknene levert. Dette er en god forbedring fra i fjor hvor cirka 80 prosent hadde levert. Likevel var det flere store sokn som ikke hadde levert og gjorde at de foreløpige tallene fremsto som lite representative. For å få en bedre datainnngang til neste år er det kommet inn forslag om å involvere bispedømmene i oppfølgingen av soknene. Til juni publiseringen hadde nærmere 100 prosent levert, 5 sokn hadde ikke levert. Soknene som ikke leverte til mars ble purret per telefon, noen opptil flere ganger. En dataleverandør av administrative systemer til sokn har utviklet en løsning for eksport av data fra administrative systemer til skjemaet. SSB har tilrettelagt for at dette skal være mulig. Det er usikkert hvor mange som har benyttet seg av denne muligheten, men tilbakemeldingene er positive.

Eksterne data: Til mars publiseringen ble det hentet inn en fil med eksterne data fra Den norske kirkes medlemsregister. Til juni publiseringen ble det også lagt inn en fil med eksterne data fra seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk (sysselsettingstall for kirken)

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Siden det har vært bedre datainnngang, flere som har levert i tide og flere som har levert elektronisk var det mulig å komme i gang med revisjonsarbeidet tidligere. Dette var andre årgangen som ble samlet inn via KOSTRA, så det betyr at det også har vært mulig å kontrollere i forhold til fjorårets data. Noen sokn har også benyttet muligheten til å rette opp skjema og sende inn på nytt hvis de har oppdaget feil. Likevel blir det oppdaget en del feil og mangler som må rettes opp i SSB. Det er tastefeil, data som mangler, data med store avvik fra året før osv. Det er tidkrevende å rette opp feil som blir oppdaget etter innlevering, derfor er det viktig å understreke at avgiverne bruker kontrollene som ligger i skjemaet før avlevering. Det har vært foretatt kontroller både på sokne- og kommunenivå

3.5 Publisering

På grunn av at en del store sokn ikke rapporterte tidnok til mars publiseringen, ga det ganske store utslag på dåpsprosent og konfirmasjonsprosent. Hvis det også til neste år er store mangler i rapporteringen på dette tidspunktet bør det vurderes om enkelte indikatorer ikke publiseres til mars.

I 2007 har det blitt publisert flere nye indikatorer på nivå 2, på kvalitetsarket og forøvrig mer grunnlagsdata. De nye indikatorene har blitt utarbeidet på grunnlag av møte i KOSTRA arbeidsgruppa. Følgende indikatorer var nye i 2007 publiseringen:

Kirkelige gravferder i prosent av antall døde
Kirkelige handlinger pr. 1000 medlem
Gudstjenester pr. 1000 innbygger
Konsserter og kulturarrangementer pr. 1000 innbygger
Kirkeofringer pr. medlem

3.6 Brukerreaksjoner

Vi får en del tilbakemeldinger på at det er ønskelig med en ”I alt” ”Hele landet” summering under region.

6. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen

7. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Foreløpig ønsker ikke gruppa å gjøre store endringer i skjemaet, siden det fortsatt er forholdsvis nytt, og i stort sett fungerer etter intensjonen. Det kan likevel være behov for mindre justeringer i spørsmålsformuleringer, veiledning osv.

8. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Arbeidet med kvalitetsindikatorer har også resultert i nye indikatorer på nivå 2. Sammen med regnskapstall og sysselsettingstall gir arket nå et bedre bilde av aktiviteten innenfor området. Arbeidet med utvikling av indikatorer fortsetter til neste år.

6.2 Ønskede endringer

Det er ønske om å skille funksjonene 390 og 393 i egne indikatorer. I dag blir de bare presentert samlet. I tillegg ønsker gruppa at indikatorene i større grad må normeres opp mot brukergruppen, dvs. medlemmer i Den norske kirke. Det er også ønske om eget faktaark aggregert til bispedømme nivå, men dette har foreløpig ikke vært mulig å få til innenfor KOSTRA systemet.

9. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Gruppa avholdt møte om kvalitetsindikatorer i februar. Som resultat har det blitt publisert 7 kvalitetsindikatorer og flere andre indikatorer på nivå 2. Følgende indikatorer ble publisert som kvalitetsindikatorer i 2007:

Medlem av Dnk i prosent av antall innbyggere
Døpte i prosent av antall fødte
Konfirmerte i prosent av 15-åringer
Deltakelse, gudstjenester søn- og helligdag pr. innbygger
Gudstjenester pr. 1000 innbygger
Konsserter og kulturarrangementer pr. 1000 innbygger
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner

To av indikatorene er nye. Arbeidet med kvalitetsindikatorer fortsetter til neste år.

7.2. Annet

Resultater fra rapportering av Årsstatistikk for Den norske kirke blir blant annet brukt av bispedømmene i sin årlige rapport til departementet. For 2006 ble dette løst ved at soknene sendte kopi av skjemaet til bispedømmene samtidig med innsending til SSB. Det som vi ideelt sett hadde ønsket oss på dette området er en teknisk løsning som gjør at bispedømmene kan ta ut aggregerte rapporter for sine sokn underveis i rapporteringen. Publisering av statistikk på bispedømmenivå er også høyt på ønskelista. Av samme grunn som nevnt over, ønsker også departementet at man skal vurdere om det er mulig å fremskynde rapporteringsfristen. Dette vil bli tatt opp på et senere møte mellom SSB og KKD.

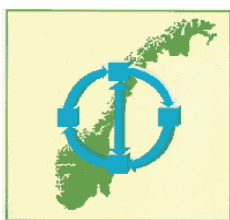
10. Annet

11. Referanser

12. Vedlegg

10.1 Skjema

Rapport fra arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdse!

Innstilling avgitt 30. juni 2007 til Samordningsrådet for KOSTRA

Innhold

1. Innledning	91
1.1. Arbeidsgruppas sammensetning for 2007	91
1.2. Mandat.....	91
2. Oppsummering og anbefalinger	91
3. Evalueringen av siste rapportering (for 2006)	93
3.1. Skjemaene	93
3.2. Kontroller i skjemaene	93
3.3. Innsamling av data (rapporteringen)	93
3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll.....	94
3.5. Publisering.....	94
3.6. Brukerreaksjoner	94
4. Forslag til endringer i kontoplanen (funksjon og art)	94
5. Forslag til endringer i skjema/filuttrekk	95
6. Forslag til endringer i faktaarkene	96
6.1. Generell vurdering av faktaarkene	96
6.2. Nøkkeltall som foreslås fjernet	96
6.3. Forslag til nye nøkkeltall.....	96
7. Videreutvikling av KOSTRA	97
7.1. Kvalitetsindikatorer	97
7.2. Tilgjengelighet for funksjonshemmede/universell utforming	99
7.3. Skoleskyss	99
Vedlegg	101
Vedlegg 1. Utkast til kommuneskjema for 2007.....	101
Vedlegg 2. Utkast til rettleddning for kommuneskjema for 2007.....	101
Vedlegg 3. Utkast til fylkesskjema for 2007.....	101
Vedlegg 4. Utkast til rettleddning for fylkesskjema for 2007.....	101
Vedlegg 5. Utviklingen i funksjonsinndelingen på området Samferdsel 1999-2007.....	101
Vedlegg 6. Funksjonsinndelingen for 2007-rapporteringen.....	101
Vedlegg 7. Forslag til nøkkeltall for kommunene for 2007	101
Vedlegg 8. Forslag til nøkkeltall for fylkene for 2007.....	101

1. Innledning

Arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel ble opprettet våren 1999, og det har vært utgitt en rapport hvert år siden. Ett møte er gjennomført våren 2007.

1.1. Arbeidsgruppas sammensetning for 2007

Inga Gjerdalen var tilbake fra permisjon, og deltok igjen i arbeidet som representant fra KR D. Finn Gulbrandsen vil i august gå over i ny stilling i Statens Vegvesen. I løpet av året bør vi ha funnet ny representant for kommunene.

Representant	Etat
Arnold Langaas	SD (Samferdselsdepartementet)
Hallvard A. Vie	TL (Transportbedriftenes Landsforening)
Inga Gjerdalen	KRD (Kommunal- og regionaldepartementet)
Kyrre Riis	Statens Vegvesen (SVV), Vegdirektoratet
Grethe Hjelle	Akershus fylkeskommune
Finn Gulbrandsen	Bærum kommune
Ove Søberg	KS (Kommunenes Sentralforbund)
Henning Høie	SSB, Seksjon for miljøstatistikk
Jan Monsrud	SSB, Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk/leder
Asbjørn Wethal	SSB, Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk/sekretær

1.2. Mandat

Arbeidsgruppa har forholdt seg til mandatet for 2007 og særlig vektlagt arbeidet med videre utvikling av kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell.

2. Oppsummering og anbefalinger

Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa fortsatte i 2007 arbeidet med å utvikle kvalitetsindikatorene, i lys av presiseringer i mandatet og ny kunnskap som gruppa har tilegnet seg i løpet av de siste årene. KOSTRA-Samferdsel publiserer disse 4 kvalitetsindikatorene for 2006-rapporteringen:

- Antall drepte og skadde i ulykker med buss innblandet
- Spordybde på fylkesveinettet
- Andel kommunale veier og gater med fast dekke
- Andel fylkesveier med fast dekke

For 2007-rapporteringen foreslår arbeidsgruppa å utvide med disse kvalitetsindikatorene, etter at datagrunnlaget ventelig er på plass i løpet av 2007:

- Buss. Frekvens. Vognkilometer pr. linjekilometer
- Buss. Frekvens. Setekilometer pr. linjekilometer
- Buss. Antall setekilometer pr. 100 000 innbyggere
- Bybusser. Andel med lavgulv/laventré og/eller rullestolheis (også tilgjengelighetsindikator)

Arbeidsgruppa har også forslag til flere kvalitetsindikatorer, men hvor det foreløpig er langt fram før nødvendig datagrunnlag er på plass (for eksempel holdeplassregisteret i Vegdirektoratet).

Avskrivninger på investeringer i veisektoren

Arbeidsgruppa ba i fjorårets rapport om hjelp fra Regnskapsgruppa vedrørende innspill fra Bærum kommune på vegne av Veiforum for byer og tettsteder (VBT) knyttet til føring av investeringer i veisektoren. VBT mente at de store kommunene med blant annet betydelige kostnader knyttet til

trafikksikkerhetstiltak (TS), kom dårlig ut sammenlignet med andre kommuner for en del nøkkeltall knyttet til driftsutgifter, for eksempel brutto driftsutgifter per kilometer kommunal vei

Regnskapsgruppas konklusjon var entydig:

- Avskrivningskostnader som en følge av kommunenes TS-tiltak som berører også fylkesveier (annet forvaltningsnivås eiendom), skal ikke føres på funksjoner som ligger innenfor kommunalt ansvarsområde. I stedet for funksjonene 333 og 334 skal funksjon 285 benyttes.
- Øvrige kostnader, uansett om det gjaldt kommunalt tilskudd utover rammetilskudd eller kommunalt forskutterte midler, skulle aktiveres og avskrives i henhold til regnskapsforskriftene.

En nærmere omtale av dette, samt en del andre problemstillinger knyttet til kommunes regnskapsføring, ble tatt med som vedlegg til det så kalte 1. novemberbrevet.

Omfang av regnskapsrapporteringen

Det er for 2006 for første gang publisert konserntall for samferdsel. Data for kommuner og fylkeskommuner som har fristilt hele eller deler av virksomheten i form av KF, FKF og IKS fanges således opp (bortsett fra akseselskaper).

Oppgavedifferensiering

På området samferdsel er det Trondheim og Bergen kommune som i 2004 overtok ansvaret for kollektivtrafikken i sitt område. Vi skrev i 2006 at det var vanskelig å se at den nye forvaltningsordningen hadde gitt noen form for effektivitetsgevinst to års KOSTRA rapportering lagt til grunn. Ettersom prosjektet nå er vedtatt nedlagt etter regnskapsåret 2006, dvs. ingen forlengelse av prøveperioden, ser vi ingen grunn til å fokusere nærmere på dette i årets rapport.

Tilgjengelighet for funksjonshemmede/universell utforming

Arbeidsgruppa fikk gjennomslag for å ta inn to nye spørsmål på skjema 24 for 2006 (3.10. Antall parkeringsplasser som er et kommunalt ansvar skiltet for handikappede (HC) og 3.11. Antall utstedte parkeringstillatelser for funksjonshemmede). Spørsmålene beholdes i skjema for 2007, men det tas inn en særskilt rettledning til spørsmål 3.11. (antall utstedte parkeringsplasser for funksjonshemmede). Antall bybusser med lavgulv/laventré og/eller rullestolheis hentes fra den nye kollektivtransportstatistikken for publisering i 2008.

Skoleskyss

Samordningsrådet godkjente i fjor høst et forslag om å nedsette en tverrfaglig arbeidsgruppe med mandat å se på muligheten for å fremstille bedre nøkkeltall for skoleskyss. Fylkeskommune ble tilskrevet og bedt om, i form av åtte spørsmål, å redegjøre for sin praksis for føring av blant annet kostnader på funksjonene 510, 730 (og eventuelt andre funksjoner de benyttet i denne sammenheng) og artene 170 og 370. Kartleggingen synliggjorde at praksisen for føringen varierte mellom fylkeskommunene og at grunnlaget for ytterligere og gode indikatorer for skoleskyss ikke var det beste. Arbeidsgruppa for skoleskyss ble enige om, og fikk medhold i, følgende forslag med effekt fra og med 2007:

- Skyssdelen (billettbetalingene) av funksjon 510 trekkes ut og flyttes til funksjon 730-732 og 734, art 370.
- Skjema 50 utvides. I hovedsak medfører dette at det skal gis separate data om tallet på grunnskoleelever, elever i den videregående skolen og øvrige reisende.
- Ingen ny funksjon ble foreslått, men noen endringer i funksjonstekstene ble gjennomført
- Ingen endringer i føringen for grunnskoleskyss

Skjemainngang, svarprosjenter

Datagrunnlaget for 15.mars publiseringen var på samme, og tilfredsstillende, nivå som for 2005. Ved publisering av endelige tall, manglet det verken skjema eller regnskap for noen av fylkeskommunene

(inkludert Bergen og Trondheim), mens nesten 96 prosent av kommunene hadde levert skjema og drøyt 99 prosent hadde levert regnskap.

3. Evalueringen av siste rapportering (for 2006)

3.1. Skjemaene

Fylkesskjemaet har vært uendret siden 2002, og det ble heller ikke foretatt endringer for 2006-rapporteringen.

Kommuneskjemaet for 2006 ble supplert med spørsmål om tallet på lyspunkter langs kommunale veier og gater, antall kilometer med fast dekke på kommunale veier og gater, antall parkeringsplasser som er et kommunalt ansvar skiltet for handikappede og antall utstedte parkeringstillatelser for funksjonshemmede. På grunn av unøyaktigheter i spørsmålsstillingen om fast dekke på kommunale veier, måtte det brukes mye revisjonsressurser for å rette opp svarinnngangen. En del kommuner oppfattet spørsmålet til å omfatte både gang-/sykkelvei og kommunale veier/gater med fast dekke. I skjemaet for 2007 er dette gjort tydeligere. En del kommuner har i tillegg rapportert at de ikke har oversikt over det totale antallet utstedte parkeringstillatelser. Arbeidsgruppa mener dette er en oversikt alle kommunene bør ha, og vil ha spørsmålet med videre.

3.2. Kontroller i skjemaene

Det er etablert et fåtall logiske kontroller i skjemaene, som fungerer bra. Også i den interne revisjonen har vi etter hvert som vi har vunnet erfaring, fått etablert et godt sett av kontroller basert på forholdstall og grenseverdier.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Tabellen nedenfor viser antall innkomne skjema og regnskap for 2006 per 15. mars og 15. juni 2007:

	15.03.07				15.06.07			
	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap
Fylke*	18	86%	20	95%	21	100%	21	100%
Kommune	379	88%	381	88%	413	96%	428	99%

*Inklusive kommunene Trondheim og Bergen (jf. ny forvaltningsordning 2004 - 2006). Det er 431 kommuner i Norge.

Indikatorene for samferdsel bygger også på registerdata (befolkning og infrastruktur). Disse dataene var fullt ut implementert 15. mars og er derfor ikke vist i tabellen.

15.03.07

Mens datagrunnlaget for samferdsel til 15. mars publiseringen har blitt bedre år for år, var det om lag tilsvarende datagrunnlag for 2006 som for de to foregående årene. Svarinnngangen må likevel sies å være tilfredsstillende.

15.06.07

Tabellen viser full dekning både for regnskaps- og tjenestetall for fylkeskommunene etter revisjonen. For kommunene er dekningsgraden på henholdsvis 96 og 99 prosent.

Det ble også i år sendt og mottatt om lag 200 e-post i alt. Det er i tillegg et betydelig antall henvendelser over telefon.

Oppgavedifferensiering

Området samferdsel ble berørt av forsøkene med ny forvaltningsordning i 2004. Ordningen ble videreført i 2005 og 2006. For samferdsel medførte dette at både Bergen og Trondheim overtok ansvaret for driften av busstransporten i respektive kommuner. Trondheim overtok dessuten ansvaret for TT-transporten, sporveiene og for fylkesveiene i kommunen.

Rapporteringen i treårsperioden har vist at både skjema- og regnskapsføring har vært i tråd med den nye organiseringen. Dvs. at begge kommunene har ført produksjonsdata i henhold til skjema 50 og regnskapsdata på fylkesfunksjonene de har fått ansvaret for.

Forsøket med oppgavedifferensiering vil ikke bli videreført utover 2006. Arbeidsgruppa for samferdsel har ingen motforestillinger mot dette, da det er vanskelig å spore noen form for effektivitetsgevinst for de involverte kommunene/fylkene med grunnlag i KOSTRA rapporterte tall.

I tillegg har det vært et interfylkeskommunalt samarbeid mellom fylkeskommunene Buskerud, Telemark og Vestfold (BTV samarbeidet) og Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane (Vestlandsrådet) om *øvrige* riksveinett i hvert sitt område. Disse kostnadene er verken ført på fylkesveifunksjon 720 eller 721, men på særskilt funksjon. Sammenligningen på fylkesnivå med tidligere år påvirkes derfor ikke av dette.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Veiledningstekstene er nå tilgjengelig som interaktive knapper for skjema 24, som gruppa har etterlyst noen år. Opplegget virker foreløpig ikke for skjema 50.

Vi har tidligere også antydnet at internrevisjonen med fordel kan starte opp 14 dager tidligere. Det beste ville imidlertid vært om kommuner og fylkeskommuner utnyttet verifiseringsperioden til det den er ment å være. Slik det fungerer nå, er det et fåtall korreksjoner i denne perioden.

Verken kommune- eller fylkesskjemaet for samferdsel er særlig omfattende. Det har muliggjort implementering av oppdatert funksjonalitet i skjermbilde i den forstand at de fire siste årgangene blir "lagt ut" parallelt i revisjonsapplikasjonen. Dette forenkler revisjonsarbeidet betydelig.

3.5. Publisering

Publiseringene har gått etter intensjonen.

3.6. Brukerreaksjoner

Det har kommet noen merknader og spørsmål knyttet til skjemaautformingen, spesielt knyttet til spørsmål 3.8 i skjema 24, jf. omtale i punkt 3.3. Tekst i skjema og rettleiding er justert i nytt utkast til skjema, jf. vedlegg 1-4.

Det er fortsatt mange fylker som ikke fører korrekt beløp for kostnader til miljøtiltak i spørsmål 2.1. i fylkesskjemaet. En årsak kan være misvisende hovedoverskrift i skjemaet (spørsmål 2). Dette er endret i det nye forslaget til skjema, jf. vedlegg 3.

4. Forslag til endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppa har ingen forslag til endringer i kontoplanen for 2008. Som en følge av forslag fra arbeidsgruppa for skoleskyss, ble det foretatt presiseringer i KOSTRA-veilederen høsten 2006, gjeldende for rapporteringsåret 2007. Endringene går i hovedsak ut på at utgifter til skoleskyss (billettbetalingene) fra og med 2007 skal utgiftsføres på funksjonene 730, 731, 732 og 734 under samferdselsområdet og ikke lenger føres under funksjon 510 som tilhører KOSTRA-området videregående opplæring.

5. Forslag til endringer i skjema/filuttrekk

For 2007-rapporteringen foreslår gruppa større endringer i fylkesskjema 50, for å følge opp anbefalingene fra arbeidsgruppa for skoleskyss. Endringsforslagene kan oppsummeres slik (jf. også vedlegg 3):

- Spørsmål 3.1. deles i 2:
 - Antall skyssberettigede elever i grunnskolen i alt
 - Antall skyssberettigede elever i videregående skole i alt
- Spørsmål 4.1. splittes opp slik:
 - 4.1.a Antall reiser i alt
 - 4.1.b Av dette grunnskolereiser
 - 4.1.c Av dette videregående skolereiser
- Spørsmål 4.2. splittes opp slik:
 - 4.2.a Antall elever i grunnskolen med lukket skoleskyss
 - 4.2.b Antall elever i videregående skole med lukket skoleskyss
 - 4.2.c Kostnader ved lukkede skolebarntransporter i alt i hele 1 000 kroner ekskl. mva
- Spørsmål 5.1. splittes opp slik:
 - 5.1.a Antall reiser i alt
 - 5.1.b Av dette grunnskolereiser
 - 5.1.c Av dette videregående skolereiser
- Spørsmål 6.1. splittes opp slik:
 - 6.1.a Antall reiser i alt
 - 6.1.b Av dette grunnskolereiser
 - 6.1.c Av dette videregående skolereiser
- Spørsmål 8.1. splittes opp slik:
 - 8.1.a Antall reiser i alt
 - 8.1.b Av dette grunnskolereiser
 - 8.1.c Av dette videregående skolereiser

I tillegg er det foretatt en presisering av overskrifta for spørsmål 2.1., for å bidra til å fylkene oppgir de korrekte kostnadene knyttet til miljøtiltak. Rettledningen til skjemaet er justert i henhold til endringene, jf. vedlegg 4.

Det er ingen forslag til endringer i kommuneskjemaet for 2007, bortsett fra mindre tekstlige presiseringer for å hindre misforståelser.

SSB har hatt møte med Statens vegvesen Vegdirektoratet (SVV) våren 2007, for å gå igjennom erfaringene med rapporteringen av registerdata for 2006-rapporteringen, og for å avtale datakravene for 2007-rapporteringen. Det er enighet om følgende leveranser for 2007-rapporteringen:

For både fylke og kommune

- Europa- og riksveier
- Fylkesveier
- Kommunale veier og gater
- Private veier
- Skogsbilveier (kjørbar med personbil)
- Motorvei kl. A

For fylke

- Fylkesvei med fast dekke
- Fylkesvei med tillatt aksellast 10 tonn og over
- Fylkesvei med tillatt aksellast opp til og med 8 tonn

- Fylkesvei med hastighet = 50 km/t eller lavere
- Europa- og riksvei med vegbredde < 6 meter
- Fylkevei som har vegbredde < 6 meter
- Antall statlig vedlikeholdte tunnellsystemer europa- og riksvei
- Lengde statlig vedlikeholdte tunnellsystemer på europa- og riksvei
- Antall statlig vedlikeholdte tunnellsystemer på fylkesvei
- Lengde statlig vedlikeholdte tunnellsystemer på fylkesveier
- Antall tunneller/underganger på europa- og riksvei (Type: Gangbru, jernbane, veg, bygning, viltovergang, låvebru)
- Antall tunneller/underganger med skiltet høydebegrensning 4,5 m eller lavere på europa- og riksvei (Egenskaper: Kjøreledning, kabel, skiltportal/wire, brustag, rasoverbygg, transportbånd, bomstasjon, brukabler, bygning)
- Antall tunneller/underganger på fylkesveier (Type: Gangbru, jernbane, veg, bygning, viltovergang, låvebru)
- Antall tunneller/underganger med skiltet høydebegrensning 4,5 m eller lavere på fylkesvei (Egenskaper: Kjøreledning, kabel, skiltportal/wire, brustag, rasoverbygg, transportbånd, bomstasjon, brukabler, bygning)
- Antall vegbruer på europa- og riksvei
- Antall vegbruer på europa- og riksvei som er skiltet med tillatt aksellast på 10 tonn
- Antall vegbruer på fylkesvei
- Antall vegbruer på fylkesvei som er skiltet med tillatt aksellast på 10 tonn
- Fylkesvei med fast dekke som har spordybde over 17 mm
- Fylkesvei med fast dekke >5000 ÅDT

6. Forslag til endringer i faktaarkene

6.1. Generell vurdering av faktaarkene

Gruppen mener ellers at faktaarkene for KOSTRA-Samferdsel stort sett har funnet sin form, men for 2007 vil det bli foretatt en del utvidelser i form av indikatorer om skoleskyss og noen nye kvalitetsindikatorer.

6.2. Nøkkeltall som foreslås fjernet

Det er ingen forslag om fjerning av nøkkeltall.

6.3. Forslag til nye nøkkeltall

Forslagene til kvalitetsindikatorer som foreslås publisert for 2007 er beskrevet i kap. 7.1.

Arbeidsgruppa for skoleskyss la fram sitt forslag senhøstes 2006. Gruppen foreslo blant annet disse nye indikatorene, som vil bli publisert på fylkesnivå for første gang for 2007:

- Antall skolereiser per innbygger 6-18 år, bilruter
- Antall skolereiser per innbygger 6-18 år, fylkesveiferger
- Antall skolereiser per innbygger 6-18 år, båtruter
- Antall skolereiser per innbygger 6-18 år, sporveier og forstadsbaner
- Antall skolereiser i grunnskolen per innbygger 6-15 år, bilruter
- Antall skolereiser i grunnskolen per innbygger 6-15 år, fylkesveiferger
- Antall skolereiser i grunnskolen per innbygger 6-15 år, båtruter
- Antall skolereiser i grunnskolen per innbygger 6-15 år, sporveier og forstadsbaner
- Antall skolereiser i videregående skole per innbygger 6-18 år, bilruter

- Antall skolereiser i videregående skole per innbygger 6-18 år, fylkesveiferger
- Antall skolereiser i videregående skole per innbygger 6-18 år, båtruter
- Antall skolereiser i videregående skole per innbygger 6-18 år, sporveier og forstadsbaner
- Antall skysberettigede elever i grunnskolen i prosent av alle elever i grunnskolen
- Antall skysberettigede elever i videregående skole i prosent av alle elever i videregående skole
- Andel elever med lukkede skolebarntransporter i grunnskolen i prosent av alle skysberettigede elever i grunnskolen. Prosent
- Andel elever med lukkede skolebarntransporter i videregående skole i prosent av alle skysberettigede elever i videregående skole. Prosent
- Netto driftsutgifter per foretatt reise, bilruter
- Netto driftsutgifter per foretatt reise, fylkesveiferger
- Netto driftsutgifter per foretatt reise, båtruter
- Netto driftsutgifter per foretatt reise, sporveier og forstadsbaner
- Andel foretatte skolereiser i grunnskolen i prosent av alle reiser, bilruter. Prosent
- Andel foretatte skolereiser i grunnskolen i prosent av alle reiser, fylkesveiferger. Prosent
- Andel foretatte skolereiser i grunnskolen i prosent av alle reiser, båtruter. Prosent
- Andel foretatte skolereiser i grunnskolen i prosent av alle reiser, sporveier og forstadsbaner. Prosent
- Andel foretatte skolereiser i videregående skole i prosent av alle reiser, bilruter. Prosent
- Andel foretatte skolereiser i videregående skole i prosent av alle reiser, fylkesveiferger. Prosent
- Andel foretatte skolereiser i videregående skole i prosent av alle reiser, båtruter. Prosent
- Andel foretatte skolereiser i videregående skole i prosent av alle reiser, sporveier og forstadsbaner. Prosent
- Andel øvrige reiser (ekskl. skolereiser) i prosent av alle reiser, bilruter. Prosent
- Andel øvrige reiser (ekskl. skolereiser) i prosent av alle reiser, fylkesveiferger. Prosent
- Andel øvrige reiser (ekskl. skolereiser) i prosent av alle reiser, båtruter. Prosent
- Andel øvrige reiser (ekskl. skolereiser) i prosent av alle reiser, sporveier og forstadsbaner. Prosent
- Kostnader ved lukkede skoletransporter i alt per elev transportert i lukket skoletransport, bilruter

På kommunenivå foreslår gruppa ingen nye indikatorer utover kvalitetsindikatorer, jf. avsnitt 7.1.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Som en av få arbeidsgrupper hadde samferdselsgruppa en grundig behandling av kvalitetsindikatorer allerede i 2005. Arbeidet ble ytterligere fulgt opp i 2006, hvor modellene utviklet av den SSB-ledete gruppa for rammeverk for kvalitetsindikatorer ble fulgt opp.

I 2007 har gruppa på nytt gjennomgått kvalitetsindikatorene i lys av publiseringen 15.3.07. Indikatoren som gir fylkesvise tall for drepte og skadde i ulykker med buss innblandet pr. 100 000 innbyggere, vil bli videreført, men SSB skal lage noen varianter av den som vil bli vurdert før publiseringen i 2008. Blant annet vil det bli forsøkt laget en tilsvarende indikator som bare omfatter drepte og livsvarig skadd (meget alvorlig og alvorlig skadd). En annen variant er å bare inkludere drepte og skadde i selve

bussen. Det vil også bli forsøkt å angi annen måleenhet, for eksempel per million innbyggere, i stedet for per 100 000 som i dag.

Tre indikatorer om frekvens og kapasitetsutnyttning for buss, hvor datagrunnlaget skal hentes fra SSBs nye kollektivstatistikk, ble ikke publisert som planlagt i 2007 grunnet forsinkelser ved oppstart av statistikken. Disse vil bli publisert i 2008. Det samme gjelder for indikatoren om andelen av bybusser med lavgulv/laventré og/eller rullestolheis, som er tatt inn i det nye spørreskjemaet for kollektivtransport fra og med rapporteringsåret 2005.

Indikatoren om andel av fylkeveinettet med fast dekke som har spordybde over 17 millimeter ble publisert som planlagt. Det er faglig uenighet i gruppa om indikatoren gir et godt mål på kvaliteten på vegnettet, men den vil bli publisert også i 2008. Utviklingen i tidsseriene vil bli vurdert regelmessig, for sjekke om indikatoren gir relevant informasjon og at den er egnet til å si noe om utviklingen i standarden på fylkesveinettet.

Indikatoren om utslipp av svevestøv (PM_{10}) fra veitrafikken, ble bare publisert for kommuner over 20 000 innbyggere og da kun som vanlig indikator og ikke som kvalitetsindikator som planlagt. Dette skyldes svakheter i datagrunnlaget.

To indikatorer om andel av det kommunale og fylkeskommunale veinettet med fast dekke som tidligere er regelmessig publisert, ble også klassifisert som kvalitetsindikatorer.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel mener at opplegget for 15.3.-publisering av kvalitetsindikatorer på SSBs WEB-sider er bra og at den gjerne kan videreføres for senere år. Samferdselsgruppa mener ellers at indikatorvalg og presentasjonsform i KOSTRA må ta hensyn til behovene som de mest sentrale brukerne har om at kvalitetsindikatorene skal gi relevant styringsinformasjon og si noe om kvaliteten på tilbudene til befolkningen. Gruppa ønsker også å få tilbakemelding fra Samordningsrådet på det arbeidet som arbeidsgruppene har gjort i forbindelse med kvalitetsindikatorer.

Resultatet av Samferdselsgruppas arbeid med kvalitetsindikatorer i 2007 kan oppsummeres slik::

- Videreføre kvalitetsindikatorer som første gang ble publisert i 2007
 - Antall drepte og skadde i ulykker med buss innblandet
 - Spordybde på fylkesveinettet
 - Andel kommunale veier og gater med fast dekke
 - Andel fylkesveier med fast dekke
- I 2008 publisere resten av forslagene som ble utarbeidet i 2006 i regi av arbeidsgruppa, med utgangspunkt i dataene fra den nye kollektivstatistikken som hentes inn sommeren 2007
 - Buss. Frekvens. Vognkilometer pr. linjekilometer
 - Buss. Frekvens. Setekilometer pr. linjekilometer
 - Buss. Antall setekilometer pr. 100 000 innbyggere
 - Bybusser. Andel med lavgulv/laventré og/eller rullestolheis
- Så snart datagrunnlaget er på plass, publiseres resten av kvalitetsindikatorene gruppa kom fram til i sitt grundige utredningsarbeid i 2006:
 - Prosentvis andel av alle gjennomførte avganger som skjer med maksimalt 15 minutters forsinkelse.
 - Indikatoren vil basere seg på data fra Vegdirektoratets nye holdeplassregister som er i ferd med å etableres. Indikatoren krever også at selskapene får bygd ut sitt system for sanntidsinformasjon.
 - Gjennomsnittlig avstand til nærmeste kollektive holdeplass i tettsteder.
 - Kilde vil være det nye holdeplassregisteret, samt ny GIS-analyse i SSB.

- Andel av holdeplassene som er tilrettelagt for bevegelseshemmede
Kilde vil være det nye holdeplassregisteret.
- Støyplageindeks (SPI) fra veitrafikk pr. innbygger. Fylke
Publiseres når datagrunnlaget har tilstrekkelig kvalitet for nedbryting på fylke samt at dataene er av tilfredsstillende aktualitet
- Bruk av salt per km² vei
Publiseres når data av tilfredsstillende kvalitet foreligger.

7.2. Tilgjengelighet for funksjonshemmede/universell utforming

Regjeringen har opprettet en egen handlingsplan for å bedre tilgjengeligheten med vekt på prinsippene om universell utforming (se http://www.universell-utforming.miljo.no/kategori.shtml?cat_id=22). Planen går over perioden 2005-2009 og koordineres av Miljøverndepartementet. Gjennom handlingsplanen koordineres en rekke tiltak

Informasjon om tilgjengelighet for bevegelseshemmede er en betydelig mangelvare. For en del av denne manglende informasjonen kan KOSTRA være den rette rapporteringskanal fordi mange av tiltakene ligger under kommunenes og fylkeskommunenes ansvarsområder. Av den grunn er utvikling av KOSTRA et eget tiltak i handlingsplanen (tiltak BU 36 i handlingsplanen). Transport er sammen med IKT og bygg og uteområder de prioriterte områdene i handlingsplanen. De aktuelle fagområdene i KOSTRA er: fysisk planlegging, samferdsel, helse, skole, IKT, barnehage, kirke, kultur og boliger.

Etter drøftinger i arbeidsgruppa for Samferdsel ble det i fjor foreslått å ta inn to spørsmål på kommuneskjemaet knyttet til parkeringsplasser og parkeringstillatelser for handikappede (jf. kap. 5, vedlegg 1).

Tilgjengelighet innen kollektivtransporten er et viktig aspekt ved kvaliteten, og arbeidsgruppa har derfor i arbeidet med kvalitetsindikatorer foreslått to indikatorer som beskriver tilgjengelighet (jf. kap. 7.1):

- andel av bybussene som har lavgulf/laventré (fra i år)
- andel av holdeplassene som er tilrettelagt for bevegelseshemmede (mulig fra 2008)

Når det gjelder informasjon om tilgjengelighet innenfor kollektivtransport, vil arbeidsgruppa spesielt peke på potensialet som ligger i det nye holdeplassregisteret. Arbeidsgruppa vil derfor anbefale at det utvikles og knyttes kjennetegn i dette registeret som beskriver hvordan holdeplassene er tilrettelagt mht. tilgjengelighet og universell utforming.

7.3. Skoleskyss

Skoleskyss er den eneste lovpålagte fylkeskommunale samferdselsoppgaven. Kostnadene til skoleskyss er dessuten betydelige, men det er store forskjeller i utgifter til skoletransport mellom de forskjellige fylkene. På denne bakgrunn egnet arbeidsgruppa for samferdsel primo 2000-tallet mye tid på å diskutere muligheten for bedre kartlegging av skoleskyssen enn hva KOSTRA hittil hadde gitt mulighet for. Vi foreslo blant annet egen funksjon for den lukkede skoleskyssen samt at fylkeskommunenes billettbetalinger til transportoperatørene ble isolert gjennom å opprette en egen artskonto (175) for føring av slike kostnader. Arbeidsgruppa fikk ikke medhold i sine forslag.

Det ble ytterligere fokus på skoleskyssen da arbeidsgruppa for videregående opplæring i sin KOSTRA rapport for 2006 ba om å få skilt ut skoleskyssen i egen funksjon. Forslaget ble ikke anbefalt, men det ble i møtet i Samordningsrådet høsten 2006 foreslått å nedsette en tverrfaglig arbeidsgruppe som skulle se nærmere på muligheten for å utarbeide bedre nøkkeltall for skoleskyss. Både arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel og videregående opplæring var representert i denne arbeidsgruppa i tillegg til SD, KS, Utdanningsdirektoratet og Møre- og Romsdal fylkeskommune. Arbeidsgruppa ble ledet av seksjon for offentlige finanser i SSB.

Allerede i det første møtet i arbeidsgruppa for skoleskyss ble det tydelig at prinsippene for føring av fylkeskommunenes kostnader til skoleskyss varierte, og at det derfor var nødvendig å gå ut med en skriftlig forespørsel til samtlige fylkeskommuner for å kartlegge denne problematikken bedre. Det ble stilt åtte spørsmål i alt. Herav var fire spørsmål knyttet til hva som ble ført på arter (170 og 370) og funksjoner (510, 730, andre). Etter siste purrerunde hadde 11 fylkeskommuner besvart spørsmålene som ble stilt. Det ble vurdert dit hen at dette var et tilstrekkelig grunnlag for å gå videre i arbeidet med å finne fram til best mulige indikatorer for skoleskyss.

I KOSTRA, til og med 2006, var det lagt opp til følgende føring av kostnader knyttet til skoleskyss:

- Grunnskoleskyss: Kommunene betaler som regel til fylkeskommunen (av og til også direkte til operatøren) et beløp som tilsvarer billett-kostnadene (barnetakst) ved transporten. Kommunen fører billettbetalingene på funksjon 222 og art 170. Denne føringen er lite problematisk.
- Videregående skoleskyss:
 - Billettbetalingene skal føres på funksjon 510 og artskonto 170
 - Kjøp av tjenester fra/tilskudd til kollektivtrafikken, inklusive tilskudd til skoleskyss for både grunnskoleelever og for elever i videregående skole, skal føres på funksjonene 730-732 og 734.
 - Direkte skyssutgifter (betaling til foreldre for transport) og eventuell egentransport i regi av fylkeskommunen, skal føres under funksjon 510 og art 170.

Rapporteringen fra fylkeskommunene dokumenterte for uensartet praksis for føring av kostnader til å danne et tilfredsstillende indikatorgrunnlag for skoleskyss. Dessuten favner artskonto 170 for bredt til å inngå i dette indikatorgrunnlaget.

Arbeidsgruppas konklusjon

Arbeidsgruppas rapport ble lagt fram 21.12.2006 og konkluderte som følger:

- Det opprettes ingen ny funksjon for skoleskyss
- Skyssdelen av funksjon 510 trekkes ut (fremgår av den nye funksjonsbeskrivelsen) og flyttes til funksjon 730-732 og 734 (funksjonstekstene endres tilsvarende)
- Skjema 50 utvides (jf. under)
- Ingen endringer i føringen for grunnskoleskyss

Denne løsningen medfører nødvendigvis ikke at det blir enklere å kvantifisere de totale kostnadene til skoleskyss enn før i og med at billettbetalingene blandes sammen med øvrig kjøp. Likevel, at all transport, inklusive kostnadene til skoleskyssen i den videregående skolen nå skal samles på én funksjon, gjør det enklere for fylkeskommunene. Dermed øker sannsynlighet for at alle kostnadene kommer med samt at faren for dobbeltføring faller bort. Dessuten, også den gamle modellen strandet på en fordeling av kjøpet/tilskuddet mellom transporttypene (skolereise vs. øvrige passasjerreiser) samt begrensningene ad art 170.

Utvidelsene i skjema 50 og ditto nøkkeltall vises henholdsvis under kapittel 5 og 6.3.

Mulig videreutvikling

Heller ikke det nye forslaget gjør det enklere å kvantifisere de reelle kostnadene til henholdsvis grunnskole- og videregående skoleskyss i forhold til øvrige reiser. Beløpet kommunene betaler til fylkeskommunen for grunnskoleskyssen gjenspeiler, naturlig nok, kommunens kostnader til skoleskyss. Disse billettbetalingene reflekterer imidlertid ikke hva grunnskoleskyssen koster samfunnet. Heller ikke fylkeskommunenes reelle kostnader til den videregående skoleskyssen fremkommer i dag. Det er fortsatt slik, og som arbeidsgruppa for samferdsel i sin tid pekte på, at det er

nødvendig å fordele tilskuddet på de ulike grupper av reisende for å få et bilde av de totale kostnadene for disse gruppene.

Det vil ikke være mulig innenfor rammen av KOSTRA å etablere grunnlagsdata og indikatorer som kan måle totale kostnader etter gruppe av reisende med utgangspunkt kun i kontoplanen. Det arbeidsgruppa for samferdsel på sikt bør vurdere, er muligheten for å fordele tilskuddet (eg. brutto driftsutgifter i alt fra og med 2007) med utgangspunkt i tjenestetallene i skjema 50. Fra og med 2007 vil fylkeskommunene bli bedt om å oppgi tallet på reisende for hver kategori reisende (grunnskole, videregående og øvrig). Det er imidlertid tvilsomt om dette gir et godt nok grunnlag til fordeling av kostnader per kategori reisende. I stedet for tallet på reiser, ville nok antall personkilometer vært langt å foretrekke som fordelingsgrunnlag. Men først må vi se på erfaringene med innhenting av data om reisende per kategori før et slikt, og vanskeligere, tjenestetall blir forsøkt innhentet på skjema 50.

Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk har nylig etablert en statistikk over kollektivtransport. Vi vil løpende vurdere om det er data som med fordel heller kan innhentes her, men som kan nyttes også i KOSTRA publiseringen.

Vedlegg

- Vedlegg 1. Utkast til kommuneskjema for 2007**
- Vedlegg 2. Utkast til rettleiding for kommuneskjema for 2007**
- Vedlegg 3. Utkast til fylkesskjema for 2007**
- Vedlegg 4. Utkast til rettleiding for fylkesskjema for 2007**
- Vedlegg 5. Utviklingen i funksjonsinndelingen på området Samferdsel 1999-2007**
- Vedlegg 6. Funksjonsinndelingen for 2007-rapporteringen**
- Vedlegg 7. Forslag til nøkkeltall for kommunene for 2007**
- Vedlegg 8. Forslag til nøkkeltall for fylkene for 2007**

RAPPORT TIL SAMORDNINGSRÅDET FRA ARBEIDSGRUPPEN FOR KOMMUNALT DISPONERTE BOLIGER OG BOLIGVIRKEMIDLER

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for å utarbeide skjema og veileder for kommune-KOSTRA-skjema nr. 13 "Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler". Skjemaet dekker funksjonene 265 "Kommunalt disponerte boliger" og 283 "Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig" i KOSTRA sin funksjonskontoplan.

Arbeidsgruppen består av følgende personer:

Agnes Aall Ritland, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), Bolig og bygningsavdelingen, Tanja Helen Auren, KRD, Bolig og bygningsavdelingen, Arild Kormeseth, KRD, Kommunalavdelingen, Aud Kristiansen, Kommunenes sentralforbund (KS), Ski kommune, Atle Kristiansen, KS, Skien kommune, John S. Schistad, Kommunale Boligadministrasjoners Landsråd (KBL), Trondheim kommune, Marijana Drozdjek, KBL, Helse- og velferdsetaten, Oslo kommune, Kristian Mehus, Husbanken, Rapporterings- og analyseseksjonen, Strategikontoret, Liv Kristensen, Husbanken, Velferds- og utviklingsseksjonen, Region Øst, Tonje Houg, Sosial- og helsedirektoratet (Shdir), avd. for kommunale velferdstjenester, Dag R. Abrahamsen, Statistisk sentralbyrå (SSB), seksjon for helsestatistikk, Else Bredeli, SSB, seksjon for helsestatistikk.

1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat

Arbeidsgruppen har som mandat å fremskaffe styringsinformasjon om kommunale boenheter og boligvirkemidler.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Data for 2006 er publisert via KOSTRA per 15. juni 2007. Her mangler data fra 15 kommuner. Det er videre publisert endelige, nasjonale tall for 2006 i en forenklet Dagens Statistikk (DS) den 19. juni 2007. Her er det lagt inn tall for tidligere år for de 15 kommunene som ikke har levert 2006-data.

Det er for 2006-tallene, ikke gjort vesentlige endringer i publiseringen av etablerte indikatorer. Unntaket gjelder indikatoren "Andelen boliger tilrettelagt for rullestolbrukere". Denne var tidligere definert som summen av boliger som var tilrettelagt både til og inne i boligen, tilrettelagte bare til boligen og tilrettelagt bare inne i boligen, delt på antall kommunale boliger i alt. Det er imidlertid bare boliger tilrettelagt både til og inne i boligen som pr. definisjon er tilrettelagt for rullestolbrukere. Indikatoren er derfor fra og med 2006-tallene endret til å være antall boliger tilrettelagt til og inne i boligen i prosent av alle kommunale boliger. Det blir derfor et tidsseriebrudd fra 2005 til 2006 for denne indikatoren.

Det er ikke publisert noen nye indikatorer i 2007, men to av de tidligere publiserte indikatorene er også publisert som kvalitetsindikatorer. Det er ”Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere” og ”Andel kommunalt disponerte boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere”.

Arbeidet med utvikling/vurdering av flere kvalitetsindikatorer fortsettes.

Det er så langt, ikke kommet spesielle kommentarer til dagens nøkkeltall.

Arbeidsgruppen er i gang med en grundig evaluering av skjema 13 for blant annet å tilpasse det bedre til den måten kommunene administrerer sin boligvirksomhet på. En presentasjons av arbeidsgruppens arbeid så langt i evalueringen av skjemaets del 4, finnes i pkt. 7.2.3 nedenfor.

Skjemaet oppleves som vanskelig å fylle ut av mange kommuner. Ulik praksis vedrørende boligsaker i de ulike kommunene samt at det som regel er flere etater i kommunen som leverer data til skjemaet, gjør det til en stor utfordring å få til spørsmål som alle kommuner mener er nyttige og mulige å svare på. En del kommuner arbeider på sin side med å etablere datasystemer som vil gjøre det enklere å rapportere de data vi etterspør. Kommuner som har Bokart (datasystem for kartlegging av vanskeligstilte på boligmarkedet, utviklet av bla. Husbanken) trenger ikke lenger å rapportere til pkt. 8 i skjema 13.

Økt tilgjengelighet til utfyllingsveilederen til skjemaet, både elektronisk i samlet form og som ”pop-up”-vinduer til sentrale punkt/spørsmål i skjemaet, og i papirform vil være et viktig mål for datainnsamlingen neste år.

Riksrevisjonen gjennomfører for tiden en forvaltningsrevisjon rettet mot botilbudet for vanskeligstilte på boligmarkedet. I den forbindelse ønsker de å få oversikt over arbeidet med innsamling og bearbeiding av data for kommunale boliger, samt å få oversikt over utvikling av indikatorer og datakvalitet knyttet til skjema 13. Deler av arbeidsgruppen har hatt et kort informasjonsmøte med Riksrevisjonen.

Arbeidsgruppen har innledet dialog med storkommunenettverket ASSS (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner) og fått nyttige innspill som vi vil behandle videre i evalueringsprosessen. ASSS er et nettverkssamarbeid blant de ti største kommunene i landet; Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger; Tromsø, Kristiansand, Drammen, Bærum, Sandnes og Fredrikstad. Det er enighet i arbeidsgruppen om at ASSS har mange gode forslag til forbedringer i boligstatistikken. Vi mener imidlertid det er viktig å melde tilbake til ASSS at nye spørsmål må ha aktualitet for majoriteten av kommunene. Man bør også vurdere om skjema 13 egner seg for de foreslåtte spørsmålene. Se for øvrig pkt. 7.2.2 nedenfor.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

I og med at skjema 13 er inne i en evalueringsprosess, vil det ikke bli gjort store endringer i skjemaet for 2008. Noen små justeringer i skjema og veileder er det imidlertid aktuelt å gjøre allerede for neste års skjema. Arbeidsgruppen anbefaler følgende endringer i skjemaet og/eller i veilederen:

- Vi ønsker å ta ut en sumpost for tilrettelagte boliger i spørsmål 2. Dette for å få spørsmålet i samsvar med definisjonen av hva som regnes som tilrettelagt for rullestolbrukere. Det er bare boliger som både er tilrettelagt til og inne i boligen som regnes som tilrettelagt for rullestolbrukere. Dette er et av delspørsmålene under sumposten slik den står i dagens skjema. Summen av de ulike tilretteleggingsgradene er i denne sammenheng ikke relevant når det er tilrettelegging for rullestolbrukere som er i fokus.

- I skjemaets del 3 om antall utleide boliger, ønsker vi å utvide med spørsmål om disposisjonsform, dvs. kommunalt eid, kommunalt innleid til utleie, og privat eiet med kommunal disposisjonsrett, slik vi ber om i spørsmål 2. Begrunnelsen er at det vil lette utfyllingen av spørsmålet. Noen kommuner kan svare på antall utleide boliger for boliger de selv eier eller leier, men har ikke noe totaltall, dvs. de har ikke oversikt over antall utleide private boliger der kommunen bare har disposisjonsrett.
- Vi ønsker å justere en opplysning i skjemaets del 8 om at de kommuner som gir tilsvarende opplysninger om kartlegging av vanskeligstilte på boligmarkedet til Husbanken via Bokart, ikke skal fylle ut spørsmål 8.
- I veilederen vil vi forsøke å presisere ytterligere hvor eldre personer som har fått kommunal bolig på grunn av høy alder, skal grupperes i spørsmål 4 om antall tildelte boliger fordelt etter brukergrupper. Alder i seg selv er ikke noe formelt tildelingskriterium. Tilbakemelding fra en del kommuner tyder likevel på at de tildeler boliger på grunn av høy alder, og at det er vanskelig å finne en egnet gruppe å telle dem i. I dagens veiledning er det allerede nevnt spesielt at disse skal telles med i gruppen bevegelseshemmet/fysisk funksjonshemmet mv. Vi vil forsøke å fremheve dette ytterligere, og innføre begrepet ”aldersrelatert funksjonsnedsettelse”.
- I veilederen vil vi videre presisere at 2. gangs etablert flyktning gjelder etablering i en annen kommune enn i kommunen flyktningen 1. gang fikk tildelt kommunal bolig. Hvor lenge man regnes som flyktning i boligstatistikken begrenses av de 5 årene kommunene får integreringstilskudd for bosetting av vedkommende.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjemaet var uendret fra året før for rapporteringen av 2006-data våren 2007, med unntak av noen små endringer i veiledningstekst i skjema og veileder.

3.2 Kontroller i skjemaet

I skjemaet er det både logiske kontroller og varsler om at visse felt må fylles ut. Skjemakontrollene forenkler til en viss grad revisjonsarbeidet ved å sikre konsistens mellom svar som har en logisk sammenheng og ved at sentrale deler av skjemaet blir fylt ut. Det er imidlertid mulig å sende inn skjemaet uten å aktivere kontrollene. Dette er et bevisst valg fra KOSTRA-administrasjonen, da man ikke ønsker å gjøre det for vanskelig å få sendt inn det elektroniske skjemaet. Tilsvarende logiske kontroller som i skjemaet er derfor også lagt inn i revisjons-kontroll-systemet.

3.3 Innsamling av data

Publiseringen 15. mars i år av ureviderte tall, var basert på om lag 86 prosent innkommet materiale. Ved publiseringen av endelige tall 15. juni, hadde 97 prosent av kommunene levert inn skjema 13. Eksterne data fra Husbanken ble publisert som foreløpige tall 15. mars og endelige tall ved publiseringen 15. juni dette år. Ved publiseringen 15. juni, var dekningen for Husbankens data tilnærmet 100 prosent.

Kommunene ble påminnet og purret sentralt av KOSTRA 2 ganger før publisering 15/3 og en gang etter denne publiseringen. Før publiseringen 15. juni er kommunene purret to ganger av saksbehandler for den kommunale boligstatistikken.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonsarbeidet er i hovedsak basert på oppfølging av de feilmeldinger som revisjonssystemet kom frem med. Oppfølgingen bestod for det meste i e-mail-korrespondanse med skjema-utfyller. Aktuelle kommuner mottok en mail med spørsmål vedrørende feilmeldingene, samt kopi av kommunens innrapporterte tall. Kommunene mottok deretter to-tre oppfølgingsmail avhengig av hvor viktig det var å få rettet feilen(e). Feilene ble deretter rettet opp i samsvar med kommunenes tilbakemeldinger.

3.5 Publisering

Data for 2006 er publisert via KOSTRA per 15. juni 2007. Her mangler data fra 15 kommuner. Det er videre publisert endelige, nasjonale tall for 2006 i en forenklet Dagens Statistikk (DS) den 19. juni 2007. Her er det lagt inn tall for tidligere år for de 15 kommunene som ikke har levert 2006-data. Tabeller er publisert i Statistikkbanken under emne 05.03 "Bolig, boforhold".

Det er ikke tatt ut noen indikatorer ved publiseringen i 2007 og heller ikke publisert noen nye. To av de tidligere publiserte indikatorene er imidlertid publisert som kvalitetsindikatorer. Det er "Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere" og "Andel kommunalt disponerte boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere".

3.6 Brukerreaksjoner

Det har ikke kommet spesielle kommentarer til nøkkeltallene. Kommentarene går mer på at KOSTRA-faktaarkene er vanskelig å finne ut av. For å komme dette i møte, ønsker vi for senere år, å redusere antall indikatorer i faktaarkene mot å utvide antall tabeller i Statistikkbanken. Vi tenker da på selvstendige Statistikkbanktabeller under emne 05.03 Bolig, boforhold, i tillegg til KOSTRA-Statistikkbank-tabeller. En mer ryddig presentasjon av grunnlagstallene, med tilsvarende overskrifter som for nøkkeltallsarket, står også på dagsorden. Se for øvrig nærmere under pkt.7.2.1 nedenfor.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Det er ingen ønsker om endringer i kontoplanen.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

I og med at skjema 13 er inne i en evalueringsprosess, vil det ikke bli gjort store endringer i skjemaet for 2008. Vi ønsker å bruke tid nok på evalueringen slik at vi kan få gjennomarbeidet hele skjemaet grundig og bruke noe tid på høring/uttesting i utvalgte kommuner – blant annet i ASSS-kommunene.

Noen små justeringer i skjema og veileder er det imidlertid aktuelt å gjøre allerede for neste års skjema. Endringene er først og fremst ment å forbedre, klargjøre/presisere eksisterende spørsmål. I skjemaets del 3 vil det også bli innhentet noen nye opplysninger, men dette er også motivert ut fra en formening om at det vil lette kommunenes utfylling.

5.2 Forslag til endring i skjema og i veileder til skjema

- Vi ønsker å ta ut en sumpost for tilrettelagte boliger i spørsmål 2. Dette for å få spørsmålet mer i samsvar med definisjonen av hva som regnes som tilrettelagt for rullestolbrukere. Det er bare boliger som både er tilrettelagt til og inne i boligen som regnes som tilrettelagt for rullestolbrukere. Dette er et av delspørsmålene under sumposten slik den står i dagens skjema. Summen av de ulike tilretteleggingsgradene er i denne sammenheng ikke relevant når det er tilrettelegging for rullestolbrukere som er i fokus.

- I skjemaets del 3 om antall utleide boliger, ønsker vi å utvide med spørsmål om disposisjonsform, dvs. kommunalt eid, kommunalt innleid til utleie, og privat eiet med kommunal disposisjonsrett, slik vi ber om i spørsmål 2 for antall kommunalt disponerte boliger i alt. Begrunnelsen er at det vil lette utfyllingen av spørsmålet. Noen kommuner kan svare på antall utleide boliger for boliger de selv eier eller leier, men har ikke noe totaltall, dvs. de har ikke oversikt over antall utleide private boliger der kommunen bare har disposisjonsrett.
- Vi ønsker å justere en opplysning i skjemaets del 8 om at de kommuner som gir tilsvarende opplysninger om kartlegging av vanskeligstilte på boligmarkedet til Husbanken via Bokart, ikke skal fylle ut spørsmål 8.
- I veilederen vil vi forsøke å presisere ytterligere hvor eldre personer som har fått kommunal bolig på grunn av høy alder, skal grupperes i spørsmål 4 om antall tildelte boliger fordelt etter brukergrupper. Alder i seg selv er ikke noe formelt tildelingskriterium. Tilbakemelding fra en del kommuner tyder likevel på at de tildeler boliger på grunn av høy alder, og at det er vanskelig å finne en egnet gruppe å telle dem i. I dagens veiledning er det allerede nevnt spesielt at disse skal telles med i gruppen bevegelseshemmet/fysisk funksjonshemmet mv. Vi vil forsøke å fremheve dette ytterligere, og innføre begrepet ”aldersrelatert funksjonsnedsettelse”.
- I veilederen vil vi videre presisere at 2. gangs etablert flyktning gjelder etablering i en annen kommune enn i kommunen flyktningen 1. gang fikk tildelt kommunal bolig. Hvor lenge man regnes som flyktning i boligstatistikken begrenses av de 5 årene kommunene får integreringstilskudd for bosetting av vedkommende.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarkene

Arbeidsgruppen vil før neste publisering, gå igjennom faktaarkene for kommunale boliger (N. Bolig) og vurdere nærmere organisering og innhold i disse. En nærmere begrunnelse for dette er gitt i pkt. 7.2.1 nedenfor.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Vi ønsker å ta ut rekker av indikatorer med omtrent samme ordlyd. Se pkt. 7.2.1 under for nærmere redegjørelse og begrunnelse.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Det planlegges å få med to til tre nye kvalitetsindikatorer ved publiseringen i 2008, se pkt. 7.1 nedenfor for nærmere redegjørelse.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det planlegges ingen endringer i eksisterende nøkkeltall.

Arbeidsgruppen ønsker imidlertid for neste år, å redusere antall publiserte indikatorer i KOSTRA, og heller publisere det som tas ut av faktaarkene, i Statistikkbank-tabeller. Jf. for øvrig pkt. 7.2.1 nedenfor.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen oppnevnte en undergruppe våren 2005 med oppdrag å utarbeide kvalitetsindikatorer for kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler.

Etter kvalitetsseminaret 16. januar 2006 jobbet gruppen videre med å finne bedre kvalitetsindikatorer etter den nye sjekklisten for utvikling av kvalitetsindikatorer som ble introdusert på seminaret. Metoden ga gruppen et nyttig verktøy, i tillegg til at den i større grad tilrettela for en felles forståelse av innholdet i begrepet kvalitet.

Dette arbeidet resulterte i en "bruttoliste" med i alt 14 forslag til kvalitetsindikatorer. De siste punktene i sjekklisten omhandler en del krav som skal stilles til indikatorene (om de er relevante, pålitelige, sammenlignbare, entydige, påvirkbare). Etter gjennomgang av disse punktene, satt vi igjen med 5 indikatorer:

1. Antall kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (indikator for resultat kvalitet)
2. Andel kommunalt disponerte boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere (indikator for produkt kvalitet).
3. Antall husstander på venteliste i forhold til antall nye vedtak/tildelte boliger i løpet av året (indikator for resultat kvalitet).
4. Antall midlertidige opphold med varighet utover 3 måneder (indikator for prosess kvalitet/resultat kvalitet)
5. Gjennomsnittlig antall opphold per husstand med midlertidige opphold (indikator for resultat kvalitet).

Av disse 5 ble de to første vurdert å være så gjennomarbeidet at vi valgte å publisere dem som kvalitetsindikatorer ved publiseringen av ureviderte tall 15. mars 2007. Indikatorene har følgende følgetekst (k-knapp) i faktaarket for kvalitet:

Indikator 1: Antall kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (indikator for resultat kvalitet). Indikatoren sier noe om dekningsgrad. Data kvaliteten anses som god og indikatoren er pålitelig. Også forholdsvis god mulighet for sammenligning mellom kommuner. Kommunalt disponerte boliger benyttes til personer som selv ikke kan skaffe et sted å bo, har særskilte behov og/eller til rekruttering av personell. Høy andel kommunalt disponerte boliger regnes som positivt. Indikatoren kan sees i sammenheng med Husbankens øvrige indikatorer på bruk av boligvirkemidler, for eksempel indikator på bostøtte, startlån, boligtilskudd til etablering og tilpasning. Husbankens indikatorer ligger under "Husbankindikatorer" på faktaark N, Bolig. Indikatoren er påvirkbar ved at kommunene kan bygge, kjøpe- eller leie inn flere kommunalt disponerte boliger.

Indikator 2: Andel kommunalt disponerte boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere (indikator for produkt kvalitet). Indikatoren sier noe om boligmassens kvalitet. Indikatoren har relevans i forhold til myndighetenes mål om flere tilgjengelige boliger og et mer inkluderende boligmarked. Data kvaliteten anses som god, men fordi dette er data som nylig ble startet innsamlet via KOSTRA-skjemaet, kan det variere noe mellom kommunene hvordan de faktisk teller tilrettelagte boliger. Indikatoren anses likevel å være pålitelig. Sammenlignbarheten antas å være god mellom kommuner så fremt kommunene har brukt gjeldende definisjon av tilrettelagt bolig for rullestolbrukere som er etter teknisk forskrift. Tolkningen er entydig. Høy andel regnes som positivt. Indikatoren er påvirkbar ved at kommunene kan bygge boliger/rehabiliterer slik at man får flere tilrettelagte boliger for rullestolbrukere.

Den 3. indikatoren, antall husstander på venteliste i forhold til antall nye vedtak/tildelte boliger i løpet av året, er tenkt å skulle si noe om graden av udekket boligbehov. Den er imidlertid noe problematisk både hva gjelder pålitelighet, sammenlignbarhet og tolkning/entydighet. I skjemaet blir man bedt om å

oppgi antall husstander på venteliste, fordelt på brukergrupper. Dette skal være personer som har fått et positivt vedtak om kommunal bolig, men som ennå ikke er tildelt en fysisk bolig.

Kommunene praktiserer imidlertid dette på ulike måter. Noen venter med å gi positivt vedtak til det er en ledig bolig. Kommunene har også ulike kriterier for at en husstand skal kunne få et positivt vedtak og komme på venteliste. Noen steder praktiseres krav om 3 års botid. Andre steder er det en streng prioritering på hvem som kan få kommunal bolig, og dette er gjort allment kjent, slik at ventelisten av den grunn ikke sier noe om boligbehovet generelt.

I dagens skjema kan antall vedtak i løpet av året både være nye vedtak, vedtak om forlengelse av kontrakt og vedtak om bytte av kommunal bolig på grunn av uegnethet. For å kunne si noe om hvor mange nye som får hjelp, må vi få skilt ut antall nye vedtak i løpet av året. Dette er et av punktene vi jobber videre med i forbindelse med evalueringen av skjemaet.

Alt i alt så har vi konkludert med at indikator 3 ikke kan publiseres som kvalitetsindikator uten forbedringer i de forhold vi har nevnt over.

Indikator 4, antall midlertidige opphold med varighet utover 3 måneder er relevant i henhold til målsettingen i den nasjonale strategien for bekjempelse av bostedsløshet ”På vei til egen bolig”. Der ønsker man blant annet å bidra til at bostedsløse raskt får tilbud om varig bolig og man har et mål om at ingen skal oppholde seg mer enn tre måneder i midlertidige botilbud. Midlertidig botilbud er i skjema13 definert som botilbud der det betales døgnseter, ikke husleie. Svarprosent og kvaliteten på disse dataene er foreløpig vurdert å være for dårlig til at vi ønsker å publisere denne som en kvalitetsindikator. Vi håper imidlertid, blant annet ved grundigere revisjon av de innkomne dataene, på sikt å kunne få med denne indikatoren.

Det samme gjelder for indikator 5, gjennomsnittlig antall opphold per husstand med midlertidige opphold. Sammen med indikator 4 vil den kunne være en god kvalitetsindikator i forhold til målsettingene i bostedsløshetsstrategien. Spesielt for å kunne si noe om antall ”gjengangere” som benytter midlertidige botilbud. Vi håper imidlertid også her å kunne få en bedre datakvalitet ved en grundigere revisjon av de innkomne dataene i skjema 13.

7.2 Annet

7.2.1 Reduksjon av antall indikatorer publisert i faktaarkene.

Arbeidsgruppen ønsker for neste år, å redusere antall publiserte indikatorer i KOSTRA, og heller publisere det som tas ut av faktaarkene, i Statistikkbank-tabeller.

Bakgrunnen for dette er både signaler fra KOSTRA-ledelsen om at det er for mange indikatorer i faktaarkene for kommunale boliger, og et inntrykk av at en del brukere sliter med å finne de tallene de ønsker. En del kan bedres ved å organisere og dele inn faktaarket bedre. Spesielt gjelder dette for faktaarket for grunnlagstallene (nivå 3). Der ønsker vi å ha tilsvarende inndeling og overskrifter som i nøkkeltalls-arket (nivå 2).

Data om antall tildelte boliger fordelt på de ulike bruker- og aldersgruppene, er eksempler på variable som etter arbeidsgruppens oppfatning, egner seg dårlig til publisering som indikatorer. Det blir en oppramsing av tilnærmet lik indikator-tekst, men med ulike brukergruppe- og aldersgruppe-sammenstillinger. Med 9 bruker-grupper og 4 aldersgrupper, blir det lett uoversiktlig i faktaarket. Slike variable er gode Statistikkbank-tabell-kandidater.

Et viktig prinsipp i KOSTRA, slik vi har oppfattet det, er at det som samles inn, også bør komme ut, dvs. publiseres. Slik at bare å kutte ut slike indikatorer, uten å ha en alternativ publiseringsform, er lite aktuelt.

7.2.2 Samarbeid med ASSS nettverkene

Arbeidsgruppen har innledet dialog med storkommunenettverket ASSS (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner) og fått nyttige innspill som vi vil behandle videre i evalueringsprosessen. ASSS er et nettverkssamarbeid blant de ti største kommunene i landet; Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger; Tromsø, Kristiansand, Drammen, Bærum, Sandnes og Fredrikstad.

Det er enighet i arbeidsgruppen om at ASSS har mange gode forslag til forbedringer i boligstatistikken. Vi mener imidlertid det er viktig å melde tilbake til ASSS at nye spørsmål må ha aktualitet for majoriteten av kommunene.

KRD/Husbanken jobber med å få på plass en løpende, individrettet registrering av boligbehov som kan rapporteres gjennom KOSTRA, men over annet skjema enn skjema 13. Husbanken har fått ansvaret å følge opp rapporten. Flere av de spørsmålene og endringene som foreslås av ASSS nettverk vil kunne fanges opp i en framtidig individrettet boligbehovsregistrering.

Nedenfor følger en nærmere gjennomgang av forslagene fra ASSS (ballpunktene) og arbeidsgruppens kommentarer til disse.

Forslag fra ASSS nettverk:

- Personer som mottar oppfølging i bolig.

Vurdering foreløpig:

Arbeidsgruppa ser også behov på bedre oversikt over dette! Dette er imidlertid vanskelig å få inn i eksisterende skjema 13 som er ”harddata”orientert og ikke individdata. Det er et spørsmål om dette kan innarbeides i IPLOS registreringen i KOSTRA (register for individbasert pleie- og omsorgsstatistikk) eller eventuelt tas med i den individrettede behovsrapporteringen som utredes/planlegges.

Forslag fra ASSS vedrørende styringsindikatorer på boligforvaltning, forslag til KOSTRA nøkkeltall:

- Antall registrerte med behov for bolig
- Oversikt over brukergrupper som tildeles bolig i prosent av registrert boligbehov.

Kommentar: Dette er boligbehovsregistrering som vil kunne fanges opp i den individrettede registreringen av boligbehov som er under utredning/planlegging.

- Antall husstander med midlertidig opphold
- Antall kroner utbetalt
- Snitt/bruker

Kommentar: Vi har opplysninger om antall husstander med midlertidige opphold per i dag, men problemet er få kommuner som rapporterer/dårlig svarprosent og også kvaliteten på det som rapporteres. Angående de to øvrige punktene kan nevnes at vi i KOSTRA faktaarket for kommunale boliger, presenterer noen opplysninger vi får fra Husbanken – for eksempel ”Beløp pr. måned pr. husstand i statlig bostøtte fra Husbanken”, ”Beløp pr. innbygger i startlån, videretildelt av kommunen”, ”Beløp pr. innbygger i boligtilskudd til tilpasning” og ”Beløp pr. innbygger i boligtilskudd til etablering”.

- Skjema 13 må forenkles!
- Hva er nytteverdien av rapporterte data pr i dag?
- For mye unødvendig kategorisering av brukerne?
- Mer om det kvalitetsmessige innholdet ift bolig

- Årsverk som bedriver booppfølging
- Antall boenheter med oppfølgingstjeneste
- Ressursbruk på midlertidig botilbud, for eksempel *Antall personer med midlertidig botilbud*, evt. utover en viss tid.
- Overgang til egen bolig (?)

Disse siste punktene spesielt, men også generelt alle punktforslagene fra ASSS, er ikke ferdigbehandlet av arbeidsgruppen. Vi tar det med i det videre evalueringsarbeidet og i videre dialog med ASSS.

7.2.3 Spesielt om arbeidsgruppens evaluering så langt av spørsmål 4 i skjema 13

En undergruppe på tre personer i arbeidsgruppen har lagt fram følgende notat som en første tilnærming til evaluering og forbedring av spørsmål 4:

Revisjon spørsmål 4 – Søknader, vedtak, avslag om kommunal bolig mv., i løpet av året

Gruppen som har jobbet med revisjon av spørsmål 4 kommer ikke med et endelig forslag, men med en del problematisering i forhold til spørsmålene under 4. Spørsmål 4 har mange variable som må diskuteres og det har også kommet opp en del nye variable som må taes med i betraktningen. I siste avsnitt i notatet har vi prøvd å oppsummere spørsmålene i notatet.

Generelt må det vurderes hvor viktig endringer er i spørsmålet, tatt i betraktning at kommunene bruker tid på å legge om sine rutiner. Men det er ikke nødvendig å ha spørsmål i skjema som ikke gir mening. Samtidig legges det i framtiden opp til en individrettet rapportering på bostedsløse og vanskeligstilte på boligmarkedet. Dette vil trolig ikke berøre spørsmål 4 mye, men andre deler av skjema 13.

NOVA sin rapport om "Kommunen som boligeier" (NOVA Rapport nr. 5/07) viser til en viss grad at det spørsmålet som vi har best data på her er spørsmålet om tildelinger/vedtak på boliger. NOVA undersøkelsen viser også at det er interessant å vite noe om kontraktsforlengelser når det er snakk om tidsbestemte leieavtaler.

Revisjon av skjemat berører i alle fall følgende forhold:

- antall registrerte søknader
- kontraktstyper
- vedtak/tildelte boliger
- målgrupper
- aldersinndeling
- antall ubehandlede søknader/ev. under behandling
- antall husstander på venteliste
- antall avslag på kommunal bolig
-

1.1. Antall registrerte søknader

Et problem med antall registrerte søknader er at "søknader" defineres i denne sammenheng som:

- nysøknad
- byttesøknad
- forlengelsessøknad

Når tallene for disse tre søknadstypene slås sammen i én tabell gir tabellen begrensede muligheter for tolkning av resultatene, i det vi ikke vet hvilket forhold det er mellom søknadstypene.

Tabellen gir således et samlet bilde av søkere:

- som ikke har kommunal bolig, men som ønsker det (nysøknad)
- som har en kommunal bolig, men som ønsker å bytte pga endringer i husholdningens behov eller på grunn av feiltildeling (byttesøknad)
- som har en kommunal bolig der en tidsbestemt leiekontrakt er i ferd med å utløpe.

Dersom man blir enig om hvilken søknadstype det er mest interessant å belyse, så er det mulig å bestemme hva det skal spørres etter i spørsmål 4.

Nysøknader har stor interesse, siden dette indikerer behovet for kommunale boliger blant husstander som ikke når frem i det ordinære boligmarkedet. Det gir her mening å etterspørre antall søknader, ubehandlede søknader, positive vedtak, antall på venteliste og avslag som i dag.

Byttesøknader har nok en noe begrenset interesse. I høyden gir spørsmålet et bilde av i hvilken grad kommunen imøtekommer søkers boligønske (ved innflytting) eller endringer i husholdningens behov (senere).

Forlengelsessøknader forteller noe om hvor mange som søker om kontraktsforlengelser fordi leiekontrakten er ferd med å løpe ut på tid. Indirekte forteller dette noe om kommunens kontraktsregime; omfanget i bruk av tidsbestemte kontrakter og varighet på disse. Kommunens valg av kontraktstyper er nok en interessant problemstilling. Det gir imidlertid ingen mening å etterspørre ubehandlede søknader og husstander på venteliste i det disse allerede bebor kommunal bolig.

Forslag til nytt spørsmål og ny struktur

Med en eventuell tredeling av dagens tabell i ny, bytte og forlengelse vil spalteplassen ese uforholdsmessig mye og dessuten er dette neppe hensiktsmessig da det er snakk om tre forskjellige søknadstyper som må belyses på ulik måte.

Følgende foreslås som et utgangspunkt:

- *Nysøknader* beholdes og ivaretas som i dagens oppsett i pkt 4.
- *Byttesøknader* utgår i sin helhet.
- *Forlengelsessøknader* utgår, men erstattes av nytt spørsmål om kontraktstyper for samtlige beboere

Men dette reiser også et nytt spørsmål: er det interessant å vite hvilken type kontrakter som blir brukt både i forbindelse med *nysøknad* og *forlengelsessøknader*? Dette tar vi ikke stilling til her.

1.2 Kontraktstyper

Det må bestemmes hva vi ønsker å spørre om før utformingen av kontraktstyper kan blir fullstendig.

Spørsmålet i forhold til kontraktstype kan enten bare gjelde:

- Kontraktsfornyelser

Eller også

- Nye tildelinger

Type kontrakter det kan være interessant å spørre om er:

- a) tidsbestemt kontrakt 0-6 måneder (begrunnelse: for å få med de svært korte kontraktene)
- b) tidsbestemt kontrakt 7-35 måneder (begrunnelse: for å få med de som er kortere enn beskrevet i husleielovens hovedregel)
- c) tidsbestemt kontrakt 3 år
- d) tidsbestemt kontrakt mellom 3 og 5 år
- e) tidsubestemt kontrakt

Det har også vært diskutert å bruke begrepene:

- oppsigelige kontrakter
- tidsbestemte kontrakter av forskjellige slag

Det er ikke ideelt å bruke begrepet oppsigelig som en motsats til tidsbestemte kontrakter. Dette er fordi *tidsbestemte* kontrakter også kan være oppsigelige dersom dette er avtalt. Forslaget er derfor å bruke begrepet tidsbestemte som motsats til tidsubestemte kontrakter. Dette er også husleielovens terminologi.

Dette er kanskje for finmasket men et ukast til diskusjon. Hva bruker kommunene? Er alle disse kontraktslengdene i bruk?

Departementet reviderer husleieloven

Det vurderes for tiden om deler av husleieloven skal revideres, blant annet gjelder dette § 11-1 og 11-2. Eventuelle forslag til endringer antas å bli sendt på høring sommer 2007. Vi vil da vite mer om retningen på dette. Ot.prp. antas lagt frem våren 2008. Uansett er arbeidsgruppens vurdering at vi bør vente med å foreta en endring nå, slik at ”spikring” av disse spørsmålene kan gjøres etter høringsfristens utløp som vil være høsten 2007, eventuelt etter at Ot.prp. er lagt frem våren 2008.

Målgrupper

I spørsmål 4 i dag er det følgende målgrupper:

- bevegelseshemmet/fysisk funksjonshemmet mv
- utviklingshemmet
- personer med psykisk lidelser
- rusmiddelmissbruker
- rus/psykiske lidelser
- flyktning, 1 gangs etablert
- flyktning, 2. gangs etablert
- sosialt/økonomisk vanskeligstilt
- personer uten behovsprøving

Noen kommuner kommenterer i merknadsfeltet til skjema at de ønsker målgruppen:

- eldre, de representerer nødvendigvis ikke et boligproblem i seg selv.

Problemer knyttet til denne som målgruppe er at den ikke er gjensidig utelukkende i forhold til de andre målgruppene. Man må kunne anta at aldersgruppeinndelinga vil kunne ivareta behovene for rapportering på eldre. Det å være definert som eldre utløser i seg selv normalt ikke noe behov for bolig. Som regel vil det være andre bakenforliggende årsaker til at en eldre person har behov for en kommunal bolig.

En annen kommentar fra en kommune er også at denne målgruppe inndelingen er altfor diagnoserettet.

- Hva mener vi om dette?
- Hvis vi ikke skal ha målgrupper hva skal vi ha da?

Trondheim kommuners kommentarer til målgruppeinndelingen:

Kommunen mener at det bør holdes fast ved prinsippet om at målgruppene skal være diagnoserettet som nå. Det er slik at prioriteringer (og derved pengestrømmen) i mange sammenhenger rettes mot grupper kjennetegnet ved en diagnose. Dessuten har begrepsbruken etter hvert har befestet seg blant menigheten som sysler med bolig.

Da kommunen initierte sin første kartlegging med målgrupperegistrering, ble det møtt med stor skepsis blant fagpersonalet å diagnostisere brukerne slik kartleggingen fordret. Etter hvert har begrepene som nevnt blitt befestet i boligsammenheng og ansett som nyttig i praktisk bruk.

Eksempelvis gjør dette seg gjeldende ved boligsaksbehandling/tildeling, der det er en instans som saksbehandler søknad og en annen som tildeler bolig.

Når boligbehovet skal beskrives av de som saksbehandler og som derved utfører bestillingen er det her til stor nytte at målgruppe er oppgitt slik at boligtildeleer kan finne en passende bolig.

Dersom en får på plass en framtidig individrettet registrering av boligbehov vil de individuelle behovene den enkelte har for tilpasning av boligbehovene fanges opp, og målgruppene i skjema 13 kan vurderes å utgå.

Kommunen har ikke vurdert de forskjellige målgruppene. Men kommunen oppfatter det som uhensiktsmessig å inkludere "aldersdemente og autister m.v. "i gruppen "Bevegelseshemmet". Bevegelseshemmede vil jo i stor grad kunne bo uten tjenester og er i så måte en annen gruppe. Dersom denne andre type funksjonshemminger fremdeles skal inkluderes burde dette også lede til at teksten endres til "Bevegelseshemmede/fysisk- og andre funksjonshemminger".

Tabellen nedenfor er hentet fra Statistikkbanken. Det ser ikke ut til at det er store problemer med de andre målgruppene eller at det er noen av målgruppene som kan/bør slås sammen.

Tildelte kommunale boliger, etter brukergruppe, tid, statistikkvariabel og alder. Antall vedtak om/tildelte kommunale boliger. 2005.

	Alle aldre	16-24 år	25-34 år	35-54 år	55-74 år	75 år og eldre
Brukergrupper i alt	17497	2253	3109	4853	2351	4931
Bevegelseshemmede/fysisk funksjonshemmede	6122	399	220	413	1160	3930
Utviklingshemmede	742	223	124	146	82	167
Personer med psykiske lidelser	1337	220	314	520	202	81
1. gangs etablerte flyktninger	1447	286	567	521	69	4
2. gangs etablerte flyktninger	708	123	198	306	55	26
Rusmiddelmissbrukere	1068	206	337	449	67	9
Rusmiddelmissbrukere med psykiske lidelser	479	85	149	189	52	4
Vanskeligstilte	3914	529	827	1842	429	287
Personer uten behovsprøving	1680	182	373	467	235	423

Kilde: Statistikkbanken, SSB

Målgruppene vil kunne fanges opp i en framtidig individrettet registrering av boligbehov. Dersom en på sikt får på plass en individrettet registrering av boligbehov kan målgruppene slik de er registrert i skjema 13 være overflødig.

1.3 Aldersinndelingen

Aldersinndelingene i spørsmål 4 er mange, og kanskje ikke de mest hensiktsmessige. Det store spørsmålet er hvordan bør den være? Og hva er det viktig å få fram i en aldersinndeling. Er det en ide å ta vekk aldersgruppene i spørsmål 4? Har kommunene nytte av disse?

Momenter som kan være viktige i forhold til aldersinndeling:

- Få fram spesielle grupper
- Unge som etablerer seg
- Pensjonister
- Og de som er gamle og har et mye større pleiebehov og dermed også behov for annen bolig

Dagens aldersinndeling er som følger:

- 16 – 24 år
- 25 – 34 år
- 35 – 54 år
- 55 – 74 år
- 75 år og over

Tidligere var den ennå mer finmasket uten at vi husker konkret hvordan og når den ble slått sammen, en antagelse er at det er gjort en sammenslåing i gruppen 55 - 74 år. Tror også grunnlaget for valget på aldersgrupper ble gjort i sin tid med mulighet til å sammenligne med levekårsundersøkelsen.

Nærmere undersøkelser viser at levekårsundersøkelsen samler inn data på individnivå, slik at de kan aggregere opp til hvilke som helst aldersgrupper. De aldersgruppene som levekårsundersøkelsen bruker mye i forbindelse med publiseringer på netter er:

- 16 – 24 år
- 25 - 44 år
- 45 – 66 år
- 67 år og over

En annen mulighet vil være å benytte den samme aldersinndelingen som Husbanken benytter blant annet i statistikk som publiseres på <http://statistikk.husbanken.no>. Det vil da være relativt enkelt å gjøre analyser av data i sammenheng med data fra Husbanken. Husbanken er også pålagt av KRD å bruke mer data fra KOSTRA sine analyser.

Husbankens aldersinndeling:

- 0 – 5 år
- 6 – 13 år
- 13 – 18 år
- 19 – 35 år
- 36 – 49 år
- 50 – 66 år
- 67 – 79 år
- 80 år og eldre

Denne inndelingen er for fin for KOSTRA men, men sannsynligvis bør de tre første aldersgruppene slås sammen til en (0 – 18 år). I tillegg bør det vurderes å slå sammen to av gruppene til en ny gruppe 36 – 66 år. Slik at inndelingen vil se slik ut:

- 0 – 18 år
- 19 – 35 år
- 36 – 66 år
- 67 – 79 år
- 80 år og eldre

1.4 Antall ubehandlede søknader/ev. under behandling, antall husstander på venteliste, antall avslag på kommunal bolig

I forhold til disse spørsmålene må vi først ta stilling til den generelle strukturen på resten av spørsmål 4. Selv om det er dårlig datakvalitet på spørsmålene om ubehandlede søknader, venteliste og avslag så er disse ok å ha med. De gir informasjon som er viktig tross alt.

1.5 Oppsummering

Her er hovedproblemstillingene oppsummert til korte spørsmål, disse må vi diskutere og ta stilling til.

Hvordan bør søknader defineres?

*Bør det stilles spørsmål om kontraktstyper?
Og i så fall hvordan bør disse kategoriseres?*

*Skal målgruppene beholdes?
Hva gjør vi med eldre?*

*Skal vi beholde eller endre aldersinndeling?
Hvordan bør eventuelt aldersinndelingen være?*

7.2.4 Riksrevisjonen

Riksrevisjonen tok initiativ til et møte i forbindelse med forvaltningsrevidering av botilbudet for vanskeligstilte på boligmarkedet. Følgende tema ble drøftet:

- Innsamling av data til skjema 13, bearbeiding og kvalitetskontroll av data til skjema 13
- Om de nåværende indikatorene
- Datakvalitet
- Arbeidet med nye indikatorer i skjema 13
- Videreutvikling av skjema 13

8. Annet

-

9. Referanser

-

10. Vedlegg

10.1 Kostra-skjema 13 "Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler" finnes på SSBs nettsider under følgende link:

<http://www.ssb.no/kostra/kommune/skjema/2006/utskrift/utskrift.html> og så skjema 13.

RAPPORT TIL SAMORDNINGSRÅDET FRA ARBEIDSGRUPPE FOR BRANN- OG ULYKKESVERN 2007

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppen består av:

Anne Myrestøl, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
Heidi Vassbotn, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
Nils-Erik Haagenrud, Kommunenes Sentralforbund (KS) (Midt-Hedmark brann- og redningsvesen)
Bjørn Sigmund Andersen, Kommunenes Sentralforbund (KS) (Tønsberg kommune)
Kari Anita Solaas Paulsen, Statistisk sentralbyrå (SSB)
Øystein Kramer-Johansen, Statistisk sentralbyrå (SSB)

1.2 Gruppens ansvar i KOSTRA

Gruppens arbeidsfelt dekker følgende funksjoner i KOSTRA:

- 338 Forebygging av branner og andre ulykker
- 339 Beredskap mot branner og andre ulykker

Gruppen arbeider etter det generelle mandat for KOSTRAs arbeidsgrupper.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Det ble for 2006-tallene publisert en ny kvalitetsindikator: **Antall boligbranner per 1000 innbygger**. Gruppen anbefaler at denne fortsatt videreføres i forbindelse med publisering av 2007-tallene. Gruppen vil høsten 2007 vurdere om data fra register skal benyttes på personellsiden.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen vurderer høsten 2007 om det skal benyttes tall fra register på personellsiden, og ber om at Samordningsrådet godkjenner at gruppen tar beslutningen om dette etter en vurdering over sommeren.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

All personell- og tjenesterapportering skjer til DSB, som overfører et ekstrakt til SSB for anvendelse i faktaark. Gruppen gir hvert år merknader/innspill til DSBs skjema "Melding om brannvernet", som danner grunnlag for hoveddelen av KOSTRA-dataene.

3.2 Kontroller i skjema

"Melding om brannvernet" ble for 2006 for første gang rapportert elektronisk fra kommunene til DSB. Skjemaet har valideringer og krav til felt som må fylles ut før innsendelse. Veiledning og informasjon ligger tilgjengelig for de enkelte felt som skal fylles ut og i tillegg har alle kommunene fått tilsendt et grunnlag (med fjorårets tall) og informasjon om overgangen til elektronisk rapportering.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Til rapporteringen 15/3 mottok SSB en datafil fra DSB 28. februar.

Til rapporteringen 15/6 mottok SSB data 31.mai. De fleste kommuner hadde da rapportert, og i all hovedsak komplette tall.

"Melding om brannvernet" rapporteres nå elektronisk fra alle kommuner, mens ca. 70 % av kommunene rapporterer utrykninger elektronisk. Utrykninger rapporteres på skjema HR100 "Rapport om brann i bygning, fly og skip", og skjema HR101 "Kvartalsrapport om utrykninger og oppdrag". En arbeidsgruppe i DSB vurderte høsten 2005/våren 2006 et nytt fagsystem for etaten, herunder de skjema KOSTRA henter data fra, samt en mulig fremtidig rapportering fra 110-sentralene. Et fremtidig nytt fagsystem for etaten kan komme til å foreta rapportering fra det enkelte brannvesen og ikke per kommune. Dette kan tidligst være på plass for 2009.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

For "Melding om brannvernet" har det gjennom årene vært varierende kvalitet på utfyllingen. Særlig gjelder dette årsverk til funksjon 339 (beredskap), der flere kommuner har urimelige avvik mellom antall personer og antall årsverk. Problemet er ikke bare begrenset til kommuner med interkommunalt brannvern.

3.5 Fordeling mellom funksjonene 338 og 339

Arbeidsgruppen har henvendt seg til Kommunal- og regionaldepartementet (Krd) vedrørende feilføring av kostnader og inntekter i forbindelse med funksjonene 338 og 339, og mulige løsninger på dette problemet. Krd ønsket en mer detaljert henvendelse, og gruppen har derfor utarbeidet følgende eksempel og forslag:

En gjennomgang av de foreløpige tallene fra indikatoren netto driftsutgifter til funksjon 338 fra Kostrapubliseringen for 2006 for alle landets kommuner viser at 155 kommuner rapporterer netto inntekt, 9 kommuner 0, 259 kommuner netto utgifter og 54 kommuner er prikket for denne indikatoren.

Funksjon 338 inneholder feietjenesten som er en tjeneste hvor kommunene krever inn feiegebyret og på den måten vil "nulle" ut funksjon 338. De kommunene som har rapportert funksjon 338 i null eller med netto inntekt antas da å kun føre feietjenesten til funksjon 338 mens resten av det forebyggende arbeidet som foregår i det enkelte brannvesen ikke blir fordelt mellom funksjon 338 og 339 men plasseres/bokføres i sin helhet på funksjon 339.

Arbeidsgruppen foreslår at det så raskt som mulig sendes et eget brev til alle kommuner hvor det presiseres at den enkelte kommune må følge Kostra-veilederen i forhold til å fordele utgiftene på disse to funksjonene samtidig som alle IKS og andre samarbeidsordninger spesielt må gjøres oppmerksom på at de må tilrettelegge for fakturering til de samarbeidende kommuner hvor fakturaene splittes på funksjon 338 og 339. De kommunene som ikke gjør dette i dag bør få beskjed om å rette opp til/ompostere før regnskapet for 2007 blir sendt.

I forbindelse med informasjonen om rapporteringen for 2007 bør samme informasjon repeteres.

3.6 Publisering

Om tall for samarbeidende kommuner, se rapportens punkt 7. Ellers ingen merknader til publiseringen.

3.7 Brukerreaksjoner

Utover oppklaringsspørsmål fra enkeltkommuner har en ikke mottatt spesielle merknader.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Gruppen har ingen slike forslag.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Se 7.2 om årsverksopplysninger fra register

5.1 Bakgrunn for endring

5.2 Forslag til endring

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Faktaarket synes å fungere rimelig godt sett i forhold til de data DSB og SSB samlet sett har tilgjengelig. Innføringen av felles dekningsgrader for de interkommunale samarbeidsområdene har klart bedret relevansen av faktaarkene. Gruppens vurdering er fortsatt at det ikke er vesentlige haker ved informasjonsverdien ved slike felles tall. Jf. punkt 7.2.

6.2/6.2.3 Ønskede endringer

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

De senere årene er det definert tre kvalitetsindikatorer på faktaarket:

- Andel A-objekter som har fått tilsyn
- Andel piper feiet
- Antall boligbranner pr. 1000 innbygger

Den siste indikatoren er ny av året. Indikatoren er et mål på hvor mye det brenner i den enkelte kommune. Indikatoren kan ved å sammenligne kommuner si noe om innbyggerne har høy eller lav sannsynlighet for å oppleve brann i boligen sin. Indikatoren sier noe om brannvesenets arbeidsmengde

Arbeidsgruppen anbefaler at alle indikatorene videreføres. Gruppen vil i løpet av høsten 2007 også ta stilling til om indikatoren ”kompetanse på forebyggende personell” (som falt ut for noen år siden), skal tas inn igjen som en kvalitetsindikator. Dersom arbeidsgruppen kommer til at denne indikatoren igjen bør publiseres; ber vi om Samordningsrådets godkjenning til å gjøre dette.

7.2 Annet

Vedr. data fra samarbeidende kommuner

Fra 2005 er tall som er sårbare for kommunale samarbeidsordninger gitt som felles dekningsgrader for de aktuelle kommunene, mens de tidligere ble prikket i KOSTRA-publiseringen. Dette må anses å være en klar styrking av det publiserte materialet.

Mht å anvende utgiftsartene for betaling til interkommunale selskaper (artene 375, 475, 775 og 895) som et alternativ til slike felles dekningsgrader, er SSBs inntrykk fortsatt at disse ikke alltid er rett fordelt på funksjon 338 og 339. Vi anbefaler at det også for 2007 blir publisert felles dekningsgrader for samarbeidende kommuner.

Det er fortsatt grunn til å minne om at DSB på sikt (kanskje fra 2009) vurderer å la 110-sentralene (24 stykker i alt) overta rapportering av relevante deler av "Melding om brannvernet" (uttrekk fra sentralenes fagsystem). Pr. i dag er sentralene ulikt organisert og med ulike datasystemer, men her vil det skje endringer på sikt. Dette vil antakelig gi riktigere tall for bl.a. årsverk for samarbeidende kommuner.

Kjøp av private feiertjenester Når det gjelder kommunens kjøp av private feiertjenester, er DSBs vurdering fortsatt at det ikke er naturlig å inkludere slike årsverk i brannmeldingsskjemaet. En antydning om omfanget her vil ligge på arten kjøp av tjenester fra private under funksjon 338, selv om det her også kan skjule seg andre kjøp enn feiertjenester.

Konsernpublisering

I Samordningsrådsrapporten for 2006 varslet gruppen at en i samråd med regnskapssiden i KOSTRA vil vurdere om det bør legges til konsernpublisering for dette området. Disse tallene er publisert 15.juni. Denne konsernpubliseringen kommer i tillegg til regnskapstallene som vanligvis publiseres. Konsernpublisering korrigerer regnskapstallene for ulik organisering av tjenestene.

Årsverksopplysninger fra register

Når det gjelder mulighetene for å erstatte årsverksopplysningene fra "Melding om brannvernet" med registerdata, vil gruppen vurdere dette over sommeren for så å konkludere. Gruppen ber derfor Samordningsrådet om tillatelse til å iverksette slik publisering fra mars 2008 dersom gruppen i løpet av høsten 2007 finner at tallene er av tilfredsstillende kvalitet. I forbindelse med denne vurderingen vil gruppen også vurdere kvaliteten av de personelltall DSB leverer i dag. Det er her hensiktsmessig med en totalvurdering, for å konkludere om en ønsker å benytte tall for register eller fortsette med dagens ordning. Av kapasitetshensyn blir vurderingen utsatt til høsten 2007.

Rapport fra Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk -

Evaluering av rapporteringen for rapporteringsåret 2006.

Anbefalinger for rapporteringsåret 2007.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.	Innledning.....	121
1.1	KOSTRAs arbeidsgruppe for landbruk - ansvar og sammensetning	121
1.2	Rammer for gruppas arbeid.....	121
1.2.1	Rolleforståelse	121
1.2.2	Mandat for 2007.....	121
2.	Oppsummering og anbefalinger	122
2.1	Oppsummering.....	122
2.1.1	Rapportering og revisjon.....	122
2.1.2	Foreslåtte endringer i rapporteringen.....	122
2.1.3	Publisering av foreløpige tall i Dagens statistikk.....	122
2.2	Arbeidsgruppas anbefalinger for rapporteringsåret 2007.....	123
3.	Evaluering av 2006-rapporteringen.....	123
3.1	Utarbeiding av skjema.....	123
3.2	Kontroller i skjema.....	123
3.3.	Innsamling av data	124
3.4.	Revisjon av KOSTRA-skjema 32	124
4.	Foreslåtte endringer i kontoplan.....	126
4.1	Oppsplitting av funksjonskonto 325 - Tilrettelegging og bistand for næringslivet - Oppretting av ny funksjonskonto for landbruk	126
4.1.1	Om kommunenes rolle på landbruksområdet	126
4.1.2	Dagens ordning	127
4.1.3	Forslag	127
5.	Ønskede endringer i skjema	128
6.	Ønskede endringer i faktaark.....	131
6.1.	Ønskede endringer i brukergrensesnitt.....	131
6.2.	Nye nøkkeltall	131
7.	Videreutvikling av KOSTRA på landbruksområdet	131
7.2.	Tiltak for å heve kvaliteten i KOSTRA-tallene.....	131
7.2.1.	Ny elektronisk plattform: Online løsning	131
7.2.2.	Kartbasert rapportering	131
7.2.3.	God revisjon.....	132
7.2.4.	Forenkling av rapporteringen.....	132

1. Innledning

1.1 KOSTRAs arbeidsgruppe for landbruk - ansvar og sammensetning

KOSTRAs arbeidsgruppe for Landbruk ble opprettet våren 2004, og har levert rapport til KOSTRA Samordningsråd hvert år siden rapporteringsåret 2005. Arbeidsgruppa har hatt tre møter høsten 2006 og våren 2007, der følgende personer har møtt:

Ole O. Moss, Statistisk sentralbyrå (SSB) (leder)

Berit Bjørlo, SSB

Henning Høie, SSB

Åse Marie Rusaanes, Landbruks og matdepartementet (LMD)

Anne Berit Ulstad, Landbruks og matdepartementet (LMD)

Ole Syltebø, Møre og Romsdal fylke (representant for LMD, fylke)

Atle Ruud, Elverum kommune (representant for Kommunenes sentralforbund (KS))

Anne-Beate Hekland, Tønsberg kommune (representant for Kommunenes sentralforbund (KS))

Ellen Kongshaug, Kommunal og regionaldepartementet (KRD)

Geir Grønningseter, Statens landbruksforvaltning (SLF)

KOSTRA skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer - dekker følgende emneområder:

- Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven
- Annen saksbehandling etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven
 - Nydyrking
 - Deling av landbrukseiendom
 - Konsesjon for erverv av fast eiendom
 - Fritak fra boplikt

I tillegg hentes det inn opplysninger om antall jordbruksbedrifter og jordbruksareal i drift i hver enkelt kommune fra SSBs totalpopulasjon for jordbruksbedrifter.

Arbeidsgruppa har opprettet en undergruppe bestående av representanter fra SSB, LMD og SLF for å utrede kvalitetsindikatorer. Dette arbeidet vil påbegynnes høsten 2007, og undergruppa skal legge fram et forslag på neste møte i arbeidsgruppa i oktober 2007.

1.2 Rammer for gruppas arbeid

1.2.1 Rolleforståelse

I direktivene for arbeidsgruppen er det tidligere presisert at det er Landbruks- og matdepartementet som har ansvaret for gruppa, og at det er departementet sammen med KS, KRD og SSB som fatter gruppenes vedtak. SSBs ledelse av faggruppa er mer operativ enn besluttsende, samtidig som SSB har et selvstendig ansvar for Norges offisielle statistikk. Representanter for fagdirektorater har en mer rådgivende funksjon i gruppa, men i praksis har gruppa fungert som én arbeidsgruppe med likebehandling av medlemmene.

1.2.2 Mandat for 2007

Føring for arbeidet i 2007 er gitt i det generelle mandatet for KOSTRAs arbeidsgrupper. Årets mandat var identisk med mandatet for foregående år. Landbruks- og matdepartementet har vedtatt å benytte KOSTRA som hovedkanal for innrapportering og publisering av styringsinformasjon fra kommunene til staten. Avgjørelsen må ses i sammenheng med overføringen av flere oppgaver til kommunene på landbruksområdet. Det er et mål å forenkle og modernisere offentlig forvaltning, bl.a. ved bruk av elektroniske løsninger, enklere regler og mindre detaljert styring. Gjennom kommunenes KOSTRA-rapportering på skjema 32 er en gått over fra rapportering på enkeltsaksnivå til rapportering på aggregert nivå på de områder som dekkes av skjemaet.

Rammen for arbeidsgruppas arbeid gis av Samordningsrådet hvert år.

I det tilpassede mandatet for arbeidsgruppa KOSTRA Landbruk sies det at gruppa skal:

- Følge utviklingen på landbruksområdet og vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres på landbruksområdet.
- Sikre en hensiktsmessing og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere om deler av informasjonsbehovet kan dekkes ved data fra offisiell statistikk, eksisterende fagsystemer eller offentlige registre.

Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1 Oppsummering

2.1.1 Rapportering og revisjon

KOSTRAs arbeidsgruppe for Landbruk legger med dette fram sin 3. rapport. For rapporteringsåret 2006, som er andre året med rapportering, har 428 av landets 431 kommuner levert opplysninger til skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer. Svarprosenten har økt fra 96 til 99 prosent på skjemanivå fra 2005 til 2006. Dette henger sammen med økt innsats under fagrevisjonen.

KOSTRA-systemet er lagt opp slik at frigivningen av foreløpige tall 15. mars bygger på urevidert materiale. Revisjon av innkomne skjema foregår i perioden mellom publisering av foreløpige (15. mars) og endelige tall (15. juni). Det ble brukt samme revisjonssystem som tidligere, og etter samråd med SLF ble revisjonskontrollene justert og forbedret i forhold til i fjor. Oppfølging overfor kommunene ble intensivert sammenlignet med året før (se punkt 3.4).

Fylkesmannens Landbruksavdeling har bidratt med opplysninger som grunnlag for SSBs revisjon av skjemaene. De fikk tilsendt det rapporterte materialet i sitt fylke ved publiseringstidspunktet for foreløpige tall, og ble bedt om å gjennomgå materialet og gi vurderinger til SSB om mulige feil eller mangler i rapporteringen. Fylkesleddets tilbakemeldinger har vært til god hjelp i fagrevisjonen, og SSB ønsker at samarbeidet med fylkene kan fortsette også ved senere års rapportering.

2.1.2 Foreslåtte endringer i rapporteringen

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i rapporteringen for 2007. Det er imidlertid behov for en oppdeling av spørsmålet om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Arbeidsgruppa foreslår å dele spørsmålet slik at en i første del spør etter omdisponering etter jordloven, og i andre del etter omdisponering etter plan- og bygningsloven. Det innebærer et ekstra spørsmål som skal besvares med ja eller nei, og vil ikke medføre økt oppgavebyrde for kommunene.

2.1.3 Publisering av foreløpige tall i Dagens statistikk

SSB publiserte ingen artikkel på området forvaltning av landbruksarealer i forbindelse med frigivingen av foreløpige tall 15. mars. Det er også laget en artikkel i etterkant av publiseringen 15. juni med hovedvekt på fylkestall.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger for rapporteringsåret 2007

Arbeidsgruppas anbefalinger er sammenstilt i tabell 2.1.

Tabell 2.1. Begrunnede anbefalinger for rapporteringsåret 2007

Anbefalinger	Begrunnelse
Skjematekniske forhold	
Online-løsningen: Legge inn veiledningstekster	Vil sikre et bedre skjema og være med på å redusere oppgavebyrden
Dele spørsmålet om omdisponering slik at jordlovstallene og plan-og bygningslovtallene gis opp hver for seg.	Et innledende ja/nei -spørsmål om omdisponering etter plan- og bygningsloven vil gi bedre datakvalitet
Legge inn kommentarfelt bakerst i skjema	Vil sikre at kommentarer fra utfyller kan tas hensyn til ved revisjon
Faktaark	
Legge inn fylkesnivå i faktaarkene på nivå 3	Vil gi brukerne mye lettere tilgang til aggregerte tall. Aggregering er en møysommelig prosess slik dataene ligger tilgjengelig i Statistikkbanken i dag.
Nøkkeltall	
Forslag utarbeides i forbindelse med utredning av kvalitetsindikatorer på området landbruk	
Kvalitetsindikatorer	
Kvalitetsindikatorer vil bli et sentralt tema på arbeidsgruppas møte i oktober/november	Alle arbeidsområder skal ha definert kvalitetsindikatorer der dette er mulig
Revisjon	
Fortløpende revisjon av innrapporterte skjema vil gi raskere tilbakemeldinger til oppgavegiver i forbindelse med feil på enkeltskjema	Vil øke kvaliteten i publiseringen 15. mars, og vil bidra til å øke motivasjonen hos oppgavegiver når tilbakemelding gis like etter skjemautfylling
Ny funksjonskonto	
Opprette egen funksjonskonto på landbruksområdet	Egen funksjonskonto vil gi bedre og mer anvendelige data både for kommunene og departementet

3. Evaluering av 2006-rapporteringen

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjemaene genereres automatisk, og det gir sterke begrensninger i hvordan spørsmålene kan settes opp i skjema. Utarbeidelse av og overgang til online-løsninger av de ulike skjema startet for rapporteringsåret 2006, og online-skjema vil på sikt bli den eneste rapporteringsmuligheten.

3.2 Kontroller i skjema

Kontrollene som ligger i skjema er i hovedsak logiske kontroller, og kontroller for manglende utfylling av obligatoriske felter. Logiske kontroller legges inn der to eller flere felt er avhengig av hva som er fylt ut i et annet felt. Dersom det f.eks. er svart ja på at kommunen har behandlet søknader om nydyrking, skal antall søknader om nydyrking være fylt ut.

Det er to typer kontroller; myke kontroller som varsler, men som ikke gir begrensninger i utfyllingsmulighetene og harde kontroller som endrer mulighetene for skjemautfylling.

”Myke”: De fleste kontrollene er ”myke”, dvs. at det bare gis varsel. Dette er gjort for at man skal kunne fylle ut hvor man vil på skjemaet uten å være tvunget til å følge en bestemt rekkefølge. Dette er en fordel, da det i mange kommuner er slik at flere fagansvarlige må inn for å få fylt ut hele skjemaet.

”Harde”: De ”harde” kontrollene i skjemaet er slik at de stenger mulighet for å fylle ut et annet felt, for eksempel dersom det er svart ”nei” på om kommunen har behandlet søknader om nydyrking, så blir feltet for år vedtatt stengt. Harde kontroller skal bidra til å eliminere utfylling på ulike områder som er i motstrid med hverandre.

3.3. Innsamling av data

Tabell 3.1. Innkomne skjema, 2007 og 2006

	Antall skjema overført i alt 2007	Svarprosent 2007	Antall skjema overført 2006	Svarprosent 2006
15.03.	375	87,0	334	77,1
15.06.	428	99,3	416	96,1

Skjemaene ble ikke revidert før publisering 15. mars. Kommunenes generelle innleveringsfrist for KOSTRA-skjemaer er 15. februar. Det ble sendt ut purringer fra KOSTRA sentralt i slutten av februar, og deretter fulgte fagkontorene opp med purringer til de som ikke hadde levert skjema.

Ved revisjonsstart 2. april manglet fortsatt skjema fra 48 kommuner. Disse ble purret per telefon, og det ble i første omgang tatt kontakt med kommunenes KOSTRA-ansvarlig. Mange kommuner leverte skjema umiddelbart etter første kontakt, mens om lag en fjerdedel måtte kontaktes flere ganger før skjema ble levert. Ved publisering 15. juni 2007 var det 3 kommuner som ikke hadde levert skjema for 2006, mens det ved publisering 15. juni 2006 manglet skjema fra 17 kommuner.

3.4. Revisjon av KOSTRA-skjema 32

SLF har hatt en nøye gjennomgang av rapporteringen for 2005 og sammenlignet med tidligere års rapporteringer på de ulike områdene, og resultatene av gjennomgangen er presentert i rapporten "KOSTRA Landbruk- en vurdering av rapporteringen for 2005" (SLF Rapport-nr.:16/2006, 20.10.2006) . Gjennomgangen har vist at det ligger store utfordringer i å forbedre kvaliteten på rapporteringen framover. Spesielt gjelder dette rapporteringen i forhold til arealavgang etter plan- og bygningsloven, der under- eller feilrapportering ser ut til å være omfattende.

I forhold til gjennomsnittlig rapportering for årene 2002-2004, som ble gjort gjennom KOSTRA (skjema 20 som omfatter kommunenes rapportering knyttet til plan- og bygningsloven) er 2005-rapporteringen bare 29 prosent for de 7 fylkene som hadde størst omdisponering årene 2002-2004. 196 kommuner har ikke fylt ut noe areal omdisponert etter plan- og bygningsloven.

SLF og SSB opprettet en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å se på årsaksfaktorene til underrapporteringen, og komme med forslag til forbedringer i revisjons- og oppfølgingsrutiner som skulle bidra til å heve kvaliteten på innrapporteringen på skjema 32 for 2006. Arbeidsgruppen besto av representanter fra SSB og SLF, i tillegg til to representanter fra fylkesmannens landbruksavdeling i Vestfold og Buskerud.

Kvaliteten i rapporteringen avhenger både av svarprosent og hvor riktige de oppgitte tallene er. Ved gjennomgang av skjemaet ble kommuner som ikke hadde fylt ut tall for areal under spørsmålet om omdisponering kontaktet, enten per telefon eller e-post, med spørsmål om det faktisk skulle stå null i disse feltene. Dette gjaldt kommuner som hadde svart nei på spørsmålet om de hadde hatt søknader om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven til behandling, og kommuner som ikke selv hadde fylt inn nuller i arealfeltene som gjaldt omdisponering etter plan- og bygningsloven.

I alt 177 kommuner ble kontaktet per e-post angående omdisponeringsspørsmålene, og 49 kommuner per telefon. Senere er alle henvendelsene fulgt opp med telefoner dersom det ikke ble svart på e-posten som ble sendt ut eller arealene ble bekreftet ved første telefonhenvendelse. Enkelte kommuner har blitt kontaktet opp til 3 ganger før det lyktes å få svar på spørsmålene som ble stilt.

I tillegg er det sendt forespørsel til 50 kommuner vedrørende andre opplysninger på skjemaet. Disse henvendelsene har i første omgang skjedd per e-post til den som er oppgitt som skjemaansvarlig, og er fulgt opp av telefoner dersom e-posten ikke er blitt besvart. Det har jevnt over vært positive reaksjoner på henvendelsene til kommunene, og de aller fleste har gitt rask og god respons på spørsmålene som er stilt.

Det er likevel grunn til å anta at spørsmålene om omdisponering, og særlig omdisponering av dyrkbar jord, er mangelfullt besvart. SLF har utarbeidet et hjelpeskjema til bruk ved den løpende saksbehandlingen i kommunene. Det ser imidlertid ut til at kommunene i liten grad fører en fortløpende registrering av disse arealene, og det er ofte teknisk sektor i kommunen som har ansvar og oversikt over disse opplysningene. Det er påfallende at de registrerte arealene av omdisponert dyrka og dyrkbar jord har endret seg så mye de siste årene etter at registreringsrutinene ble lagt om. De registrerte tallene for 2006 tyder på at samlet omdisponert areal dyrka og dyrkbar mark er lavere i 2006 enn i perioden 2002-04. Av et totaltall på ca. 13 650 dekar omdisponert i hele landet, utgjorde dyrka mark ca. 7650 dekar og dyrkbar mark ca. 6000 dekar. Da rapporteringsrutinene ble lagt om i 2005 er det fortsatt usikkerhet rundt tallene for omdisponert areal. Hele 267 kommuner rapporterer at de ikke har omdisponert dyrka eller dyrkbart areal gjennom regulerings eller bebyggelsesplaner i 2006. Disse forholdene gjør at en skal være varsom med å konkludere med hvor stor den reelle reduksjonen er.

Tabell 3.2. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og plan- og bygningsloven

	Omdisponert i alt	Av dette		Omdisponert til andre formål enn landbruk
		dyrka jord	dyrkbar jord	
1993	16 571	11 430	5 141	12 536
1994	17 678	12 423	5 255	14 375
1995	21 233	13 167	8 066	18 033
1996	21 664	11 641	10 023	19 300
1997	21 159	12 093	9 066	19 222
1998	18 192	12 439	5 753	15 230
1999	18 544	14 743	3 801	16 617
2000	14 993	12 346	2 647	12 777
2001	19 710	14 974	4 736	17 652
2002	24 839	15 818	9 021	23 038
2003	20 762	13 993	6 769	20 079
2004	21 819	11 653	10 166	21 819
2005	17 948	7 714	10 234	17 627
2006	14 137	8 024	6 113	13 651

Fra 2005 til 2006 har det vært en liten reduksjon i omdisponert areal etter jordloven. Tidlig på 1990-tallet svingte de årlige tallene for omdisponert areal en hel del, men fra 1996 til 2001 var det en klar og jevn årlig økning, deretter en like klar og jevn årlig nedgang.

Etter midten på 90-tallet lå omdisponeringen høyt et par år for så å være markert lavere rundt år 2000. De første årene det ble rapportert gjennom KOSTRA var tallene også høye, rundt 15000 dekar pr. år. Tallene falt brått da rapporteringen ble flyttet til landbruksskjema i 2005, og er hhv. ca. 13500 og 9300 dekar i 2005 og 2006.

En sammenligning mellom antall dekar som omdisponeres med antall planer som vedtas, viser at det er langt flere kommuner i 2005 og 2006 enn i 2002-04 som vedtar mange regulerings- og bebyggelsesplaner, men oppgir null dekar omdisponert areal. I 2006 er det 267 kommuner som rapporterer null dekar omdisponert dyrka og dyrkbar mark etter plan- og bygningsloven.

SLF har i sin foreløpige vurdering av tallene vurdert resultatene også for 2006 som nokså usikre. Det er sannsynlig at omdisponering etter plan- og bygningsloven er lavere i 2006 enn i 2002-04, men reduksjonen er sannsynligvis ikke så stor som tallene alene viser.

Antall innsigelser fra fylkeslandbruksstyrene har økt fra 31 i 2004 til 44 i 2006. I tillegg la SLF ned 10 innsigelser i 2006. Tallene for innsigelser gjelder både kommuneplaner og reguleringsplaner og viser at oppfølgingen av jordvern hensyn er blitt strengere, noe som sannsynliggjør at det omdisponerte arealet går noe ned i 2006.

Tallene tyder på at samlet omdisponert areal er klart lavere i 2006 enn i perioden 2002-04, men mulig underrapportering gjør at en skal være varsom med å konkludere med hvor stor den reelle reduksjonen er. Av et totaltall på ca. 13 650 utgjorde dyrka mark ca. 7650 dekar og dyrkbar mark ca. 6000 dekar.

4. Foreslåtte endringer i kontoplan

4.1 Oppsplitting av funksjonskonto 325 - Tilrettelegging og bistand for næringslivet - Oppretting av ny funksjonskonto for landbruk

4.1.1 Om kommunenes rolle på landbruksområdet

På landbruksområdet er kommunene vedtaksmyndighet for både økonomiske og juridiske virkemidler. Dette danner grunnlaget for at kommunene har mulighet til å utvikle en lokalt tilpasset landbrukspolitikk innenfor rammene av den nasjonale landbrukspolitikken.

Følgende oppgaver ivaretar kommunene på landbruksområdet:

- vedtaksmyndighet i saker etter jordlov, konsesjonslov, skogbrukslov og odelslov
- veiledning, vedtaksmyndighet og kontroll knyttet til produksjonstilskudd og velferdsordningene – ca 7.5 mrd. kr.
- utarbeidelse av tiltaksstrategier og vedtaksmyndighet knyttet til bruk av virkemidler knyttet til nærings- og miljøtiltak i skogbruket og miljøtiltak i landbrukets kulturlandskap – ca 200 mill. kr
- forberede og innstille søknader om lån og BU-midler (bygdeutviklingsmidler) fra IN (IN forvalter 500 mill kr på landbruksområdet)
- landbruket som del av arealdelen i kommuneplanen

Spekteret av oppgaver på landbruksområdet er viktig for å opprettholde primærproduksjonen, opprettholde kulturlandskapet og verdiskaping i og i tilknytning til landbruket. Dette er viktige premisser for å nå regjeringens mål om likeverdige levevilkår i hele landet og opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret. Landbruket er også viktig for at kommunene skal nå regjeringens mål om at kommunene i større grad skal legge til rette for næringsutvikling og entreprenørskap lokalt. Regjeringen har også ambisiøse mål innen økologisk landbruk og jordvern hvor kommunene har en viktig rolle.

I 2004 ble flere oppgaver på landbruksområdet desentralisert til kommunene, herunder både økonomiske og juridiske virkemidler. Parallelt med dette falt kompetansekravet i lovgivningen bort.

4.1.2 Dagens ordning

Rapportering av landbruk i KOSTRA ligger i dag i stor grad under funksjonskonto 325 *Tilrettelegging og bistand for næringslivet*. Denne kontoen omhandler utbyggingsområder for næringsvirksomhet, drift og tilskudd til utleielokaler for næringsvirksomhet, direkte næringsstøtte (næringsfond, konsesjonsutgifter som er bundet, tiltaksarbeid) og servicetjenester for næringslivet, samt landbrukskontor.

Funksjonskontoen gir etter arbeidsgruppas syn liten informasjon i forhold til de regnskapsdata som hentes ut både sentralt eller lokalt. Dette er en konto som favner vidt og hvor landbruk er en mindre del. Det er ingen mulighet til å hente ut kommunenes ressursbruk på landbruksområdet og en har dermed ikke mulighet til å sammenlikne kommunene.

4.1.3 Forslag

Det bør opprettes en egen funksjonskonto i KOSTRA for landbruk. Både kommunene, FM og LMD har bruk for økonomiske data knyttet til landbruksforvaltningen i kommunene.

Arbeidsgruppa mener at rapportering på regnskapstall vil bidra til en bevisstgjøring i **kommunene** i forholdet mellom hva som reelt brukes på landbruk og resultater, samt gi kommunene bedre mulighet for budsjettering og oppfølging av saksområdet. Dette vil både politisk ledelse i kommunene og administrativt nivå ha nytte av. Kommunene kan sammenlikne seg med andre kommuner og måle resultater mot regnskapstall. Kommunene ønsker også å få synliggjort landbruk på linje med andre sektorer.

Egen funksjonskonto for landbruk kan bidra til økt bruk av KOSTRA-tall i kommunene. Manglende rapportering i dag gjør at det ikke er mulig å vurdere ressursbruken og heller ikke sammenlikne denne mellom kommunene og kan resultere i en mer "tilfeldig" behandling av landbruk.

Landbruksforvaltningen er som regel organisert som en egen resultatenheter eller som en del av "Teknisk etat" og har som regel en entydig plass i kommuneregnskapet. Dette gjør det lett å hente ut rapportering på området uten vesentlig økt arbeidsbyrde.

Fylkesmannen vil også bruke tallene i dialogen med kommunene for å bidra til at området prioriteres i større grad og vise til kommuner som høster gode resultater.

LMD har behov for en egen funksjonskonto innen landbruk for å følge utviklingen i kommunene mht ressurser. Tilbakemeldinger fra fylkesmennene tyder på at det i flere kommuner er for liten kapasitet og kompetanse til å ivareta landbruksområdet på en tilfredsstillende måte. Dersom landbruk nedprioriteres i kommunene kan dette resultere i dårligere rettssikkerhet for brukerne og forskjellsbehandling fra kommune til kommune.

Det har tidligere vært flere runder med delegering av oppgaver og myndighet til kommunene innen landbruk. Senest i St.prp. nr. 67 (2006-2007) blir veterinær vaktordning og klinisk veterinærdekning overført til kommunene. Dersom LMD fortsatt skal ha fokus på ytterligere delegering av oppgaver til kommunene, er det en forutsetning at en har bedre oversikt over ressursbruken.

Kommunene har en sentral rolle i behandling og kontroll av tilskuddsordningene og har dermed et stort ansvar i å følge opp betydelige beløp som kommer av jordbruksavtalen. Manglende oppfølging og kontroll kan i ytterste konsekvens resultere i at storsamfunnet stiller spørsmål ved overføringen av midler til bøndene. Landbruket er avhengig av legitimitet i befolkningen for å kunne opprettholde tilskudd og derigjennom levende bygder over hele landet.

KOSTRA er i dag etter arbeidsgruppas syn best tilrettelagt for å hente ut regnskapstall innen tjenesteområdet. Regnskapstall fra funksjonskontoer knyttet til både miljø og næringsutvikling er ikke entydige gjennom KOSTRA. Områdene er spredt på flere funksjonskontoer som i for liten grad synliggjør den reelle ressursbruken. Regjeringen har uttalt at kommunene i større grad skal ta rollen som samfunnsutvikler. Ved å skille ut en egen funksjonskonto for landbruk, kan dette bidra til en rendyrking av funksjonskonto 325 i forhold til næringsutvikling for øvrig. Sentralt nivå vil kunne sammenlikne regnskapstall og resultater i samfunnsutviklingen både innen landbruk og næringsutvikling.

5. Ønskede endringer i skjema

Arbeidsgruppa har ingen forslag til nye spørsmål på skjema for 2007-rapporteringen. Det er imidlertid et ønske om å få splittet opp spørsmålene som gjelder omdisponering av arealer etter jordloven og etter plan- og bygningsloven.

For rapporteringsåret 2006 er spørsmålene om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord på skjema 32 utformet slik:

2. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven

Definisjoner - dyrka og dyrkbar jord

Har kommunen i 2006 behandlet søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter jordloven §9:

☐	Ja
☐	Nei

Oppgi antall søknader behandlet etter jordloven §9 i 2006, etter resultat (vedtak):

	Antall
Søknader innvilget, helt eller delvis	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

Oppgi arealer av dyrka og dyrkbar jord som er godkjent omdisponert i 2006 etter jordloven eller plan- og bygningsloven:

Definisjoner - knyttet til jordloven og plan/bygningsloven

	Godkjent omdisponert som enkeltsak i medhold av jordloven. Dyrka jord	Godkjent omdisponert som enkeltsak i medhold av jordloven. Dyrkbar jord	Endelig vedtatte reguleringsplaner og bebyggelsesplaner. Dyrka jord	Endelig vedtatte reguleringsplaner og bebyggelsesplaner. Dyrkbar jord
Område for boliger				
Fritidsbebyggelse				
Forretninger, kontorer, industri				
Områder for offentlige formål og allmennyttige formål				
Annet byggeområde				
Skogplanting				
Annet landbruksområde				
Offentlig trafikkområde				
Friområde				
Fareområde				
Område for golfbane				
Annet spesialområde				
Fellesområde				
Fornyelsesområde				
I alt				

Spørsmålet ønskes delt slik at det får følgende utforming på skjema for 2007-rapporteringen:

2. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven

Definisjoner - dyrka og dyrkbar jord

Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven

Har kommunen i 2007 behandlet søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter jordloven §9:

☐	Ja
☐	Nei

Oppgi antall søknader behandlet etter jordloven §9 i 2007, etter resultat (vedtak):

	Antall
Søknader innvilget, helt eller delvis	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

Oppgi arealer av dyrka og dyrkbar jord som er godkjent omdisponert i 2007 etter jordloven:

Ta også med fradelinger etter jordlovens §12 som innebærer omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord. Dersom det i 2007 søkes på nytt for areal som tidligere er godkjent omdisponert, skal bare en ev. utvidelse av arealet oppgis.

	Godkjent omdisponert som enkeltsak i medhold av jordloven. Dyrka jord	Godkjent omdisponert som enkeltsak i medhold av jordloven. Dyrkbar jord
Område for boliger		
Fritidsbebyggelse		

Forretninger, kontorer, industri		
Områder for offentlige formål og allmennyttige formål		
Annet byggeområde		
Skogplanting		
Annet landbruksområde		
Offentlig trafikkområde		
Friområde		
Fareområde		
Område for golfbane		
Annet spesialområde		
Fellesområde		
Fornyelsesområde		
I alt		

Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven

Omdisponering av dyrka eller dyrkbare arealer etter plan- og bygningsloven skal registreres ved vedtak av detaljplan, dvs. regulerings- og bebyggelsesplan og ikke kommune(del)plan. Regulerings- og bebyggelsesplaner skal registreres selv om arealet som berøres er lagt ut som annet enn landbruk (LNF) i kommune(del)plan.

Det skal kun oppgis arealer som ikke tidligere er berørt av regulerings- eller bebyggelsesplan, med unntak av at arealer regulert til landbruk etter PBL §25 nr. 2 skal tas med dersom de omreguleres til annet enn landbruk.

Dersom tidligere vedtatte regulerings- eller bebyggelsesplaner endres til å omfatte større arealer, skal arealer som berøres av utvidelsen oppgis. Endres planen til å omfatte mindre arealer, så skal ikke dette registreres.

Plan, eller deler av plan, som det foreligger en uavklart innsigelse på, skal ikke rapporteres før planen eventuelt er endelig vedtatt.

Har kommunen i 2007 vedtatt regulerings- eller bebyggelsesplaner som berører dyrka eller dyrkbar jord?

☐	Ja
☐	Nei

Oppgi arealer av dyrka og dyrkbar jord som er godkjent omdisponert i 2007 etter plan- og bygningsloven:

	Endelig vedtatte reguleringsplaner og bebyggelsesplaner. Dyrka jord	Endelig vedtatte reguleringsplaner og bebyggelsesplaner. Dyrkbar jord
Område for boliger		
Fritidsbebyggelse		
Forretninger, kontorer, industri		
Områder for offentlige formål og allmennyttige formål		
Annet byggeområde		
Annet landbruksområde		
Offentlig trafikkområde		
Friområde		
Fareområde		
Område for golfbane		
Annet spesialområde		
Fellesområde		
Fornyelsesområde		
I alt		

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer i brukergrensesnitt

Nøkkeltall på nivå 2 og 3 er lagt inn i SSBs statistikkbank, og gir detaljerte oversikter og nøkkeltall på alle rapporteringsområdene i KOSTRA.

Imidlertid burde faktaarkene på nivå 3 ha fylkesnivå som forhåndsdefinert valg sammen med kommune, slik at det på en enkel måte kan tas ut fylkestall. Det vil spare brukere av statistikken for mye arbeid.

6.2. Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppa skal behandle kvalitetsindikatorer på landbruksområdet i møter til høsten. Dette arbeidet kan resultere i nye nøkkeltall, og enkelte av dagens indikatorer kan bli klassifisert som kvalitetsindikatorer. Dersom forslaget om en oppdeling av funksjonskonto 325 bifalles, med tanke på å få en egen funksjonskonto for landbruk, vil dette dessuten åpne for muligheter til å etablere nye nøkkeltall der økonomiske data inngår.

7. Videreutvikling av KOSTRA på landbruksområdet

I det generelle mandatet som er gitt for arbeidsgruppene i KOSTRA heter det at gruppene skal ".Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.", og modellen er nærmere beskrevet i mandatet. Det legges vekt på metoder og prosesser som arbeidsgruppene skal benytte seg av for å komme fram til gode kvalitetsindikatorer på det enkelte område. Modellen er imidlertid rettet inn mot de individrelaterte tjenestene som publiseres gjennom KOSTRA, og utvikling av nøkkeltall og kvalitetsindikatorer for kommunen som myndighetsutøver og samfunnsstyrer bør ivaretas på annen måte.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk ønsker å skaffe seg en oversikt over kvalitetsindikatorene som allerede eksisterer på fagområdet før en eventuelt tar i bruk den modellen som mandatet beskriver. På møtet i arbeidsgruppa 25. mai 2007 ble det opprettet et arbeidsutvalg bestående av en representant fra SSB, en fra LMD og en fra SLF. Arbeidsutvalget fikk i oppdrag å gjennomgå dagens nøkkeltall med hensyn på klassifisering som kvalitetsindikatorer, og legge fram forslag til nye kvalitetsindikatorer på området.

Basert på innspill fra arbeidsutvalget vil arbeidsgruppa til høsten vurdere de enkelte indikatorene nærmere og komme fram til et sett med kvalitetsindikatorer som vil kunne inngå i 2008-publiseringsen.

7.2. Tiltak for å heve kvaliteten i KOSTRA-tallene

7.2.1. Ny elektronisk plattform: Online løsning

For rapporteringsåret 2006 kunne kommunene velge om de ville benytte online-løsning eller nedlastede skjema ved rapporteringen. En av fordelene med online-løsning er at deler av skjema kan oversendes den enkelte saksbehandler elektronisk. Slik kan en langt på vei eliminere de feilene som oppstår ved distribusjon av papirkopier av skjema til den enkelte utfyller.

7.2.2. Kartbasert rapportering

Formålet med kartbasert rapportering er å lette kommunenes oppgavebyrde, få sikrere tall i rapporteringen og å øke tilfanget av data og presentasjonsmulighetene. Siden pilotprosjektet om

kartbasert rapportering gjennom KOSTRA som SSB gjennomførte i 2005 har SSB gått inn som partner i Norge Digitalt. Dette har medført en enklere tilgang til et langt større kartdatatilfang enn det som var tilfelle i pilotprosjektet. Det vil nå derfor være mulig å foreta en langt bredere og mer effektiv krysevaluering av KOSTRA og kartdata. Det videre arbeidet med etablering av kartbasert rapportering i KOSTRA vil foregå i flere trinn:

- Trinn II: Evaluering av ulike open source programvare knyttet til Geografiske informasjonssystemer.
- Trinn III: Bredere mulighetsstudie for å analysere potensialet for kartrapportering gjennom en kartlegging av datakvalitet og en kost/nytte-vurdering for kartbasert rapportering
- Trinn IV: Utvikling av systemer og rutiner for alternativ kartbasert rapportering i KOSTRA
- Trinn V: Etablering av kartbasert rapportering

7.2.3. God revisjon

God revisjon sørger for å øke kvaliteten på data, både ved at feil rettes opp og ved at oppgavegiver "oppdras" til å fylle ut skjema korrekt.

Det vil være en åpenbar fordel å kunne revidere skjema fortløpende etter hvert som kommunene rapporterer. Raske tilbakemeldinger til kommunene er viktig, og det bør derfor tilstrebes å komme i gang med revisjon så snart som mulig etter nyttår. Slik vil en kunne ta unna hovedrevisjon på de skjema som er levert innen publiseringen av foreløpige tall 15. mars.

I revisjonen er det en fordel med faglig kjennskap til området, og bistand fra fylkesmennes landbruksavdeling har vært svært nyttig i dette arbeidet. Det er ønskelig at fylkesleddet bistår med kvalitetskontroll av det innrapporterte materialet også for senere års rapportering.

7.2.4. Forenkling av rapporteringen

Arbeidsgruppa har drøftet om arbeidsbyrden ved den detaljerte utfyllingen av ulike formål ved omdisponering av arealer, medvirker til lav utfyllingsgrad eller underrapportering. Gruppa fant ikke å ville forenkle skjema alt våren-07, men vil følge med på kvaliteten i rapporteringen framover og ta spørsmålet opp til ny vurdering på basis av erfaringene med 2006-rapporteringen. Gruppa vil vurdere om opplysninger om formålene med omdisponeringen kan skaffes fra registerbasert arealstatistikk, for eksempel fra GAB, V-base, idrettsregister, samt digitale kart.

KOSTRA – Arbeidsgrupperapport for tannhelsetjenesten

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen for tannhelsetjenester har ansvar for å holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordningene for fylkene innenfor tannhelseområdet. Videre har arbeidsgruppen ansvar for å videreutvikle skjemastatistikken og vurdere bruk av registre for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

660 Tannhelsetjeneste - Fellesfunksjoner

665 Tannhelsetjeneste - Behandling

Skjema 43 *Tannhelsetjenesten* dekker tjenesterapporteringen for disse funksjonene. I tillegg benyttes SSB sine registre for innhenting av årsverkstall og befolkningstall. Totalt antall eldre, uføre og langtidssyke i institusjonspleie og totalt antall eldre, uføre og langtidssyke i hjemmesykepleie hentes fra henholdsvis skjema 5 og 6.

Arbeidsgruppen for tannhelsetjenester består av:

Andreas Hedum; Statistisk sentralbyrå (leder)

Linda Grytten, Statens helsetilsyn

Marianne Moi, Buskerud fylkeskommune

Tove Broback, fylkestannlege, Nordland fylkeskommune

Undi Flock, Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Jens Otto Ulseth, fylkestannlegen i Sør-Trøndelag/ Klæbu tannklinikk

Terje Falch, Kommunal og regionaldepartementet

Hanne Christine Lundemo, Helse - og omsorgsdepartementet

Jørgen Underthun, Sosial og helsedirektoratet

Helga Sleire, Fagforbundet

Aril Jul Nilsen, Den norske tannlegeforening

Arbeidsgruppen har hatt ett møte våren 2006.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Rammen for gruppens arbeid gis av Samordningsrådet hvert år. I tillegg er Helse - og omsorgsdepartementet, Statens helsetilsyn, Sosial og helsedirektoratet og andre avhengige av statistikken for å få innsikt i, holde oversikt over, og holde tilsyn med, den offentlige og private tannhelsetjenesten.

SSB overtok ansvaret for innsamlingen av statistikk for tannhelsetjenesten fra Statens helsetilsyn før rapporteringen for statistikkåret 2001. I hovedsak har innholdet i Statens helsetilsynets tidligere innsamling blitt videreført. Samtidig har arbeidsgruppen arbeidet for å forbedre statistikken og eller redusere oppgavebyrden ved bruk av SSB sine registre og annen statistikk samlet inn i SSB, gjennom KOSTRA eller på annen måte.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Følgende gjennomgås i rapporten:

- Evaluering av rapportering og publisering for statistikkåret 2006
- Forslag til endringer i skjema, rapportering og publisering for statistikkåret 2007

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Det legges ikke opp til store endringer i skjema og statistikk for tannhelse for statistikkåret 2007. En av hovedårsakene er den kommende stortingsmeldingen som muligens vil føre til større endringer.

- Offentlig tilsyn av voksne betalende pasienter ønskes gjeninnført i skjema.
- Det ønskes en prøverapportering av tall for personer som har vært til undersøkelse/behandling siste to og tre år i tre prøvefylker.
- Arbeidsgruppen ønsker å hente inn vurdering fra enkelte fylkeskommuner av muligheter for å hente inn statistikk om tannhelsetilstanden blant *eldre, uføre og langtidssyke i institusjoner og hjemmesykepleie*.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Arbeidet med utformingen av årets rapporteringsskjema fungerte tilfredsstillende. Skjema 43 ble videreført i sin gamle form, med ett unntak.

Tidligere ble offentlig tilsyn av voksne betalende klientell regnet ut i en autosummering i skjema. Dette ble fjernet etter vurdering i arbeidsgruppen. Grunnen til dette var både at rapporteringen av tilsynstall for voksne var av varierende kvalitet og at offentlig tilsyn for voksne kan oppfattes selvmotsigende.

Arbeidet med kvalitetsindikatorer som ble presentert i fjorårets arbeidsgrupperapport er lagt på is til man vet mer om konsekvensene av arbeidet med stortingsmelding om tannhelse.

3.2 Kontroller i skjema

Skjema 43 har enkelte logiske kontroller. Disse gir oppgavegiver beskjed om at utfyllingen ikke er riktig, logisk sett. Det er mulig å fylle ut feltene på tross av kontrollene. Kontrollene fungerte tilfredsstillende, og det er ikke rapportert om problemer med kontrollene fra oppgavegivers side.

Nytt av året er tilrettelegging for tverrgående revisjon. Det ble sendt tilbakemeldinger til et par fylkeskommuner, der det ble oppdaget mulige feil fra tverrgående revisjon.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Skjema 43 rapporteres av fylkestannlegene i de enkelte fylkene. Fylkestannlegene på sin side innhenter informasjon fra de enkelte tannklinikene i fylkene. 15. mars hadde samtlige 19 fylker sendt inn skjema.

Det er fremdeles en usikkerhet knyttet til etterslep i skjemaets punkt 2, om omfanget av den offentlige tannhelsetjenesten. I fjor ble skjemaet utvidet med en kolonne for såkalt etterslep. Arbeidsgruppen mener at det er en nødvendig del av rapporteringen, og at det bør være mulig å rapportere gode tall for etterslep. Det vil bli gjort ytterligere forbedringer i veiledningen til skjema for statistikkåret 2007.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Etter 15. mars ble det gjennomført automatiske kontroller av de innrapporterte tallene. Kontrollene sjekker at det er samsvar mellom ulike tall og summeringer, og endringer fra ett år til et annet. Deretter sendes kontrollspørsmål til oppgavegiverne. Samtlige oppgavegivere var i kontakt med SSB i forbindelse med revisjon.

3.5 Publisering

Ved 15. mars-publiseringen ble etterslepet regnet sammen to ganger for tilsyn i de prioriterte gruppene. Etter at dette ble rettet sviktet en av funksjonene for kobling av data fra skjema for pleie og

omsorg. Begge feilene gikk utover punkt 2 i skjema, om omfanget av den offentlige tannhelsetjenesten. Tallene ble rettet siste gang primo mai.

3.6 Brukerreaksjoner

Feil som dukket opp i publiseringen, beskrevet i punkt 3.5, ble rettet opp på bakgrunn av brukerreaksjoner.

Flere oppgavegivere reagerer fremdeles på tolkningen av begrepet etterslep. Riktig rapportering krever at fylkeskommunene har ryddige journalsystemer, der personer ikke blir liggende fra år til år uten å være tilsyn.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen ønsker ingen endringer på det nåværende tidspunkt.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Offentlig tilsyn av voksne betalende klientell

Tilsyn av voksne, betalende pasienter ønskes gjeninnført i skjema. Dette er en autosummering under punkt 2 i skjema. Statistikk om personer som ikke faller inn under de prioriterte gruppene er mangelfull. Det store flertallet av voksne behandles riktignok av private tannleger, og det er ikke sikkert den delen av de voksne som behandles av det offentlige er representative for gruppen. Arbeidsgruppen mener at det ikke bør fjernes statistikk om tannhelse for denne gruppen.

5.2 Utprøving av statistikk om undersøkelse/behandling siste to og tre år

I fjorårets rapport til Samordningsrådet for KOSTRA ble det foreslått kvalitetsindikatorer for tannhelse. Dette arbeidet er foreløpig lagt på is på grunn av arbeidet med stortingsmelding som kan få konsekvenser for statistikkgrunnlaget i tannhelse. Blant foreslåtte kvalitetsindikatorer var undersøkelse/behandling siste to og tre år i den offentlige tannhelsetjenesten. Arbeidsgruppen ønsker å prøve ut disse indikatorene ved å hente inn tall for enkelte fylkeskommuner. Arbeidsgruppen ønsker å bruke utprøvingen til å vurdere om disse tallene kan ha høy nok kvalitet. Blant annet er det en del usikkerhet rundt personer som flytter i løpet av en slik periode.

Senere kan det bli aktuelt å innføre disse indikatorene som kvalitetsindikatorer eller ordinære KOSTRA-indikatorer. Arbeidsgruppen ønsker ikke å gjøre skjematilpasninger i denne omgang, men hente inn tall på andre måter.

5.3 Vurdering av muligheter for utvidelse av DMFT-statistikk

Arbeidsgruppen ønsker å prøve ut potensialet for mer statistikk i skjemaets punkt 4, tannhelsesresultater. Gruppe C, eldre, uføre og langtidssyke i pleie og omsorg er spesielt relevant for utprøving. Det tas sikte på innhente uttalelser fra utvalgte fylkeskommuner for å vurdere innholdet i en eventuell DMFT-statistikk for denne gruppen.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarket fungerer tilfredsstillende.

6.2 Ønskede endringer

Det foreslås ingen endringer i faktaarket generelt.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppen ønsker å gjeninnføre en indikator i faktaarket på nivå 2.

- Voksnet betalende klientell, andel under offentlig tilsyn

7. Annet

8. Referanser

9. Vedlegg

Rapport til Samordningsrådet 2007

Arbeidsgruppe FylkesKOSTRA-utdanning

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa FylkesKOSTRA-utdanning har for regnskapsåret 2006 hatt følgende KOSTRA funksjoner som ansvarsområde:

510	Skolelokaler, forvaltning, skyss og internater
520	Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør
521	Studiespesialisering
522	Bygg- og anleggsteknikk
523	Elektrofag
524	Design og håndverk
525	Restaurant- og matfag
526	Helse- og sosialfag
527	Idrettsfag
528	Teknikk og industriell produksjon
529	Musikk, dans og drama
530	Medier og kommunikasjon
531	Naturbruk
532	Service og samferdsel
538	Allmennfaglige studieretninger (gammel ordning)
539	Yrkesfaglige studieretninger (gammel ordning)
554	Fagskole
559	Landslinjer
560	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
570	Fagopplæring i arbeidslivet
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven
590	Andre undervisningsformål

Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og regionaldepartementet, fylkeskommunene (v/opplæringsregionene nord, øst og sørvest), VIGO, VOX og Statistisk sentralbyrå (SSB). Fra slutten av 2006 er Kommunenes sentralforbund igjen representert i arbeidsgruppa.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat

Mandatet for arbeidsgruppene i KOSTRA har siden 2006 vektlagt arbeidet med kvalitetsindikatorer. Arbeidsgruppen har for 2006 publisert fire indikatorer spesifisert som kvalitetsindikatorer. Det tas sikte på å videreføre arbeidet, og for 2007 introdusere enkelte nye indikatorer for kvalitet.

Arbeidsgruppe FylkesKOSTRA-utdanning er fremdeles opptatt av forholdet mellom tjenesterapportering og økonomitall i KOSTRA. Mandatet for 2006 gjør følgende presisering: følge utviklingen på sitt område " . med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene ..".

Arbeidsgruppa ser det som en utfordring å følge opp dette punktet, som har stor betydning for kvaliteten i nøkkeltallene. Formaliseringen av representasjonen i arbeidsgruppa og etablering av nettverksgrupper i hver region, samt arbeidet med å presisere innholdet i indikatorer med sikte på overensstemmelse mellom regnskaps- og tjenestetall har så langt vært de sentrale elementer i arbeidet. Med regiongruppene er det lagt grunnlag i fylkeskommunene og regionene for drøfting av praksis og rutiner når det gjelder rapporteringen, inkludert behovet for å koordinere definisjoner på hhv. regnskaps- og tjenesteområdet.

For øvrig har Kunnskapsdepartementet/Utdanningsdirektoratet ikke utdypet og spesifisert mandatet.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

2.1.1 Generelt

Arbeidet innenfor FylkesKOSTRA utdanning har siste år vært preget av omlegging av faktaarkene som følge av Kunnskapsløftet, samt implementering av nye kostnadsbegreper på området videregående opplæring. Det har også vært foretatt en justering av statistikk for lærere, med publisering av nye tall for 2005 og 2006.

Deltakelsen og aktiviteten i arbeidsgruppa er god, og det er et sterkt ønske om at publiseringen i KOSTRA skal ha en kvalitet som sikrer at brukere nasjonalt og lokalt har tillit til at indikatorene reflekterer faktisk status og utvikling i fylkeskommunene. I en sektor med til dels betydelige omstillinger er det en utfordring, hvor det har vært nødvendig å fokusere på status i større grad enn utvikling over tid. Arbeidsgruppa ser imidlertid behovet for å styrke arbeidet med å korrigere tidsserier for sentrale nøkkeltall.

Arbeidsgruppa la i fjorårets rapport vekt på behovet for sterkere oppfølging av sammenhenger mellom tjeneste- og regnskapsrapportering. Det er et stort felt som krever aktiv oppfølging fra fylkeskommunenes side. Etablering av regiongrupper er et skritt på veien, og vil forhåpentligvis etter hvert gi innspill til styrket koordinering av fylkeskommunenes rapportering av virksomheten.

En oppsummering av sentrale endringer i publisering i FylkesKOSTRA i 2006:

- Kunnskapsløftet; nye funksjoner for utdanningsprogrammer – studieretninger i samlefunksjoner, tilpasning med sikte på å opprettholde tidsserier for sentrale nøkkeltall
- Implementert nytt kostnadsbegrep "økonomisk belastning ved å drive videregående opplæring" med indikatorer for enhetskostnader
- Implementert nytt kostnadsbegrep "korrigerede brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS" med indikatorer for enhetskostnader
- Nye tall for lærere i videregående skoler for 2005 og 2006, inkludert fordelinger over kompetanse.

Fylkeskommunenes representanter i arbeidsgruppa har henvendt seg til KS for å koordinere en prosess med sikte på regnskapsrapportering til KOSTRA på institusjonsnivå. Arbeidsgruppa som sådan har ikke tatt noe stilling i saken, men følger prosessen.

En egen arbeidsgruppe har i 2006 utredet problemstillinger relatert til skoleskyss, og avlagt rapport til Samordningsrådet. Rapporten gir en god dokumentasjon av ulikheter i fylkeskommunenes praksis både når det gjelder organisering og kontraktsordninger for skoleskyss, og av regnskapsføringen. En av konklusjonene fra rapporten er å anbefale at skoleskyss trekkes ut av regnskapsfunksjoner for videregående opplæring og i stedet i sin helhet regnskapsføres på området for samferdsel. Dette er allerede effektivt i kontoveilederen for 2007. For arbeidsgruppe fylkesKOSTRA har også uklarerheter

om beregningsgrunnlaget for friskolesatser vært en viktig begrunnelse for at skoleskyss trekkes ut av funksjon 510.

Det er samtidig behov for bedre nøkkeltall for skoleskyss, forslag om dette fremgår også av rapporten fra arbeidsgruppa for skoleskyss. Det presiseres imidlertid at datagrunnlaget som per i dag foreligger ikke gir grunnlag for å gi gode indikatorer for kostnader ved skoleskyss. Forslag til nye opplysninger i skjema 50, nye indikatorer fra 2007 og vurderinger av status på området gis i rapporten fra arbeidsgruppe samferdsel.

Etter ønske fra arbeidsgruppa er arbeidsgiveravgiften nå presisert i "Detaljerte regnskapstall, driftsregnskapet funksjonsfordelt" fra kommuneregnskap, fylkeskommuner. Spesifiseringer muliggjør vurdering av kostnader på tvers av arbeidsgiveravgiftssoner.

Arbeidsgruppa mener det er behov for klarere retningslinjer for offisiell korrigering av regnskapstall til KOSTRA uten at dette kolliderer med retningslinjer for årsregnskap i fylkeskommunen. Frist for avslutning av årsregnskapet i fylkeskommunen er 15. februar. For KOSTRA rapporteringen foreligger ingen siste frister, men 15. april er frist for at SSB skal korrigere regnskapstall i revidert publisering 15. juni.

Arbeidsgruppen har henvendt seg til KRD om dette spørsmålet og mottatt svar. Slik arbeidsgruppa ser det er det imidlertid fremdeles uklart hvordan fylkeskommunen skal kunne korrigere feil som berører posteringer i regnskapet i perioden etter 15. februar. Som KRD mener arbeidsgruppa det er vesentlig at det er overensstemmelse mellom tallene i KOSTRA og i fylkeskommunenes regnskaper. De ulike fristene som foreligger bør ikke gi seg utslag i korrigeringer og rapportering som ikke er reflektert i årsregnskapet. Samtidig er kvalitetssikring og bruk av mulighetene for korrigerert rapportering til KOSTRA sentrale elementer i arbeidet for å gjøre tallene i KOSTRA bedre.

Dette er en generell sak som vedrører sentrale aspekter ved kommunenes rapporteringsansvar, mulighetene for å korrigere feil, og ulike parters bruk av tallene som publiseres i KOSTRA. Arbeidsgruppa har ikke kompetanse eller mandat til å vurdere saken videre, og formidler herved saken til Samordningsrådet.

2.1.2 Etablering av nye regnskapsbegreper

I 2007 er det altså publisert en rekke nye indikatorer i fylkesKOSTRA, basert på "økonomisk belastning ved å drive videregående opplæring" og "korrigerede brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS". Arbeidsgruppa vurderer disse utvidelsene som viktige og nødvendige. Hovedtall for begge de nye begrepene (for elever f510-f560 unntatt f554, og for fagopplæring f570) inngår også på nivå 1 i publiseringen.

Indikatorene for **økonomisk belastning ved å drive videregående opplæring** tar utgangspunkt i utgiftsbegrepet for netto driftsutgifter, men justerer utgiftsomfanget for gjesteelevsoppgjøret. Det justerte begrepet innebærer at utgifter og inntekter knyttet til gjesteelever og -lærlinger ikke inngår i definisjonen. Med dette oppnås et utgiftsbegrep som bare er knyttet til utgifter til elevene i fylkeskommunens skoler (egne elever og gjesteelever fra andre fylker).

Indikatorene er opprettet for å gi fylkeskommunene nøkkeltall hvor netto driftsutgifter er direkte relatert til brukergruppen, elever i fylkeskommunen. Begrepet gir et uttrykk for den reelle utgiftsbelastningen ved at det tas hensyn til fylkeskommunenes inntekter (tilskudd, statsfinansierte tilbud, særskilte overføringer f.eks. relatert til Kunnskapsløftet, egne inntekter), og viser dermed utgiftene justert for statlig eller egen dekning av utgifter. Fordelt på elever representerer indikatorene for kostnader per elev (målt i helårsekvivalenter) den faktiske utgiftsbelastningen ulike deler av virksomheten representerer.

2.1.3 Korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS utgjør et nytt sett av produktivitetsindikatorer som gir en bedre tilnærming til måling av kostnader per enhet. Begrepet inkluderer flere relevante utgifter, og det er interessante forskjeller mellom fylkeskommuner når det gjelder avvik mellom korrigerte brutto driftsutgifter og ds inkludert kjøp fra egne foretak og IKS.

Definisjonen av korrigerte brutto driftsutgifter, som tar sikte på å vise kostnader ved fylkeskommunens egen produksjon, er avhengig av fylkeskommunens organisering. Innenfor videregående opplæring er det en utstrakt produksjon av tjenester organisert i former som ikke dekkes av den ordinære definisjonen av korrigerte brutto driftsutgifter. De viktigste områdene omfatter fagopplæring og opplæring for voksne, og bygg – når det gjelder de to siste i et omfang som varierer mye mellom fylkeskommunene.

Den nye definisjonen som inkluderer kjøp fra egne foretak og IKS representerer derfor et viktig skritt på veien mot å finne et kostnadsbegrep som dekker kostnadene ved fylkeskommunens lovpålagte oppgaver. Siden organiseringsformene varierer til dels sterkt mellom fylkeskommuner gir også den utvidede definisjonen et bedre grunnlag for å sammenligne kostnader mellom fylkeskommunene. Som uttrykk for enhetskostnader gir den utvidede definisjonen et bedre samsvar mellom kostnader og tjenesteproduksjon, i det tjenesteproduksjonen ikke er splittet som regnskapsartene i KOSTRA. Nye korrigerte brutto driftsutgifter løser derfor problemstillinger knyttet til sammenlignbarhet og ulike interne organiseringsformer og tilpasning til tall for tjenesteproduksjon.

Utdanningsdirektoratet har gitt uttrykk for at det justerte begrep for enhetskostnader allerede er brukt av direktoratet og av Kunnskapsdepartementet i forvaltningsarbeid, publikasjoner og i informasjon til Stortinget, til fordel for det gjennomgående begrepet korrigerte brutto driftsutgifter.

Det er likevel en sentral problemstilling av noen fylkeskommuner på enkelte områder organiserer oppgaver eksternt. Disse ulikhetene fanges ikke opp i begrepet "korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS" og bør vurderes videre. Dette er nærmere omtalt i kapittel 7.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

FylkesKOSTRA har vært gjennom store endringer i publiseringen fra 2005 til 2006. Arbeidsgruppa har ikke forslag til større endringer i årets rapport. Arbeidsgruppa vil imidlertid understreke behovet for å fortsette arbeidet med presiseringer av kontoveilederen kombinert med virkemidler for å styrke fylkeskommunenes oppfølging av regelverket.

Det er også et sterkt behov for å sikre at tjenesterapporteringen, i hovedsak fra VIGO, er av tilstrekkelig kvalitet og "matcher" regnskapsrapporteringen for de arter og regnskapsbegreper som forutsettes relevante i indikatorene. Dette må imidlertid også følges opp i forhold til kontoveileder og definisjoner av begreper i indikatorer, jf. kommentarer til nye utgiftsbegreper over. Arbeidsgruppa ønsker å fortsette dette arbeidet og viser til oppsummeringen i fjorårets rapport:

"Arbeidsgruppa ønsker å påpeke KRDs informasjonsansvar overfor fylkeskommunene. I hovedsak dekkes dette gjennom forskrift og veileder. Tall over flere år viser tydelig at fylkeskommunenes rutiner både for regnskapsføring og konvertering til rapportering er ulik og gir seg betydelige utslag i hvordan utgifter fordeler seg på KOSTRA funksjonene. Arbeidsgruppa har også notert seg at det til tross for veiledningsteksten er ulike definisjonsmessige tolkninger, for eksempel av forhold knyttet til "hel-" og "del-" tjenester og "støttefunksjoner". En videreutvikling av kvaliteten av statistikken i KOSTRA avhenger av økt oppmerksomhet om de usikkerhetsmomentene som faktisk foreligger i forhold til regnskapsrapporteringen."

Når det gjelder kvalitetsindikatorer har arbeidsgruppa ikke utredet flere kvalitetsindikatorer for publisering for 2006. Det tas imidlertid sikte på å etablere indikator for omvalg frem mot publisering av 2007 tall.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Kravspesifikasjoner/datainnhenting ved filuttrekk

Kilder til KOSTRA data for videregående opplæring:

Elever og lærlinger:	VIGO (filuttrekk) Nasjonal vitnemåldatabase og HPR (autorisasjonsregisteret for helsepersonell)
Lærertimer:	Utdanningsdirektoratet (ferdig reviderte tall basert på filuttrekk VIGO)
Søker/inntaksdata:	Utdanningsdirektoratet (ferdig reviderte tall basert på filuttrekk VIGO)
Regnskapsdata:	Kommuneregnskapet, fylkeskommuner
Personelldata:	Registerbasert personellstatistikk, SSB (hovedkilde: NAV Aa-registeret)
Befolkningsdata:	SSBs befolkningsdatabase

VIGO er hovedkilde til data om elever og lærlinger i videregående opplæring. VIGO er et administrativt register som eies av fylkeskommunene, og som brukes i forbindelse med inntak til videregående opplæring. SSB mottar på høsten, både for elevene og for lærlingene, et uttrekk av individdata per 01.10., samt resultater fra forrige skoleår.

VIGO har etablert en sentral database med synkronisering mot fylkeskommunenes baser. I 2006 har Statistisk sentralbyrå hentet data fra sentralbasen, til foreløpig publisering i forma av fylkesvise filer, til revidert publisering én nasjonal fil som også blir malen fremover. I noen grad har selve prosjektet etablering av sentralbasen foranlediget forsinkelser. Dette har først og fremst ført til liten tid til tilbakemeldinger og drøfting av kvaliteten i datagrunnlaget med den enkelte fylkeskommune. I noen grad har det også vært et problem at fylkeskommunen ikke har gjenkjent sine data formidlet fra sentralbasen.

I tillegg til dette, som må regnes som innkjøringsproblemer, har 2006 vist to viktige utfordringer:

13. Kodeverkene for Kunnskapsløftet. Nytt kodeverk på kursnivå har i stor grad vært løst tilfredsstillende. I større grad et problem på nivå fag. Fagkoder og tilordnede timetall er datagrunnlaget for helårsekvivalenter som anvendes for å beregne enhetskostnader i KOSTRA. Mangler i registrering av fag, fagkoder og/eller timetall på hver enkelt elev forplantes til feil kursprosent og gir feil anslag for "årsverkene" i videregående opplæring i forhold til elevtallet. Reviderte tall for 2006 viser at elevtallsøkningen ikke reflekteres i helårsekvivalenter, dette er trolig feil.

14. Resultater for elever fra skoleåret 2005/2006 er svært lite tilfredsstillende rapportert, uten at dette i seg selv har sammenheng med innfasing av sentralbasen. Disse data stammer fra filuttrekk fra skoleadministrative systemer til VIGO sommeren 2006. Fylkeskommunene har generelt ikke gjort tilgjengelig mer sikre tall, selv om problemet ble påpekt etter rapporteringen til urevidert publisering.

3.2 Kontroller i forbindelse med filuttrekk

Fylkeskommunene kontrollerer selv data om elever og lærlinger i VIGO i basen og for elevdata også i det faktiske filuttrekket til SSB (BRIO-kontroller)¹. Innsending av filer for elever via KOSTRA mottak er nå faset ut, men er ennå ikke erstattet av andre kontrollmekanismer. Filene for lærlinger og fagprøver sendes fremdeles på cd i brev.

3.3 Rapporteringen i 2006

Rapporteringen/filuttrekk av data for 2006 når det gjelder elever har som sagt vært mye preget av innfasing av VIGO sentralbase. Uttrekk til urevidert publisering ble gjort sent, 1. februar, og fylkeskommunene ble informert om at tall ville bli publisert uten de ordinære revisjonsprosedyrer i SSB.

¹ Disse kontrollene har trolig ikke vært gjennomført i samme grad for 2006 pga. innfasing av ny VIGO sentralbase.

Frist for uttrekk til revidert publisering ble satt til utgangen av mars 2007 for at det skulle være mulig å foreta en grundig kvalitetssikring av tallene. Imidlertid førte uklarheter omkring data fra frittstående skoler til at de endelige filene for revisjon først kom til SSB 21. april 2007. Dette har hatt konsekvenser for kvalitetskontrollen av igangværende elever skoleåret 2006/2007.

Store endringer i rapportering av resultater fra skoleåret 2005/2006 i forhold til tidligere år var ikke korrigert ved senere filuttrekk, med det resultat at SSB ikke har publisering indikatorer for beståtte kurs i 2006. SSB har ikke tiltro til at innrapporterte tall er korrekte. Fylkeskommunene har også tidligere hatt problemer med å kunne angi korrekte resultater for grupper av elever, spesielt hvis kurs tas over flere år, men problemet har nå toppet seg av flere ulike grunner. I tillegg til problemer for KOSTRA publiseringen gir dette seg selvfølgelig også alvorlige utslag i SSBs utdanningsdatabase.

Til urevidert publisering ble data levert med kursprosent = 1 for nye utdanningsprogrammer. Dette ble korrigert ved senere filuttrekk, men det kan synes som datagrunnlaget for kursprosent for elever har vært for lavt. Det gir seg spesielt utslag for yrkesfaglige utdanningsprogram. Trolig er anslaget om en kursprosent på 1 mer korrekt enn de faktiske tall for kursprosent som lå i basen ved siste uttrekk. Denne usikkerheten er ikke hensyntatt i publiseringen.

Konklusjonen er at etter flere år med stadig bedret utvikling når det gjelder leveringsfrister, kontroller i fylkeskommunene, omfang av data fra friskoler, og muligheter for tilbakemeldinger fra SSB er det for 2006 vært en utvikling i gal retning. Det er av stor betydning at innhenting av data for skoleåret 2006/2007 og 2007/2008 høsten 2007 bedres mht. omfang og kvalitet. Det må også sikres at filuttrekk fra sentralbasen ikke har som konsekvens at kontroller på fylkeskommunalt nivå svekkes.

Filuttrekk av lærertimer var også dårligere i 2006 enn de to tidligere årene. Fylkeskommunene har i lang tid bedt om en presisering av kravspesifikasjonen for lærertimer, som forutsettes å komme på plass for 2007.

Data om sysselsatte lærere innhentes i hovedsak fra NAV Aa-registeret. Yrkeskoder i Aa-registeret har vært under implementering over flere år og blir nå stadig bedre.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

SSB har fulgt vanlige prosedyrer for revisjon når det gjelder data for **elever og lærlinger/fagprøver** mottatt våren 2007, men har når det gjelder elever hatt markant dårligere tid til å kvalitetssikre tallene som følge av de kontroller som foreligger. Strukturen i datagrunnlaget er som tidligere år.

SSB har i 2007 som tidligere år sendt fylkeskommunene brev med oversikt over innholdet i og resultater av revisjon av elevdata innhentet til urevidert publisering. Inkludert informasjon om de feil og mangler som er oppdaget i revisjonen. Filuttrekk til revidert publisering reflekterte i liten grad ønskede opprettinger.

Data for **voksne i videregående opplæring** blir så langt behandlet særskilt og inngår ikke sammen med elever i den ordinære statistikken. Det lages en samlet fil med alle personer i videregående opplæring som grunnlag for indikatorene om voksne i KOSTRA. Data fra den særskilte voksenfila anvendes inntil videre kun her. For å gi et mest mulig omfattende bilde av fylkeskommunenes virksomhet overfor voksne er disse opplysningene supplert med data fra elevfilene. For noen fylkeskommuner har det også vært nødvendig å levere data om voksne i undervisningstilbud tilpasset voksne også på elevfilene, hvilket det har vært anledning til, og denne prosedyren sikrer dermed at indikatorene for voksne tar i betraktning alle relevante data om voksne som er mottatt.

I KOSTRA hentes data om **søkere til videregående opplæring** fra Utdanningsdirektoratet. Dette er i utgangspunktet individdata, men SSB får tall ferdig bearbeidet på fylkesnivå.

For **tall om lærere fra registerbasert personellstatistikk** er det i 2007 foretatt en oppdatering av definisjoner og omfang. Nye tall foreligger for 2005 og 2006. I nye nøkkeltall er tall for lærere og ledere publisert hver for seg, og fordelinger av lærere på alder, kjønn og heltidsstilling omfatter nå kun lærere. I tillegg er omfanget presisert til å omfatte ansatte på skoler på videregående skoles nivå, som var FylkesKOSTRAs fastsatte definisjon for tallene. Det er nå stor grad av sammenfall mellom elevtall og lærerårsverk i indikatoren elever per lærerårsverk. Avgrensningen i omfang er imidlertid slik at fylkeskommunale skoler som har en næringskode på grunnskolenivå (mer presist næringskode ulik videregående skoles nivå) ikke tas med i lærerårsverk. Elever fra slike skoler vil i svært liten grad være representert i tallene for elever². I publiseringen er det nå valgt å sette tidsbrudd i 2004, slik at indikatorer kun foreligger for 2005 og 2006. Mellomregninger foreligger imidlertid for alle årganger, også for årene hvor kilde for datagrunnlaget var Statens tjenestemannsregister for skoleverket (STS).

I tillegg foreligger nå tall for lærere fordelt på kompetanse. Med utgangspunkt i lærer som yrkeskategori er ansatte fordelt etter utdanningsnivå og hvorvidt læreren har pedagogisk kompetanse. Tall for 2005 og 2006.

3.5 Publisering

3.5.1 Generelle kommentarer

Publiseringen av tall for 2006 har vært preget av at det har vært store omlegginger i faktaarkene, og mange nye indikatorer. I noen tilfeller har det resultert i feil som måtte korrigeres. Oppmerksomme brukere; medlemmer i arbeidsgruppa og andre eksterne brukere av tallene, har bidratt til rask oppretting av feil.

Til tross for at det er blitt mange nye nøkkeltall og mer uoversiktlig publisering er imidlertid arbeidsgruppa spesielt godt fornøyd med å ha fått etablert indikatorer bygget på nye regnskapsbegreper. Sett fra fylkeskommunenes side gir "økonomisk belastning" og "korrigerede brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS" bedre muligheter til å analysere kostnader ved egen virksomhet og sammenligne virksomheten i ulike fylkeskommuner.

3.5.2 Nye funksjoner og indikatorer som følge av innføring av Kunnskapsløftet

Kunnskapsløftet medfører at det innføres utdanningsprogrammer i videregående opplæring som avløser studieretningene i Reform94. Utdanningsprogrammene fases inn over tre år, for 2006 gjelder nye funksjoner videregående trinn 1. Indikatorene for studieretninger omfatter to årskull og har fremdeles stor betydning, men er nå samlet i to hovedfunksjoner. I seg selv har Kunnskapsløftet ikke betydning for strukturen i faktaarkene eller omfanget av indikatorer, men krever likevel enkelte ekstra indikatorer i overgangsperioden.

Det er laget fullt sett av indikatorer i henhold til Kunnskapsløftet (nye funksjoner), indikatorer for studieretningene som ennå inneholder 2/3 av videregående opplæring er opprettholdt, og det er laget nye indikatorer for studieretninger og utdanningsprogram samlet. Samtidig blir en rekke indikatorer og grunnlagsdata fjernet fra publisering fra og med 2006, fordi funksjonene er utgått og erstattet av nye.

Rent teknisk er endringene i publisering løst ved at det er etablert nye faktaark fra 2006, se <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/>. Det foreligger her tall for indikatorer som er sammenlignbare med tidligere år. Samtidig er alle indikatorer for perioden 1999 – 2005 samlet i historiske tabeller,

² I tjenestetallene er det imidlertid praksis å relatere næringskode for en elev vha en "nace 2" dersom elever har et kurs innenfor videregående opplæring, men går på en skole som har en primær næringskode for grunnskoleundervisning. En slik uoverensstemmelse avdekkes ikke når tallene for elever og lærere sammenstilles.

hvor indikatorer som utgår med Reform94 foreligger. For nivå 2 gjelder dermed at tabell 04919 omfatter perioden 1999 – 2005, mens 06428 er den nye aktive tabellen. Det samme gjelder for faktaark/tabeller på nivå 3 og for institusjonspubliseringsen videregående skoler.

Kunnskapsløftet innebærer samtidig en endring av innhold i kodeverket for kurs ved at utdanning som ikke følger læreplanene for videregående opplæring har fått et spesifisert kodeverk for alternativ opplæring. Tidligere har elever som reelt sett ikke fulgte læreplaner i hovedsak vært rapportert og publisert som elever i allmennfaglige studieretninger, nytt av året er derfor egne spesifiserte tall for elever i alternativ opplæring – for de som har startet opplæring innenfor Kunnskapsløftet. Elevgruppen vil parallelt i årene som kommer bli faset ut fra allmennfaglige studieretninger. Elever i alternativ opplæring inngår i enkelte hovedtall for personer som deltar i videregående opplæring³, samt i beregning av enhetskostnader for videregående opplæring totalt og for funksjon 560 spesialundervisning og særskilt tilpasset undervisning.

Disse omleggingene gir en utfordring i forhold til nøkkeltallene for videregående opplæring, hovedtall. Det er søkt å gjennomføre grupperinger og avgrensninger som viser et mest mulig konsistent bilde av videregående opplæring totalt og på ulike fordelinger, samtidig som det tas hensyn til tidsserier i statistikken og at områder/grupper under fylkeskommunenes lovpålagte og finansielle ansvar kommer frem. Forklaringstekstene til indikatorene gir veiledning om hvordan tallene er definert og avgrenset.

Dette er gjennomført samtidig med at utskillelse av fagskoleutdanning fra tall om videregående opplæring nå er ferdigstilt, det er nå kun nøkkeltall relatert til skoler og årsverk for lærere som ikke skiller mellom elever i videregående opplæring og studenter i fagskoleutdanning.

3.5.3 Regnskapstall og indikatorer for to nye regnskapsbegreper

I henhold til Samordningsrådet og regnskapsgruppas behandling av arbeidsgruppas rapport i 2006 er publiseringen utvidet med to nye kostnadsbegreper, og med indikatorer for enhetskostnader i henhold til disse. Under *prioritering* foreligger enhetskostnader for netto driftsutgifter men hvor det ikke er tatt hensyn til kostnader og inntekter ved gjesteelevsoppjøret ("økonomisk belastning ved å drive videregående opplæring"), og under *produktivitet* foreligger enhetskostnader for korrigerede brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS. I begge tilfeller er kostnadene sett i forhold til helårsekvivalenter per skolefylke, på linje med enhetskostnader for korrigerede brutto driftsutgifter.

3.5.3.1 Økonomiske belastning ved å drive videregående opplæring

Indikatorer for "økonomisk belastning ved å drive videregående opplæring" tar utgangspunkt i utgiftsbegrepet for netto driftsutgifter, men justerer utgiftsomfanget for gjesteelevsoppjøret. Det justerte begrepet innebærer at utgifter og inntekter knyttet til gjesteelever og -læringer ikke inngår i definisjonen. Med dette oppnås et utgiftsbegrep som bare er knyttet til utgifter til elevene i fylkeskommunens skoler (egne elever og gjesteelever fra andre fylker). Indikatorene er opprettet for å gi fylkeskommunene nøkkeltall hvor netto driftsutgifter er direkte relatert til brukergruppen, elever i fylkeskommunen. Av samme grunn er indikatorene angitt som kostnader per helårsekvivalent (elevtall i videregående opplæring omregnet til "elevårsverk") på linje med korrigerede brutto driftsutgifter, slik at indikatorene viser fylkeskommunens enhetskostnader for elever i fylkeskommunens skoler. Telleren i indikatorene omfatter kontaktklasse 1, artene 010 – 290, 300, 350 – 480, 590, 600 – 710, 729, 750 – 790, 800 – 895. Kilde: Kommuneregnskapet.

Tall publiseres som mellomregninger i tabell 06426 - regnskapstall, og som indikatorer per helårsekvivalent for alle funksjoner og diverse grupper av funksjoner under *prioritering*.

³ Elever i alternativ opplæring som bruker av rett til videregående opplæring inngår i tall fordelt på kjønn, rett, innvandringsbakgrunn og overgang fra grunnskole til videregående opplæring, men ikke i variable fordelt på klasstrinn og utdanningsprogram. Indikatoren for andeler elever i hhv. allmennfaglige og yrkesfaglige studieretninger er også lagt om ved at både alternativ opplæring og lærekandidater er inkludert i tallet. Indikatorene har skiftet navn til hhv. "opplæring i skole" og "opplæring i bedrift".

3.5.3.2 Korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS

Korrigerte brutto driftsutgifter omfatter driftsutgiftene ved fylkeskommunens egen tjenesteproduksjon pluss avskrivninger minus dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. I de følgende indikatorene er det også inkludert utgifter fra kjøp av tjenester fra egne foretak og IKS. Disse indikatorene er innført for bedre å reflektere kostnadene ved fylkeskommunens faktiske egenproduksjon, også om den foregår i eget fylkeskommunalt eller interkommunalt foretak. Indikatorene viser korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp av tjenester fra egne foretak og IKS for utdanning i fylkeskommunen samlet, for enkeltfunksjoner og for enkelte samleposter innenfor videregående opplæring. For å beregne enhetskostnader anvendes elevtall i videregående opplæring omregnet til helårsekvivalenter ("elevårsverk"). Telleren i indikatorene omfatter kontoklasse 1, artene 010–290, 375, 380, 429, 590, 690, 710, 729, 790. Kilde: Kommuneregnskapet.

Tall publiseres som mellomregninger i tabell 06426 - regnskapstall, og som indikatorer per helårsekvivalent for alle funksjoner og diverse grupper av funksjoner under *produktivit*.

For to tjenesteområder er den generelle definisjonen av korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS utvidet med art 370, kjøp av tjenester fra andre (private). Det gjelder funksjon 570 fagopplæring i arbeidslivet (hvor art 370 også er inkludert i den ordinære korrigerte brutto driftsutgifter), og funksjon 581 voksenopplæring etter opplæringsloven. For disse områdene utgjør kjøp fra private en til dels betydelig andel av utgiftene. Dette bryter det generelle prinsippet om at produktivitetsindikatorene skal omfatte fylkeskommunens egen produksjon, ev. supplert med "konsern"-arter, men gir en sikrere tilnærming til et begrep om enhetskostnader.

Når det gjelder utgifter til funksjon 560 Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring, gjelder en parallell problemstilling utgifter ved kjøp av tjenester fra kommunene (eksempelvis pedagogisk psykologisk tjeneste hvor om lag halvparten av fylkeskommunene organiserer tjenesten internt, mens resten organiserer den ved kjøp eksternt). Arbeidsgruppa mener det er grunn til å inkludere art 350 i et utvidet kostnadsbegrep for produktivitet, i 2006 har en valgt å publisere enhetskostnader for art 350 for funksjon 560.

I tillegg til tallserier for enhetskostnader for "økonomisk belastning" og "korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS" er det også publisert enhetskostnader for

- art170 Transport/drift av egne transportmidler for funksjon 510 Skolelokaler, forvaltning, skyss og internater, og
- art350 Kjøp fra kommuner for funksjon 560 Spesialundervisning og særskilt tilpasset undervisning.

Førstnevnte gir et visst grunnlag for å si noe om utgifter til skoleskyss i forhold til totale utgifter til funksjon 510 (dersom fylkeskommunen har ført utgifter iht. kontoveilederen), selv om arten også omfatter andre utgifter. Ved bruk av tallene er det nå mulig å si noe om utgiftsomfanget på funksjon 510 fratrukket art 170 (i.e. "skoleskyss"). Mellomregningen vil også gi grunnlag for å si noe om effekten av at funksjon 510 fra 2007 ikke lenger omfatter skoleskyss, som er flyttet til funksjonene for samferdsel.

Mht. funksjon 560 gir indikatoren for art 350 grunnlag for å si noe om omfang av kjøp av tjenester fra kommunene for dette tjenesteområdet. Flere fylkeskommuner har betydelige utgifter ved kjøp av tjenester fra kommunene for å dekke tjenestetilbud for personer som trenger særskilt tilpasset opplæring. Disse utgiftene kommer ikke med i produktivitetsbegrepet korrigerte brutto driftsutgifter, heller ikke i det nye utvidede begrepet for korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS.

3.5.4 Enhetskostnader for funksjon 570 Fagopplæring i arbeidslivet

Statistisk sentralbyrå har før 2006 ikke inkludert lærekandidater i statistikkgrunnlaget for videregående opplæring. Det innebærer at enhetskostnader for funksjon 570 tidligere har vært noe overvurdert. Det er fra 2006 valgt å inkludere lærekandidater i samlet tjenestetall ved beregning av enhetskostnader for funksjon 570. Pr. 2006 er det i overkant av 800 lærekandidater på landsbasis, og

arbeidsgruppa har valgt ikke å sette tidsbrudd for indikatorene for enhetskostnader. Endringen er imidlertid forklart i forklaringstekst og fotnote.

3.5.5 Nøkkeltall for voksne i videregående opplæring: Indikatorer for nye søkere

Det er publisert indikatorer i KOSTRA over voksne i videregående opplæring i tre år, fra 2004. Tilbakemeldinger har vist at det er en komplisert og utilgjengelig statistikk for brukerne, fra fylkeskommunene er det også tilkjennegitt at en ikke kjenner igjen tallene som publiseres. Forklaringen ligger i virksomhetsområdet selv og fylkeskommunenes ulike rutiner for saksbehandling og registrering, en uoversiktlig dataflyt mellom registrene som utgjør datagrunnlaget for statistikken, og også i uklare tekstlige definisjoner og forklaringer av indikatorene.

God statistikk om voksne i videregående opplæring er likevel etterspurt og ønsket både av lokale og nasjonale myndigheter, og i 2006 er det tatt et foreløpig steg ved å innføre flere indikatorer som gir informasjon om siste års søkere. Nøkkeltall for voksne er i 2006 utvidet med fire nye indikatorer som sier noe om i hvilken grad nye søkere har fått tilbud om realkompetansevurdering og opplæring. Generelt er indikatorene om voksne relatert til hele søkermassen, noe som har ført til misforståelser hos brukere av tallene. Indikatorene som måler utviklingen for alle søkere uavhengig av søkertidspunkt er opprettholdt, men det er gjort betydelige oppdateringer av forklaringstekstene i samråd med brukerne.

Det er også igangsatt et evaluerings- og utviklingsarbeid som vil gi anbefalinger når det gjelder definisjoner, kravspesifikasjon og dataflyt som gjøres gjeldende delvis fra innrapportering i 2007, delvis på lenger sikt.

3.5.6 Kvalitetsindikatorer

FylkesKOSTRA arbeidsgruppe har for 2006 valgt å legge fire indikatorer til publisering i det særskilte arket for kvalitetsindikatorer. Samtlige av disse foreligger også i det ordinære faktaarket og har tall for flere år:

- Andel elever og lærlinger som har bestått vgo i løpet av normert tid
- Andel beståtte kurs VKII
- Andel beståtte fag- og svenneprøver
- Andel elever som har sluttet i løpet av året - alle årstrinn

3.5.7 Indikatorer for beståtte kurs

Som følge av dårlig kvalitet i rapportering av bestått kurs fra fylkeskommunene har SSB i 2006 valgt en begrenset publisering av tall for beståtte kurs. Indikatorene på nivå 2 er trukket fra publisering, samtidig som allmennheten har tilgang til de absolutte tallene på nivå 3. Det vil si at statistikken er publisert, men at indikatorene er prikket for 2006. Etter mange års forsøk på å rydde i tekniske og saksbehandlingsmessige forhold når det gjelder VIGOs innhenting av data om beståtte kurs fra de skoleadministrative systemene i fylkeskommunen er det nå klart at det må tas i verk sterkere virkemidler på fylkeskommunalt hold som gir reell forbedring i rapporteringen.

3.6 Brukerreaksjoner

I forbindelse med urevidert publisering kom det reaksjoner på tallene for lærere i videregående skoler. I dette tilfelle var det allerede planlagt en opprydding som ble gjennomført frem til revidert publisering 15.6. Det foreligger per dato gode tall for lærere og lærerårsverk for to årganger i KOSTRA.

Brugerreaksjoner på statistikk om voksne i videregående opplæring for 2005, samt beskrivelse av tiltak gjort som følge av dette, fremgår av kapittel 3.5.5.

Når det gjelder bruk av tall fra KOSTRA i oppdrag, spesielt overfor departementene, bør nevnes at behovet for en egen voksenrapportering og publisering skaper noe problemer for tidsserier mht. "elever over 20 år". Før innføring av egen voksenrapportering var voksne i videregående opplæring underrapportert, i løsningen som har vært anvendt fra 2004 er det fremdeles problematisk å gi et godt bilde av hvor mange voksne som er igangværende per et bestemt tidspunkt slik som den generelle utdanningsstatistikken er lagt opp (per 1.10).

Indikatoren lærertimer per elev viste seg å ha mangler som tilsa at tallene ikke burde vært publisert, og ble derfor trukket fra publisering.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Generelle kommentarer

4.1.1 Oppdatere kontoveilederens kapittel 10 Tjenesterapportering

Kapitlet gir generelt inntrykk av ikke å ha vært oppdatert de senere årene. I tillegg til en generell oppdatering savnes en mer grundig beskrivelse av tjenesterapportering i form av filuttrekk fra register. Siden oppstarten av KOSTRA har rapportering av tjenestetall gjennomgått endringer på flere tjenesteområder. Selv om FylkesKOSTRA ikke har endret struktur for sin tjenesterapportering savnes en god beskrivelse av betydningen av at administrative registre er tilpasset de krevende oppgaver de er tillagt ved å inngå i rammen for kommunenes rapportering til staten.

Regnskapsrapporteringen er forskriftsfestet iht. kommuneloven, fra 2006 gjelder det også skjema rapportering av tjenesteproduksjon. For andre områder gjelder at tjenesterapporteringen er hjemlet i annet lovverk. En konsekvens av dette er at kontoveilederen for KOSTRA, og spesielt funksjonsbeskrivelsene, som er arbeidsgruppens tilgjengelige verktøy for å gi anvisninger for utgiftsføringen, også må være verktøyet som beskriver trekk ved tjenesteproduksjonen og dermed kan danne grunnlaget for god og hensiktsmessig tjenesterapportering.

Kontoveilederen representerer derfor den sentrale koplingen mellom regnskaps- og tjenesterapportering. Etter arbeidsgruppas oppfatning er det behov for en styrket vektlegging av betydningen av at tjenesterapporteringen er relatert til regnskapsrapporteringen i kontoveilederen. Retting av oppmerksomheten mot denne relasjonen krever også en strategi for informasjonsflyten overfor og i (fylkes-)kommunene.

Arbeidsgruppa for fylkesKOSTRA utdanning legger dette til grunn for sitt arbeid med funksjonsbeskrivelser for sitt område, og støtter seg da samtidig på mandatet for arbeidsgruppene i KOSTRA (06.04.2006):

"Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD). .. Arbeidsgruppene skal: - Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken. .. (flere flg punkter)"

Arbeidsgruppen bidrar gjerne i et arbeid for mer oppdatert beskrivelse av tjenesterapportering i kontoveilederen.

4.2 Konkrete forslag til endringer i kontoplanen for 2008

4.2.1 Funksjon 520 Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør

Endring i punkt 9: 9. Utgifter tilknyttet redusert leseplikt for 55-60 åringer og 60+ åringer
Nytt punkt: 13. Ressurs vedrørende byrdefull arbeidssituasjon iht. nytt avtaleverk f.o.m. 1.8.06.

4.2.2 Funksjonene 521-532 og 538-539

Arbeidsgruppa ønsker å presisere to elementer relatert til punkt 9. Drift av gårdsbruk. For det første ønskes en presisering av at "gårdsbruk" også skal omfatte "fiskebåt" og "fiskeoppdrettsanlegg". For det andre er det arbeidsgruppas oppfatning at utgiftene under punkt 9 fra og med 2007 i sin helhet bør føres på funksjon 531, ikke på funksjon 539, og at det er behov for å presisere dette.

Det ønskes at utgiftene samles under én funksjon. Største delen av utgiftene er normalt sett relatert til de to første skoleårene og det er dermed rimelig å ta dette "skiftet" til funksjon 531 i 2008. Eneste unntak skal være der drift av gårdsbruk, fiskebåt, fiskeoppdrettsanlegg utfases sammen med den gamle studieretningen.

Arbeidsgruppas forslag til tekst:

9. Drift av gårdsbruk, fiskebåt og fiskeoppdrettsanlegg. Utgifter relatert til utdanningsprogram og/eller studieretning for naturbruk føres i sin helhet på funksjon 531. Unntatt fra dette utgifter som fases ut med studieretning for naturbruk, som føres på funksjon 539.

4.2.3 Funksjon 560 Spesialundervisning og særskilt tilpasset undervisning

4.2.3.1 Punkt 4 - om minoritetsspråklige i egne klasser

Slik arbeidsgruppa ser det er teksten ikke er tilstrekkelig klar når det gjelder ordinær undervisning innenfor utdanningsprogram hvor minoritetsspråklige er plassert i egen klasse. I slike tilfeller skal ikke noen utgifter føres på funksjon 560. Selv om forklaringen i punkt 1 presiserer at det gjelder ekstra kostnader utover ordinær undervisning mener arbeidsgruppa at særtilfellet bør presiseres, fordi punkt 1 sier at egne spesialklasser i sin helhet føres på funksjon 560.

Arbeidsgruppa anbefaler følgende tekst:

4. Opplæring for minoritetsspråklige i egne klasser etter samme prinsipper som angitt under punkt 1. Undervisning av minoritetsspråklige skal føres mot funksjon 560 og den enkelte elev i tjenesterapportering kodes AOLOV dersom undervisningen ikke følger læreplaner knyttet til utdanningsprogram, for eksempel innføringsklasser. Undervisning innenfor ordinære læreplaner kostnadsføres på utdanningsprogram selv om minoritetsspråklige er samlet i egen klasse.

4.2.3.2 Punkt 3 - eksempler eller utfyllende tekst

En annen uklarhet gjelder pkt 3, hvorvidt kolon indikerer en eksempelliste eller en utfyllende tekst, dvs. hvordan avgrenses omfanget av utgifter til PPT på denne funksjonen. Etter drøfting av spørsmålet med flere parter er det arbeidsgruppas oppfatning at listen er uttømmende med uavhengige enkeltpunkter.

Arbeidsgruppa anbefaler at teksten endres slik:

3. Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT),_syns- og audiopedagog, logoped, døvetolk.

4.2.3.3 Nytt punkt 5 - kjøp av tjenester

Forlenget undervisning organisert i grunnskolen er et annet område hvor det kan råde usikkerhet. Et eksempel er kjøp av tjenester fra kommuner hvor eleven av ulike årsaker får ekstra år på grunnskolen,

men bruker av sin videregående rett⁴. Dette må føres mot funksjon 560. Det må ikke forveksles med undervisning på førskole-, grunnskole- og videregående opplæring nivå i sosiale og medisinske institusjoner som skal kostnadsføres på funksjon 590. Denne forskjellen bør klart fremgå av teksten til funksjon 560.

Arbeidsgruppas forslag til tekst:

5. Kjøp av tilrettelagte undervisningstjenester for elever som ikke omfattes av funksjon 590.

4.2.4 Funksjon 570 Fagopplæring i arbeidslivet

Enhetskostnader for funksjon 570 har inkludert utgifter ført på art 470. Arbeidsgruppa ser det som uheldig, og ønsker å oppnå en mer enhetlig og etter arbeidsgruppas oppfatning mer korrekt føring av utgifter til fagopplæring. Etter arbeidsgruppas vurdering er dette en viktig presisering, som f.o.m. 2007 ønskes ledsaget av endring av artsomfanget i definisjonen av utgifter som inngår i beregning av enhetskostnader.

Arbeidsgruppas forslag til nytt punkt:

1a. Tilskudd lærebedrifter skal føres på art 370. Art 470 skal ikke omfatte tilskudd til lærebedrifter.

4.2.5 Art 370 Kjøp fra andre (private)

Arbeidsgruppa anbefaler at eksempellista under art 370 suppleres med følgende punkt:

Tilskudd lærebedrifter til lærlinger/lærekandidater (funksjon 570)

4.2.6 Funksjon 581 Voksenopplæring etter opplæringsloven

Arbeidsgruppa er svært opptatt av å oppnå sammenfall mellom tjeneste- og regnskapsrapportering for denne funksjonen. Per i dag er omfanget av personer/tjenestetall som anvendes som grunnlag for enhetskostnader definert ved at elevene er rapportert med elevstatus = "V" (egen variabel i skolesystemer, VIGO og i SSB; definert som elever i undervisningstilbud tilpasset voksne (gjelder også elever som har søkt realkompetansevurdering og/eller opplæring og som eventuelt kun har fått vurdert sin realkompetanse)).

Arbeidsgruppa foreslår derfor et nytt punkt 1 slik at omfanget av elever til funksjonen fremgår tydelig:

1. Utgifter til elever rapportert med elevstatus V

4.2.7 Funksjonene 730, 731, 732 og 734

Selv om funksjonene ligger under ansvarsområde for samferdsel ønsker likevel arbeidsgruppa å melde inn behov for enkelte presiseringer. Funksjonstekstene har etter siste revisjon (iht. konklusjonene fra arbeidsgruppe for skoleskyss) blitt relativt omfattende og det kan være ønskelig med en mer oversiktlig tekst.

I tillegg ønsker arbeidsgruppa å presisere følgende når det gjelder videregående opplæring:

Fylkeskommunens ansvar for transport innenfor videregående opplæring omfatter transport mellom hjem og opplæringssted:

- transport av elever til skole, inkludert elever i friskoler
- opplæring organisert innenfor oppfølgingstjenesten (OT)
- transport ved bruk av pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

⁴ En slik utgift er ikke inkludert i korrigerede brutto driftsutgifter, og er et argument for spesialtilpassing av korrigerede brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS for funksjon 560 gjennom å inkludere art 350, på linje med spesialbehandling av f570 og f581 når det gjelder art 370. Når det gjelder elevtelling er det sentralt at denne type tjenester som finansieres av fylkeskommunen, reflekteres i tjenesterapporteringen fra VIGO via AOLOV0.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppa ser den største utfordringen i FylkesKOSTRA nå å være forbedret filuttrekk av tjenestetall. Det er en rekke fordeler relatert til registeruttrekk i forhold til skjema, og uomgjengelig for dette tjenesteområdet så lenge det er utdanningsstatistikk som danner grunnlaget for tjenestetall til KOSTRA, men en ulempe er at det er tyngre å "spisse" bestillingen av tjenstedata i forhold til skjema rapportering.

Bortsett fra enkeltområder som er nevnt tidligere i rapporten er selve *kravspesifikasjonen* for uttrekk fra VIGO relativt god, og utgjør ikke årsaken til de mest presserende problemer i 2006:

- Resultater fra foregående skoleår
- Kursprosent, som grunnlag for beregning av helårsekvivalenter

Det henstilles til de ansvarlige parter å sikre at de registre som anvendes for fylkeskommunenes rapportering til staten på arbeidsgruppas område, har en tilstrekkelig kvalitet.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Faktaarket er blitt uoversiktlig og stort. Etter arbeidsgruppas oppfatning er det nødvendig for at indikatorene skal fange opp vesentlige sider ved virksomheten. Arbeidsgruppa har ikke drøftet konkrete tiltak for å gjøre arket mindre.

6.2. Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppa har i 2006 fjernet nøkkeltall relatert til funksjoner som utgår fra og med 2006. Alle utgåtte funksjoner er relatert til innfasing av Kunnskapsløftet. Det er valgt å beholde relativt mange mellomregninger og indikatorer fra Reform94 fordi disse fremdeles omhandler største del av elevgruppen. Resultatet er et relativt uoversiktlig faktaark i 2006, og også for 2007. Bakgrunnen for dette er samtidig å beholde best mulig sammenlignbarhet over tid. Arbeidsgruppa har ikke konkrete planer om å fjerne nøkkeltall, men vil vurdere helheten i faktaarket i forkant av publiseringen 15.03.08.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppa vil vurdere å knytte enkelte av de nye nøkkeltallene for skoleskysst som planlegges i faktaarket for samferdsel til arket for videregående opplæring.

Det legges opp til å utvide antall kvalitetsindikatorer, først og fremst for omvalg i videregående opplæring. Arbeidsgruppa vil vurdere antall indikatorer og operasjonalisering av nye nøkkeltall i løpet av 2007.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Eneste planlagte tiltak gjelder oppfølging av kapittel 4.2.4.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Generelle kommentarer

Sentrale uttalte formål med KOSTRA er å gi relevant, pålitelig, aktuell og sammenlignbar styringsinformasjon om kommunal virksomhet, samt å legge grunnlag for bedre statlig og kommunal styring. Det sentrale verktøy for å angi produktivitetsindikatorer for kommunenes virksomhet har vært å relatere tjenesteproduksjonen til kommunens egen produksjon, gjennom begrepet korrigerede brutto driftsutgifter.

Dette har resultert i en situasjon hvor tjenestetallene, relatert til fylkeskommunens (for denne arbeidsgruppas vedkommende) lovpålagte oppgaver, knyttes opp mot regnskapsbegreper hvor utgiftsinkludering er avhengig av organiseringsform på tjenesten. Det fylkeskommunale ansvaret for tjenesteproduksjonen er uavhengig av hvem som produserer tjenesten, men utgiftene som knyttes opp mot tjenesteproduksjonen vil relatere seg til de organiseringsformer som følger av hvilke utgiftstyper som inngår i regnskapsbegrepet.

FylkesKOSTRA utdanning har for 2006 etablert et begrep hvor korrigerede brutto driftsutgifter også omfatter egne foretak og IKS, som en pilot i KOSTRA sammenheng. Med denne justeringen oppnås indikatorer for produktivitet som reflekterer organiseringsuavhengighet "internt", gjennom drift og samarbeid innenfor fylkeskommunen som juridisk eier, mens organiseringsuavhengighet "eksternt", gjennom kjøp av tjenester fra andre juridiske enheter, ikke inngår. Fremdeles vil det altså kunne være slik at tjenesteproduksjonen skjer gjennom ulike typer av tilbud, mens utgiftsbegrepet eventuelt kun fanger opp deler av virksomheten.

Store deler av virksomheten innenfor videregående opplæring skjer i dag gjennom fylkeskommunens egen produksjon. Problemstillingene ovenfor gjelder i første rekke fellesfunksjoner, undervisning av voksne, spesialundervisning, samt fagopplæring i arbeidslivet. Over tid er det imidlertid ikke usannsynlig at de også i økende grad vil kunne gjelde utgifter til elever i undervisning. Uansett omfatter de funksjonene dette gjelder betydelige andeler av de totale utgiftene til videregående opplæring og utdanning i fylkeskommunene.

Som styringsinformasjon er det av betydning at de sentrale produktivitetsindikatorene synliggjør de relevante kostnadene ved tjenesteproduksjonen. For fylkeskommunen er det av stor betydning at alle relevante kostnader inngår i denne vurderingen, både i forhold til sammenlignbarhet med andre fylkeskommuner, over tid og ikke minst i forhold til kost/nytte vurderinger av eventuelle andre organiseringsformer. Dagens situasjon låser etter arbeidsgruppas oppfatning disse mulighetene fast i for stor grad.

Fra arbeidsgruppas side signaliseres derfor at en fremdeles er opptatt av at det bør etableres produktivitetsindikatorer som tar høyde for de faktiske kostnadene ved produksjon av tjenester som er fylkeskommunens oppgaver, som i varierende omfang produseres av andre aktører og som dermed erstatter kommunal produksjon, ved at hele artsserie 3 inngår i beregningsgrunnlaget for kostnadsbegrepet.

Dette har betydning for nøyaktigheten i indikatorene fordi det er stor variasjon mellom fylkeskommunene med hensyn til i hvilken grad tjenester produseres av kommunen selv eller andre; om det er egne kommunale foretak eller private selskaper, private aktører, kommuner eller andre kommuners foretak som står for tjenestetilbudet, og dermed erstatter fylkeskommunens egen produksjon. Arbeidsgruppa mener dette er sentralt for å etablere samsvar mellom tjeneste- og regnskapstall selv om det går på bekostning av prinsippet om å måle produktivitet basert på kommunens egen produksjon, og til tross for at det vil gi elementer av dobbelt regnskapsføring for kommunene totalt sett.

7.2 Presisering av prinsipper for plassering av kostnader på arter og artsserie

I tråd med arbeidsgruppas vurderinger av nye kostnadsbegreper og arbeid med tilpasning av regnskapstall med tjenesteproduksjon vil arbeidsgruppa be om at det foretas en gjennomgang av forklaringsteksten til regnskapsrapporteringen mht. artsserieplassering og definisjon av hel-/deltjenester.

Dette gjelder presiseringen av forholdet mellom kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon, i forhold til kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon. Med unntak av artene 375 og 380 skal utgifter som føres på artsserie 3 være sluttprodukter (tjenesten dekker "alt det vesentlige .. relatert til .. (alle) innbyggere"). Det foretas trolig ulike avgrensninger av hva som betraktes som sluttprodukt i forhold til en deltjeneste, og i noen grad er det også et spørsmål om hva som skal defineres som et sluttprodukt.

Tilbud innenfor videregående opplæring for voksne er et eksempel, her føres i stor grad utgifter til kjøp av tjenester på art 370 (undervisningstilbudet gjennomføres av private) men tjenesten er også tilknyttet fylkeskommunens egen virksomhet f.eks. knyttet til eksamen og dokumentasjon. Eksemplet viser samtidig at like aktuelt som å trekke kjøp av tjenester fra private inn i kommunal egenproduksjon, som kjøp av en deltjeneste, er det av betydning å vurdere utgiftene som en del av kostnadsgrunnlaget for produktivitetsindikatorer.

Arbeidsgruppa mener også det er behov for bedre presisering av forholdet mellom artsserie 3 og 4, for å slå fast at all produksjon under artsserie 3 omfatter tjenester som er fylkeskommunalt ansvar, og at utgiftene derfor gjelder kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon. Det er kjent at det føres utgifter på artsserie 4 Overføringsutgifter som faller inn under definisjonen av kommunal tjenesteproduksjon/kommunalt ansvar.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg